

QUỐC GIA

157

CƠ QUAN THÔNG TIN – NGHỊ LUẬN – VĂN HỌC
CỘNG ĐỒNG NGƯỜI VIỆT QUỐC GIA VÙNG MONTRÉAL CHỦ TRƯỞNG

MAGAZINE D'INFORMATION, D'OPINION ET DE CULTURE
PUBLIÉ PAR LA COMMUNAUTÉ VIETNAMIENNE AU CANADA RÉGION DE MONTRÉAL
ISN 0847-169X DÉPÔT LÉGAL-BIBLIOTHÈQUE NATIONALE DU QUÉBEC, BIBLIOTHÈQUE DU CANADA

Le meilleur moyen d'appuyer la collectivité, c'est d'y participer.

Au coeur de chaque collectivité se trouvent des organisations portées par des gens dévoués qui accordent la plus haute importance à la création d'un avenir meilleur. Par leurs efforts soutenus pour **Communauté vietnamienne au Canada, Région de Montréal**, nos amis de **Comité de la Communauté vietnamienne de Montréal** nous inspirent.

Réalisons les moments qui comptent™

PRIME MINISTER • PREMIER MINISTRE

2023

Chères amies,
Chers amis,

Je suis heureux de présenter mes salutations les plus chaleureuses au lectorat de la revue Quoc Gia qui célèbrent le Nouvel An vietnamien.

Le Nouvel An vietnamien, qu'on appelle aussi la fête du Têt, est l'occasion de réfléchir aux souvenirs et aux réalisations de l'année qui se termine et d'envisager un nouveau départ. Cette année, les communautés vietnamiennes du Canada et d'ailleurs dans le monde entament l'année du Chat.

Ces deux dernières années, les célébrations ont pris une forme différente en raison de la pandémie. Alors que familles et amis se réunissent de nouveau, il s'agit aussi de l'occasion pour chacun d'entre nous de souligner les nombreuses contributions que les Canadiennes et les Canadiens d'origine vietnamienne continuent d'apporter au pays et d'en apprendre davantage sur leur culture, leurs coutumes et leurs traditions.

Au nom du gouvernement du Canada et de ma famille, j'offre mes meilleurs vœux à tous ceux et celles qui célèbrent le Nouvel An vietnamien.

Cordialement,

Le très hon. Justin P. J. Trudeau, C.P., député
Premier ministre du Canada

Message de L'Honorable Thanh Hai Ngo

Janvier 2023

Je désire offrir mes meilleurs vœux à la Communauté vietnamienne au Canada, région de Montréal, à l'occasion du Têt, le festival du Nouvel An lunaire vietnamien. Le Têt offre l'occasion à tous les canadiens de réfléchir au solide sens des valeurs et du travail que la communauté vietnamo-canadienne a apporté à la richesse et à la diversité du patrimoine canadien.

En accueillant l'arrivée du Nouvel An lunaire vietnamien, nous célébrons aussi des valeurs de liberté, de démocratie, des droits de la personne et de la primauté du droit, des valeurs fondamentales que nous devons continuellement promouvoir pour le peuple vietnamien. Nous devons travailler ensemble pour préserver notre culture et nos traditions vietnamiennes afin que nous puissions transmettre ces valeurs à la prochaine génération.

Alors que l'année du Tigre se termine pour laisser la place à l'année du Chat, je vous souhaite - à votre famille et vous - beaucoup de santé, de bonheur et de prospérité, de même qu'une longue vie. Ma famille et moi vous offrons nos meilleurs vœux pour l'année à venir!

Sincères salutations,
L'honorable Thanh Hai Ngo

Message de la mairesse, Mme Valérie Plante

À l'occasion des célébrations de la fête du Têt, je suis particulièrement heureuse et fière de transmettre mes meilleurs vœux à la communauté vietnamienne de Montréal.

La fête du renouveau est un moment de recueillement et de bienveillance à l'égard de nos proches. Cette célébration est aussi le moment rêvé de réitérer l'importance des liens d'amitié qui nous unissent.

Je profite de cette importante fête traditionnelle pour souligner le riche apport des citoyennes et des citoyens d'origine vietnamienne, notamment dans les domaines de la santé et de l'éducation.

Merci pour votre dynamisme et vos nombreuses contributions dans toutes les sphères de la vie montréalaise! Votre communauté contribue à faire de notre belle ville une grande métropole, avec des quartiers riches et vibrants, où il fait bon vivre.

Je vous souhaite une année prospère, remplie de joie et surtout de santé.

Joyeuse fête du Têt!

On the occasion of the Tet holiday celebrations, I am very pleased and proud to extend my best wishes to the Vietnamese community in Montréal.

The festival of renewal is a moment of reflection and kindness towards our loved ones. This celebration is also the perfect time to reiterate the importance of the bonds of friendship that unite us.

I would like to take advantage of this important traditional celebration to highlight the rich contribution of citizens of Vietnamese origin, particularly in the fields of health and education.

Thank you for your dynamic energy and your many contributions in all spheres of Montréal life! Your community contributes to making our beautiful city a great metropolis, with rich and vibrant neighborhoods, where life is good.

I wish you a prosperous year, filled with joy and especially health.

Happy Tet!

A handwritten signature in blue ink, which appears to be 'V. Plante'.

Valérie Plante
Mairesse de Montréal
Mayor of Montréal

Montréal

À l'occasion du Têt, la célébration traditionnelle entourant le Nouvel an lunaire, j'offre mes plus sincères vœux de bonheur, de santé et de prospérité à la Communauté Vietnamienne au Canada-région de Montréal.

La contribution de la communauté vietnamienne au développement du Québec et du Canada contemporains est remarquable et il me tient à cœur de le souligner, particulièrement à l'occasion de cette période de réjouissance où l'on se retrouve en famille et entre amis.

Que cette nouvelle année soit des plus extraordinaires pour vous tous et toutes!

Alan DeSousa, FCPA
Maire de Saint-Laurent

Que la chance soit avec vous en 2023 !

Chers amis,

Je suis très heureuse de souligner avec vous le Nouvel An lunaire vietnamien qui marquera l'année du Lapin d'Eau. Une nouvelle année que je vous souhaite chanceuse, rassembleuse et joyeuse.

Ce moment tant attendu par la communauté vietnamienne est l'occasion de célébrer non seulement les traditions propres à cette belle culture, mais également de souligner l'anniversaire de toutes les Vietnamiennes et de tous les Vietnamiens. Profitez-en pour remettre le compteur à zéro en vue d'un nouveau départ !

Je tiens d'autre part à souligner le travail de la Communauté vietnamienne au Canada, région de Montréal, qui apporte soutien et réconfort aux personnes dans le besoin. Merci de contribuer à l'amélioration du bien-être de nos amis de la communauté.

En terminant, je tiens à vous transmettre mes meilleurs vœux de bonheur, de santé et de prospérité. Je souhaite que l'année du Lapin d'Eau soit des plus chanceuses pour chacune et chacun d'entre vous.

Bonne et heureuse année !

May 2023 Bring You Good Luck!

Dear friends,

I'm delighted to celebrate the Vietnamese Lunar New Year with you and welcome in the Year of the Water Rabbit. I hope this new year will bring you luck, joy and fulfilling relationships.

This moment so eagerly anticipated by the Vietnamese community is an occasion for celebrating the unique traditions of a beautiful culture as well as remembering all your Vietnamese ancestors. Take advantage of this opportunity to reset and start off fresh in the new year!

I would also like to highlight the work of the Communauté Vietnamienne au Canada, Montreal Region, which provides support and comfort to people in need. Thank you for helping improve the well-being of our friends in the community.

In closing, I would like to wish you happiness, health and prosperity. May the Year of the Water Rabbit bring good fortune to each and every one of you.

Have a happy and successful year!

Doreen Assaad
La mairesse / The Mayor

brossard.ca

 brossard

BAN CHẤP HÀNH

Chủ tịch

Nguyễn Ngọc Nga

Phó Chủ tịch Nội Vụ

Khiếu Danh Sơn

Phó Chủ tịch Ngoại Vụ

Phạm Văn Khanh Nathalie

Tổng Thư ký

Đặng Kim Hoa

Thủ quỹ

Phạm Phương Hà

BAN GIÁM SÁT

Chủ tịch

Đặng Thị Danh

Phó Chủ tịch

Lê Tân Dân

Tổng Thư ký

Nguyễn An Lạc

Ủy viên

Nguyễn Như Thành

Nguyễn Hữu Hùng

TẠP CHÍ QUỐC GIA

Chủ nhiệm

Nguyễn Ngọc Nga

Chủ bút

Trần Mộng Lâm

Tổng thư ký

Nguyễn Văn Khiêm

MỤC LỤC

Thư chúc Tết của các cấp chính quyền		
Mục lục	1	
Lá thư chủ nhiệm	2	
Lá thư chủ bút	4	
Sinh hoạt Cộng Đồng	6	Cộng Đồng
Bóng cổ hương (thơ)	39	Viễn Du
Hoa và mùa Xuân trong thi ca Việt	40	Thái Công Tung
Vài câu chuyện về Mèo	47	Phạm Phong Dinh
Con mèo hoang	52	Phạm Phong Dinh
Con mèo đi hia	56	Cổ tích
Pháo Xuân	59	Sôi Ngọc
Đôi đũa so le	65	Tiểu Thu
Có một người	71	Lê Quốc
Canada quê hương thứ hai	76	Sôi Ngọc
Tây và bầu cua cá cọp	84	Song Thao
Thú chơi câu đối	88	Nguyễn Kiến Thiết
Vườn thơ Xuân	94	Tuệ Quang Tôn Thất Tuệ
Đọc thơ Trang Châu	96	Lê Quốc
Xuân nhớ bạn (thơ)	105	Trang Châu
Tô Thùy Yên và những bài thơ trong tù	106	Phạm Tín An Ninh
Mùa Xuân của chúng mình	111	Nguyễn Như Thành
Cuộc tổng du lịch sử	112	Trà Lũ
Giáo sư Nguyễn Xuân Vinh và trường trung học Võ Tánh Nha Trang	116	Phạm Tín An Ninh
Đóng góp của giáo sư Nguyễn Xuân Vinh	119	Nguyễn Tường Tâm
Sống hạnh phúc trong tuổi già	126	Nguyễn Thanh Bạch
csBV thua trận thế nào trong cuộc chiến 1954-1975	128	Đặng Tấn Hậu
Cần Thơ trong trí óc tôi	134	Triệu Huỳnh Võ
Tết tò tinh (thơ)	140	Á Nghi
Phiên chợ buổi cà lăm (thơ & tranh)	141	Hoàng Xuân Sơn
Tiến trình Bắc thuộc lần thứ năm của TC	142	Mai Thanh Truyết
Vài nét về người Mỹ-Á	148	TVK
Ngày Xuân về thăm quê ngoại (ảnh & thơ)	150	Lê Quang Xuân & Thiên Anh Nguyệt
Năm qua (thơ)	151	Jean Leiba
Ảnh Hoa Xuân	152	Lê Quang Xuân
Chứng đi tiêu không kiểm soát ở phái nữ	153	Đặng Phú Ân
Công viên Maisonneuve	160	Trần Mộng Lâm

Đồng Người Việt Quốc Gia vùng

Cộng Đồng Người Việt Quốc Gia vùng Montréal

6767 Côte des Neiges, suite 495

Montréal, QC, H3S 2T6

Tél: (514) 340-9630 Fax: (514) 340-1926

Web site: <http://www.vietnam.ca>

Email: communaute.viet.montreal@gmail.com

XUÂN QUÝ MÃO 2023

Tết Quý Mão đang đến gần mà lòng rôm rả trong niềm vui chờ đợi. Niềm hân hoan mỗi khi Tết về vẫn luôn là điều thiêng liêng đặc biệt. Tết thấm đẫm giá trị lịch sử văn hóa của dân tộc Việt và kết nối tình yêu nguồn cội.

Những ngày cận Tết là khoảng thời gian mà lòng người rộng mở và thân thiện nhất. Đi đến đâu chúng ta cũng gặp những ánh mắt rộn ràng háo hức chuẩn bị tìm về bữa cơm nhà đầy ắp tiếng Mẹ Cha, tìm về gian bếp hồng của Mẹ, giã dị và gắp gỏi, tỏa hương

thơm với nguyên liệu quê hương chân chất : lá nếp, bánh tét, bánh chưng, thịt kho tàu, hạt sen, dừa non, canh đào, cây quất, hoa cúc vạn thọ, hoa mai mà chẳng hiểu sao bao thứ bình dị đó lại thật nồng nàn và đậm đà trong khoảnh khắc ấy.

Đã hơn 40 năm tôi lớn lên trên quê hương thứ hai của mình, nhưng trong giấc ngủ tôi vẫn mơ thấy cuộc sống hiện tại ở Montréal đang diễn ra trong ngôi nhà xưa trên đường Ngô Thời Nhiệm ở Saigon, nơi tôi từng được sinh ra và sống chung với ông bà cha mẹ cho đến khi rời bỏ quê hương sang Canada vào tuổi 13.

Tôi mơ thấy mình đi quanh hồ nước, chạy nhảy tung tăng với những lối đi chằng chịt, mà đó là Hồ Con Rùa ở Saigon, nơi người nhà từng đưa tôi ra đó mỗi khi tôi biếng cơm. Tôi còn mơ thấy mình đang hành nghề trong bệnh viện hiện nay nhưng lại đi dọc hành lang ngoài trời của bệnh viện Grall ở Saigon mà mỗi buổi chiều tan học, ba má đưa tôi vào thăm bà nội nằm dưỡng bệnh lâu dài tại đó.

Lạ thay, tôi cứ nghĩ mãi vì sao mình lại có nhiều giấc mơ về thời thơ ấu tại Saigon dù chỉ sống có 13 năm so với hơn 40 năm sống tại Montréal. Gần đây tôi chợt nhận ra vì đó là Quê Hương Việt Nam dấu yêu trong tiềm thức tôi - là quê cha đất mẹ đã khắc sâu vào tim tôi - là dòng sữa Mẹ dạt dào tình thương đã thấm vào hồn tôi - là dòng máu con Hồng cháu Lạc đang chảy trong người tôi.

Xuân về khi đất trời giao hoà, người Việt ở Montréal sống trên đất lạnh tình nồng với trái tim của những người con xa xứ, đều hướng về mảnh đất thân thương hình chữ S, cố gắng phấn đấu sống tử tế, tỏ lòng biết ơn từ những giềng mối tình cảm mà chúng ta may mắn có được trong đời, để sống xứng đáng với cội nguồn nơi ta đã sinh ra và lớn lên, để cùng nhau vun đắp tình thương và chung tay xây dựng quê hương đã cứu mang và tạo cơ hội thuận lợi cho chúng ta có được một cuộc sống ấm no và thanh bình.

Gió Xuân lạnh lẽo đang phảng phất đâu đây. Xin chúc nhau vượt qua mọi khó khăn thử thách. Hãy cùng nhau cất tiếng hoà ca, cùng nắm tay nhau vững bước tiến lên con đường xây dựng, đoàn kết và phát triển Cộng Đồng.

Nhân dịp Xuân về, chúng tôi xin kính chúc quý đồng hương một năm mới Quý Mão được dồi dào sức khoẻ và tràn đầy hạnh phúc.

Ban chấp hành xin chân thành cảm ơn quý hội đoàn, quý thiện nguyện viên và quý thân hữu đã sát cánh và hết lòng ủng hộ chúng tôi trong mọi sinh hoạt để Cộng Đồng ngày càng được hoàn thiện và phát triển vững mạnh.

CUNG CHÚC TÂN XUÂN

*Thay mặt Ban chấp hành
Cộng Đồng Người Việt Quốc Gia vùng Montréal,*

*Chủ tịch,
Nha sĩ NGUYỄN NGỌC NGÀ*

**Chủ Bút Tạp Chí Quốc Gia
BS Trần Mộng Lâm**

Lá Thư Chủ Bút

Năm cũ sắp qua, năm mới sắp đến.

Một lần nữa tôi có dịp gửi lời chúc Tết tới bạn đọc của báo Quốc Gia.

Tôi tới Montréal những ngày đầu tiên của tháng 11 năm 1978, khi tuyết bắt đầu rơi trên thành phố này. Kể từ mùa Đông năm đó, tính đến nay đã 44 năm tròn.

Trong những năm đầu tiên, tất bật vì cơm áo để nuôi sống gia đình nhỏ nơi xứ người, không có dịp quan tâm đến đời sống mới ở nơi đây. Kịp đến khi tạm thời ổn định, thì cộng đồng Người Việt quốc gia vùng Montréal đã phát triển khá vững chắc, và lần hồi khôi phục lại những gì đã mất của đời sống cũ nơi quê nhà. Tôi muốn nói đến Tết Nguyên Đán và những cố gắng của các người đi trước để cho những người Việt tại Montréal có dịp chào đón Mùa Xuân. Từ thập niên năm 80 của thế kỷ 20, và tiếp tục mãi cho đến hôm nay, các chợ Tết của Cộng Đồng chúng ta đã được tổ chức quy mô để một mặt đánh dấu sự hiện diện của người Việt Nam Quốc Gia, với sự hiện diện của các quan khách các cấp chính quyền liên bang và tiểu bang, của thành phố. Mặt khác, các người đồng hương có dịp hội ngộ, hàn huyên, tâm sự và chúc tụng nhau. Đó là tất cả những gì chúng ta đã làm được, để một phần nào duy trì văn hóa Việt Nam.

Tuy nhiên, phải công nhận một điều, là những Chợ Tết tại Hải Ngoại không thể nào thay thế Tết của chúng ta, khi còn trong nước. Không khi nào chúng ta tìm thấy được tại Montréal không khí Tết ngày xưa, khi chúng ta còn nhỏ. Dĩ nhiên với những người sinh ra và lớn lên tại đây, thì họ lại càng mù tịt. Bên Mỹ, không biết ra sao? Cái mà chúng

ta thiếu, là sự hào hức sửa soạn cho Tết trong những tháng 11, 12. Những dòng người đông đảo trên đường phố Tự Do, Nguyễn Huệ, những ki ốt bán hàng Tết quanh chợ Bến Thành hay chung quanh chợ Hoa, quần áo mới, quà tặng, phong bao, báo Tết, lễ ông Táo về Trời để làm cuộc tổng kết năm vừa qua ...

Và ngày Tết, khi đồng hồ điểm mười hai tiếng thì sự thiêng liêng của lúc giao niên, hình ảnh của cha mẹ trang nghiêm trước các bàn thờ đầy hương hoa, tiếng pháo Giao thừa nổ dồn, và tiếng chiêng trống của các đoàn múa lân,,,làm sao có được tại Montreal.

Một thời đã qua cho tất cả những người gọi là cao niên, thế hệ của tôi. Thời gian đã mất rồi !!!.

Những sự đổi thay đã đến, và phải đến. Các người trẻ của thế hệ thứ hai, thứ ba đã lần lượt thay thế chúng ta và cái Tết, với họ, cũng có khác xa xưa. Không còn sự thiêng liêng, không còn mê tín sợ "giông" những ngày đầu năm và gượng nhẹ trong lúc giao thiệp với nhau. Còn lại, có chăng chỉ còn là những món ăn, những bài hát đã trở thành kinh điển cho ngày Tết...

Những sự thay đổi ấy không cấm được chúng ta quan tâm tới nhau, chúc tụng nhau sức khỏe, sự may mắn, tiền tài dồi dào, là đường đời vạn sự hanh thông.

Và nhất là Hòa Bình, không có chiến tranh tại bất cứ vùng nào trên trái đất. Chúng ta sợ chiến tranh, bị ám ảnh về Chiến Tranh quá mất rồi.

Đó là những gì chúng ta chờ đợi và mong ước trong 12 tháng sắp tới.

Tưởng niệm ngày Quốc Hận 30-04-2022

Kính gửi Quý đồng hương, thân hữu và gia đình
trong Cộng Đồng Người Việt Quốc Gia vùng Montréal

Đây là những hình ảnh được ghi lại nhân ngày Tưởng Niệm Quốc Hận 30 tháng 4 do **Hội Bảo Vệ Di Sản Việt Nam** tổ chức lần đầu tiên kể từ đại dịch covid-19 xảy ra vào đầu năm 2020. Buổi Lễ Thượng Kỳ Việt Nam Cộng Hoà được tổ chức rất long trọng tại Tượng Đài Chiến Sĩ ở Montréal, P. Québec Canada vào ngày 30.4.2022 với đầy đủ các nghi thức quân cách và tôn giáo.

Được ghi nhận có sự tham dự đông đảo của quý đồng hương và các hội đoàn; đặc biệt là của Cộng Đồng Người Việt Quốc Gia vùng Montréal. Sau phần diễn hành rước Quốc Kỳ Việt Nam Cộng Hòa và Quân Kỳ Quân Lực Việt Nam Cộng Hòa là diễn văn của Ban Tổ chức và các đoàn thể. Nhân dịp này bà Chủ tịch Cộng Đồng Người Việt Quốc Gia vùng Montréal, nhà sĩ Nguyễn Ngọc Nga đã thay mặt Ban Chấp Hành lên phát biểu cảm tưởng và tỏ lòng biết ơn sâu xa đối với Tiên Nhân, Anh Hùng Chiến Sĩ đã hy sinh vì Tổ Quốc, và Đồng Bào đã bỏ mình trong chiến tranh, trên đường vượt biên tìm Tự Do làm sáng ngời Chánh Nghĩa Quốc Gia Dân Tộc.

B.S TRẦN VĂN CƯỜNG
Phóng viên Cộng Đồng

**-Tưởng niệm
Ngày Quốc Hận 30-04-2022
-Tượng Đài Chiến Sĩ Montréal**

Tham dự Tượng niệm Ngày Quốc Hận 30-4-2022 tại Tượng đài Câu Chuyện Người Vượt Biển thành phố Mont-Royal

Diễn Hành Văn Hóa Quốc Tế tại New York ngày 11/6/2022

Kính gửi quý đồng hương, thân hữu và gia đình trong Cộng Đồng Người Việt Quốc Gia vùng Montréal (CĐNVQGM)

Ngày 11 tháng 6 năm 2022 vừa qua phái đoàn đại diện Ban Chấp Hành CĐNVQGM và một số đồng hương do chủ tịch Nguyễn Ngọc Nga dẫn đầu đã lên đường sang New York để tham dự buổi Diễn Hành Văn Hóa Quốc Tế thứ 37 do Cơ Quan Di Dân Quốc Tế (International Immigration Foundation) tổ chức hằng năm từ gần 3 thập niên.

Sau 21 năm từ khi phái đoàn Việt Nam Cộng Hòa tham dự với nhiều chủ đề nhằm giới thiệu qua suốt hành trình lịch sử của Dân Tộc Việt Nam, Văn Hóa Truyền Thống Dân Tộc đã tạo được nhiều uy tín và đã gặt hái những thành công rực rỡ làm rạng danh cho CĐNVQG ở hải ngoại trên toàn thế giới và làm rạng ngời Chánh Nghĩa Quốc Gia Dân Tộc.

Khi đại dịch Covid-Vũ Hán bùng nổ đầu năm 2020, mọi sinh hoạt xã hội chánh trị khắp năm châu đều bị ngưng đọng và cuộc diễn hành Văn Hóa Quốc Tế cũng chung số phận. Nay cơn dịch tạm thời bị chế ngự, mọi hàng rào y tế được tháo gỡ đã không ngăn nổi khao khát bản năng hợp quần. Ban Tổ Chức đã nhanh chóng tổ chức lại cuộc gặp gỡ đa văn hóa mang màu sắc chánh trị của tập thể di dân thế giới. Nhất là chiến tranh xâm lược đẫm máu của đế quốc Nga hiện tại là nguyên nhân thúc đẩy cuộc di dân vĩ đại lịch sử hơn 7 triệu người Ukraine làm đảo lộn mọi trật tự kinh tế chánh trị của thế giới.

Cuộc Diễn Hành ngày hôm nay mang đúng trách nhiệm lịch sử của mình nhằm bảo vệ Văn Hóa, duy trì Truyền Thống Dân Tộc và lên án mạnh mẽ Tội Ác Chiến Tranh-Diệt Chủng của Putin và bè lũ của hắn. Đại diện CĐNVQGM đã có mặt để góp tiếng nói lương tâm của mình cùng Cộng Đồng Thế Giới.

Cuộc Diễn Hành được tổ chức ngay tại New York, thủ đô văn hóa, tài chính, truyền thông của thế giới có tầm ảnh hưởng sâu rộng đến mọi sinh hoạt chánh trị, giáo dục, du lịch, giải trí, thời trang... Mang ý nghĩa đặc biệt, tạo mọi điều kiện thuận lợi để di dân từ các nước Âu Châu, Canada và các tiểu bang Hoa Kỳ góp mặt nhằm giới thiệu cùng nhân dân Mỹ, các sắc tộc di dân khác, các du khách ngoại quốc từ khắp năm châu Những Nét Văn Hóa Truyền Thống Dân Tộc được phô diễn qua Y Phục Cổ Truyền, Nét Đẹp Nhân Văn Lịch Sử, những Điệu Múa Hát Dân Gian, hình ảnh Đất Nước và Con Người... cùng những chiếc xe hoa lộng lẫy mang hình ảnh quê hương làng xóm. Cuộc diễn hành quy mô ngoạn mục kéo dài trên đại lộ 6 nổi tiếng là "Avenue of The Americas" ở thành phố New York.

Đoàn người mang biểu ngữ cờ xí ngập trời, những chiếc xe hoa đến từ các tiểu bang Hoa Kỳ, đi giữa đường phố thênh thang cạnh những cao ốc chọc trời, sáng nay trời trong và có nắng nhẹ. Chúng tôi tuần hành trong lòng phố, rừng cờ vàng Việt Nam Cộng Hòa tung bay phất phới, biểu ngữ mang logo CĐNVQGM căng gió giữa tiếng reo hò cổ vũ của hàng ngàn cư dân địa phương và du khách ngoại quốc đứng tràn ngập hai bên lề đường. Đã thấy cờ vàng trên tay phất phới và nhiều gương mặt đồng hương thân yêu chen giữa đám đông bên đường. Chúng tôi muốn chia sẻ tất cả những hình ảnh đáng hãnh diện, đầy xúc động này đến cùng quý đồng hương ở hải ngoại và quốc nội.

Ngoài hình ảnh sinh hoạt nhằm tôn vinh Văn Hóa Dân Tộc, sự quy tụ đông đảo của mọi sắc dân trên khắp năm châu tại nơi đây ngày hôm nay còn mang ý nghĩa chánh trị vô cùng quan trọng.

- Nói lên lòng yêu chuộng Hòa Bình khát khao Tự Do, Dân Chủ của cả thế giới trong bối cảnh lịch sử bi thương của dân tộc Ukraine bị bom đạn tàn phá giết hại bởi chế độ độc tài khát máu của Putin. Tự Do Dân Chủ không phải đương nhiên mà có, không ai đem cho không mà phải trả bằng máu xương và nước mắt.

- Ca ngợi sự Đoàn Kết, Tương Trợ, mưu cầu Hạnh Phúc và Yêu Thương nhau trong thế giới này để ngăn chặn và chấm dứt chiến tranh đổ máu thảm khốc không cần thiết.

Sự hiện diện của tất cả mọi người hôm nay tại thành phố New York dưới chân Tượng Nữ Thần Tự Do, trong hào quang của Ngọn Đuốc Thiêng soi sáng khắp thế giới mang một sắc thái linh thiêng vĩnh cửu. Chúng ta cùng cầu nguyện cho nền Hòa Bình Thế Giới sớm văn hồi.

Được biết năm nay phái đoàn Việt Nam tham gia với chủ đề Vua Hùng Dựng Nước cùng Tuổi Trẻ và Tương Lai nhằm mục đích tưởng niệm và ghi ơn công đức của tiền nhân đã dày công dựng nước và giữ nước và nhắn nhủ cùng thế hệ tuổi trẻ đừng quên cội nguồn, hãy thương yêu đồng loại và tiếp nối cha ông cho ngày quang phục đất nước, xây dựng lại quê hương điều tàn không Cộng Sản.

Trên đường đi đến đây, chúng tôi đã xúc động khi gặp đồng bào quý đồng hương. Ngoài số người chính thức tham dự buổi diễn hành từ các tiểu bang Hoa Kỳ và các nước khác trong rừng cờ vàng VNCH và biểu ngữ, còn có hàng trăm hàng ngàn Người Việt Hải Ngoại tay cầm cờ vàng, đứng hai bên đường cổ vũ nồng nhiệt. Đây là Vinh Dự lớn lao của Cộng Đồng Người Việt Quốc Gia Hải Ngoại đã được tham gia vào nghĩa vụ quốc tế và góp tiếng nói nhằm đòi hỏi sự tôn trọng Nhân Quyền, Tự Do, Dân Chủ, kêu gọi sự Đoàn Kết của Thế Giới Tự Do, sự yểm trợ tích cực cho các nước nhược tiểu và lên án Chiến Tranh Xâm Lược của Đế Quốc.

Nghe tiếng nói cười hân hoan của đồng hương hoà trong dòng thác người, cờ vàng ngập trời làm chúng ta như sống lại những ngày hội lớn trên quê hương Việt Nam thân yêu dưới thời hoàng kim của hai Nền Cộng Hòa.

Phái đoàn CĐNVQG vùng Montréal do chủ tịch Nguyễn Ngọc Nga dẫn đầu đã hoàn thành sứ mạng, góp phần vào tiếng nói chung của Cộng Đồng Di Dân Quốc Tế trong giai đoạn lịch sử đen tối của nhân loại.

Chúng ta cùng cầu nguyện cho Dân Tộc Việt Nam sớm hưởng Tự Do Dân Chủ, Cơm No Áo Ấm và không Cộng Sản.

B.S TRẦN VĂN CƯỜNG
Phóng viên Cộng Đồng

Phái đoàn CĐNVQGM

Phái đoàn CĐNVQGM

Chủ tịch CĐNVQGM Nguyễn Ngọc Nga

BẦU CỬ BAN CHẤP HÀNH VÀ BAN GIÁM SÁT NHIỆM KỲ 2022-2024 CỘNG ĐỒNG NGƯỜI VIỆT QUỐC GIA VÙNG MONTRÉAL

Kính thưa quý đồng hương, thân hữu và gia đình trong Cộng Đồng Người Việt Quốc Gia vùng Montréal (CĐNVQGM)

Sau mỗi hai năm chúng ta lại có dịp tổ chức cuộc Bầu Cử Ban Chấp Hành (BCH) và Ban Giám Sát (BGS). Đây là lúc chúng ta được lắng nghe phúc trình về những thành quả gặt hái được trong mọi sinh hoạt xã hội, văn hóa, chính trị cùng những khó khăn của BCH đương nhiệm. Song song với những nỗ lực của BGS nhằm mục đích củng cố Lập Trường Chính Trị của Cộng Đồng, tôn trọng Nội Quy... và bảo đảm sự phân minh chi thu Ngân Sách.

Đặc biệt nhiệm kỳ 2019-2021, vì đại dịch Covid-19 lan truyền trên khắp thế giới khiến mọi sinh hoạt cộng đồng đều bị ngưng trệ. Những quy luật khắt khe đã không cho phép BCH tổ chức đúng kỳ hạn cuộc bầu cử và BCH đã được lưu nhiệm thêm một năm chờ cơn đại dịch lắng dịu sẽ bầu cử lại.

Năm nay Ủy-Ban Bầu Cử 2022-2024 (UBBC) đã được thành hình và chọn ngày chủ nhật 19 tháng 6 2022 là ngày Bầu Cử chính thức theo Nội Quy vạch sẵn. Trọng trách được trao cho ba vị: BS Trần Văn Dũng, GS Vũ Văn Thái và bà Nguyễn Thu Thu. Địa điểm bầu cử đã bị thay đổi vào giờ cuối thay vì tổ chức ở đại sảnh của Cộng Đồng trở nên quá nhỏ (sức chứa 150 người) với lý do số hội viên đột ngột tăng vọt vào tuần cuối vượt ngoài khả năng tiên liệu (389 người).

Vượt qua bao khó khăn cuối cùng Ban Tổ Chức(BTC) đã tìm được địa điểm thuận lợi ở khách sạn Holliday Inn phố Tàu, phòng ốc khang trang rộng lớn có thể chứa hơn 300 người và và lại gần métro Place D'Armes tiện việc di chuyển. Theo thông báo Đại Hội Bầu Cử sẽ mở cửa tiếp đón cử tri từ 1 giờ trưa và Đại Hội chánh thức khai mạc lúc 1 giờ 30 cùng ngày.

Được biết năm nay có 2 liên danh đứng ra tranh cử để nhận lãnh vai trò lái con thuyền CĐNVQG, là nét son trong lịch sử chính trị của Cộng Đồng, sự lớn mạnh trong những năm gần đây cho thấy mối quan tâm sâu sắc của đa số hội viên nhằm minh định Lập Trường Chính Trị, cải thiện sinh hoạt Xã Hội, củng cố sự hội nhập và cống hiến cho quê hương thứ hai. Chúng ta rất cần đối trọng trong mọi sinh hoạt dân chủ để sửa đổi và cải tiến phương cách làm việc sao cho thích hợp với tình hình hiện tại nhưng vẫn cùng một mẫu số chung "Truyền Thống Đạo Đức Dân Tộc, Tự Do Dân Chủ và không hòa hợp Cộng Sản". Sự Trưởng Thành của CĐ trong môi trường sinh hoạt xã hội chính trị thật đáng khích lệ, Truyền Thống Đoàn Kết cần phải phát huy và duy trì.

Tài liệu về lai lịch và thành tích của các ứng cử viên tìm thấy dễ dàng trên truyền thông báo chí (Thời báo số 2961 ra ngày 16/6/2022). Xin tra cứu khi cần.

Liên danh 1 : Liên danh Ba Thế Hệ do bà Nguyễn Thanh Tuyền, Thụ Ủy, bà Lê Nguyễn Kim Cương và ông Nguyễn Xuân Vinh.

Liên danh 2 : Liên danh Thép Xanh do bà Nguyễn Ngọc Nga, Thụ Ủy, cùng các bạn trẻ ông Khiếu Danh Sơn, cô Phạm Vân Khanh Nathalie, bà Đặng Kim Hoa và bà Phạm Phương Hà đa số đã phục vụ cho cộng đồng trong nhiệm kỳ 2019-2022.

Chúng tôi rất thất vọng khi thấy thông báo của UBBC, liên danh 1 chỉ có 3 thành viên thay vì 5, thì được Ủy Ban giải thích có 2 ứng cử viên không hợp lệ vì thời gian là hội viên của Cộng Đồng chưa đủ 12 tháng, lại không có giấy giới thiệu ứng cử của một hội đoàn, khi nộp thì quá thời hạn quy định.

Chúng ta đều nóng lòng tham dự ngày bầu cử để được nghe các liên danh trình bày Lập Trường Chính Trị, chủ trương gây dựng sự Đoàn Kết cùng những phương án sinh hoạt cộng đồng hấp dẫn sẽ tạo được niềm tin và thu hút số đông hội viên chọn mặt gửi vàng trong nhiệm kỳ 2022-2024.

Khi chúng tôi đến nơi đã thấy có người của BTC đón ở cửa chính của khách sạn, hướng dẫn lên phòng họp ở tầng hai của khách sạn.

Dọc theo tường là 6 bản do 12 thiện nguyện viên CĐ phụ trách việc cấp phát phiếu bầu và nhận giấy ủy quyền theo tên sắp thứ tự ABC..., có bản dành riêng để BTC trả lời và giải quyết những trường hợp phức tạp. Trước cửa hội trường có nhân viên trật tự phụ trách kiểm soát việc ra vào.

Số người tham dự càng lúc càng đông, theo BTC trước giờ khai mạc đã có 90 hội viên hợp lệ và 45 giấy ủy quyền.

Phần một

01 giờ 30, Ủy ban bầu cử chính thức khai mạc đại hội, sau lời chào mừng là phần nghi lễ quốc thiều Canada và Việt Nam Cộng Hòa. Phút mặc niệm để tưởng nhớ công đức Tiên Nhân, các anh hùng tử sĩ hy sinh vì Tổ Quốc và đồng bào tử nạn Cộng Sản. Tiếp theo là diễn từ của Nha Sĩ Nguyễn Ngọc Nga, Chủ Tịch BCH/CĐNVQGM trước Đại Hội Đồng khai mạc buổi lễ.

02 giờ 00, BTC giới thiệu Ban Chấp Hành và Ban Giám Sát nhiệm kỳ 2019-2022, lần lượt các vị chức sắc hiện diện trên bàn chủ tọa.

Chúng tôi nhận thấy một số hội viên đến trễ vội vã bước vào hội trường, số hội viên hiện hữu tăng nhanh.

Theo thứ tự Chủ Tịch/BCH tường trình những nét chính yếu các sinh hoạt cộng đồng trong ba năm qua, tiếp theo là Tổng Thư Ký và Thủ quỹ/BCH phát biểu từng chi tiết trong mọi sinh hoạt cũng như báo cáo chi thu ngân sách. Có nhiều điểm đáng lưu ý:

-Nhiều câu hỏi và thắc mắc được cử tri nêu ra thật sôi động và đã được cử tọa trả lời thỏa đáng.

-Những sinh hoạt xã hội văn hóa tuy hạn chế, vẫn cố gắng tiếp diễn không ngừng trong thời gian đại dịch Covid hoành hành. Dưới mọi hình thức kể cả Zoom hay sinh hoạt cộng đồng ngoài trời khi con dịch thuyên giảm lúc mọi người đã được chủng ngừa hai liều.

- Mục chi-thu tài chính vẫn là đề tài được tra hỏi nhiều nhất, sổ sách minh bạch có lưu trữ tại trụ sở CĐ, lại dễ dàng tra cứu ngân sách khi cần.

Phần tường trình của BGS về những phiên họp theo định kỳ, ghi nhận không có biến cố chính trị quan trọng trong mùa đại dịch. Sự xác nhận của ông TTK/ BGS đã trấn an mọi người khi việc kiểm soát chặt chẽ qua sổ chi thu để bảo đảm ngân sách không bị thất thoát.

Ban Chấp Hành và Ban Giám Sát tuyên bố mãn nhiệm. Một tiệc trà thân mật được khoản đãi trong lúc giải lao.

Phần hai

03 giờ, Đại hội Bầu cử tái nhóm. Theo báo cáo của BTC số người hiện diện đã lên đến 138 người và số giấy ủy quyền được ghi nhận là 60 phiếu. BTC đã giới thiệu thành phần Ủy Ban Bầu cử gồm có BS Trần Văn Dũng, GS Vũ Văn Thái, bà Nguyễn Thu Thu và Chủ Tọa Đại Hội Bầu Cử là ông Phan Văn Ninh.

Phần hấp dẫn của chương trình là giới thiệu các liên danh. Thời gian quý báu cho phép các ứng cử viên minh định lập trường chính trị, trình bày chương trình hoạt động nhằm phục vụ lợi ích thiết thực và đáp ứng nhu cầu của cộng đồng...

Thời gian dành cho liên danh Ba Thế Hệ ứng cử BCH trôi qua sau ba lần xướng danh. BTC cho biết liên danh này vắng mặt nhưng không rút tên ra khỏi cuộc tranh cử, nghĩa là vẫn được nhận được phiếu bầu.

Liên danh Thép Xanh ứng cử BCH, các ứng cử viên đã thay nhau trình bày quan điểm và đường lối hoạt động tích cực theo cương vị của mình nhằm lôi kéo cử tri ủng hộ liên danh 2.

Sau cùng là phần giới thiệu các ứng cử viên Ban Giám Sát gồm các ông Nguyễn An Lạc, Nguyễn Như Hùng, Nguyễn Như Thành, Lê Tân Dân và bà Đặng Thị Danh cho 5 ghế trong BGS. Muốn được đắc cử phải có quá nửa số phiếu bầu nên các ứng cử viên tham gia lần lượt trình bày chương trình hoạt động cùng chủ trương của riêng mình.

Phần chất vấn của cử tri cũng rất linh động, nhiều câu hỏi được đặt ra để minh xác Lập Trường Chống Cộng của liên danh, những phương thức hoạt động CD hữu hiệu, đòi hỏi thêm nhiều dự án khả thi trong tương lai...và nhất là kêu gọi tha thiết sự đoàn kết của Cộng Đồng trước âm mưu phá hoại của bọn Cộng Sản và tay sai. Tranh cử theo đường hướng Dân Chủ, Tự Do phát biểu, tranh cãi là mưu tìm phương cách hữu hiệu có lợi cho tập thể hầu tránh sự chia rẽ rạn nứt trong nội bộ.

Ủy Ban Bầu Cử và Chủ Tọa Đại Hội Bầu Cử đã đồng ý cho tiến hành cuộc Bầu Phiếu Kín và Trực Tiếp. Các thùng phiếu được niêm phong dưới sự giám sát của UBBC và các hội viên có mặt. Thủ tục kiểm phiếu được tuân hành theo nguyên tắc là mỗi phiếu phải được trình lên trước mặt mọi người, xướng danh và xếp loại kể cả những phiếu trắng hay bất hợp lệ. Phiếu bầu được niêm phong kỹ lưỡng và lưu trữ.

Kết quả cuộc bầu cử vào chức vụ BCH: có 191 phiếu được kiểm nhận.

Liên danh Thép Xanh: 182 phiếu, đắc cử.

Liên danh Ba Thế Hệ: 7 phiếu

Phiếu trắng bất hợp lệ: 2 phiếu

Kết quả cuộc bầu cử vào các chức vụ BGS:

Bà Đặng Thị Danh: 151 phiếu được đắc cử vào chức vụ Chủ Tịch

Ông Lê Tân Dân: 145 phiếu được đắc cử vào chức vụ Phó Chủ Tịch.

Ông Nguyễn An Lạc: 142 phiếu được đắc cử vào chức vụ Tổng Thư Ký

Ông Nguyễn Như Thành: 122 phiếu được đắc cử là Thành Viên

Ông Nguyễn Hữu Hùng: 78. phiếu được đắc cử là Thành Viên

Bản tường trình cùng những hình ảnh được ghi lại không ngoài mục đích thông tin chính xác cho tất cả những hội viên trong CĐNVQG vùng Montréal những chi tiết hữu ích trong cuộc bầu cử BCH và BGS nhiệm kỳ 2022-2024, nhất là những hội viên vì bất cứ lý do gì vắng mặt ngày hôm đó, quý vị có quyền biết rõ sinh hoạt chính trị cộng đồng trong tinh thần Dân Chủ.

BS Trần Văn Cương

HÌNH ẢNH BUỔI BẦU CỬ BAN CHẤP HÀNH VÀ BAN GIÁM SÁT CĐNVQGM

**HÌNH ẢNH BUỔI BẦU CỬ
BAN CHẤP HÀNH VÀ BAN GIÁM SÁT
CĐNVQGM (tiếp theo)**

**HÌNH ẢNH BUỔI BẦU CỬ
BAN CHẤP HÀNH VÀ BAN GIÁM SÁT CĐNVQGM**
(tiếp theo)

**CỘNG ĐỒNG NGƯỜI VIỆT QUỐC GIA THAM DỰ
LỄ KHÁNH THÀNH
CÔNG VIÊN HÀNH TRÌNH TÌM TỰ DO VÀ TƯỢNG ĐÀI
THUYỀN NHÂN VIỆT NAM TẠI CALGARY
Ngày 1 tháng 7 năm 2022**

Ảnh:
Tượng đài thuyền nhân Việt Nam
CALGARY

Thật là một vinh dự lớn lao cho phái đoàn đại diện Cộng Đồng Người Việt Quốc Gia vùng Montréal (CĐNGQGM) được mời chính thức tham dự Lễ Khánh Thành Công Viên Hành Trình Tìm Tự Do và Tượng Đài Thuyền Nhân Việt Nam do Ban Tổ Chức Công Viên và Tượng Đài Calgary tổ chức vào ngày 1 tháng 7 năm 2022.

Công viên nằm trên đồi cao dọc International Avenue và 52 ST SE, nhìn xa xa những cao ốc chập chùng nổi giữa trời xanh trong ở trung tâm thành phố. Lưu lượng xe cộ di chuyển bao quanh không ngừng như mắc cửi khiến cảnh trí trở nên vô cùng sống động.

CĐNVQGM gồm 56 vị mặc đồng phục áo hoa văn hình công viên và tượng đài, dẫn đầu là Chủ tịch Nguyễn Ngọc Nga, Thủ quỹ Phạm Phương Hà và riêng hướng dẫn viên Anthony Chim, mặc quốc phục dẫn phái đoàn hùng dũng tiến vào vị trí hành lễ. Lúc này, đã thấy hàng trăm người tụ họp quanh biểu ngữ "Thank You Canada" vì đây cũng là ngày Lễ Quốc Khánh Canada thứ 155, gồm ban tổ chức các thiện nguyện viên và đại diện các cộng đồng bạn từ Québec, Ottawa, Toronto, Manitoba, Saskatchewan, Edmonton... Áo dài muôn màu tung bay như đàn bướm lượn.

Hôm nay trời trong mây trắng, buổi lễ được cử hành trong không khí trang trọng có sự tham gia đặc biệt của đại diện các bộ lạc The First Nation of Calgary. Họ mặc những bộ áo màu sắc sặc sỡ hoa văn truyền thống, nhất là các cô

gái. Khi hành lễ vị tù trưởng và các cộng sự vừa đánh trống và đọc chú bằng cổ ngữ cầu thánh thần phù hộ, quốc thái dân an.

Trong các yếu nhân, chúng ta thấy sự hiện diện của ngài Thủ hiến Jason Thomas Kenney, Thượng Nghị sĩ Ngô Thanh Hải, Tiến sĩ Trương Công Hiếu (Người Việt đầu tiên nhận huy chương cao quý Order of Canada), Tiến sĩ Trương Minh Trí (Chủ tịch Liên Hội Người Việt Canada), các đại diện CĐNVQG hải ngoại cùng chức sắc trong chánh quyền và các vị mạnh thường quân đã đóng góp nhiều công sức, tài chánh quan trọng như Trương Medical Clinic, Hội Người Việt Calgary, bà Quách Tú Liên Thurston...

Các vị quan khách đã lần lượt lên phát biểu cảm tưởng về công trình Công Viên và Tượng Đài Thuyền Nhân Việt Nam quy mô mang đầy ý nghĩa Lịch Sử Nhân Văn quan trọng chẳng những cho Thuyền Nhân, người Việt Tỵ Nạn Cộng sản mà cho cả người bản xứ Canada thành quả quý báu này đã làm cho Canada trở nên vĩ đại và có ý nghĩa hơn.

Cũng nơi đây ghi lại vết tích về cuộc chiến đấu quyết liệt của quân dân Việt Nam Cộng Hòa (VNCH), bao Anh Hùng Liệt Sĩ "Tuần Tiết Theo Thành" và hàng trăm ngàn Thuyền Nhân bỏ mình trên biển cả vì hai chữ Tự Do. Chỉ có ở nơi đây trong nước Canada, lá Cờ Vàng VNCH phát phới tung bay suốt ngày đêm, quanh năm.

Công trình xây cất như tặng phẩm để nhớ ơn chánh phủ Canada và để con cháu hiểu rõ hơn về những người Canadiens gốc Việt, cội nguồn cùng những hy sinh đóng góp của ông bà cha mẹ, biết giá trị đích thật của tinh thần Tự Do Dân Chủ.

Sau phần diễn từ giới thiệu công trình và tri ân chánh phủ cùng các nhà tài trợ, Ban tổ chức (BTC) đã hướng dẫn quan khách cùng hàng trăm đồng hương viếng thăm công viên. Nghi lễ cắt băng khánh thành long trọng được diễn ra ở cổng ra vào ngay dưới chân bốn chiếc cột trắng cao ngất được mọi người nhiệt liệt vỗ tay tán thưởng.

Giữa khuôn viên là bồn hoa uốn cong hình chữ S tượng trưng cho mảnh đất Việt Nam thân

yêu, bên cạnh là hàng cột cờ mang quốc kỳ Canada và cờ vàng VNCH tung bay phất phới. Tượng đài nhìn về hướng trung tâm thành phố Calgary, chân tượng là bệ đá trắng có bảng khắc chữ lớn **Merci Canada** và **Thank You Canada** cùng hàng chữ nhỏ để "Tưởng nhớ những thuyền nhân Việt Nam đã bỏ mình trên đường tìm Tự Do, thoát ách cộng sản".

Chúng tôi bồi hồi cảm động nhất là hàng bia đá vây quanh công viên, chữ và hình ảnh được chăm chuốt khắc từng nét bằng tia Laser.

Bia đá đầu tiên Vinh Danh các danh tướng Tuần Tiết Theo Thành trong ngày 30.4.1975, phía sau ghi danh các trận chiến lừng lẫy từ trận Ấp Bắc (Mỹ Tho) 1963 đến trận Xuân Lộc kiêu hùng (1975), bia khắc tên từng vị sĩ quan và binh sĩ các cấp. Nếu bắt đầu bằng đại tá Lưu Kim Cương thì được chấm dứt là binh nhì Hồ Chí Tâm.

Nhiều bia đá ghi công của những người sáng lập và sự giúp đỡ của chánh quyền Calgary, các nhà hảo tâm và các mạnh thường quân đã bỏ nhiều công sức, tài chánh giúp cho công trình xây dựng công viên và tượng đài.

Mémorial Wall là một kỷ công của BTC, trên bia ghi lại phần lớn tên những nạn nhân được sưu tầm trên bia mộ khắp các trại tỵ nạn. Xin nhận nơi đây như chốn an nghỉ ngàn thu của những linh hồn vất vưởng, bất khuất không chịu khuất phục dưới nanh vuốt của tà quyền cộng sản, làm rạng ngời Chánh Nghĩa Quốc Gia, Dân Chủ và Tự Do. Nếu chú ý chúng ta sẽ tìm thấy bên dưới bia là hình ảnh chiếc tàu gậy đôi tang thương.

Xin được kết thúc bài phóng sự bằng câu cuối ghi ở một bia đá "Nơi đây đánh dấu lòng can đảm của con người và nhắc nhở cho các thế hệ tương lai, đặc biệt là các hậu duệ Việt Nam, tự do là lẽ sống dù phải đổi bằng sinh mạng". Nếu có dịp ghé thăm Calgary, mong các bạn hãy đến viếng Công Viên và Đài Tưởng Niệm vừa được ngắm phong cảnh trung tâm thành phố, nhìn hình ảnh qua ống kính hạn hẹp không đủ sức ghi lại những rung cảm chân thành từ đáy tim.

Cám ơn Ban Tổ Chức

Trần Văn Cương

HÌNH ẢNH

CHUYẾN ĐI KHÁNH THÀNH CÔNG VIÊN HÀNH TRÌNH TÌM TỰ DO VÀ TỰNG ĐÀI THUYỀN NHÂN VIỆT NAM TẠI CALGARY 1/07/2022

Phái đoàn CĐNVQGM gồm 56 vị mặc đồng phục
áo hoa văn hình công viên và tượng đài

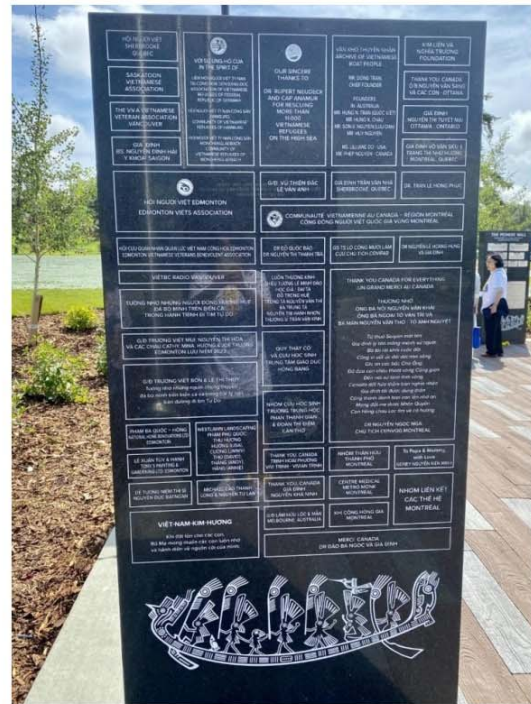

Cắt băng khánh thành

Thủ hiến Calgary ông Jason Kenney
và bà Chủ tịch CĐNVQGM Nguyễn Ngọc Nga

Bức tường tưởng niệm của CĐNVQG cùng các hội đoàn và thân hữu

**ĐÊM HỘI NGỘ
VỚI CỘNG ĐỒNG
NGƯỜI VIỆT QUỐC GIA
VÙNG MONTRÉAL
TẠI TRỤ SỞ HỘI NGƯỜI VIỆT
CALGARY NGÀY 6/07/2022**

Từ vài năm nay Ban Tổ Chức (BTC) của nhóm Viễn Du đã tạo được một thông lệ đáng ghi nhớ và đáng khuyến khích là tổ chức cho đồng hương những chuyến du ngoạn viếng thăm danh lam thắng cảnh, những di tích lịch sử văn hóa của quê hương thứ hai Canada nhân dịp cả nước chào mừng Lễ Quốc Khánh ngày 1 tháng 7.

Đây là một phương cách tốt đẹp nhất để chúng ta tỏ lòng biết ơn đối với đất nước đã mở rộng vòng tay tiếp đón, tạo cơ hội giúp chúng ta vấp lại mảnh đời còn lại cũng như gây dựng tương lai cho thế hệ mai sau. Chúng ta xa quê nhưng vẫn chưa quên truyền thống quý báu của dân tộc Việt.

Đây cũng là bổn phận của công dân, vì có hiểu rõ lịch sử, nhân văn và có yêu chuộng giang sơn gấm vóc của đất nước này chúng ta mới hết lòng yêu thương, bảo vệ, xây dựng và gìn giữ. "Nếu sinh ra đời chúng ta không thể lựa nơi chôn nhau cắt rốn, thì khi trưởng thành chúng ta có quyền chọn phương cách sống sao cho phù hợp với Đạo Đức, Nhân Phẩm và Quyền Làm Người dựa trên nền tảng căn bản Tự Do Dân Chủ".

Năm nay ngoài thông lệ trên, BTC còn đề ra mục đích chánh là tham dự Lễ Khánh Thành Công Viên và Tượng Đài Thuyền Nhân Việt Nam ở Calgary, một công trình quy mô được xây dựng bởi công sức của Hội Người Việt Calgary cùng sự giúp đỡ tận tình của Chánh Quyền các cấp và nhất là sự ủng hộ của Thủ Tướng Calgary đương nhiệm Jason Kenney. Công viên đã kể lại lịch sử trên từng bia đá cuộc hành trình gian khổ của một dân tộc tự quyết không đội trời chung với bọn cộng sản xâm lược, đã dũng cảm chiến đấu bảo vệ đất nước trong điều kiện khó khăn và có nhiều tướng lãnh, chiến sĩ đã phải Tuân Tiết Theo Thành. Hàng trăm nghìn đồng bào liêu minh vượt biển bỏ nước ra đi tìm Tự Do. Một số đồng đã bị vùi lấp giữa biển khơi, thân xác của họ đã biến thành ngọn lửa thiêu rụi làm rạng danh Chính Nghĩa Quốc Gia Dân Tộc.

Là nơi đáng được viếng thăm khi đến Calgary, vì từ đời cao cho chúng ta có thể ngắm vẻ đẹp của trung tâm thủ đô Calgary. Đến đây để được nhìn tận mắt công trình điêu khắc công phu mỹ thuật tượng đá đỏ và những bia đá kể chuyện của cuộc hành trình gian khổ tìm Tự Do. Cũng là nơi an nghỉ cho những nạn nhân đã bỏ mình trên các trại tỵ nạn vì bọn tà quyền cộng sản.

CĐNVQG vùng Montréal (CĐNVQGM) đã vượt đường xa đến Calgary tham dự là để tỏ lòng ngưỡng mộ và ủng hộ cho một công trình mang dấu ấn lịch sử hầu giúp cho thế hệ mai sau hiểu rõ cội nguồn

và vì sao ông cha phải đến đây. Sự tham dự đông đảo của các cộng đồng bạn đã làm cho buổi lễ tăng thêm phần long trọng và nâng cao Tinh Thần Đoàn Kết. Buổi Lễ Khánh Thành đã thành công trọn vẹn.

Trong tinh nghĩa gắn bó giữa hai cộng đồng, Hội Người Việt Calgary đã có nhã ý tổ chức Đêm Hội Ngộ tại trụ sở Hội vào ngày 6/7/2022 để được dịp gặp gỡ CĐNVQGM vừa hàn huyên, ăn uống, ca hát và cùng nhau vui chơi sau những ngày lo lắng vất vả. Dạ tiệc được chuẩn bị hết sức chu đáo và thịnh soạn. Ngoài sự hiện diện của BTC, Hội Người Việt Calgary còn có sự tham dự đông đảo của phái đoàn từ Montréal và đặc biệt có sự hiện diện của ông bà thượng nghị sĩ Ngô Thanh Hải từ thủ đô Ottawa. Trước khi dạ tiệc bắt đầu, ông Bùi Văn Hai chủ tịch Hội Người Việt Calgary đã được bà Nguyễn Ngọc Nga chủ tịch BCH đại diện CĐNVQGM thân tình hướng dẫn đến từng bàn để giới thiệu những hội viên tham dự Lễ Khánh Thành và cùng chụp ảnh lưu niệm. Những nụ cười tươi cười mở sáng rực trên môi mọi người.

Dạ tiệc mở đầu bằng lời chào mừng nồng nhiệt của điều hợp viên Anthony Chim, ông CT Bùi Văn Hai đã đăng đàn cảm ơn sự diện đông đảo của phái đoàn Montréal và hoan nghênh tinh thần đoàn kết giữa các cộng đồng. Đáp từ của hai vị chủ tịch ban giám sát và chủ tịch ban chấp hành lần lượt ca ngợi sự tiếp đón nồng hậu của Hội Người Việt Calgary dành cho phái đoàn Montréal, đặc biệt dành riêng buổi sáng ngày 7/7/2022 để giải thích cặn kẽ về công trình xây dựng Công Viên, ý nghĩa thâm thúy của Tượng Đài. CĐNVQGM hứa sẽ luôn luôn ủng hộ và tích cực góp phần cho những công trình có giá trị lịch sử trong tương lai.

BS Trương Hữu Độ cũng lên diễn đàn bày tỏ cảm tưởng và tâm huyết của những người đã đóng góp nhiều sức sống cho việc thành lập và xây dựng công trình này.

Phần phát biểu của TNS Ngô Thanh Hải đã hết lòng ca ngợi công trình đầu tiên ở Canada đã hội tụ nhiều biểu tượng từ việc vinh danh các Anh Hùng Liệt Sĩ, ca ngợi lòng can đảm và sự hy sinh của Thuyền Nhân Việt Nam và nơi có Cờ Vàng Việt Nam Cộng Hòa sẽ tung bay ngày đêm trên vòm trời Tự Do.

Phần ẩm thực thịnh soạn, mọi người lần lượt thưởng thức những món ăn thuần túy đậm đà của quê hương cùng với rượu thơm bên cạnh bạn hiền. Không khí gian phòng trở nên ấm áp bằng những dòng nhạc quê hương trữ tình qua phần trình diễn của các giọng ca quen thuộc ở Calgary và Montréal. Nhưng khi những bài Hùng Ca trỗi lên đã làm rung chuyển hội trường, đưa chúng ta trở về quá khứ. Ca đoàn Viễn Du quy tụ trên 50 người với giọng ca chính Bình Tước, Đức Tân, Nguyệt Ánh, Phương Quế... đã mang lại hào khí quê hương, một thời chinh chiến "thà chết chứ không phản bội quê hương". Ca đoàn Hội Người Việt Calgary gồm gần 20 giọng ca mang một sắc thái điêu luyện, nhất là ban hợp ca nam có 6 vị niên trưởng vừa ca vừa lắc lư con tàu, đã là động lực lôi cuốn mọi người ra sàn nhảy. Có lúc khán đài tràn ngập ca sĩ khi hai ca đoàn phối hợp lại, ghi nhận có thêm giọng ca hăng say của ông bà TNS, hội trường dường như nổ tung. Mọi người vừa ca vừa nhún nhảy vui nhộn, thức ăn trong bao tử đã vơi đi được đôi ba phần.

Đêm vui nào rồi cũng có lúc phai tàn. Một lần nữa xin cảm ơn sự tiếp đón nồng nhiệt của BTC và Hội Người Việt Calgary, tạo cơ hội cho phái đoàn Montréal được chung vui ăn uống no say trong Đêm Hội Ngộ. Chúng ta say men vì sự thành công viên mãn và của tình nghĩa đồng hương.

Trần Văn Cương

Hình ảnh ĐÊM HỘI NGỘ VỚI CỘNG ĐỒNG NGƯỜI VIỆT QUỐC GIA VÙNG MONTRÉAL TẠI TRỤ SỞ HỘI NGƯỜI VIỆT CALGARY NGÀY 6/07/2022

Giới thiệu Ban Chấp Hành & Ban Giám Sát nhiệm kỳ 2022-2024 và Chương Trình Hoạt Động của Cộng Đồng Người Việt Quốc Gia

*Kính gửi quý đồng hương, thân hữu và gia đình
trong Cộng Đồng Người Việt Quốc Gia vùng Montréal,*

Đây là những hình ảnh sinh hoạt ghi lại trong buổi gặp mặt đông đảo của Cộng Đồng Người Việt Quốc Gia vùng Montréal (CĐNVQGM) tại đại sảnh của trụ sở cộng đồng, sau hơn hai năm xa cách kể từ khi Đại Dịch Covid-19 phát khởi. Buổi họp được long trọng khai mạc bằng Lễ Chào Quốc Ca Canada, Quốc Ca của Việt Nam Cộng Hòa và Phút Mặc Niệm để ghi nhớ Các Bậc Tiền Nhân, Anh Hùng Liệt Sĩ Việt Nam Cộng Hoà đã có công dựng nước và giữ nước cũng như Đồng Bào bỏ mình trên biển cả làm sáng ngời Chính Nghĩa Quốc Gia Tự Do.

Sau phần giới thiệu các quý vị đại diện Tôn Giáo, Thân Hào Nhân Sĩ, các Hội Đoàn Quốc Gia tham dự buổi lễ, Ban Tổ Chức (BTC) đã lần lượt giới thiệu thành phần của Ban Chấp Hành và Ban Giám Sát đã được sự tín nhiệm của đa số cử tri hiện diện trong Cuộc Bầu Cử vào ngày 19 tháng 6 năm 2022 vừa qua. Các vị tân cử lần lượt lên diễn đàn phát biểu cảm tưởng cùng với Lập Trường Chống Cộng dứt khoát, Tinh Thần Phục Vụ hăng hái, xây dựng một CĐNVQG vững mạnh góp phần ổn định, phát triển đời sống sinh hoạt xã hội của quý đồng hương nơi xứ người. Phút hấp dẫn nhất của buổi họp là phần giới thiệu Chương Trình Hoạt Động của BCH trẻ trong nhiệm kỳ 2022-2024, nhiều đề mục hữu ích (Văn Hóa, Y Tế Xã Hội, Du Lịch, Thông Tin Sách Báo...) được đề ra nhằm cải thiện và phong phú sinh hoạt cộng đồng.

Công tác trước mắt là chuẩn bị tổ chức Hội Chợ Tết Quý Mão 2023 được đề ra thật chu đáo để thỏa mãn nhu cầu phát triển của Cộng Đồng, đòi hỏi sự tham gia đóng góp tích cực đông đảo của Quý Đồng Hương và tinh thần hăng hái phục vụ của các Thiện Nguyên Viên. Mong thay mỗi người sẽ tích cực góp một bàn tay.

Buổi lễ được kết thúc bằng tiệc trà thân hữu, tuy nhẹ nhưng cũng rất thơm mát gồm chả giò, páté chaud, gỏi tôm thịt, xôi gấc, đồ chay...và nước trái cây jus pétillant biologique. Không thể quên kể phần tráng miệng với trái cây tươi dòn bổ dưỡng, những nụ cười hạnh phúc cạnh bạn bè thân hữu trong không khí sinh hoạt cộng đồng đoàn kết, tương trợ và vui vẻ.

Chính tôi là nhân chứng tại chỗ với máy ảnh cầm tay, đã đi cùng BCH và BTC đến từng bàn để chung vui, tay nâng cao ly rượu cùng chúc nhau hạnh phúc và sức khỏe, quyết tâm cùng nhau xây dựng Cộng Đồng Người Việt vững mạnh.

B.S Trần Văn Cương

Hình ảnh buổi giới thiệu Ban Chấp Hành & Ban Giám Sát nhiệm kỳ 2022-2024 và Chương Trình Hoạt Động của CĐNVQGM

**Hình ảnh buổi giới thiệu Ban Chấp Hành & Ban Giám Sát
nhiệm kỳ 2022-2024 và Chương Trình Hoạt Động của CĐNVQGM
(tiếp theo)**

Hình ảnh: BS Trần Văn Cường

**Hình ảnh buổi giới thiệu
Ban Chấp Hành & Ban Giám Sát**

(tiếp theo)

○○○

TẾT TRUNG THU 10/09/2022

*Ban Truyền Thông
Cộng Đồng Người Việt Quốc Gia Vùng Montréal*

Tiếp tục các sinh hoạt thường niên, trên tinh thần bảo tồn và tôn vinh những nét đẹp văn hoá của dân tộc, vào trưa thứ bảy ngày 10 tháng 9 năm 2022, Cộng Đồng Người Việt Quốc Gia Vùng Montréal (CĐNVQGM) đã tổ chức mừng Tết Trung Thu lần đầu tiên sau gần 3 năm bị hạn chế tập hợp vì đại dịch Covid-19. Địa điểm được chọn là phòng sinh hoạt của Chùa Quan Âm Montréal gần trụ sở của Cộng Đồng.

Từ vài tuần trước, ban tổ chức của CĐNVQGM đã chuẩn bị mọi thứ cần thiết như mua lồng đèn, đặt các loại bánh trung thu cô truyền, bánh trung thu hình con heo, bánh phục linh và trái cây để phát cho các em và phụ huynh.

Ban tổ chức đã soạn chương trình sinh hoạt văn nghệ với các tiết mục điển hình nhằm khuyến khích các em thiếu nhi tham gia và biết về truyền thống văn hoá Việt Nam.

Chương trình bao gồm múa võ, múa lân, kể chuyện và hoạt cảnh, phát và rước đèn, phát bánh trung thu với phần kết thúc là phát bong bóng nghệ thuật.

Sau phần phát biểu của Hoà Thượng Thích Trường Phước và của Chủ Tịch CĐNVQGM Nguyễn Ngọc Nga, mở đầu chương trình là múa lân, tiếp theo là trình diễn võ thuật rất hào hứng do các môn sinh thuộc Hội Vovinam Việt Võ Đạo Montréal và Gia Đình Phật Tử Quan Âm thực hiện.

Kế đến là câu chuyện về chú Cuội và chị Hằng Nga được Nathalie Phạm kể bằng tiếng Việt và tiếng Pháp với sự minh hoạ trên màn hình rất sinh động và dí dỏm; làm tăng sự tò mò và trí tưởng tượng của những ánh mắt hồn nhiên và ngây thơ.

Tiếp nối là phát đèn trung thu cho các em, cùng nhau ngồi thưởng thức tiết mục múa của Gia Đình Phật Tử Quan Âm trong trang phục cô truyền rực rỡ muôn màu, rất duyên dáng, hoà cùng tiếng nhạc nghe hợp tình hợp cảnh; theo sau là hoạt cảnh chú Cuội trên cây đa tìm đường xuống trần thật là vui nhộn.

Hàng trăm đèn xếp có in hình con thú và ảnh hoạt hình pokemon, doremon, superman..., có gắn đèn LED thấp sáng từ phòng tối, trông thật huyền ảo. Các em tay trong tay với đèn trung thu đi quanh

khuôn viên của chùa cùng với đội múa lân trong tiếng trống, tiếng chiêng được nổi lên và âm thanh của những bài hát thiếu nhi làm quang cảnh trở nên hào hứng và náo nhiệt.

Phần cuối là phát bánh trung thu và bong bóng nghệ thuật. Cùng thưởng thức bánh trung thu với phụ huynh, các em đã bị cuốn hút sau nhiều giờ hào hứng chờ đợi để được tới phiên mình chọn lựa bong bóng được thổi hình mà mình yêu thích.

Để Ban Chấp Hành CĐNVQGM có thể thực hiện một buổi Tết Trung Thu một cách trọn vẹn, không thể không nhắc đến những đóng góp công sức âm thầm của nhiều thiện nguyện viên đã ngày đêm chuẩn bị nhiều thứ cần thiết, và sự ủng hộ tài chánh của các mạnh thường quân ẩn danh tặng cho buổi lễ.

Đây là một ngày khó quên được ghi vào tâm thức của các em thiếu nhi, mang theo kỷ niệm đẹp thời thơ ấu về ngày Tết Trung Thu. Mai sau khi lớn lên, các em sẽ truyền lại cho thế hệ sau những nét đẹp tuyệt vời của văn hoá Việt Nam.

HÌNH ẢNH TẾT TRUNG THU 10/09/2022

HÌNH ẢNH TẾT TRUNG THU

10/09/2022

(tiếp theo)

HÌNH ẢNH TẾT TRUNG THU
10/09/2022
(tiếp theo)

CĐNVQGM THAM DỰ LỄ TƯỞNG NIỆM CỐ TỔNG THỐNG NGÔ ĐÌNH DIỆM

*Ban Truyền Thông
Cộng Đồng Người Việt Quốc Gia Vùng Montréal*

*Vòng Hoa tưởng niệm
Cố Tổng Thống Ngô Đình Diệm*

Nhận lời mời của Hội Bảo Tồn Văn Hoá Lịch Sử Việt Nam tại Canada, vào sáng thứ bảy ngày 29 tháng 10 năm 2022, đại diện Ban Chấp Hành Cộng Đồng Người Việt Quốc Gia Vùng Montréal, ông Khiếu Danh Sơn đã đến tham dự Lễ Tưởng Niệm 59 năm ngày mất của cố Tổng thống Việt Nam Cộng Hoà Ngô Đình

Diệm do Nhóm Tinh Thần Ngô Đình Diệm vùng Montréal tổ chức tại Jardin Commémoratif – Công viên Tưởng Niệm Tượng Đài Tổng thống Ngô Đình Diệm ở Montréal.

Ông Trần Quốc Túy, hội trưởng Hội Bảo Tồn Văn Hoá Lịch Sử Việt Nam tại Canada, trong bài phát biểu của ông, đã nói lên sự cần thiết thực hiện Lễ Tưởng Niệm Cố Tổng Thống Ngô Đình Diệm như là một cách phổ biến một giai đoạn lịch sử cận đại quan trọng của Việt Nam Cộng Hoà trong đó cố Tổng Thống Ngô Đình Diệm là gương mặt nổi bật của thời kỳ lịch sử đó với kỳ hiệu “Tiết Trục Tâm Hư” (nghĩa là Thăng Thần và Đơn Giản).

Tiếp theo là nghi lễ tỏ lòng thành kính tri ân cố Tổng thống Ngô Đình Diệm, vị đại diện Cộng Đồng đã đặt vòng hoa và dâng hương tưởng niệm cùng với quý Hội Đoàn bạn cũng như tất cả những đồng hương hiện diện.

Sau phần nghi lễ, các tham dự viên ở lại trao đổi tin tức, trò chuyện thân mật và dùng các món ăn nhẹ do ban tổ chức khoản đãi.

Buổi lễ diễn ra tuy ngắn gọn nhưng rất long trọng trong tinh thần đoàn kết và thân ái.

Hình ảnh LỄ TƯỞNG NIỆM CỐ TỔNG THỐNG NGÔ ĐÌNH DIỆM

Ban tổ chức lễ tưởng niệm và đại diện ban chấp hành CĐNVQGM

Vòng hoa tưởng niệm
cố Tổng thống VNCH Ngô Đình Diệm
của CĐNVQGM

Từ trái sang phải:
Ông Khiếu Danh Sơn và ông Trần Quốc Tuý

TRAO NGỌN ĐUỐC THIÊNG LỄ BÀN GIAO CÂU LẠC BỘ SAIM 28/5/2022

Kính gửi: Quý đồng hương, thân hữu và gia đình trong Cộng Đồng Người Việt Quốc Gia vùng Montréal.

Ngày 28 tháng 5 năm 2022 vừa qua, chúng tôi rất hân hạnh được mời đến trụ sở sinh hoạt Cộng Đồng để tham dự và chứng kiến buổi lễ Bàn Giao Câu Lạc bộ SAIM (Services aux Aînés indochinois de Montréal SAIM), một nhánh nằm trong Ủy Ban Thuyền Nhân (UBTN) trao quyền điều hành quản trị lại cho Ban Chấp Hành (BCH) của Cộng Đồng Người Việt Quốc Gia vùng Montréal (CĐNVQGM).

Cũng nên nhắc lại UBTN được GS Lê Văn Mão và phu nhân, bà Chung Mai Liên thành lập từ ngày 13 tháng 11 năm 1992 trong lúc cao trào Thảm Trạng Thuyền Nhân đã đánh thức lương tâm nhân loại đã được nhiều tổ chức hội đoàn trong toàn quốc Canada ủng hộ và bảo trợ tài chánh cho UBTN. Ngoài mục đích giúp đỡ vật chất góp phần cho sự hội nhập dễ dàng vào xã hội mới, người tỵ nạn còn có nhu cầu được tiếp xúc gặp gỡ các đồng hương cho vui đi nỗi buồn viễn xứ, nhằm xoa dịu vết thương tinh thần gây ra do chiến tranh và sự tàn độc dã man của chế độ Cộng Sản.

Câu Lạc Bộ SAIM đã liên tục hoạt động trong gần 30 năm qua, những lần gặp gỡ hàng tuần rồi các buổi Mạn Đàm tiếp nối những cuộc họp mặt vào ngày lễ lớn... xôn xao từ lúc đầu đã dần phai nhạt vì nhiều lý do và nhất là sau hơn hai năm đại dịch Covid-Vũ Hán, các buổi hội họp bị ngăn cấm với nhiều quy luật khắt khe đã bóp chết mọi sinh hoạt cộng đồng.

Đã đến lúc Hội Đồng Quản Trị UBTN thấy cần phải trao lại quyền điều hành và đặt trọn niềm tin vào CĐNVQGM.

Trong một ngày đẹp trời nắng ấm, buổi Lễ Bàn Giao Câu Lạc Bộ SAIM được diễn ra tại trụ sở Sinh Hoạt Cộng Đồng trong không khí đơn giản thân mật nhưng không kém phần trang nghiêm dưới sự hiện diện của Hội Đồng Quản Trị UBTN, Ban Điều Hợp Câu Lạc Bộ SAIM, BCH CĐNVQGM và chứng nhân.

Bắt đầu là phần diễn từ của GS Lê Văn Mão, Sáng Lập Viên của UBTN, đã xúc động trình bày quá trình thành lập Ủy Ban trong hoàn cảnh đau thương của đất nước, nỗi lòng của kẻ lưu vong và sự cần thiết của Tỉnh Đồng Hương quý báu nơi xứ lạ quê người, bồi hồi nhớ lại những sinh hoạt vui tươi sống động của Câu Lạc Bộ SAIM và đặt hết sự tin nhiệm tin tưởng vào lập trường chủ trương cùng phương cách điều hành của CĐNVQGM. Nhân dịp này ông đã trình trọng trao bức tâm thư cùng ngân phiếu như tài sản tinh thần của Câu Lạc bộ SAIM cho đại diện Cộng Đồng.

Đáp từ là đại diện BCH CĐNVQGM, bà Chủ Tịch Nha Sĩ Nguyễn Ngọc Nga đã chân thành cảm ơn món quà mà UBTN đã trao tặng cho Cộng Đồng. Đây là Tài Sản Tinh Thần quý báu dành cho thế hệ tiếp nối và cũng là một thông điệp nhắc nhở giới trẻ nên lưu tâm đến thế hệ ông cha đã có công gây dựng CĐNVQGM lớn mạnh. Bà Chủ Tịch đã thay mặt đồng hương hân hoan đón nhận sự tin nhiệm của UBTN đã dành cho Cộng Đồng.

Bà Phạm Phương Hà, Thủ quỹ BCH CĐNVQGM tiếp lời trình bày những cơ hội tạm thời phải đối phó công việc săn sóc và giúp đỡ những vị lão niên trong thời gian đại dịch cũng như những dự trù lâu dài trong lãnh vực Y Tế, Xã Hội... Nay với sự Tin Tưởng của Câu Lạc Bộ SAIM, Cộng Đồng sẽ mạnh dạn vạch ra những chương trình thiết thực và hữu hiệu hơn dành cho người cao niên.

Nhân dịp này bà Chung Mai Liên đã tặng nhiều quyển Đặc San Xuân của Câu Lạc Bộ SAIM cho tủ sách Cộng Đồng, tính đến nay là số 28 "Đặc San Xuân Tân Sửu 2021", sách dày hơn 200 trang giấy bài vở thật phong phú súc tích. Bên trong tràn đầy những hình ảnh kỷ niệm của những sinh hoạt hàng tháng, dịp Noël đến tiệc tân niên và phát hành báo xuân, lễ các đảng Phụ Mẫu, Phụ Thân, ngày lễ hóa trang Halloween... Đặc biệt là hình ảnh các buổi Mạn Đàm với nhiều diễn giả nổi danh rất đa dạng thuộc đủ mọi thành phần trí thức văn nghệ sĩ, giáo sư, kỹ sư, bác sĩ và mục lục các diễn giả đủ chứng minh cho nhu cầu tiếp xúc gặp gỡ quan tâm đến nhau giữa đồng hương cao niên quan trọng đến mức nào.

Đây là một trọng trách và cũng là một thử thách lớn dành cho CĐNVQGM.

Đuốc Thiêng SAIM đã được trao tay một cách êm thấm mà nhiệm vụ gìn giữ và kế thừa là bổn phận của tất cả chúng ta.

Trần Văn Cương

CỘNG ĐỒNG NGƯỜI VIỆT QUỐC GIA VÙNG MONTRÉAL THAM DỰ THÁNH LỄ MỪNG BỐN MẠNG VÀ KỶ NIỆM THÀNH LẬP 43 NĂM THÀNH LẬP CỘNG ĐỒNG CÔNG GIÁO VÙNG MONTRÉAL

*Ban Truyền Thông
Cộng Đồng Người Việt Quốc Gia vùng Montréal*

Nhận lời mời của Cộng Đồng Công Giáo Việt Nam vùng Montréal (CĐCGVN), sáng chủ nhật ngày 13 tháng 11 năm 2022, bốn thành viên ban chấp hành Cộng Đồng Người Việt Quốc Gia vùng Montréal (BCH CĐNVQGM) đã đến tham dự Thánh Lễ mừng Bốn Mạng và Kỷ niệm 43 năm thành lập CĐCGVN. Thánh Lễ đã diễn ra trong bầu không khí rất nghiêm trang với sự tham dự đông đảo của bà con giáo dân và các hội đoàn bạn.

Ngay sau Thánh Lễ, BCH CĐNVQGM đã tặng một lẵng hoa và chụp hình lưu niệm cùng với linh mục quản nhiệm Trần Văn Hồng. Cũng trong dịp này, Hội đồng Quản trị (HĐQT) của CĐCGVN đã mời BCH dự tiệc mừng và sắp xếp 2 bàn dưới sous-sol nhà thờ để ban tổ chức Hội chợ Tết Quý Mão CĐNVQGM giới thiệu và bán vé Hội Chợ.

Đại diện BCH CĐNVQGM đã ngỏ lời cảm ơn linh mục Trần Văn Hồng và HĐQT nhà thờ đã tạo cơ hội gặp gỡ và trao đổi tin tức sinh hoạt với các thành viên HĐQT và bà con giáo dân. Vị đại diện BCH cũng ca ngợi sự hợp tác của nhà thờ về hai công tác quan trọng trong chương trình Hội chợ Tết Quý Mão; đó là ca đoàn phụ trách hát quốc ca phần nghi lễ và Thiếu nhi Thánh thể đảm nhiệm phân bán và soát vé vào cửa.

Các sinh hoạt của cộng đồng người Việt tại Montréal sẽ được tiếp tục phát triển vững mạnh một khi tất cả các hội đoàn đồng lòng góp sức và giúp đỡ lẫn nhau trong mọi lãnh vực, từ vật chất lẫn tinh thần, vì tương lai của các thế hệ mai sau.

TIỆC GÂY QUỸ HỘI CHỢ TẾT QUÝ MÃO 2023

Đoàn Ca Việt-Tham Chương Trình do ban hợp ca Đại Từ trong buổi tối

Tiệc Gây Quỹ Hội Chợ Tết Quý Mão 2023 do CĐTĐT vùng Montreal tổ chức ngày 06 tháng 11 năm 2022

Bà Ngô Kim Thành, đại diện CĐTĐT vùng Montreal tổ chức ngày 06 tháng 11 năm 2022

Tiệc Gây Quỹ Hội Chợ Tết Quý Mão 2023 do CĐTĐT vùng Montreal tổ chức ngày 06 tháng 11 năm 2022

Đại diện Ban Tổ Chức Tiệc Gây Quỹ Hội Chợ Tết Quý Mão 2023

Bông
Cổ hương

Mùa xuân hoa tuyết rơi đầy ngõ
Rực rỡ Bạch Mai dưới nắng vàng
Tiếng trẻ cười rộn như pháo tết
Ai bảo rằng Xuân không đến đây?

Đánh chuông, đĩa hâu, câu đối tết
Trà thơm, rượu ngọt ngọt tình xuân
Phúng phát đầu đây Hồn Viên Xả
Đầu xuân khai bút mực cay cay

Thư pháp mực tàu trên giấy đỏ
Mét bút rồng bay, phượng múa tha
Mép củ quế xưa còn in dấu
Ngàn năm chân chứa mảnh tình quê.

Mỗi gói chôn chân đầu đã bạc
Mở bóng cổ hương khuấy khuấy xa
Trông phùng nghe thoáng trên đầu liễu
Hợp Phố Hồn Châu hết kiếp sau

Viên Du

Hoa và Mùa Xuân trong Thi Ca Việt

Khi đã yêu thì mơ mộng nhiều
 Mơ ngày mai pháo nhuộm đường vui
 Mơ vành môi thơm ngát hương đời
 Tình kia phong kín mây trời
 Nhưng yêu riêng một người thôi
 (Phượng Linh)

THÁI CÔNG TỤNG

1. Dẫn nhập

Trong thi ca Việt, nhiều thi sĩ nhạc sĩ đã gửi gắm lòng mình qua những sự vật thường gặp, khi thì loài cây, khi thì đóa hoa hoặc các bức tranh tâm lý từ ghen tuông đến người yêu, tình dang dở v.v..

Các nhà thơ, nhà viết nhạc thường nhạy cảm hơn người thường và họ lại có khả năng dùng giai điệu hay hình ảnh, màu sắc để diễn tả tâm tình và ý tưởng của mình theo phong cách nghệ thuật, và nhờ đó dễ gây xúc động nơi người đọc, người nghe. Nhân nhân trong các bài hát, ta bắt gặp hoa ngọc lan, hoa tigôn, hoa cúc, hoa mai, hoa đào, hoa quỳnh v.v.

Cây cũng vậy có mặt trong ca dao, thơ, nhạc, từ cây cau, cây khế, cây xoài, cây nhãn, cây gạo... Tình yêu trong trắng, tình yêu học trò, tình dang dở, tình đơn côi... đều lấy hoa làm biểu tượng vì thi ca Việt Nam đầy hoa, từ hoa thường gặp ven lề đường như **hoa trinh nữ**, **hoa sim** miền đồi núi Trung Việt cho đến các loài cây cảnh quanh vườn như đàn **hoa thiên lý**, **hoa thạch thảo**, **hoa tigôn** hoặc quanh sân trường như **hoa phượng**.

Nhiều thành ngữ có chữ hoa như nước chảy **hoa trôi**, bèo dạt **hoa trôi**.

Nhiều sách có tựa đề có chữ hoa như Bùi Tín với **Hoa** xuyên tuyết, Nguyễn Chí Thiện với **Hoa** địa ngục, Hoàng Văn Chí với Trăm **hoa** đua nở trên đất Bắc nói về Nhân Văn giai phẩm v.v.

Vào những ngày sum họp bà con, gia đình, bạn bè trong những dịp đầu Xuân, luôn luôn có hoa: hoa ở phòng khách, hoa trên bàn thờ vì hoa mang nhiều ý nghĩa..Ngoài các hoa đặc trưng của ngày Tết như hoa mai, hoa đào, còn có nhiều loại hoa tươi khác, đa dạng về hình thù, màu sắc, vv... Hoa thì nhiều loại: có màu hồng, màu đỏ, màu tím (Màu tím hoa sim), hồng đậm, hồng nhạt, có hoa màu trắng vv...

Nhiều cây cho hoa mỗi năm một lần (fleurs annuelles), hoặc hai năm mới cho hoa (bisannuel), có cây trồng bằng củ (bulbe) như hoa cây Iris, cây tulip nhưng cũng có cây gieo bằng hạt.

2. Mùa Xuân.

Một năm có bốn mùa: Xuân, Hạ, Thu, Đông. Sau mùa Đông lạnh lẽo thê lương là mùa xuân lại đến tươi trẻ với những nụ hoa, những cành lá bắt đầu mọc lại. Nhưng khi ta đang là mùa xuân ở Canada thì ở Australia thuộc Nam bán cầu lại là mùa Thu. Trong thiên văn học thì mùa xuân bắt đầu từ **xuân phân** (khoảng ngày 21 tháng 3 ở Bắc bán cầu và ngày 23 tháng 9 ở Nam bán cầu) và kết thúc vào lúc **hạ chí** (khoảng ngày 21 tháng 6 ở Bắc bán cầu và 21 tháng 12 ở Nam bán cầu).

Vào mùa xuân khí trời ấm áp hơn nên có dịp lễ Thanh Minh:

Thanh minh trong tiết tháng ba

Lễ là tảo mộ, hội là Đạp Thanh

Gần xa nô nức yến anh

Chị em sắm sửa bộ hành chơi xuân

Thế nào là ngày xuân phân? Đó là lúc ngày và đêm dài bằng nhau. Thực vậy vào Đông thì ngày chưa đi đã màn đêm u tối, ngày ngắn đêm dài và hết ngày xuân phân thì ngày dài ra có nghĩa mặt trời vẫn còn chiếu sáng có chỗ 9 giờ đêm, 10 giờ đêm trời vẫn sáng. Và vì có tác động của ánh nắng nên hiện tượng quang hợp mạnh hơn nên cây cối đâm chồi nảy lộc nhanh hơn, mạnh hơn:

Xuân vừa về trên bãi cỏ non

Gió Xuân đưa lá vàng xuôi nguồn

Hoa cười cùng tia nắng vàng son
 Lũ ong lên đường cánh tung tròn
 Nhà nhạc sĩ **Tuấn Khanh** cũng đồng cảm với tạo vật nên mới thốt ra trong bài Mùa Xuân đầu tiên:
 Anh ơi! **Xuân** đến bên thêm rồi nhấp rượu hồng vui đi
 Hết rồi mùa chia ly cho tình **Xuân** vừa ý
 Xin yêu thương đến đôi bạn hiền để xóa hết cô đơn
 Rồi quyến luyến nhau hơn cho người em thôi giận hờn.
Xuân nay ta chúc cho mẹ già vui vườn cà thêm hoa
 Vui ruộng đồng bao la tóc bạc phơ đẹp quá
 Xin yêu thương đến vui hận thù để tiếng hát hôm nay
 Người chiến sĩ mơ say bên đàn trẻ bé thơ ngây.
 Sau mùa Đông tuyết rơi nặng nề, ít khi gặp nhau, ai ở nhà nấy nhưng đến mùa xuân với đàn chim én
 trở về báo hiệu xuân đến nên nhiều hớp mặt của cộng đồng, của bạn bè gần xa, đúng như lời nhạc
 của **Văn Phụng**:
Xuân đã về, xuân vẫn mơ màng
 trong nắng vàng, khắp chốn tiếng reo vang
 Xuân đã về, **xuân** vẫn huy hoàng trong gió ngàn mừng đón **xuân** sang
 Vui **mùa xuân** năm nay gần nhau,
 Nhớ khi xưa lúc ngây thơ,
 cầm tay hỏi nhau ngẩn ngơ,
 đến bao giờ đón xuân mơ
Xuân đã sang nâng phím đàn cùng hát ca,
 trong gió ngàn mừng đón xuân sang
 Mừng một ngày gần nhau,
 cùng mừng xuân mới
 Vui **mùa xuân** năm nay gần nhau,
 nhớ khi nào lúc ra đi,
 cầm tay hẹn nhau chờ nhau,
 đến bến cầu, nắng xuân sau
 Xuân đã sang nâng phím đàn cùng hát ca,
 trong gió ngàn mừng đón xuân sang
 Mừng một ngày gần nhau,
 cùng mừng xuân mới
 Vui **mùa xuân** năm nay gần nhau,
 nhớ khi nào lúc ra đi,
 cầm tay nhìn nhau, cùng mơ ước,
 mơ xuân đến bao lần
 Xuân đã sang nâng phím đàn cùng hát ca,
 trong gió ngàn mừng đón xuân sang
 Mừng một ngày gần nhau,
 cùng mừng xuân mới
 Người tình chúc nhau trong **mùa xuân** như trong thơ phổ nhạc: **Anh cho em mùa xuân**, thơ Kim
 Tuấn, nhạc Nguyễn Hiền
 Anh cho em **mùa xuân** nụ hoa vàng mới nở, chiều đông nào nhưng nhớ
 Đường lao xao lá đầy chân bước mòn vĩa phố mắt buồn vin ngọn cây
 Anh cho em **mùa xuân**, **mùa xuân** này tất cả lộc non vừa trẩy lá
 Lời thơ thương cõi đời bầy chim lùa vạt nắng trong khói chiều chơi vơi
 Đất mẹ đầy cỏ lúa đồng xanh xa mấy mùa Ngoài đê diều căng gió thoảng câu hò đôi lứa

Trong xóm vang chuông chùa trắng sáng soi liếp dừa Con sông dài mấy nhánh cát trắng bờ quê
xưa Anh cho em **mùa xuân** trẻ nô đùa khắp trời Niềm yêu đời phơi phới
Cách nay hơn nửa thế kỷ, nhạc sĩ La Hối cũng có một ca khúc đầy ngẫu hứng “**Xuân và Tuổi trẻ**” với
những ca từ tươi vui rất sáng khoái ca ngợi mùa Xuân: “Ngày thắm tươi bên đời **Xuân** mới. Lòng thắm
say bao nguồn vui sống. **Xuân** về với ngàn hoa tươi sáng. Ta muốn hái muôn đóa hồng. Ta muốn luôn
cười với hoa...”. Rồi tiếp theo là điệp khúc với nhịp điệu dồn dập, hân hoan của tuổi trẻ chào Xuân:
“...Vui sướng đi cho đời tươi sáng. Vui sướng đi cho lòng thêm tươi. Ta ca lên đón mừng **Xuân** mới.
Ta hát ca cho lòng thêm hăng hái. Hát vang lên lời ca thắm tươi ...
Mùa xuân hoa bắt đầu nở. Vào ngày Tết, ngoài Bắc có **hoa đào**; ta nhớ ngay thơ của Vũ Đình Liên:
Mỗi năm **hoa đào** nở
Lại thấy ông đồ già
Bày mực tàu, giấy đỏ
Ngày tết ở miền Bắc, nhà nhà đều có **cành đào (Malus sp.)** khoe sắc trong nhà.
Advertisements

Nếu miền Bắc có **hoa đào** thì trong Nam cũng có **hoa mai (Ochna)**.
Một bình hoa tươi dịp Tết sẽ đem lại cho nhà đẹp hơn, may mắn hơn cũng như tạo niềm vui cho cả gia
đình trong những ngày đầu năm mới sum vầy. Ta hãy điểm qua vài loài hoa tượng trưng dịp Xuân về:
– **Hoa hồng**: trong những giống **hoa hồng** thì hồng lữ là giống hồng được trồng khá phổ biến ở các
nhà vườn ở Sa Đéc.

– **Hoa mồng gà (Celosia argentea)** là một loài thực vật có nguồn gốc vùng nhiệt đới, Châu Á, Châu
Phi, và Trung Mỹ, thuộc họ Amaranthaceae. Rất nhiều loài đã được lai giống cho ra những loài với
những hình dạng và màu sắc khác nhau, rực rỡ, rất ngoạn mục được trồng làm cây cảnh bởi những gié
hoa, và đôi khi trồng trong vườn cây rau cải, cho những lá ăn như rau dền, hay trồng cho hạt. Một vài
loài mọc hoang như là cỏ dại trong những cánh đồng canh tác.
– **Hoa bông ổi (Lantana camara)**

còn được biết đến với tên gọi hoa ngũ sắc, với nhiều sắc màu tươi sáng như vàng, cam, tím, đỏ hay trắng tinh khôi

– **Hoa hải đường**

Truyện Kiều có câu:

Hải đường là ngọn đông lân

Giọt sương gieo nặng cành xuân la đà

hoặc:

Hải đường mơn mớn cành tơ

Ngày xuân càng gió, càng mưa càng nồng

là nhắc đến loại hoa này, loài hoa mang vẻ đẹp tuyệt vời, mong manh nhưng vô cùng quyến rũ. Chùm hoa sắc đỏ, hồng, vàng tinh khôi. Tên khoa học là *Camellia amplexicaulis*, một loài thực vật hạt kín thuộc chi Trà (Camellia).

– **Hoa mẫu đơn** (Pivoine) là loài hoa tượng trưng cho sự giàu sang phú quý, ngày xuân gia đình xum họp, nếu trong nhà đặt chậu hoa mẫu đơn, loài hoa vương giả chắc chắn xuân này gia chủ cũng những vị khách sẽ có những kỷ niệm khó phai bên những bông hoa được coi là ‘quốc sắc thiên hương’ này. Hoa này là quốc hoa của Trung Quốc.

– **Hoa đồng tiền** là loài hoa tượng trưng cho tiền tài, những bông hoa đồng tiền mang lại ước vọng về một năm mới tài lộc và thịnh vượng.

– **Hoa cúc (chrysantheme)** nhẹ nhàng và thanh thân là một trong những loài hoa nở rộ trong dịp Tết Nguyên Đán. Sắc hương của nó tuy giản dị nhưng làm say lòng người. Ngoài ra, loại hoa này còn tươi rất lâu.

Đóa cúc vàng như mặt trời tỏa nắng trong những ngày giáp Tết se se lạnh tạo cảm giác ấm cúng và gần gũi.

Hoa cúc có nhiều màu, nhưng nhạc Ngô Thụy Miên nhắc đến **cúc màu vàng**:

*Áo nàng vàng, anh thường yêu **hoa cúc***

Áo nàng xanh, anh mến lá sân trường

Sợ thư tình không đủ nghĩa yêu đương

Anh pha mực cho vừa màu áo tím

Cây Cúc là một trong 4 cây cảnh: tùng, cúc, trúc, mai..

*Một nhà sum-họp **trúc mai***

Càng sâu nghĩa bể, càng dài tình sông

(Truyện Kiều)

Cúc trồng làm cây cảnh thuộc chi Chrysanthemum. Một số loài cây còn được sử dụng làm vị thuốc trong y học cổ truyền như cúc hoa vàng *Chrysanthemum indicum*

*Sen tàn, **cúc** lại nở hoa*

Sầu dài, ngày ngắn, đông đà sang xuân (Kiều)

– **Hoa cúc trắng** là loài hoa biểu tượng cho sự duyên dáng và lòng hào hiệp. Những cánh cúc trắng muốt mang lại vẻ nhẹ nhàng và thanh thân cho những ngày cuối năm bận rộn.

– **Hoa trạng nguyên (Poinsettia)** Trạng nguyên đỏ cũng là một loài hoa có ý nghĩa trong dịp năm mới. Những cánh hoa đỏ thắm tượng trưng cho niềm vui về sự học hành đỗ đạt, chính vì vậy những gia đình có các “cậu tú, cô cử” thường bày loài hoa này vào dịp Tết.

Trạng nguyên – loài hoa mang ý nghĩa của sự đỗ đạt

– **Hoa lan** được xem là biểu tượng của người quân tử cũng thường được trang trí trong nhà những ngày đầu năm mới là hoa lan. (Bán nhiều ở COSTCO)

Những cánh hoa mong manh nhưng lại rất bền.

– **Hoa đèn lồng** còn gọi hoa lồng đèn. Nhờ hình dáng mà loại hoa này được xếp vào hàng cây cảnh có tiếng. Có thể trồng hoa đèn lồng trong vườn làm cây cảnh, hoặc trồng trong chậu

Hoa đèn lồng là loại cây không rụng lá, xanh tốt và cho hoa quanh năm.

– **Hoa đỗ quyên (Rhododendron)** thuộc họ Ericaceae. Đây là quốc hoa của xứ Nepal.

– **Hoa sứ** còn gọi là **hoa đại (Plumeria acutifolia)** thường trồng ở đền chùa, công viên, cao 3-7 mét, có nhựa mủ. Hoa trắng, thơm, mặt trong phía dưới màu vàng. Người Hawaii thường dùng hoa sứ xâu thành chuỗi, làm vòng hoa quàng vòng hoa vào cổ du khách và chào “Aloha”

*Hôm qua mẹ bảo tôi, nhờ **hoa sứ** nhà nàng,
Uớp trà thơm đãi khách họ hàng cô bác đều khen
Nhờ nàng hái giùm tôi, màu hoa thắm chưa tàn
Nụ hoa còn giữ nhụy vàng, chắc nàng hiểu tình tôi*

– **Hoa mai** đã đi vào văn hóa của dân tộc Việt Nam vì tính chất thanh nhã của loài hoa này. Nghệ thuật hội họa cũng chọn hoa mai làm bao đề tài cho mùa Xuân hay cho ngày Tết. Ngài Mãn Giác Thiền Sư thời vua Lý Nhân Tông thế kỷ thứ 11 đã thấy những cảnh vật trong vũ trụ đều là những huyền tượng không có gì là thường tồn vĩnh cửu. Giống như hoa của mùa Xuân, Xuân hết trăm hoa đều héo rụng, Xuân đến trăm hoa lại đua nở. Đời người cũng như vậy, từ lúc tuổi trẻ, thoan thoát đến tuổi *già* mà không hay. Tuy nhiên, đùng tường Xuân qua rồi tất cả các hoa đều phải rụng hết mà giữa lúc trời Đông giá lạnh, giữa những cây cối trơ trọi đó, vẫn có một cành mai nở rộ. Ngài Mãn Giác đã ngộ được lý Vô Thường, và Ngài đã thắng hoatrong cuộc sinh hóa của vũ trụ:

Thơ văn hay hội họa xoay quanh 4 loài kiểng quý, hay nôm na là “tứ quý”, mà hoa mai đã dẫn đầu: **Mai, Lan, Cúc, Trúc**. Âm nhạc về hoa mai:

“Con biết bây giờ mẹ chờ tin con

*Khi thấy **mai** vàng nở rộ bên sông...”*

(“Xuân Này Con Không Về” – Duy Khánh)

Nghệ thuật thưởng thức hoa mai phát xuất từ Trung Hoa, sau đó lan rộng sang những nước chịu ảnh hưởng của nền văn hóa này. Cụ Nguyễn Du nhìn bộ trà có cây mai làm đề tài nổi tiếng đương thời là bộ chén đĩa trà “mai hạc” có câu thơ nôm trích trong truyện Kiều:

” Nghêu ngao vui thú yên hà

***Mai** là bạn cũ, hạc là người quen”*

Tóm lại, hoa mai góp mặt tại quê hương Việt Nam đem lại nếp sinh động trong tâm hồn văn hóa Việt tộc, mai đến rồi đi, rồi trở lại theo chu kỳ của mùa Xuân, của những ngày Tết mới của năm. Mai là biểu tượng đẹp đẽ, hài hoà trong lòng văn hóa Việt. Mai là nguồn vui cho mọi người chúng ta nói chung khi mùa Xuân về.

3. Kết luận

Những loài hoa tượng trưng cho vẻ đẹp nên ta không lạ gì khi cha mẹ đặt tên con gái cũng dùng tên các loài hoa; do đó ta thường gặp trong cộng đồng người Việt nào là cô **Mai**, bà **Huệ**, cô **Hồng**, cháu **Trang**, cô **Cúc** v.v. Hoa đem đến niềm vui, niềm hi vọng cho con người; thực vậy, nghịch cảnh giúp ta vững chắc, nỗi buồn giúp ta lòng nhân ái, thất bại làm ta khiêm tốn nhưng chỉ hi vọng mới giúp ta tiến lên.

VÀI CÂU CHUYỆN VỀ MÈO

PHẠM PHONG DINH

Mèo là một con vật hoang dã được loài người thuần hóa khoảng 5 đến 6 ngàn năm trước Thiên Chúa (6000 B.C., Before Christ). Trong các con vật nhà, có lẽ những cô cậu Mèo được hay bị con người thương và ghét nhiều hơn cả. Con Rắn trong Thập Nhị Chi của môn Tử Vi là con vật hầu như bị loài người ghê sợ và ghét bỏ. Nhưng giọng họ nhà Mèo thì còn được chút an ủi bằng tình yêu của con người dành cho. Định mệnh đã dành cho nhà Mèo hai mặt của số phận: yêu thương và thù ghét.

Mèo Thời Trung Cổ ở Âu châu: Những con Mèo đen thời Trung Cổ thật bất hạnh. Ở Anh, Pháp, Đức, ... người dân kết tội Mèo đen là thù hạ của những bà phù thủy gồm ghê. Những bà phù thủy là những người cao niên sống cô độc, không thân quyến, không con cháu, niềm vui của họ là những con mèo. Nhưng khốn nỗi người châu Âu thời hoang dã đó còn u mê lắm thừa quý vị, nên những chuyện dị đoan huyền bí rất được tin tưởng và loan truyền. Thời Trung Cổ, trong khoảng từ những thế kỷ trước thế kỷ thứ 10 đến thế kỷ thứ 13, trong khi ở nước Đại Việt của chúng ta đã có một nền văn minh huy hoàng, văn hiến đẹp đẽ từ các triều đại Lý, Trần, Lê.

Mèo cũng thích nhảy múa

Người ta truyền tụng nhau những câu chuyện rùng rợn về những “mụ” phù thủy có nước da xanh dờn, tái mét, đêm đêm cỡi chổi bay đi bắt trẻ con về ăn ... thịt hay lấy máu làm bùa phép. Dẫu có tìm được bằng chứng hay không, chỉ cần một lời đồn, vài lời vu khống, là người ta điên cuồng đem bà lão xấu số và con Mèo của bà lên giàn hỏa. Mười Điều Luật Chúa cấm sát sinh, nhưng các giáo sĩ Thiên Chúa thời đó vẫn cứ giết người một cách oan khuất. Vụ án sát nhân lớn nhất trong lịch sử nhân loại là các giáo sĩ đã đưa nhà bác học Galilee Galileo lên giàn hỏa, chỉ vì ông đã thà chết chứ không chịu nói khác, rằng Trái Đất xoay quanh Mặt Trời, chứ không phải Mặt Trời xoay quanh Trái Đất.

Một chú Mèo Mun trông quá “ngầu”

Người Việt và người Trung Hoa có một niềm tin còn rùng rợn hơn nhiều, với những chuyện Mèo nhảy qua một cái xác chết sẽ làm cho “nó” sống lại thành một con, eo ơi, quý nhập tràng. Có lẽ do vậy mà khi người Việt hay Tàu qua đời, thì lúc tân liệm thân nhân đã chèn rất nhiều quần áo thật chặt chung quanh thi thể người chết, nhà giàu thì phủ lên một lớp trà dày.

Khi nắp quan tài được đập kín, người ta dùng những chiếc đinh lớn dài đến một ... tấc đóng đinh lên thân chiếc hòm. Dẫu Tề Thiên Đại Thánh có sống lại cũng sẽ bị chết ngộp và kẹt

cứng không cách chi bung nắp hòm nhảy ra được. Đã có nhiều trường hợp người đã chết nằm trên giường mặt phủ tấm vải đỏ, nhưng thân xác chưa kịp thối rữa, bỗng dựng ngồi dậy ... thở phì phò, đôi cánh tay đưa ra vẫy ngoắc lia lịa. Quan khách và thân quyến đang ngồi trong rạp vải che cụng ly chén anh chén tôi vất giơ lên ốt chạy bằng thích nhè. Hiện tượng đó khoa học gọi là Near Death Experience (Gần Kề Cái Chết). Những người bị trụy tim (cardio arrest) may mắn sống sót thường kể lại những cảnh giới mà họ thấy ở bên kia thế giới. Đa số kể rằng, họ đi qua một cái đường vòm, hay hầm đen thui, ra đến chỗ sáng thì họ được cho thấy một cuộn phim từ lúc chào đời cho đến lúc ngủm củ tỏi. Rồi sau đó mới được cho về trần gian. Nhà văn Charles Dickens trong truyện A Christmas Carol (Bài Thánh Ca Đêm Giáng Sinh), một ông già phú hào keo kiệt tên Scrooge, có một ông bạn cũng bần tiện kéo lê xích trở về sau khi chết, báo cho ông già biết dây xích lớn, bự hơn đang chờ ông già dưới địa ngục. Đó là hình phạt dành cho những người giàu bất nhân. Ông già Scrooge hết hồn hết vía đem tài sản ra làm từ thiện khắp nơi.

Mèo trong thần thoại Ai Cập: Người Ai Cập rất yêu Mèo, thậm chí tôn thờ Mèo là ... thánh. Những năm 450 B.C., những ai giết Mèo đều sẽ bị tuyên án tử hình. Khi trong gia đình có một cô chú Mèo ngã lăn quay ra bán muối (chết) thì mọi người phải cạo lông mày, như là cử chỉ tỏ lòng thương tiếc.

Mèo Nhật Bản: Những người vợ Nhật của những ngư phủ nhiệt thành tin rằng nếu giữ rịt một chú Mèo Tam Thể trong nhà thì người chồng sẽ trở về bình yên và đánh được nhiều cá tôm. Ngư phủ không được quăng một con Mèo xuống biển, nếu anh ta không muốn toàn chiếc tàu sẽ bị chìm lìm ngoài trùng khơi. Mèo Tam Thể có ba sắc lông trông khá đẹp: vàng, trắng và đen làm thành những bệt lớn xen kẽ vào nhau, nhưng màu trắng chiếm ưu thế nhất. Nhà giàu vẫn thích nuôi Mèo Tam Thể nhất vì đáng về các cô cậu rất xinh xắn và quý phái.

Một truyện cổ tích hay của Nhật: Có một con Mèo thành tinh đêm đêm hiện về hóa thành người đẹp quyến rũ đức vua đến thân thể héo gầy. Hai hoàng tử lớn tình nguyện canh thức cho vua cha để xem có chuyện gì, nhưng đã gục xuống

ngáy pho pho vì quyền phép của Mèo. Hoàng tử út cũng buồn ngủ quá, nhưng chàng lấy dao găm chích vào đùi cho đau và tỉnh ngủ. Trông thấy con Mèo, hoàng tử bèn tặng cho nó một đường gươm tuyệt kỹ. Ông vua từ đó mạnh khỏe như xưa. Khỏi cần đoán, chúng ta cũng biết chiếc ngai vàng sau này sẽ thuộc về hoàng tử út.

Mèo của những ông Tây: Chắc hẳn quý độc giả trong độ tuổi về... chiều không vị nào là không nhớ câu chuyện Con Mèo Đi Hia trong cổ tích Pháp. Con Mèo thông minh, đã giúp hoàng tử cứu được giai nhân, đoạt hết điền thổ và tòa lâu đài tráng lệ của ông không lồ.

Mèo trong phim ảnh Hollywood: Không rõ Hollywood có thù oán gì với giòng họ nhà Mèo, mà trong đa số phim hoạt họa, Mèo được mô tả như là một con vật xấu xí, hung ác, lừa dối. Chú Chuột Mickey được ưu ái biểu hiện như là một con vật thông minh, dí dỏm. Họa hoàn lắm mới thấy có cuốn phim Chú Mèo Garfield đóng vai chánh, hiền lành, tốt bụng và dũng cảm.

Giáo Chủ Mohammed và Mèo: Theo Kinh Koran, thì Chó và Heo là hai con vật gớm ghiếc, dơ bẩn nhất, đựng cái gì cũng ăn, thượng vàng hạ cám. Chúng là biến thể từ cái xác của con Rắn bị thiên thần Michael giết chết nằm trong Vườn Địa Đàng. Từ bụng con Rắn, Chó và Heo nhảy ra đông đảo. Vì thế, người Hồi giáo đại kỵ việc ăn thịt Heo, Chó và thú vật chết vô cớ. Họ chỉ ăn thịt Cừu khi biết chắc những con thú này bị làm thịt tại lò sát sinh.

Một hôm có một con Mèo lạ đến cắn một con Rắn nấp trong tay áo giáo chủ Mohammed, nên ông thương yêu loài Mèo từ đấy. Có lúc một cô hay cậu Mèo nằm ngủ trong ống tay áo, giáo chủ lấy dao cắt rời phần vải ấy để Mèo được an giấc và không giật mình choàng tỉnh.

Vùng Trung Đông là đất thiên đàng của giòng họ nhà Cừu, chúng cho lông làm quần áo và chăn đắp, thịt để ăn, nên người Do Thái và người Ả Rập không có nhu cầu ăn thịt Heo hay Chó. Ở Trung Hoa, là đất lành của loài Heo, có đến 500 triệu con Heo được nuôi và cung cấp thịt cho người Hoa Lục. Những cô cậu Heo và hàng trăm triệu cô cậu Bò cũng có vinh dự đóng góp vào cái gọi là climate change khi khí chất thải của chúng bay lên trời cao nhiều vô số kể.

Mèo Tam thể

Thịt Mèo hoang thường là nguồn chất đạm cho (ai thừa quý vị?) anh em chiến sĩ tù công sản. Ở những nơi lán trại thuộc Miền Tây, Mèo hoang và chuột đồng nhiều vô kể (Chuột cống ở khám Chí Hòa cũng chơi luôn). Chẳng mấy chốc mà chúng đã trở thành những cái menu bảy món của anh em ta, đóng góp vào sự sinh tồn cho những người tù để còn nuôi hy vọng ngày trở về.

Mèo thích ngủ và lười: Mèo là con vật rất khoái ngủ thừa quý vị. Chúng có thể ngủ đến 16 tiếng đồng hồ mỗi ngày. Bởi thế khi Mèo nằm lim dim gác đầu lên chân, chúng ta cứ ngỡ chú chàng đang suy gẫm chuyện thế gian như một triết gia, đời trọc cả chỉ mình ta trong. Tình thực thì chú chàng đang nuôi giấc ngủ chứ chả triết lý cái cóc gì.

Còn tình hữu nghị nào bằng

Mèo được lười biếng bắt Chuột hơn Mèo cái. Chính chúng tôi hồi trong tù vেম hàng ngày

trông thấy một cô Mèo cái lụy tình hết nước nói. Khi bắt được một chú Chuột nhóc thì nàng tha đến ưu ái đặt trước mặt tình quân. Chú Mèo đang ngủ chán chê, có thịt tươi dâng tận mõm, còn làm bộ làm tịch ưỡn ẹo đứng dậy vờn vẹo vài cái thể dục, liếm láp mặt mũi gọi là, rồi mới tà tà nhắm nháp bữa ăn thịnh soạn. Trông vô cùng ngứa ... mắt!

Những chuyện di đoan về Mèo: Chó và Mèo là hai con vật thân cận với loài người nhất trong mỗi gia đình, nên những huyền thoại chung quanh chúng được truyền tụng qua nhiều thế hệ, tích lũy dần, dần có nói đến suốt năm cũng không hết chuyện. Mèo đem đến nhiều may mắn và nhiều xui xẻo tùy theo quan niệm của mỗi dân tộc. Nhưng tựu chung khi trông thấy một cô hay cậu Mèo cười, thường thì cực hiếm, người ta tin rằng người trông thấy sẽ được nhiều may mắn, như trúng số ... độc đắc chẳng hạn. Khi trông thấy một chú Mèo liếm đuôi thì có thể sẽ có một cơn mưa xảy ra. Hay khi Mèo hướng chiếc đuôi về phía lò sưởi, thì có nghĩa là thời tiết xấu sẽ ừn ừn kéo đến.

Một con Mèo trong trạng thái cuồng cuồng vô cơ thì chúng ta coi chừng một cơn giông tố lớn sẽ xuất hiện. Những người không khoái thú vật nếu đã một con Mèo thì anh hay chị ta sẽ bị đau nhức bàn chân thừa quý vị. Với người Ai Cập thì Mèo tượng trưng cho mùa màng tươi tốt. Ở Miền Điện, Thái Lan thì khi một vị sư viên tịch, linh hồn của ông sẽ nhập vào một con Mèo. Khi con Mèo chết thì cái hương linh này sẽ thăng lên miền cực lạc.

Những đặc tính của Mèo:

Mèo có biệt tài chạy nhảy, với món võ Lãng Ba Di Bộ rất thần sầu. Ôm một cô hay chú Mèo đang ngủ, hay đang lim dim, chúng ta quăng lên cao vài thước, lập tức nó uốn mình hạ... cánh xuống đất bằng bốn chân rất thần tình. Ở nơi nào có Mèo là Chuột di tản chiến thuật ngay. Mèo cái rình chuột thần sầu quý khốc. Buổi chiều chủ nhà không cho Mèo ăn, nó cũng chẳng phản nản gì, vì món hấu của Mèo là giòong họ nhà Chuột. Và lại Mèo rất kén ăn, không vừa ý là nó em chả em chả thềm đụng đến, chỉ ngửi ngửi rồi đùng đình bỏ đi ra về tứ cóc cần. Khoảng 9, 10 giờ tối cho đến nửa đêm giờ Tí canh ba, Mèo xách ô đi...lâm. Nó chọn một chỗ mà Chuột hay qua lại nhứt rồi ngồi

thu hình trong bóng tối, bất động, trời gầm cũng chẳng nao núng. Chú Chuột nào xấu số đi trộm trứng gà, a lê hấp nhaoáng một cái, chú đã nằm gọn trong móng vuốt của Mèo, Mèo xơi tái Chuột ngay tại chỗ chẳng chừa cái gì. Nhưng thỉnh thoảng có chú Chuột “may mắn” được chú Mèo đực vồ. Mèo vờn Chuột, khêu tới khêu lui như đá... banh, uể oải nằm nhìn chú Chuột đang sợ chết khiếp, bỗng nhân cơ hội chú Mèo lơ đãng Chuột phi thân dồng mắt.

Mèo được giới khoa học đánh giá là thông minh ngang ngửa với giồng họ nhà Chó, Khi, Cá Heo và Heo. Nhưng Mèo có tính tự cao tự đại, kém thân thiện với con Người. Khi chú chàng đang nằm lim dim trên ngạch cửa sổ, chúng ta gọi meo meo, chú phớt lờ. Nhưng khi có gì cần đến chúng ta thì chú chàng quán quít cọt quẹt bên chân ra về thân mến lắm. Mèo và Chó có tính hay cà rờn. Chú Chó hay chộc ghẹo chú Mèo, mon men đến gần đưa chân khêu khêu, Mèo bèn giờ món Miêu Quào Quyền tát cho Chó một cái vào mõm nổ đom đóm mắt, Chó kêu ăng ẳng bỏ chạy mất vía. Đến lượt chú Mèo chộc ghẹo bà mẹ Gà đang dất đàn con tíu tít, bị bà mẹ Gà mổ cho mấy cái vào mũi, chú cũng cong đuôi phóng tuốt.

Chó và Mèo không bao giờ ăn thịt gà con, chúng thừa thông minh để biết rằng Gà, Vịt và gia súc khác đều là bạn thân thiết cả. Nhưng khi một chú Chó hàng xóm tấn công một em bé đang chơi ngoài sân, lập tức Mèo từ trong nhà phóng ra đâm đá chú Chó túi bụi, Chó hoảng kinh chạy mất.

Mèo có lẽ là con vật tự kiếm sống được, không nhờ đến chúng ta nuôi dưỡng, vì chuột hoang và chim chóc luôn là mồi ngon của Mèo. Con vật thứ hai trong mười hai con giáp tự sống được là Dê. Dê rất dễ ăn, cứ thả chúng ra ngoài đồng, cây cỏ gì chúng cũng xực tuốt, không chê khen gì cả. Mèo lại là con vật sạch sẽ nhứt trong loài thú bốn chân. Mỗi sáng, Mèo vờn vai đứng dậy ưỡn ẹo vài động tác gọi là tập thể dục. Xong Mèo dùng đĩnh rửa mặt bằng cách lê lưỡi liếm ngón chân, đưa lên lau mặt trông rất sáng khoái. Nhưng Mèo lại rất sợ nước quý vị ạ.

Mèo và nhà bác học Newton:

Nhà bác học Anh Isaac Newton (1643-1727), người khám phá trọng lực trái đất và đề ra thuyết vạn vật hấp dẫn rất thích nuôi Mèo. Một hôm cô Mèo cái nhà ông hạ sinh một cô Mèo con

thật xinh xắn. Muốn hàng ngày trông thấy mẹ con nàng Mèo, nhà bác học đã khoét dưới chân tường hai cái lỗ một lớn cho Mèo mẹ và một nhỏ cho bé Mèo để chúng có thể từ phòng bên chui sang phòng thí nghiệm của ông.

Quý vị có thấy rằng nhà bác học thật ngớ ngẩn không. Quý vị đều đã nhận xét đúng, giống như một cô sen đã cười ngất nghêu khi trông thấy hai cái lỗ Mèo. Chị nói: “Ngài chỉ cần khoét một lỗ lớn là đủ, vì Mèo mẹ chui trước, Mèo con sẽ chui theo sau cùng một cái lỗ”.

Càng đáng trí hơn, khi có một người bạn ở xa đến thăm, nhà bác học bảo cô sen dọn com lên. Chờ mãi không thấy ông bạn vàng ra dùng bữa, người bạn đói mềm bèn tà tà ngồi lên bộ ván xực hết. Mãi sau ngài Newton xong việc lò dò bước ra, trông thấy ông bạn nằm ngáy khi trên ván, mâm com nham nhở, Newton vồ đầu bút tóc tự hỏi: “*Thế mình đã dùng bữa với anh ta xong rồi sao?*”. Quên cả đói, nhà bác học trở vào phòng thí nghiệm làm việc tiếp.

Năm Mèo ở Hoa Lục: Người Trung Hoa không ăn Tết con Mèo, mà là ăn Tết con Thỏ. Thỉnh thoảng chúng ta thấy những biểu ngữ giăng ở Phố Tàu: Year of Rabbits. Chuyện Thỏ duy nhứt mà người Trung Hoa đóng góp là con Thỏ Ngọc cung Quảng Hàn lên xuống trần gian bắt Đường Tam Tạng làm chồng. Tê Thiên đánh mãi không được, vì Thỏ trốn trong hang rất kỹ. Sau phải nhờ Trư Bát Giới lên cung Quảng Hàn gặp lại “người xưa” là Hằng Nga nhờ nàng xuống giúp. Duyên do từ chuyện Thiên Bồng Nguyên Soái, lúc ấy rất phong độ, đẹp giai, uống rượu say trong hội bàn đào, rồi bay sang cung Quảng Hàn trêu ghẹo Hằng Nga, Qườ Ái Nị. Ngọc Hoàng biết

chuyện bèn cho thiên binh ném Thiên Bồng xuống trần, chẳng may chú chàng té vào chuồng heo và thành Trư Bát Giới từ đó. Thường những con tinh, con vật trong Tây Du Ký chỉ có chủ nhân là trị chúng được, nên Hằng Nga đã dễ dàng bắt Ngọc Thổ về. Chú Trư ngần ngại nhìn dáng thần tiên phiêu phưởng của giai nhân cất lên không trung, nước mắt rơi là chảy.

Mèo là món quà tặng kỷ diệu của thượng đế dành cho con Người, bởi ngài đã ra công nắn

tạc hình dáng Mèo tuyệt đẹp, dễ thương, dễ yêu vô cùng. Nhưng Mèo lại tượng trưng cho một điều gì đó không được đẹp đẽ cho lắm. Quý ông và quý bà chắc hiểu rõ điều này, nhứt là quý bà sẽ dùng dùng nỗi cơn Hoạn Thư lên khi biết quý ông có... Mèo.

Phạm Phong Dinh

CHIẾC BÁNH NGÀY XANH BÊN ÔNG BÀ, CHA MẸ

Bánh Chưng

Bánh Tét

TRUYỆN NGẮN
XUÂN QUÝ MÃO 2023

CON MÈO HOANG

PHẠM PHONG DINH

Bà Ba Hội ghét cay ghét đắng con mèo mun không biết đẻ đâu cho hết. Bà mới vừa vói tay lấy cái chổi lông gà trên bộ ván gỗ định quất nó một cái nên thân, thì cái con khôn đó nó có lẽ đoán biết ý định của bà hay sao ấy, đã phóng một cái vèo qua khung cửa sổ và biến mất vào trong bụi chuối bên vách. Đã thế mà nó còn gờ lại bà mấy tiếng kêu eo eo, như muốn trên gan bà thì phải. Bà Ba vung vẩy cây chổi trong tay tức tối nhìn theo. Tổ cha nó, con mèo xấu xí và khôn nạn. Trong lòng bà Ba hừng hực một thứ lửa không biết phải đặt tên là gì. Cầm thù thì không đến nỗi to tát vậy, nhưng chán ghét thì tràn đầy. Bà Ba quả quyết rằng hai con gà con mất tích đêm qua chính là tác phẩm của con mèo mun. Bởi chính có lần bà đã trông thấy con mèo rình chụp bắt được mấy con chim sẻ sẽ ăn thóc đỏ bên cái chậu chứa lúa của nhà bà. Nó mà ăn chim được, sinh ghiền thịt tươi, làm gì mà nó không rình bắt gà con để ăn cho khoái khẩu chứ hả.

Thực tình thì cũng oan cho gã mèo mun quá đi. Bà Ba vô tình hay cố ý quên không nhớ lại rằng, mỗi lần con mèo mon men đến gần đám gà con đang tíu tít trong những tiếng kêu riu rít thật dễ thương, thì cứ y như là bà hiền mẫu gà mẹ đã xù lông xông tới tay đám chân đá chú mèo đến tới tấp mặt mũi. Lớn xác hơn và mạnh mẽ hơn, lẽ ra con mèo mun chỉ cần tát cho bà mẹ gà một cái là đủ để cho bà ngã lăn quay ra, nhưng nó lại sẵn lòng chịu thua kêu meo meo và cong đuôi bỏ chạy mất. Bà Ba Hội lại không nhớ và ghi công cho chú mèo mun, rằng nhờ sự hiện diện của nó mà hàng đoàn chuột nhắt, chuột chù từng diễu hành rầm rộ một cách ngạo nghễ trong kho đụn nhà bà đã kéo nhau đi tán chiến thuật đi đâu mất hết. Bà Ba quả thật có bất công đối với gã mèo mun, cũng chỉ bởi vì cái hình dáng cục mịch quá xấu xí của nó. Nếu là một cô mèo bạch tuyết hay một chú chàng tam thể thì biết đâu bà chẳng thay đổi thành kiến. Khởi thủy thì bà Ba đâu có muốn nuôi con mèo mun làm gì, duyên do là thằng cháu nội cục cưng nó tìm đâu được một con mèo con đen nhem như cục than hầm, ướt như chuột

lột, run rẩy và đói là hơn hờ đem vào nhà. Nhìn thấy bà Ba đang ngồi nhai trầu trên bộ ván, thằng cu reo lên:

-Nội ơi nội, con bắt được con mèo nè!

Bà Ba giật mình nhìn ra, trông thấy con mèo dơ dáy và xấu xí bà nạt ngang:

-Bỏ nó xuống mau Út Em, gớm quá, nó lây bệnh con bây giờ.

Thằng Út Em đáng lẽ không có mặt trên cõi thế gian này, vì đã có thằng anh tên Út của nó ra khỏi bụng mẹ nó hai năm trước rồi. Mẹ nó, chị Hai Liễn, đẻ sồn sồn cách năm như gà đẻ, đẻ đã đến năm đứa. Đến lúc có mang đứa thứ sáu là thằng Út thì chị Hai mỗi đêm đều rên rĩ với chồng:

-Thôi nghe, đứa này là đứa Út chót, tui không đẻ cái gì nữa hết, đau thấy ông bà ông vải. Sinh nở rồi, dù trai hay gái tui cũng đặt tên cho nó là Út. Ông biết Út có nghĩa là gì không? Là chấm dứt chuyện vậy vậy đó.

Anh Hai gãi đầu cười rề đưa bàn tay đặt lên cái bụng trương phồng như chiếc thúng úp của vợ:

-Cứ cẩn thận hoài, ai muốn vậy. Nhưng mà trời sanh thì trời dưỡng, kệ nó, được đứa nào thì mình cảm ơn Trời Phật đến đó. Nhà cửa, ruộng vườn bát ngát thế này mình đâu sợ đói.

Chị Hai hất tay chồng ra quay mình giận dữ:

-Tui ước gì Trời Phật khiến cho mấy ông đẻ cái thứ coi mấy ông có chịu nổi như đám đàn bà tui tui không. Nói thì dễ lắm, thử cho ông làm anh chị Tấm Lung nhà nghèo rớt mồng tơi nuôi bảy đứa, đứa nào đứa ấy bụng ông chân queo coi ông còn thờ được nữa không mà làm bộ làm tịch khoe giàu.

-Hừ, nghèo mà ham đẻ, ai biểu đẻ chi cho có!

-Hừ, còn ông thì tốt lành dữ hả?

Những tưởng là anh Hai Liễn chịu thua không còn vậy vậy này nọ nữa cho chị được rảnh nợ sanh đẻ, nhưng có một đêm say rượu bí tỉ trong bữa giỗ bên nhà hàng xóm, anh Hai đã tặng chị thêm thằng Út mới. Chị Hai đánh phải

cổ mà sinh cho nhà chồng thêm một thằng cu Tí nữa và đặt tên cho nó là Út Em. Thằng Út ra trước được tái đặt tên là thằng Út Anh. Anh Hai đầu sao cũng là người biết phục thiện, từ đó anh không còn lạng quạng này nọ với chị Hai, để yên cho chị rảnh rang với bảy đứa con. Anh Hai thường cười nói với chị là anh đã có một nửa đội banh, ráp với nửa kia của anh Tám Lung là thành một đội.

Một hôm thằng Út Anh và thằng Út Em ra sau vườn kiếm hang đồ nước bắt dế, thì chúng nó nghe có tiếng mèo kêu yếu ớt trong cái liếp chuối. Hai thằng cu vạch lá bò vào thì trông thấy một con mèo mun ướt mềm nằm run rẩy. Thằng Út Anh nói với thằng em:

-Con mèo mẹ nó đi đâu rồi, thôi mình chun ra, kéo thôi nó về nó cần mình đó.

Bị ám ảnh vì con mèo nhỏ tội nghiệp, đến chiều thằng Út Em lén trở ra liếp chuối vạch lá tìm, thì nó vẫn thấy con mèo mun nằm một mình. Một động lực nào đó thôi thúc thằng bé ôm con mèo lên. Út Em lấy mấy tấm lá chuối khô bọc lấy con vật chạy ù vào nhà khoe với bà nội. Bị bà Ba mắng, thằng nhỏ cụt hứng, nhưng biết bà nội thương, nó chu môi phụng phịu:

-Bà nội cho con nuôi nó nghe, vài bữa là nó đẹp lại mà.

Bà Ba xoa tay:

-Không được, con đem quăng nó xuống nương hay quăng đâu thì quăng, nuôi mèo mun xui lắm.

Biết là bà nội không ưa mèo xấu, thằng bé đem con mèo xuống bếp tìm một hốc sâu kín ẩm áp, lấy một cái rổ cũ và vài miếng giẻ rách từ cái bếp lò của bà vú Bảy lót lên. Rồi nó đặt con mèo mun nằm vào. Út Em mon men đến gần vú Bảy chia cái chén đá mẻ ra:

-Vú Bảy cho con xin chút nước com.

Người miền quê thường nấu cơm chắt nước bỏ, thỉnh thoảng cũng có dành lại trong tô chút ít để uống chơi. Bà vú Bảy véo vào chiếc má phúng phính của thằng bé:

-Con hồi trẻ quá, vú đã đổ bên hè hết rồi.

Thằng Út em bò chạy ra bên cái chái bếp nhìn xuống, nó thấy một vũng nước nhờn nhọt trắng đục. Út em chạy trở vào nhà bếp lấy một cái muống múc chắt nước ấy cho vào cái chén đá. Bà vú Bảy thấy lạ bước ra đứng chống tay lên hông xem:

-Con làm gì lạ vậy?

Thằng bé nhìn lên nhà trên nói nhỏ với bà già:

-Con nuôi con mèo con mà nội không cho, vú đừng có mết nội nha.

Vú Bảy cười phì:

-Cái bộ tịch của mày như con dế ốc tiêu mà cũng bày đặt nuôi con này con nọ. Đầu con chỉ con mèo cho vú coi.

Thằng bé dẫn bà già đến bên cái hốc chỉ vào chiếc rổ, con mèo nhỏ giương đôi mắt mệt mỏi nhưng xanh biếc lên nhìn. Bà già khịt mũi:

-Nó yếu gần chết rồi nuôi làm chi, thôi để vú quăng nó vô bụi cho rồi.

Bà vú Bảy cúi xuống đưa tay định tóm lấy con vật bất hạnh thì thằng Út Em đã khóc thét lên:

-Đừng, đừng, con muốn nuôi nó, hu hu ...

Vú Bảy thở ra một hơi dài:

-Ừ thôi, mày muốn làm gì thì làm, tao không can hệ, bà chủ biết được là tao bị đuổi đó.

Chỉ sống bằng nước cơm mà con mèo lớn nhanh như thổi, bộ lông đen xù xì gợn ghiếc của nó dần bóng mượt. Thằng Út Em bây giờ không còn bận tâm tìm com nguội trộn với xương cá nuôi mèo nữa, bởi con vật đã tự biết tìm thức ăn lấy. Mèo là con vật có thể sinh tồn mà không cần đến một sự giúp đỡ nào. Với bộ lông đen xỉ của nó, con mèo mun hàng đêm kiên nhẫn ngồi rình chuột trong vựa lúa nhà bà Ba, bóng đêm đã che dấu hình dáng của nó. Con mèo ngồi tại chỗ, bất động như một bức tượng đá, đến đôi những con chuột tinh ranh nhất có bò trước mặt cũng chẳng nhìn thấy được mèo.

Nhưng khổ nỗi bộ dạng con vật xấu xí quá, từ đầu đến chân đen như than, chỉ còn có đôi mắt là còn chiếu ra những ánh sáng xanh biếc trong veo. Con mèo mun dường như cũng có cái linh tính riêng, biết bà Hợi và vú Bảy không thích nó, con vật chỉ lẩn quẩn bên chân thằng Út Em, nhưng khi trông thấy bóng dáng của mấy bà già thì vút một cái nó đã phóng mất ra sau hè. Bà Ba Hợi không thích nuôi mèo cũng có cái lý do. Người miền quê có một niềm tin dị đoan rằng khi trong nhà có người chết mà có nuôi một con mèo đen, rồi có lúc nó buồn tình nhảy qua cái xác chết, thì thể nào cái xác đó cũng sống lại làm quỷ rượt bắt người thân trong nhà. Nhưng vì thằng cháu nội cưng nó mê neho khóc la dữ quá, đến cha nó là anh Hai cũng chịu thua, nên anh đành nói với bà Ba:

-Thôi kệ nó, con mèo cũng được việc quá chớ. Có nó chuột bò chạy hết đó má thấy không.

Bà Ba lắc đầu:

-Mày quăng bỏ còn mèo mun rồi kiếm mấy con khác đẹp để hơn thế vào hay hơn không.

-Má nói vậy chớ mình nuôi con nào thì mình thương con đó. Hì hì, nói ví dụ là con đây nè, con xấu như ma lem má có muốn bỏ con ngoài bụi không?

-Hừ, mày nói giỡn chơi, con đứt ruột đẻ ra mà bỏ được sao?

Chuyện con mèo mun ăn thịt hai con gà con rồi cũng người ngoay trong lòng bà Ba, vì mấy ngày gần Tết rộn rịp kẻ ăn người ở, bà con thân quyến kéo đến đây nhà vật heo, bắt gà, gói bánh, chẻ củi tung bừng như một đám hội, bà Ba để yên cho thằng cháu nội với con mèo đen của nó. Nhưng lại có một mối lo khác làm cho trái tim bà Ba nặng trĩu. Bà kêu chị Hai vào phòng riêng hỏi:

-Con Hai mày có để ý thấy con Thơm nó liếc háy đây đưa với cậu giáo sinh gì đó bên hàng xóm không?

Chị Hai gãi đầu lúng túng:

-Thì thì ... cũng có thấy, nhưng mà tụi nó học chung một trường làm giáo thì có tình ý với nhau cũng là chuyện ...

Bà Ba chận ngang:

-Chuyện thường phải hôn?

Chị Hai tái mặt:

-Dạ, con đâu dám nghĩ vậy?

-Hừ, con gái lớn như hũ mắm treo nhà bếp, không biết nó xì lúc nào. Bầy theo khuyên nhủ nó, coi chừng nó, kéo có ngày cái bụng chang bang lên thì nhà mình còn mặt mũi nhìn ai nữa.

-Con nghe con Thom nói câu giáo đó có hứa hẹn là khi hai đứa nó ra trường rồi thì sẽ nhờ người mai mối.

Bà Ba thở ra một hơi dài nhẹ nhõm, đưa tay lên móc cục thuốc xia độn trong môi cho vào cái hũ đồng đen nhỏ:

-Ừ, bây là cha mẹ hiểu con hơn ai, ráng mà giữ cho nó.

-Dạ tui nó học giáo để làm chi mà không biết điều lễ nghĩa. Với lại câu ấy là cháu của chú Sáu Thuận làm heo thì cũng là chỗ thân tình.

-Ừ, tao coi cái thằng giáo đó nó thọc huyết heo cũng nghề dữ hà. Tướng tá học trò mà cũng ghê dữ.

Chị Hai bưng miệng cười:

-Nghề cha truyền con nối mà má.

Bì mẹ theo dõi và canh chừng kỹ quá, Thom muốn ra chỗ làm heo nói vài câu tâm tình với Mẫn, nhưng không biết lấy cái cớ gì. Ngồi bên mấy bà đi gói bánh tét mà trong lòng Thom cứ xốn xang như có những đợt sóng sôi sục dâng trào trong lòng. Phải chăng là thứ sóng tình mà những đôi tình nhân mới yêu nhau bao giờ cũng luôn bị lao đao trôi nổi trong đó, như những chiếc lá nhỏ chao đảo bên bờ một cái xoáy nước. Mẫn cũng chẳng hơn gì. Biết là người yêu đang ngồi gói bánh chỉ cách có một cái bức vách, mà chẳng không tìm ra cái cớ mò vào bên trong. Những ngày học bên nhau dưới cùng mái trường, chàng và Thom luôn gặp gỡ tình tự nhau chứ. Những giây phút nghỉ giữa giờ, đôi mái đầu xanh thường ngồi trên chiếc băng gỗ dài, giữ khoảng cách vừa phải. Cây phượng vĩ có cái tàng lá rộng như một chiếc dù vươn lên che lấy chiếc ghế, như muốn ấp ủ một chuyện tình đẹp. Nhưng trong mấy ngày Tết này, giữa hàng chục người nhộn nhịp ra vào, con gái đứng nói chuyện lâu với trai thế nào cũng bị người ta đàm tiếu. Trông thấy thằng Út Em đang ôm con mèo đi tới, Mẫn chợt nghĩ ra một diệu kế. Chàng rút tấm giấy huyến vấn thuốc rê của chú Sáu viết vội mấy chữ rồi trao cho thằng bé:

-Cung giúp anh đưa tấm giấy này cho chị Thom rồi ra đây anh thưởng, nhưng nhớ đừng cho ai thấy nghe.

Thằng bé hãy còn ngây thơ lắm, nó chưa biết chuyện tình cảm nhặng nhít là gì, nhưng nó có một mối cảm tình đặc biệt với Mẫn, là vì Mẫn từng nhiều lần vuốt ve con mèo mun xuýt xoa:

-Con mèo của Út dễ thương quá.

Út Em sướng mê tơi trước những lời đường mật của Mẫn, nó đâu biết rằng Mẫn chỉ tìm cách nịnh bợ thằng nhỏ để có dịp nhờ cậy chuyện nào đó. Cũng có thể là Mẫn thật lòng, bởi khi đã yêu thương ai rồi thì bất cứ cái gì liên quan đến người ấy đều đáng yêu hết. Thằng Út Em chạy vào len lén đưa tờ giấy cho Thom:

-Anh Mẫn đưa cho chị Hai nè.

Thật may mắn, mấy bà đi ngồi bên mấy cái xề đầu thịt vung đầy đang bận tíu tít chẳng nhìn thấy. Thom đón lấy tờ giấy đưa lên xem. Một hàng chữ tuy nguệch ngoạc nhưng nét rất đẹp hiện ra: *"Em đem mớ dao ra cho anh mài"*. Thom mỉm cười, chỉ có đơn giản vậy mà nàng nghĩ mãi không ra. Thom sẽ đem một tá dao ra ngồi bên chàng để tâm sự cho thỏa. Thom vỗ đầu thằng em và móc túi lấy tiền thưởng thằng nhỏ:

-Út ngoan, em lấy mấy đồng này chạy mua bánh ăn.

Con chim xanh làm cái gạch nổi duyên tình tung tăng ôm con mèo chạy ra hướng cái tiệm chạp phô của chú Chết Cầu ngoài đầu xóm. Đứng ra phải gọi tên chủ là chú Cửu mới đúng, nhưng người Quảng Đông như chú người ta lại phát âm cừu số chín là Cầu. Chú Cầu là người mà thằng Út Em ưa thích không kém gì anh Mẫn. Mỗi lần trông thấy con mèo mun, chú Cầu liền đón lấy khen ngợi:

-Hà, cái này là nị biết nuôi mèo. Con mèo nó có bốn cái lốm chằng trên mỗi bàn chân là con mèo quý, chuột cống nó cũng không thèm. Thằng bé lắc đầu quầy quậy: mấy gói bánh lớn.

Thằng Út Em cũng không đến nỗi ngu ngốc lắm để chịu mất con mèo bằng một cái giá quá rẻ mạt, như gói xôi của thằng Bờm. Đối với Út, đầu có đánh đôi cả thế gian này, nó cũng không thêm. Thằng bé lắc đầu quầy quậy:

-Tui không bán đâu, mèo để nuôi, tui thương nó.

-Nếu vậy thì nị cho ngộ mượn con mèo vài bữa, chuột trong nhà ngộ nhiều quá mà.

Út đồng ý. Nhưng mèo là con vật rất khó tính và rất khó thân cận. Út vừa về đến nhà, thì đã thấy con mèo mun nằm mơ màng suy tư như một triết gia trên thành khung cửa sổ nhà bếp từ lúc nào. Chú Cầu đành phải điều đình với thằng bé:

-Thời khi nào mèo nị có cớ lẻ con với con mèo nào thì cho ngộ xin một con nghe.

Dĩ nhiên là Út Em ưng chịu, bởi nó đang chơi thân với với con bé A Mìn con của chú Cầu. Khi thằng Út Em bỗng con mèo vừa về đến nhà thì đã thấy bà nội nó đang đứng chờ bên cửa sổ nhìn quanh. Ánh mắt của bà Ba rơi lên con mèo đang nằm ngủ trong vòng tay của cu cậu cháu nội cưng của bà. Bà Ba thô bạo giằng lấy con mèo thẳng cánh quăng nó vào gốc cây vú sữa trước sân. Con mèo đang mê ngủ, nhưng phản xạ của loài vật đã nhanh chóng đánh thức nó dậy, vừa kịp để nó chồm bốn chân vào lớp vỏ xù xì của cây vú sữa. Nhưng đầu sao cũng đã khá muộn, chân của con mèo chỉ có thể giậm phốt một phần sức mạnh của bà Ba, cái lưng con vật đánh thịch vào gốc cây. Đau đớn, con mèo gào lên trong một âm thanh buốt óc, eo éo như tiếng quỷ tru. Con vật oằn thân sợ hãi nhìn cái con người tàn bạo đó, rồi nó gượng phóng vút lên nhánh cây chạy trốn. Trong tiếng khóc thét của thằng cháu nội, bà Ba vớ lấy một khúc tre dài dưới đất hùng hổ quật tới tấp lên con mèo vừa kêu la:

-Mày chết đi con quỷ, mày ăn hai con gà nữa, đồ nuôi ong tay áo.

Con mèo đâu có thể nào nói lời biện hộ được trong cơn lôi đình của bà già, nó chỉ còn có thể buồn rầu phóng qua mấy nhánh cây cao hơn rồi chuyển sang mái ngói chạy thẳng ra phía nhà bếp. Bà Ba vác sào tre rượt theo, nhưng anh Hai đã kéo bà mẹ lại:

-Bình tĩnh, bình tĩnh, có hai con gà con mà má làm gì dữ vậy, thằng Út Em nó đang khóc kia!

Bà Ba giật mình quay lại bỗng thằng cháu lên đỡ dành:

-Đừng khóc con, nội xin lỗi. Con mèo nó ăn thêm hai con gà nữa rồi.

Thằng Út Em meo máo đưa tay lên chùi nước mắt:

-Không phải đâu nội, con mèo nó hiền lắm, nó không có ăn gà con đâu. Nó chơi với con từ sáng tới giờ mà.
-Không ăn thì tại sao gà cứ mất hoài vậy.

Anh Hai chen vào trả lời giùm cho thằng con:

-Biết đâu chẳng là chuột thì cũng là rắn.

Anh Hai nói có lý, bà Ba chẳng còn vịn vào cớ gì để hoạn học con mèo nữa. Con sân si trong trái tim bà Ba từ từ lắng đọng. Một chút hồi hận nhún nhún rồi lớn dần trong lòng bà. Bà Ba chợt nhận ra rằng mình đã hành động thật nông nổi. Bà xấu hổ không dám nhìn vào những ánh mắt đang hướng về bà. Nhưng khi bà trông lên thì mọi người đã quay lại với công việc đang dang dở. Thơm đang ngồi nhìn Mẫn mài dao, trước nỗi xúc động của bà nội, nàng len lén thu dọn mớ dao cho vào cái giỏ mây đứng lên bước vào nhà trong. Thằng bé tuột xuống khỏi vòng tay của bà nội, đôi bàn chân nhỏ bé của nó dẫm lên lớp cát bụi trắng trong sân từng bước ngẩn ngơ về phía nhà bếp tìm con mèo. Anh Hai dìu mẹ vào nhà:

-Thôi má nghỉ cho khỏe, chuyện gà vịt để con lo, con hứa từ nay má sẽ không mất gà con nữa.

Bà Ba vẫn còn uất ức lắm, bà dùng dằng:

-Bây làm sao thì làm, mất gà tao không tức, chỉ tức con mèo ăn hỗn, tao không muốn nhìn thấy nó nữa.

Anh Hai hiểu rằng bà mẹ ngụ ý anh phải giải quyết chuyện con mèo. Hai kêu khổ trong lòng. Được lòng mẹ thì làm cho con nó đau. Mẹ con anh Hai vừa bước lên ngạch cửa thì bỗng nhiên có tiếng mèo gào như xé ruột, nghèn nghèn pha lẫn với gầm gừ, âm thanh giống như có một sức mạnh nào thít chặt lấy cổ nó. Bà Ba chết điếng khi nghe tiếng kêu khốc của thằng cháu nội vọng lên từ phía nhà bếp:

-Ba ơi, nội ơi, con mèo ...

Mẫn là người đang ở một vị trí gần nhà bếp, đang cầm con dao mổ thịt sắc bén trên tay, chẳng co chân chạy thẳng ra sau nhà bếp. Anh Hai nghe tiếng con kêu khốc, anh hoảng hốt chạy trở ra. Trong lúc bối rối đầu Hai va vào thành cửa kêu đánh bốp một tiếng thật to, cái thân hình vạm vỡ của anh nông dân ngã xuống bên chân bà mẹ. Thơm đã vào nhà trong, nàng vội chạy trở ra, vừa kịp cùng bà nội đỡ cha nàng đứng dậy. Bà Ba lắp bắp nói:

-Thơm ... mày chạy xuống bếp coi chuyện gì ...

Khi Thơm xuống đến thì nàng trông thấy Mẫn tươi cười đưa cao một cái vật gì tròn dài hướng về phía nàng:

-Thơm, ghé quá, con rắn hổ chúa ...

Thơm tái mặt lùi lại run rẩy:

-Ái, ghê quá, anh quăng nó đi!

Mẫn ném con rắn xuống đất, chàng dẫm chân giữ nó lại rồi trấn an Thơm:

-Đừng sợ, nó đã chết rồi.

Hai chạy đến bế con lên. Anh nhận ra rằng thằng bé đang ôm chặt lấy con mèo trong lòng, nó rấm rứt khóc:

-Ba ơi, con mèo không có ăn con gà.

Bà Ba Hội chen vào cái vòng người đang vây quanh cha con út Em và Mẫn, ánh mắt bà chăm chăm nhìn vào con mèo, rồi bà quay sang hỏi ông giáo trẻ:

-Chuyện gì đã xảy ra vậy cậu giáo?

Mẫn bước đến giải thích:

-Dạ khi cháu đến nơi thì thấy con mèo đang gặm cổ con rắn hổ chúa này.

Bàn chân của Mẫn dí dí vào cái thân dài thườn thượt đen nhánh như gỗ mun của con rắn. Đến lúc này thì mọi người đã nhận ra rằng chỉ là cái thân của một con rắn đã mất đầu, bề dài phải đến gần bốn thước.

-Con rắn chúa lớn quá, con mèo chịu không xuể sức mạnh của nó phải buông ra. Cháu vừa kịp trông thấy con rắn mổ vào ngực con mèo. Bởi cái răng rắn có cái móc nên nó mổ vào là bám dính lung lẳng. May cháu có con dao bén, cháu liền chặt đầu con rắn đứt lia, rồi cháu giặt lấy nó quăng ra nằm dưới gốc mù u đằng kia.

Hai nghẹn ngào hỏi con:

-Có phải con rắn nó cắn con, rồi con mèo nó gặm con rắn?

Út Em gật đầu:

-Con rắn dưới sân nước phóng ra cắn con thì con mèo từ trên mái nhà nhảy xuống.

Chú Sáu Thuận ôm một con gà trống rờ bọ người hiểu kỹ tiến vào đón lấy con mèo mun quan sát, chú chắc lưỡi:

-Con rắn hổ chúa nọc nó độc nhưt trong loài rắn, không khéo con mèo sẽ chết. Nhưng mà tui có cách này.

Mọi người lạ lùng nhìn chú Sáu dùng bàn tay vạch miệng con gà, một ngón tay quệt lấy nước dãi trên lưỡi rồi chú thoa lên vết cắn chỗ trước ngực con mèo mun:

-Người ta nói gà không sợ rắn rết, nước dãi gà có thể trị được nọc rắn. Tui cũng làm câu ầu chó không biết chắc là đúng vậy không.

Chú Sáu quay qua nói với Mẫn:

-Mày róc con rắn lấy tim nó ngâm trong một chung rượu đưa cho cậu Hai uống, bỏ lắm.

Anh Hai rít rít khoát tay:

-Khỏi, khỏi ... tui sợ rắn lắm, anh muốn thì anh uống đi!

Chỉ chờ có thế, chú Sáu đón lấy chung rượu cười khà khà:

-Nếu cậu Hai không dùng thì cho tui, cảm ơn cậu.

Chú Sáu gừa cổ uống cạn chung rượu một cách khoái trá, chú khề một hơi dài như tay bọm nhậu chính hiệu:

-Thịt rắn nấu cháo đậu xanh ăn mát gan phổi, cậu Hai ăn không?

-Thôi, thôi, tui đã nói là không rồi mà.

Đến buổi chiều, chú Sáu tìm bà Ba đưa cho bà xác hai con gà con:

-Xé thịt con rắn tui tìm được hai con gà này trong bụng của nó. Vậy là con mèo bị oan rồi!

Đúng như lời chú Sáu nói, con mèo mun là một con vật dị thường. Chẳng biết có phải là nhờ hiệu lực của nước dãi gà hay không, mà sau hơn một ngày nằm lì bì như một cái xác, con mèo tỉnh dậy. Sáng ngày ba mươi Tết, uể oải bước đi được mấy bước, thì nó ngạc nhiên trông thấy một chiếc đĩa sứ, bên trên có một con cá rô chiên xù da rộp phồng vàng ửng. Nhìn quanh quẩn, nhận ra ánh mắt khuyến khích của cậu chủ nhỏ, con mèo ung dung thưởng thức bữa ăn thịnh soạn nhất trong đời nó. Năm nay cả cậu chủ út Em và tổ Mèo đều cùng được ăn một cái Tết lớn.

PHẠM PHONG DINH

Ngày Tết đọc truyện cổ tích cho con cháu:

Con

Mèo

Đi

Hia

Một bác thợ xay có ba người con trai, gia tài của bác cũng có ba thứ: Một cối xay gió, một con lừa và một con mèo. Các con bác xay bột, lừa đi lấy ngũ cốc về xay và chở bột đi, còn mèo thì bắt chuột.

Khi bác thợ xay qua đời, ba người con chia nhau gia tài: Người anh Cả lấy cối xay gió, người anh thứ Hai lấy con lừa, người em út đành phải lấy con mèo, vì gia tài còn lại chỉ có thế.

Người em út buồn rầu, lẩm bẩm một mình. - Mình nhận được phần tồi tệ nhất. Anh Cả mình có thể xay bột, anh Hai mình còn được cỡi lừa, còn mình, mình làm ăn gì với con Mèo khốn khổ kia? Họa chẳng lột da nó làm được đôi găng tay lông là hết sạch cả gia tài.

Nghe được hết đầu đuôi câu chuyện của chủ mình, Mèo nói:

- Cậu ơi, hãy nghe tôi nói, cậu chẳng cần giết tôi, lấy da làm một đôi găng tay loại tồi làm gì. Cậu cứ thuê thợ làm cho tôi một đôi hia để tôi có thể đi phố được, lúc đó mọi người sẽ lưu ý tới tôi, rồi chắc cậu cũng nở mày nở mặt, ăn nên làm ra. Người con trai bác thợ xay rất đỗi ngạc nhiên khi nghe Mèo nói vậy. Ngay lúc đó, nhân tiện có thợ giày đi qua, anh vội gọi vào thuê làm cho Mèo đôi hia. Khi hia làm xong, Mèo xỏ chân vào, lấy một cái bao, đổ đầy lúa mạch rồi buộc miệng bao lại cho lúa mạch khỏi vãi ra ngoài. Đoạn Mèo quấy bao lên vai, bước ra cửa, đi bằng hai chân như người.

Vua trị vì hồi đó là một người thích ăn chim đa đa. Nhưng thịt chim đa đa trở nên hiếm quý, vì hầu như không ai săn bắt được con nào cả. Khắp rừng, đâu cũng có chim đa đa, nhưng chim nhất quá, hễ hơi thấy động là bay nên không thợ săn nào tới gần được để săn bắn. Mèo biết được chuyện đó, bèn nghĩ cách để săn bắt chim đa đa. Vào rừng, Mèo cởi nút thắt bao, rắc lúa mạch ra xung quanh, giấu dây bẫy lẫn trong cỏ, Mèo ẩn núp trong một bụi cây gần đó, nằm rình. Được một lát, chim đa đa bay sả xuống ăn lúa mạch. Ăn hết ở xung quanh, chim lẫn vào ăn trong bao. Khi số chim vào bao ăn khá đông, Mèo liền vác bao chim lên vai, cứ thẳng đường phía cung vua mà đi.

Lính canh hô:

- Đứng lại! Đi đâu?

Mèo đáp ngắn gọn:

- Vào gặp nhà vua.

- Mày có điên không đấy? Có đời thuờ nhà ai lại có mèo vào gặp nhà vua?

Một tên lính khác nói xen vào:

- Cứ để cho nó vào. Nhà vua cũng hay buồn, biết đâu những trò gừ gừ và nhảy nhót nhỏ nhăng của nó lại làm cho hoàng thượng thấy khuây khỏa? Đến trước nhà vua, Mèo dừng lại, Mèo đứng hai chân sau, gập người cúi chào nhà vua rồi nói:

- Tâu bệ hạ, chủ tôi là bá tước.. - Mèo bịa ra một cái tên quý phái thật dài - xin trân trọng kính gửi hoàng thượng lời chúc sức khỏe và xin kính dâng hoàng thượng số chim đa đa vừa mới bắt được. Những con chim đa đa béo ngon làm vua rất hài lòng. Quá đổi vui mừng về chuyện đó, nhà vua truyền lệnh cho phép Mèo vào kho, muốn lấy bao nhiêu vàng cho vào bao cũng được. Vua phán:

- Nhớ mang số vàng đó về cho chủ ngươi nhé, nói là ta đạ bá tước về món quà biếu nhé.

Trong lúc đó, người con út khốn khó của bác thợ xay ngồi rầu rĩ bên cửa sổ, hai tay ôm đầu suy nghĩ: Có bao nhiêu tiền của thì đã đổ hết vào việc sắm hia cho Mèo, chẳng biết nó có làm nên trò trống gì không? Đúng lúc chủ đang buồn rầu thì Mèo bước vào, đặt bao lên nền nhà, cời nút thắt, trút vàng trong bao ra ngay trước mặt chủ và nói:

- Thừa cậu chủ, đây gọi là chút ít bù đắp lại tiền sắm đôi hia. Nhà vua còn gửi lời hỏi thăm và đạ cậu chủ.

Quá vui mừng về số gia tài mới có, anh con trai bác thợ xay chẳng còn bụng dạ nào mà hỏi xem tại sao lại có những chuyện như vậy. Mèo vừa tháo hia vừa kể lại đầu đuôi câu chuyện cho chủ nghe, rồi nói:

- Giờ thì cậu chủ đã có đủ tiền rồi, nhưng không phải chỉ có vậy thôi đâu. Sáng mai tôi lại xỏ hia vào, cậu chủ còn giàu có hơn bây giờ. Tôi cũng đã tâu với vua rằng cậu chủ là một vị bá tước. Ngày hôm sau, đúng như lời Mèo nói, Mèo xỏ hia vào, rồi đi săn, và mang tới biếu vua một bao đầy chim đa đa.

Mọi việc cứ trôi chảy đều đều như vậy, ngày nào Mèo cũng có chim dâng vua, ngày nào Mèo cũng mang vàng về nhà, Mèo được vua yêu quý như cận thần tin cẩn, ra vào cung vua không bị hỏi xét, tha hồ tung tăng trong cung điện. Một hôm, Mèo đang sưởi ấm trong bếp nhà vua thì thấy người đánh xe vừa đi vừa nguyền rủa:

- Minh mong vua cùng công chúa bị đao phủ giết chết đi cho rồi! Minh đang khoái ra quán nhậu và chơi bài cho thỏa chí thì lại phải đánh xe cho họ ra bờ hồ dạo cảnh.

Sau khi nghe hết câu chuyện, Mèo rón rén lên về nhà và nói với chủ:

- Nếu cậu chủ muốn thật sự trở thành bá tước và trở nên giàu có cậu hãy đi với tôi ra hồ rồi nhảy xuống hồ tắm.

Người con út bác thợ xay không hiểu sự tình sẽ ra sao, chẳng nói chẳng rằng, lẳng lặng theo Mèo ra hồ, cởi quần áo rồi nhảy ùm xuống nước. Mèo cầm quần áo của chủ mang giấu đi một chỗ. Vừa mới giấu xong thì nhà vua tới. Mèo liền lên tiếng la lối nghe thật là thảm thiết:

- Trời ơi là trời! Muôn tâu bệ hạ, bá tước chủ tôi đang tắm ở hồ thì có một tên trộm đến lấy cắp tất cả quần áo để trên bờ. Giờ thì chủ tôi làm sao mà lên được? Ở lâu dưới nước chắc sẽ bị cảm lạnh mà chết mất thôi!

Nghe vậy vua cho dừng xe lại, phán bảo một cận thần quay ngay trở về lấy một bộ quần áo của nhà vua đem tới.

"Bá Tước" mặc bộ quần áo lộng lẫy vào. Nhà vua tưởng chính bá tước là người bấy và dâng biếu mình chim đa đa nên rất biệt đãi bá tước, mời bá tước lên ngồi cùng xe. Còn công chúa thì cũng chẳng có lý do gì để khó chịu, vì bá tước vừa trẻ, lại đẹp trai, thậm chí công chúa còn cảm thấy bá tước là một con người dễ thương là đằng khác. Mèo đi trước và tới một cánh đồng cỏ rộng mênh mông, ở đó có hơn một trăm người đang phạt cỏ, Mèo hỏi:

- Các bác nhà nông, cánh đồng này của ai thế?

- Của thầy phù thủy lắm tà thuật.

Mèo dặn họ:

- Các bác nghe tôi nói đây: Xe nhà vua sắp đi qua vùng này. Nếu vua hỏi cánh đồng của ai, thì các bác nhớ trả lời là của bá tước nhé! Nếu các bác không nói đúng như vậy thì tất cả sẽ bị đánh chết ngay tại chỗ.

Mèo lại tiếp tục đi, đến một cánh đồng lúa mạch rộng bát ngát tới tận chân trời. Có tới hơn hai trăm người thợ gặt. Mèo hỏi:

- Các bác thợ gặt ơi, lúa này của nhà ai thế?

- Của thầy phù thủy lắm tà thuật.

- Các bác nghe tôi nói đây: Xe nhà vua sắp đi qua vùng này. Nếu vua hỏi ruộng lúa của ai, thì các

bác nhớ trả lời là của bá tước nhé. Nếu các bác không nói đúng như vậy thì tất cả sẽ bị đánh chết ngay tại chỗ.

Cuối cùng Mèo tới một khu rừng rộng đẹp bao la, ở đó có tới hơn ba trăm người đang đón những cây sồi to hàng mấy người ôm để xẻ gỗ, làm củi. Mèo hỏi:

- Các bác tiểu phu ơi, rừng này của ai thế?
- Của thầy phù thủy lắm tà thuật.

- Các bác nghe tôi nói đây: Xe nhà vua sắp đi qua vùng này. Nếu vua hỏi cánh rừng này của ai, thì các bác nhớ trả lời là của bá tước nhé. Nếu các bác không nói đúng như vậy thì tất cả sẽ bị đánh chết ngay tại chỗ.

Mèo lại tiếp tục đi nữa. Thấy Mèo có dáng kỳ dị, đi thư thái như người đi hia, mọi người nhìn theo với vẻ sợ hãi kính nể. Một lát sau thì Mèo tới lâu đài của thầy phù thủy. Mèo ngang nhiên bước thẳng tới trước mặt phù thủy. Phù thủy nhìn Mèo với dáng khinh bỉ, hỏi Mèo muốn chi.

Mèo vái chào rồi nói:

- Tôi nghe nói ông có thể tùy theo hứng của mình mà muốn biến thành con vật gì cũng được. Biến thành chó, thành cáo thậm chí thành chó sói - những chuyện ấy chắc chắn tôi có thể tin được. Nhưng tôi tin ông không thể nào biến thành voi được. Do đó tôi tới đây để chính mắt mình xem có đúng như vậy không.

Phù thủy dương dương tự đắc nói:

- Ô, đối với ta đó chỉ là chuyện vặt vãnh.

Và chỉ trong nháy mắt, lão phù thủy đã biến thành voi.

Mèo bảo:

- Thế cũng là đáng kính nể lắm, nhưng liệu có thể biến thành sư tử được không?

- Chuyện vặt vãnh ấy có chi đáng kể!

Vừa nói xong thì đứng trước mặt Mèo đã là một con sư tử oai vệ.

Mèo làm ra bộ sợ hãi và kêu lên:

- Chuyện như vậy đúng là tôi chưa từng nghe và chưa từng trông thấy! Ngay trong giấc mơ tôi cũng chưa từng thấy bao giờ. Nhưng nếu ông biến ra một con vật nhỏ xíu như con chuột nhắt chẳng hạn thì mới thật là tài thánh. Chắc chắn là ông tài ba hơn hẳn các thầy phù thủy khác trên đời, nhưng chuyện biến thành chuột nhắt chắc là không làm nổi.

Nghe những lời phỉnh bùi tai, lão phù thủy thích chí lắm, lão nói:

- Ôi chà chà, anh bạn mèo thân mến ngay cả việc đó ta cũng làm được.

Và tức thì con chuột nhắt đang chạy nhảy lảng xãng trong buồng. Mèo theo sau, nhanh như chớp, vô ngay được chuột và ăn ngấu nghiến hết luôn. Vua cùng bá tước và công chúa đi dạo chơi, lúc tới cánh đồng cỏ rộng mênh mông, vua hỏi:
- Cánh đồng cỏ này của ai đấy?

- Tàu bệ hạ, đồng cỏ của đức ông bá tước ạ. Mọi người đồng thanh đáp y như lời Mèo dặn. Vua nói:

- Bá tước ạ, bá tước có vùng đất đẹp đấy!

Sau đó đoàn người tới cánh đồng lúa bát ngát. Vua hỏi:

- Ruộng lúa của ai đó hờ các người?

- Tàu bệ hạ, của đức ông bá tước ạ!

- Ái chà, bá tước! Đất vừa tốt mà lại còn rộng bao la bát ngát.

Tới rừng, vua hỏi:

- Rừng của ai đó các người?

- Tàu bệ hạ, của đức ông bá tước ạ!

Sự ngạc nhiên của vua cứ thế mà tăng lên. Vua bảo:

- Bá tước ạ, chắc hẳn là bá tước giàu có lắm. Ta chưa chắc đã có một khu rừng rộng đẹp bao la như vậy.

Rồi đoàn người tới lâu đài, Mèo đã đứng đợi ở cầu thang. Khi xe vừa đỗ, Mèo nhảy ngay xuống, ra mở cửa và nói:

- Tàu bệ hạ, bệ hạ đã tới khu lâu đài của bá tước chủ tôi. Điều đó là một vinh hạnh suốt đời cho chủ tôi.

Vua xuống xe, ngạc nhiên về tòa nhà lộng lẫy, to hơn và đẹp hơn cả cung điện của mình. Bá tước dẫn công chúa lên phòng tiếp tân, căn phòng sáng loáng, óng ánh bởi vàng ngọc châu báu. Công chúa đính hôn với bá tước. Và khi vua cha băng hà, bá tước lên nối ngôi, phong cho Mèo đi hia làm tể tướng.

"Le chat botté" bằng tiếng Pháp:

<https://archive.org/details/lechatbott00perr/page/n17/mode/2up>

Pháo Xuân

SỎI NGỌC

Mới đầu tháng của một năm mới, chị tôi đã nhắc nhở phải lau chùi bàn thờ, đánh lư hương cho sáng bóng để đón ông bà cha mẹ về ăn Tết cổ truyền Việt Nam, năm nào chị cũng gói bánh chưng chay biếu cho tất cả mọi người trong họ, cô chú bác trong đại gia đình thân thiết; năm nay cũng không ngoại lệ, chị đi chợ từ sớm mua lá chuối sẵn để dành trong ngăn đá để đến ngày thì lấy ra gói thôi, không phải phập phồng lo sợ hết lá chuối để mua, chị lớn hơn tôi không bao nhiêu tuổi mà già dặn hơn tôi, ra dáng chị cả. Chị học nấu bánh chưng từ mẹ, khi chị mới 16 tuổi, chị rất có khiếu trong việc bếp núc, mẹ chỉ cần dạy một chút là chị làm được đẹp và ngon như người từng có kinh nghiệm.

Chúng tôi chỉ có hai chị em ở Canada khi được người chú ruột bảo lãnh cả gia đình nhưng bố mẹ tôi đã không may qua đời sớm vì bạo bệnh khi chưa được hưởng bao nhiêu hạnh phúc bên các con.

Tôi nhớ lại vào năm đầu tiên đó, để không phiền đến gia đình chú tôi đã bảo lãnh, phải chịu trách nhiệm cho người được bảo lãnh về vật chất lẫn tinh thần trong một thời gian khá dài là mười năm, chị tôi đã đề nghị hai chị em tôi ra ở bên ngoài và tự lập. Chị là người thẳng thắn và khi khác, không muốn là gánh nặng của gia đình chú thím. Không muốn nghe vợ chú chỉ chiết hay nói móc mỗi lần đem chút đồ đến giúp đỡ chúng tôi. Chị là người đứng ra từ chối mọi giúp đỡ tiếp tay

của họ hàng về hiện kim cũng như hiện vật để đừng bị mắc nợ họ sau này. Chúng tôi mượn một cái áp nhỏ, xa họ hàng ở mà chưa hiểu biết gì về xã hội Canada, lúc ấy hai chị em tôi mới đến xứ tuyết lạnh này chỉ được vốn vẹn một tháng!

Hai chị em may mắn xin được vào làm cùng một hãng may; khoảng 3 tháng, chị Thương đã thúc ép tôi trở lại học đường để hoàn thành những mong ước của bố mẹ tôi khi nhắm mắt về nơi chín suối. Học đường là nơi tôi khám phá thật nhiều điều mới lạ, thầy cô, trường lớp, và các bạn... Những môn học không dễ và cần sự kiên trì bền bỉ, tôi mãi mê học hành, thi cử tiếp nối đuôi nhau, bận rộn học hành ở nhà trường, ít để ý đến chị, khi tôi dậy đi học thì chị đã ra khỏi nhà từ sáng sớm để chờ xe bus ở đầu đường, buổi tối tôi bước vào nhà thì chị đã ngủ mất để dậy sáng hôm sau đi làm.

Canada là xứ tuyết lạnh cắt da, mùa đông trừ 30 độ, nhưng với gió mạnh, nhiệt độ xuống dưới 40 độ dễ dàng. Chị tôi vẫn chiếc áo manteau cũ của nhà thờ cho vào khoảng thời gian chân ướt chân ráo ấy, chiếc áo chỉ ngắn đến ngang hông, hai tay với đôi gants sờn rách thọc sâu vào trong túi áo mỏng manh, vẫn không đủ ấm, đôi giày bottes cũng không làm với chất liệu tốt, chị đứng cứ chân này chùi vào chân kia cho bớt lạnh cóng, chị núp vào bờ tường của building lớn để tránh những cơn gió thổi mạnh vào buổi sáng sớm, đầu đội cái nón len bạc thếp ngà sang màu hồng nước dưa, mặt bịt kín bằng chiếc khăn quàng cổ màu nâu sẫm lông, chỉ chừa ra hai con mắt sáng tinh anh,

thỉnh thoảng chị đưa đầu ra khỏi chỗ nấp canh xem xe bus đã đến từ xa chưa rồi mới chạy nhanh ra đứng chờ ở cây trạm.

Hình ảnh hy sinh của chị là hành trang, là chất xúc tác cho mọi thành công của tôi trên đường đời sau này!

Tuy mới 5:30 sáng, trời còn chưa sáng hẳn, tờ mờ trong ánh bình minh đầy sương mù, im ắng ấy, đã có một hàng dài người phải nói là dân lao động dù mọi sắc dân, vàng, đỏ, đen đứng xếp hàng dài chờ xe bus đi làm! Tất cả những người trong khu phố bình dân của tôi phần lớn đều làm cho cùng một hãng may đồ veste của đàn ông. Khi bus đến trạm này, ngừng khá lâu để đón hết một hàng dài người lên xe, rồi chạy thẳng một mạch đến hãng may và đậu lại để tất cả xe xuống hãng ấy mà không cần phải dừng lại đón khách ở mỗi trạm nữa vì số lượng người đã quá tải rồi.

Đặc biệt là chuyến xe bus này đều quen nhau vì nếu không cùng ở một khu phố thì họ cũng cùng làm ở một hãng may, nên khi lên xe, ngồi lác lư vài phút cho tỉnh ngủ là họ truyện trò rôm rả, bà da đen hỏi thăm ông Ấn Độ có khỏe không, rồi cô Trung Đông đưa tay ngoắc ngoắc chào cô Tàu ngồi ở cuối dãy; bên trên đầu xe bus ông tài xế mở chiếc radio nghe tin tức oang oang, phần dưới xe thì mọi người nhao nhao nói chuyện, kể kể gia đình, người nói thời sự... tất cả vui như một cái hội chợ nhỏ trong chuyến xe vào mỗi sáng.

Tôi nhớ có một buổi sáng mùa đông khi hai chị em tôi vào xe bus, tôi hãy còn ngái ngủ, rúc đầu vào chiếc khăn len cũ kỹ quấn cổ, chị Thương cũng không kém gì tôi, chị dựa người vào thành ghế tranh thủ ngủ thêm chút nữa, tôi đang lẳng lẳng đăm chìm trong cơn ngủ thì cảm thấy có ai đang khều khều ở vai, tôi khẽ mở mắt ra, một khuôn mặt người đàn ông với nụ cười thân thiện hiện ra:

Tôitôi xin lỗi làm phiền cô...cho tôi hỏi...

Tôi ngồi thẳng dậy, hai đầu lông mày nhíu lại vì chưa tỉnh ngủ, hỏi lí nhí:

Dạ ... có chuyện gì vậy ạ?

Có phải cái bag này của cô không?

Tôi lại nhíu mày quay qua cái bag ông ta cầm trên tay, nhìn lại chỗ tôi ngồi, quay qua quay lại, tỉnh ngủ hẳn:

Ừa! ông... nhặt nó ở đâu vậy? đúng là của tôi đã làm rơi rồi, vậy mà tôi không biết! ... Xin lỗi ông cho tôi xin lại nhé!

Vâng, cô cứ cầm lấy đi...

Ông ta cười cười làm quen, nhìn sang chị Thương:

Chị của cô đó hả? chắc tối qua hai cô ngủ trễ nên bây giờ còn buồn ngủ?

Vâng... dậy sớm quá nên tụi ...em còn buồn ngủ quá...

Cô làm ở đây lâu chưa? ... tôi làm đã được ba năm ở hãng này rồi đó, tôi làm bên khu ủi đồ, ai ra vô nơi này tụi tôi đều biết hết đó, mấy cô là người trẻ nhất ở hãng này đó, hai cô mới qua phải không?

Dạ vâng, tụi em mới qua được một tháng ...

Mới một tháng mà đã đi làm rồi à? Có biết luật lệ gì ở xứ này chưa? ... hai chị em đi vượt biên hả?

Lúc ấy không hiểu sao tôi lại thật thà quá:

Dạ có luật lệ gì nữa vậy anh? ...tụi em đi bảo lãnh chứ không phải vượt biên.

Còn nhỏ mà! Sao không đi học lại? ba mẹ có qua cùng không?

Ông ta hỏi tới để muốn biết chuyện, còn tôi thì lại thật thà quá vì chưa đủ kinh nghiệm sống. Chị Thương nghe ồn ào bên tai, hay đã ngủ đủ, nên chị uể oải vươn mình dậy, thấy tôi đang ngồi nói chuyện với một ông Việt Nam, chị vội vàng nhảy lên ngồi cạnh tôi như mẹ gà bênh vực con gà con, chị thì thầm với tôi:

Thảo! em nói chuyện với ai vậy? coi chừng nghe, đừng thật thà khai báo hết đi đó!

Ông khách thấy chị tôi đã dậy và ngồi cạnh tôi, ông ta tự giới thiệu:

Chào cô, tôi là Đặng, tôi làm cùng ở hãng may bên khu ủi đồ đó... Thấy cô ngủ ngon lành quá, cô em đây đánh rơi cái lunch box nên tôi nhặt trả lại thôi.

Dạ cảm ơn anh nhiều lắm!

Đó là người bạn đầu tiên trên đất khách, có duyên gặp gỡ với hai chị em tôi.

Từ đó anh hay phone đến nói chuyện với chị Thương, hề cần giúp đỡ hay làm gì trong nhà là anh xung phong xin đến để làm liền, dĩ nhiên những chuyện sửa chữa lật vật trong nhà không thể thiếu bàn tay của người đàn ông như đóng cái kệ, treo tấm màn cửa, sửa bóng đèn, chỉnh cái máy sưởi...Mọi thứ chúng tôi đều phải nhờ anh

ấy vì hình như trong thế giới nhỏ nhoi của chúng tôi lúc đó chẳng còn một ai quen biết nữa!

Họ hàng gia đình tôi đã ngoảnh mặt làm ngơ sau sự ra đi của bố mẹ, họ làm như đã trả được cái ân nghĩa mà hồi ở quê hương bố mẹ tôi đã giúp gia đình họ trong chế độ cũ là bảo lãnh được chúng tôi qua đây rồi; họ tỏ vẻ chán chường mỗi khi nghe giọng của chúng tôi phone đến để nhờ vả, các anh chị em họ cũng chẳng buồn hỏi thăm vì họ có công việc riêng của họ và cũng chẳng cần biết đến sự tồn tại thêm nữa của một người mà dưới mắt họ là những kẻ nghèo hèn không đem lại lợi lộc gì cho họ cả!

Hai chị em tôi bỗng nhiên cảm thấy thật bơ vơ trôi giữa xứ tuyết lạnh, lạnh cả trong tim lẫn thể xác! Khi trở lại học đường, tôi ước mong được học và cống hiến hết mình cho xã hội đang sống, thứ nhất để trả ơn đất nước đang cuu mang tôi, thứ hai để cho mọi người thân nhân họ hàng biết được chúng tôi vẫn sống tốt, thành công mặc dù không có sự trợ giúp của họ, để họ đừng kể công cũng như đừng day nghiêng mỗi khi làm ơn bố thí cho chúng tôi một điều gì.

Một hôm đi học về trễ như mọi ngày, rón rén bước vô phòng để cặp xuống giường, nhẹ nhàng quay lưng bước ra, hai chị em tôi chung một phòng ngủ để tiết kiệm tiền, khi học bài thì tôi học ở phòng khách; bất chợt cặp mắt tôi ngừng lại trên bức tường, một bức họa thật đẹp vẽ một cô gái nhỏ mặc chiếc áo khoác trắng, đầu đội mũ len đỏ, ôm cặp ngang ngực đứng dưới những hoa tuyết trắng bay khắp trời, cảnh đẹp như trong truyện cổ tích vậy. Tôi đứng ngẩn ngơ im lặng nhìn, ở một góc tranh có chữ ký Đặng Hồ. Thì ra... anh Đặng một nghệ sĩ, một họa sĩ tài hoa quá, chắc anh đã vẽ bức tranh này tặng chị Thương. Tôi thầm mỉm cười và mừng cho chị có một người bạn trai thương quý chị ấy, chăm sóc chị về tinh thần thật tốt! thế mà chị chẳng tâm sự với tôi gì cả.

Tôi vui vẻ ra ngoài bếp múc đồ ăn một mình và mở máy làm bài cho sáng mai vào lớp.

Thời gian nhẹ trôi qua, mùa Tết cổ truyền đầu tiên đến với chúng tôi, những đứa con xa xứ! Mới 9 tháng trên xứ người, mà tôi cứ tưởng hàng mấy chục năm vì chị em tôi đã thay đổi về lối sống, nơi ở, cách suy nghĩ, hành động... Tất cả!

Phải! tất cả... đã đánh đổi để có được sự tự do này!

Chúng tôi đã tranh đấu từ hai bàn tay trắng, từ lối suy nghĩ bị khinh rẻ bởi họ hàng thân thuộc từ ngày bố mẹ vĩnh viễn ra đi, cho đến ngày hôm nay, mới chỉ 9 tháng thôi, cùng trong căn phòng này, cái building thô sơ của dân lao động, chúng tôi đã học hỏi, lớn lên từ nơi bùn lầy này để làm nên thành tích mình mong muốn. Chị tôi đã may rất khá, đã được chọn vào tổ của những người may đồ cho người mẫu mặc; đồ lạnh chị đã sắm sửa cho ấm áp hơn, chống lại mùa đông giá buốt khi chờ xe bus ngoài gió, chị mua đồ sắm sửa cho nhà cửa, ngăn nắp và đồ đạc khang trang hơn.

Mỗi cuối tuần chị hay mời anh Đặng đến nhà chơi, tôi vì phép lịch sự, muốn anh chị có không gian riêng và cũng không muốn mình làm lạc đã cần mũi nên tôi hay đến thư viện học bài, để nhà cho anh chị ăn uống, nói chuyện thoải mái, nên ít khi nào anh Đặng gặp tôi.

Buổi chiều chủ nhật thư viện đóng cửa sớm lúc 6:00, tôi lững thững xách đồ ra về, xuống đồi, đón xe bus về nhà; vừa về đến cổng building, mùa đông nên trời tối sớm, tôi thấy bóng anh Đặng cũng vừa bước ra khỏi cổng, thấy tôi anh đứng lại cười chào:

Thảo về rồi đó hả?... em khỏe không?

Vâng ạ, chào anh! Anh khỏe không? sao anh về sớm vậy? không ở chơi với chị Thương?

Anh đến đã lâu rồi... ăn hết nồi bún bò rồi mới về đấy chứ! ... chắc lúc này em bận học dữ nên ít gặp em ở nhà.

Tôi cười trừ, nói loanh quanh:

Vâng! Bài vở nhiều quá đi, em lại muốn học cho nhanh nên lấy cours hơi nhiều ạ!

Em ... có thích tấm tranh treo trong phòng ngủ không?

Tấm tranh?... à vâng, anh vẽ ạ? Rất đẹp và thật lãng mạn!

Nếu anh tặng em, em thích không?

Tôi cúi đầu, tránh câu trả lời vì tôi thiết nghĩ anh vẽ để tặng chị Thương! Thấy thái độ của tôi, anh vội vàng sửa lại:

Về muốn tặng em, nhưng thấy chị Thương thích, thì thôi tặng luôn cho cả hai chị em, nhưng... em đừng nói chuyện này ra nhé, chị ấy nghe lại không vui...

Rồi anh nói tiếp tục:

Tuần tới là ngày tết ta đó, hai chị em nhớ đi chợ tết, họ tổ chức ở Centre de Charbonneau ở Pie 9, ... anh sẽ đến đón hai chị em nhé!

Vậy hả anh! Em chưa bao giờ biết chợ tết như thế nào cả, chắc vui lắm, họ làm đẹp lắm hả anh?

Ừ! Họ làm hay lắm có nhiều gian hàng bán đồ ăn Việt, mấy món đặc biệt như bánh bèo, giò hương, nước mía, có gian hàng đồ ăn Huế, gian hàng bán áo dài Việt Nam, nón lá bài thơ, sách báo... có cả múa lân, văn nghệ, có một hai ca sĩ gì đó đến từ Mỹ nữa mà, còn cả gian hàng xem tử vi, bói chi tay, tướng số, bán cây trồng như cây ăn trái quýt, cam, chanh, hay hoa trồng trong nhà như lan, mai... vui lắm, chắc chắn em sẽ thích!

Dạ, vậy mấy giờ tuần tới anh đến cho tụi em đi quá giang vậy?

Mấy giờ cũng được cả, các cô xong là anh có mặt ngay!

Anh có nói với chị Thương rồi chứ?

... Chưa! Anh chưa nói vì lúc này định nói ... mà quên mất!

Thôi không sao, để em nói cho nhé, anh chị lúc nào nói cũng không đủ thì giờ mà! Hihi chị ấy cũng thích đi lắm! Em cũng sẽ phải học bài sớm để có thì giờ đi chơi xuân... Thôi em lên nhà nhé, anh về cẩn thận ạ!

Ok, bye Thảo... ngủ ngon nhé em...

Anh bước đi ra xe, miệng còn nở nụ cười trên môi thật tươi.

Tôi tung tăng nhảy từng hai bước một lên lầu ba, mở cửa vào nhà, vui vẻ gọi chị Thương:

Bất ngờ thấy chị ngồi yên trong góc bếp, khuôn mặt thật buồn, tôi ngồi xuống bên chị, tay đặt lên vai, nhẹ nhàng:

Chị Thương! Chị... có sao không?

...không sao cả!

Sao... chị buồn vậy?

Thôi, đừng hỏi nữa, đi ăn cơm đi!

Chị đứng dậy, lấy bát bún bò hâm lên và đổ nước dùng vào, đặt lên bàn cho tôi, xong vào phòng đóng cửa lại, tôi nhìn theo mà không biết phải nói gì.

Sau khi ăn uống xong, tôi gõ nhẹ phòng ngủ rồi mở cửa phòng ra, chị ngồi yên trong xó tôi, không thèm ngẩng mặt nhìn tôi hay hỏi han như mọi lần, tôi bắt đầu với giọng nói tươi vui:

Chị! Tuần tới là Tết Việt mình đó, chị có thích đi chợ tết không?

...

Anh Đặng nói sẽ đến đón mình đi vào buổi sáng đó!

Chị ngẩng đầu lên, đôi mắt tinh anh sáng trưng khi nghe đến tên Đặng, rồi lại cụp xuống, ừ ừ như ban đầu :

Không đi đâu hết!

Tại sao?

Mình chưa bao giờ đi chợ tết mà! Đây là lần đầu tiên nữa! mình phải đi chứ!

... chị mắc gói bánh chưng!

Thì chị gói trước hay sau đó một ngày có sao đâu mà phải gói đúng vào ngày đó?

Chị không trả lời, cúi mặt xuống đất, lấy ngón tay vẽ ngoằn ngoèo những hình thù quái dị, rồi bỗng nhiên giọt nước mắt chảy ra :

Bộ ...chị xấu lắm sao?

Sao chị nói vậy? có ai ...chê chị đâu!

Không chê... nhưng đã từ chối?

Từ chối việc gì?

Từ chối việc ... xem chị là người vợ tương lai của anh ấy!

Tôi hốt hoảng. Chị Thương là người tự ái lắm, không biết ai đã làm chị buồn như thế? Ai đã cả gan từ chối chị? Tôi biết ai lấy chị phải là người may mắn và hạnh phúc lắm vì chị rất đảm đang, giỏi công việc bếp núc thêu thùa vá may, công dung ngôn hạnh đủ thứ trên đời, chứ không như tôi, như thằng con trai chả biết làm gì, chỉ biết học hành chữ nghĩa mà thôi.

Vậy ai đã dám chê chị chứ? Hay là... là anh Đặng? ... lúc này tôi thấy anh từ trong nhà bước ra gặp tôi mặt anh vui như tết cơ mà, có thấy vẻ gì như mới cãi nhau hay từ chối việc gì đâu! Hay là...ai khác ngoài anh Đặng? Đầu tôi rối tung lên chả hiểu chuyện gì! Đã một thời gian khá dài tôi ít tâm sự với chị Thương vì bận học, bận thi cử, tôi tưởng chị đã có anh Đặng là người trút bầu tâm sự nên để yên cho hai người riêng tư, tôi đâu ngờ chuyện này xảy ra; tôi lết đến chị, nhìn thẳng vào cặp mắt đỏ ngầu của chị đầy nước mắt :

Chị! Nói em biết ai đã... từ chối chị vậy? có phải...phải...

Chị hét lớn lên làm tôi giật nảy mình :

Phải rồi! hấn đó!

Mà... ai mới được?

Còn ai nữa!

Anh... Đặng đó hả?

Chứ ai trồng khoai đất này!

Ah! ...sao anh kỳ vậy ta?... dám chê chị xấu hả? Không phải!... nhưng bảo là bây giờ chưa đúng lúc để nghĩ đến chuyện tương lai! Mà em biết đó, chị đã 27 rồi, nếu không lấy bây giờ thì chờ đến bao giờ nữa chứ? Còn để con, còn mua nhà, còn...

Tôi tức cười thấy chị để « cái cây trước con trâu » :

Chị! Chị ơi... có phải chị gấp gáp quá không? Chị 27 thì em cũng 23 mà, cũng sát bên cạnh chị mà, còn 4 tuổi nữa thôi là em cũng 27 rồi, thế mà chả ai hỏi han đến em, và em cũng chả có tên nào đi theo nữa! em có buồn đâu chứ!... Chị hãy cho mình thời gian, chắc gì lấy chồng là vui là hạnh phúc? Em thấy mệt lắm, phải làm cơm làm nước, lo lắng đủ thứ bổn phận mà mình chưa làm xong cho mình, làm sao có thể lo cho kẻ khác? Chị hãy cho anh ấy và chị thời gian tìm hiểu, xem có hợp không đã chứ! Em thấy còn mới quá mà...

Mới gì! Đã hơn 5 tháng quen nhau rồi, anh đến nhà mình ăn uống mỗi cuối tuần làm sao mà không hiểu nhau? Hiểu thế là đủ rồi!

Em thấy anh cũng quý mến chị lắm, tặng chị bức tranh vẽ thật đẹp, anh nghệ sĩ quá, lại còn cuối tuần đến chờ chị đi chơi, hai người nói chuyện ăn uống tâm sự rất vui... Chắc anh chưa hiểu hết về chị nên muốn thêm thời gian nữa, chị đừng ép anh, đừng vội vã quá sẽ làm người ta ... sợ!

Thời gian thật nhiệm màu; chỉ một tuần sau đó thôi, đã xóa hết đi sự giận hờn của cả hai người, chị Thương lại sửa soạn xinh đẹp để chờ anh Đặng đến đón chị em tôi đi chợ tết. Có phải khi yêu người ta trở thành con nít?! Tôi vui với niềm hạnh phúc của chị Thương.

Đã lâu tôi chưa mặc áo dài, nên hôm nay nhất định mặc để được chụp hình bên cây mai, đào ở chợ Tết. Không ngờ chiếc áo dài duy nhất theo hoa hồng mang từ Việt Nam qua vẫn mặc vừa với thân hình mảnh mai của tôi. Tôi thoáng bất ngờ cặp mắt của anh Đặng thâm lặng đứng ngắm tôi từ xa khi anh đến đón chúng tôi ở trước cửa nhà.

Vừa đến Centre de Charbonneau, nơi tổ chức hội chợ Tết, tiếng trống của đội múa lân, tiếng chiêng đập tùng xèng ừ cả tai, hai con lân quần quýt nhau trèo lên cây nêu thật cao để lấy phong bì đỏ mà trong đó có để lộc đầu năm cho gia đình Phật tử, trông thật vui, thật hấp dẫn, bên dưới thẳng Bờm

với chiếc miệng cười toác đến mang tai, tay cầm quạt mo nhảy múa lưng tung, nhiều người tranh nhau chạy ra chụp hình với cảnh này.

Anh Đặng bảo hai chị em tôi đứng vào cây quýt đỏ trồng giữa hội chợ để anh chụp hình bằng cellphone cho chúng tôi, tấm hình thật đẹp và rõ nét. Anh chụp riêng cho chị mấy cái, tôi thấy anh chị chắc phải có nhiều tâm sự nên muốn tránh xa một chút để hai người có thì giờ bên nhau sẽ tốt hơn, tôi lẳng lặng đi khuất tầm mắt.

Đang đứng xem mấy cô ca sỹ trình diễn trên sân khấu, tôi nghe tiếng nói nhỏ bên tai :

Em ở đây có một mình hả?

Quay lại, bắt gặp anh Đặng cũng chỉ đi một mình, tôi mở tròn đôi mắt ngạc nhiên :

Anh ... chị Thương đâu?

Chị ấy nói mỗi chân nên ngồi lại một chỗ, anh đi vòng vòng đây xem có gì đặc biệt không thì thấy em đứng đây.

Thấy tôi cầm chiếc áo khoác ngoài trên tay, anh galant hỏi :

Áo có nặng không, đưa anh cầm cho?

Cám ơn anh, em cầm được mà!

Anh rủ tôi :

Mình ra đằng kia xem có cây quất nào đẹp không, mua một cây về lấy hên đầu năm nhe!

Đi bên cạnh anh, tôi mới thấy anh cao lớn hơn tôi cả một cái đầu, dáng anh thật chuẩn, khuôn mặt điển trai, lại có tài vẽ đẹp nữa, tôi thầm mừng cho chị Thương có phước khi gặp được anh rể tài hoa như thế!

Đang đi, bất chợt anh gặp một người bạn làm cùng hãng, hai người nói cười vui vẻ, tôi đứng xich qua một bên để hai người nói chuyện tự nhiên nhưng lỗ tai vẫn nghe rõ, tiếng người bạn trai của anh hỏi :

Ai mà xinh gái quá vậy ông? Bạn gái ông hả?

Ừ! Cứ coi là vậy đi!

Cô này chắc còn đang đi học hả?

Ừ! Đang đi học, mới qua!

Mới qua mới dễ đón nhe, để lâu là ...phiền phức lắm đó! Làm liên tay đi...

Tôi chỉ nghe đến đó là thấy mặt nóng lên, trán đổ mồ hôi hột, tôi làm bộ đi ra xa.

Tôi không ngờ... anh Đặng lại là người bắt cá hai tay như thế, tội nghiệp cho chị tôi, chị đã yêu anh, tin tưởng và hy vọng ở anh, sau này thế nào đây nếu anh trở mặt?!

Tiếng nói anh Đặng sát bên tai tôi, thăm thì làm tôi khiếp sợ đến sờn da gà :

Em đói bụng chưa? Có muốn ăn gì không anh đi mua nhé?

Mình đi tìm chị Thương đi anh!

Sao em lúc nào cũng chị Thương, chị Thương hết vậy! Chỉ nói một, đi bộ nhiều đau chân nên đã ngồi lại rồi, mình đi mua đồ ăn xong sẽ đi tìm chị ấy sau!

Tôi thấy anh sáng giọng nên quay lại nhìn thẳng anh:

Chị Thương chắc đang chờ anh em mình về lắm; nếu trên cuộc đời này không có chị ấy thì em sẽ không được ăn học đến ngày hôm nay, bố mẹ ở nơi chín suối sẽ không nở nụ cười hài lòng đâu! Chị ấy đã sống cho tương lai của em, thì em cũng phải biết trả ơn chị! em sẽ không bao giờ làm điều gì quấy để chị phải chảy nước mắt, anh hiểu chứ! Nói rồi, tôi thẳng thắn quay đi một mình về chỗ cũ tìm chị Thương.

Tôi nghe tiếng gọi rõ mồn một sau lưng:

Thảo! Thảo à... anh...

Tôi không nghe gì nữa, tiếng pháo tung bừng nổ vang, những xác pháo đỏ văng tung tóe đầy trên tuyết trắng, như những ý nghĩ táo bạo, tàn nhẫn, sâu xé... lần đầu tiên được gieo vào đầu óc thơ ngây của tôi!

Bất chợt hình ảnh gia đình thiêng liêng gồm bố mẹ và chị Thương hiện ra thân yêu, với đôi mắt nheo nheo của mẹ khi dở nắp nồi bánh chưng đầy khói, còn bố thì hay treo thoi pháo trên nhánh cây khô trước cửa nhà để đốt sau 12 :00 khi xông đất vào ban đêm; cũng chính tiếng pháo này đã cho chúng tôi nụ cười, hạnh phúc, đầm ấm, yêu thương nhau, chứ không phải để suy nghĩ, đề phòng, tính toán như bây giờ!

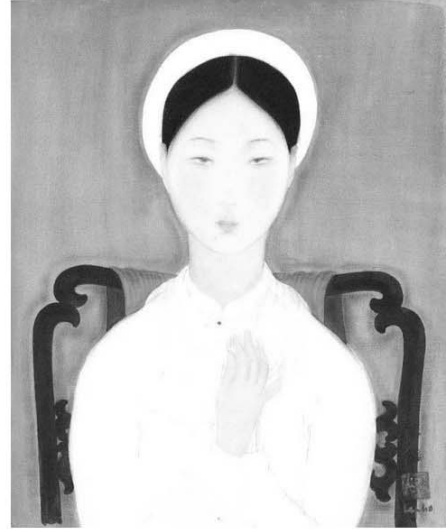
Những cái Tết tiếp sau đó, chị quây quần với các bạn đọc thân trong hăng may làm bánh chưng, làm mứt, kẹo dừa... bán trong hội chợ Tết để quyên tiền giúp cho những người vô gia cư hay những hội từ thiện. Còn tôi thay vì đi vào hội chợ, tôi lại đến chùa, muốn thăm căn nhà nhỏ của bố mẹ nơi ấy, muốn nghe tiếng chim hót, tiếng leng keng đong đưa của những ông sắt rỗng nhỏ đập vào nhau khi có cơn gió nhẹ thoảng qua, để nhớ lại kỷ niệm quê nhà, nơi chúng tôi đã bỏ ra đi và sẽ chẳng trở lại, cũng để hồi tưởng ba năm trôi

qua bên xứ người, tôi và chị Thương đã gạt hái được những gì?!

Montreal, Sept'22

Sỏi Ngọc

TIN VUI HỘI HỌA VN

Vietnamese Lady (by Lê Phổ)

Một bức tranh sơn dầu được bán với giá 840.000 đôla, tạo kỷ lục mới về tranh đắt nhất của một họa sĩ Pháp gốc Việt (BBC)

Lê Phổ

1907 – 2001

ĐÔI Đũa ... SÓ LẺ

TIÊU THU

Năm nay nhà ông Cả Trọng sẽ ăn một cái Tết đặc biệt. Cả nhà chuẩn bị tung bừng từ cả tháng nay. Hai mươi lăm tháng chạp này là đám cưới của cậu út Khanh, con trai ông bà Cả. Ông Cả người nhỏ thỏ, khô khan, nhưng bù lại bà Cả trắng trẻo, phốp pháp, mũi cao mắt sâu như một phụ nữ Tây Phương. Sáu người con giống mẹ nên đều cao ráo đẹp đẽ. Chỉ tội cậu út, hồi nhỏ chạy giỡn rùi bị té vô nồi nước sôi, nguyên một bên chân phải bị phỏng nặng. Thời xưa chỉ trị bằng thuốc bắc hoặc thuốc ta nên hậu quả là cậu út đi hơi cà thọt. Còn cái tật cà lăm thì không biết có phải do cú “sốc” vì bị phỏng nước sôi hay không nữa? Thôi thì bàn tay năm ngón cũng có ngón dài ngón vắn, ông bà Cả tự an ủi. Mấy người anh lớn học xong Tiểu học là lên Sài-Gòn tiếp tục dùi mài kinh sử. Ông Cả có một căn biệt thự ở gần chợ Bà Chiểu. Riêng cậu Út từ nhỏ đã không được thông minh dĩnh ngộ như mấy anh, mấy chị. Cậu học trước quên sau, ít khi thuộc bài nên thường bị thầy giáo khê tay, phạt quỳ. Sau khi xát xà-bông ông thầy khó tánh này một trận, ông Cả cho cậu Út nghỉ học luôn. Ông vẫn thường nói của cải ông con cháu ăn ba đời cũng chưa hết. Cậu Út biết đọc biết viết là đủ rồi.

Năm nay tuy đã hăm ba nhưng cậu còn rất khỏe khoắn chuyện trai gái. Không như mấy ông anh lớn, mười sáu mười bảy đã liếc gái như chớp. Gặp cô nào cậu cũng ấp a ấp úng. Mà càng lúng túng cậu càng cà lăm dữ, rồi cuối cùng đành rút êm! Vì vậy, tuy con nhà giàu mà mấy cô trong làng không cô nào chịu ưng cậu Út. Con gái nhà nghèo sẵn sàng nhảy vô nâng khăn sửa túi cho cậu thì ông bà Cả chê không xứng với gia đình ông bà. Mỗi lần thấy bạn bè cùng trang lứa cưới vợ là cậu Út lại cảm thấy buồn tẻ buồn tãi. Cuối cùng, túng thế ông bà Cả nhờ người em bà con lấy chồng về miệt Hồng-Ngự coi có chỗ nào được làm mai giùm. Cô Sáu Sơn sột sắng nhận lời và sau vài tháng tìm kiếm, cô về Cao Lãnh “ráp bo” với ông

anh rằng cô đã tìm thấy viên ngọc quý cho thằng cháu thân mến rồi. Đó là con Hạnh, con gái của em chồng cô chớ ai đâu xa lạ. Theo lời cô kể thì con nhỏ mới tới tuổi cập kê, vừa được người lại vừa được nét. Tóm lại, đủ cả công dung ngôn hạnh. Gia đình cũng thuộc loại khá giả, có ăn có để. Nghe tới cái mục này ông Cả gạt ngang nói miễn con nhỏ hiền hậu...đừng ăn hiếp thằng Khanh là được rồi!

Nghe lời như cời tắc lòng, cô Sáu hứng chí tiếp:

- Gì chớ cái đó anh khỏi lo! Tui biết con Hạnh từ nào tới giờ. Ôi thôi con nhỏ trắng da dài tóc, khuôn mặt chữ điền, cặp mắt lá rằm, lông mày lá liễu thiệt đáng trăm quan tiền đó anh Cả. Ăn nói lại mềm mòng, nhỏ nhẹ hết biết luôn. Thằng Út nhà mình mà cưới được con nhỏ này thiệt là có phước.

Ông Cả còn lo lắng:

- Họ có hỏi gì về thằng Khanh không vậy cô?

Cô Sáu cười tươi đầy vẻ tự tin:

- Có chớ. Tui nói với họ là thằng cháu tui tuy không có bằng cấp cao như mấy anh nó nhưng tánh tình thiệt thà, ít nói. Mấy con chị gả chồng xa, mấy anh lớn có vợ con cũng ở hết trên Sài-Gòn. Một mình thằng Khanh có hiếu nhứt, ở nhà với cha mẹ để hầu hạ sớm hôm, lại còn giúp anh Cả trông nom ruộng đất. Nghe vậy bên kia họ chịu liền. Họ cũng hông đòi hỏi sính lễ gì nhiều đâu anh Cả.

Ông Cả dấy nẩy:

- Ủy, tuy họ nói vậy chớ mình cũng phải làm sao coi cho được. Xong vụ này tui sẽ đền ơn có hậu hi.

Cô Sáu nói mại hơi:

- Chỗ anh em, anh Cả nói vậy tui buồn. Dầu gì hai đứa cũng là cháu tui mà.

- Vậy cô ráng lo cho cháu yên bề gia thất, vợ chồng tui thiệt mang ơn.

Từ đó bà mai Sáu Sơn xách cây dù đầm lên xuống Cao-Lãnh-Hồng-Ngự như cơm bữa. Cuối cùng, hai bên đồng ý ngày đám hỏi vào dịp Tết Ngươn Tiều. Đường xá xa xôi nên hôm đám hỏi chỉ có ông bà Cả và Út Khanh lên Hồng-Ngự. Có vợ chồng cô Sáu Sơn là đủ lắm rồi. Bên đàn gái đã dành mọi sự dễ dàng nên cũng yên bụng. Bánh trái, trà rượu, mợ Tư Tâm đã lo đâu đó đầy đủ. Nữ trang có cặp bông và đôi xuyên vàng. Chiếc cà rá nhận hột cầm thạch xanh dờn. Nghe nói cô dâu tương lai da trắng như ngó sen nên mợ Tư chọn hai xấp cầm nhung màu hồng cánh sen và màu hoàng yến. Hai xấp lãnh Mỹ A dẹt bông dâu lóng mướt để may quần.

Gà gáy là mọi người đã thức dậy. Cũ trà tàu buổi sáng đối với ông Cả quan trọng bức nhứt, nên sáng nào mợ Tư cũng lo bắt ấm nước sôi lên bếp trước tiên, pha bình trà cho cha chồng rồi mới làm công chuyện khác.

Trong khi ông bà Cả và cậu Út ăn lót lòng, mợ Tư sai thằng Đức đem hết lễ vật xuống ghe. Chiếc ghe hầu là phương tiện di chuyển của ông bà Cả nên được sơn phết lộng lẫy. Mui ghe khá cao, thoáng mát. Cửa sổ có rèm che nên người ngồi trong khoang có thể ngắm nhìn hai bên bờ hoặc trên sông mà vẫn kín đáo. Trong khoang trái chiếu bông màu đỏ, cặp gối dựa thêu ngũ sắc để ông bà dựa lưng. Có bình trà và trái cây để giải lao trên con đường dài. Mợ Tư còn nấu sẵn một nồi cơm. Cá mè vinh muối chiên và rau luộc để khi mặt trời lên cao độ ba sào thì ghé vô bờ ăn cơm. Ông bà Cả không đói lắm, nhưng hai người bạn chèo ghe phải ăn để có sức chèo tiếp. Gần đứng bóng mới tới Hồng-Ngự. Mọi người lên nhà vợ chồng cô sáu Sơn. Bà Cả nhờ cô em chồng tiếp tay bày lễ vật vô mâm. Tất cả năm mâm được phủ nhiễu đỏ. Ông Cả và cậu Út thay áo dài gấm xanh, bông chữ thọ màu bạc, đầu bịt khăn đóng nhiễu đen. Bà Cả cũng thay áo dài gấm Thượng-Hải màu lục, cổ choàng cái khăn lụa Bombay.

Trước khi tới nhà gái, ông Cả dặn dò thằng con cưng năm lần bảy lượt chỉ mở miệng trả lời lúc tối cần, còn thì cứ nín thinh. Lúc làm lễ trước bàn thờ, ai biểu gì cứ làm nấy, đừng hỏi tới hỏi lui rồi lòi cái tật cà lăm. Đi đứng phải khoan thai thì cái chum thọt mới không lộ liễu quá!

Đàn gái đã có cho biết trước, sau giờ Ngọ bên đàn trai tới lúc nào cũng được. Bắt đầu giờ Ngọ là họ đã sẵn sàng tiếp đón. Tới trước cổng nhà ông bà Ba Bang (sui gái), thấy căn nhà ngói ba gian hai chái khá khang trang, ông Cả cũng yên bụng. Ông bà Ba Bang khấn áo chỉnh tề, ra tận cửa rước đàn trai vô. Nhớ lời cha dặn, út Khanh cứ nhìn thẳng phía trước, mặt mũi nghiêm trang không dám liếc qua liếc lại. Nghe tiếng xì xào và tiếng cười khúc khích sau bức màn thêu, có lẽ là lối đi vô buồng. Cậu nghĩ thầm chắc có hàng chục cặp mắt đang lén quan sát mình đây nên bỗng đâm bối rối, mặt mũi đỏ bừng, mắt chớp lia lịa...

Bà mai đưa cô dâu từ trong buồng ra làm lễ. Cô mặc áo dài màu bông phàn. Mái tóc dày, đen và hơi quăn tự nhiên. Nước da trắng mịn. Chính tay bà Cả đeo đôi bông cho cô Hạnh. Sau đó đôi trẻ đứng trước bàn thờ làm lễ gia tiên. Cậu Út bị khích động đến nỗi sau đám hỏi, cậu chẳng nhớ mình đã làm những gì nữa! Ai biểu sao cậu cứ thi hành như một cái máy.

Bữa tiệc do nhà gái khoản đãi có đủ mặt các Hương Chức Hội Tề xứ Hồng-Ngự và khá linh đình cho xứng với tiếng tăm của nhà trai.

Sáng sớm hôm sau ông bà Cả và cậu Út lên ghe trở về Cao-Lãnh. Trước khi già từ, ông Cả có mời ông bà sui gái xuống nhà chơi một chuyến cho biết gia đình ông.

... Độ nửa tháng sau ông bà Ba Bang tháp tùng cô Sáu Sơn xuống Cao-Lãnh với mục đích... thăm dân cho biết sự tình và không quên đem biểu ông bà sui mấy ký-lô cá thiều, cá gộc là những món thủy sản đặc biệt của miệt Hồng-Ngự. Thiệt là tai nghe không bằng mắt thấy! Căn nhà nền đúc đồ sộ của ông bà Cả không thua gì dinh ông Phủ, ông Huyện. Nền nhà đúc cao tới ngực, có căn nhà bánh ú mái cong nằm giữa vườn bông phía trước để ngồi uống trà thưởng trăng. Chung quanh trồng đủ loại cây ăn trái. Bước vô trong nhà, ôi thôi là tủ thờ, trường kỷ, hoành phi bằng gỗ mun cần xà cừ choáng lộn. Mặt bàn bằng đá cẩm thạch nổi vân xanh, vân đỏ. Bộ lư đồng sáng chói như gương. Không kể cặp lục bình cao cả thước. Ông bà Ba Bang có cảm giác như đi trên mây. Chắc mồm con gái mình chuyến này sa vô hủ... vàng ròng!

Ông bà Cả đón tiếp anh chị suôi thiết nồng hậu. Lúc ra về không quên “lại quả” một cặp vịt xiêm mập tròn, một quày dừa lửa trái màu đỏ rất hiếm quý. Giữa mấy trăm cây trong vườn dừa, ông chỉ trồng được có hai cây dừa lửa mà thôi. Một chục cam sành cũng thuộc loại quý. Thấy ông sui ghiền thuốc, ông Cả không quên tặng năm bánh thuốc rê vô phân cá linh, ngon hạng nhứt, do nhà ông sản xuất. Ông bà Ba Bang ra về trong sự sung sướng tột cùng. Cái miệng cười hoài không khép lại được. Nói đại, bây giờ mà cô con gái rệu của ông bà trở chứng đòi lộn nài bẻ ông, chắc ông dám đem ra giết cái một không chút gớm tay! Cũng nhân dịp này, ông Cả trình nhà gái là đã coi được ngày lành cho đám cưới đôi trẻ. Đó là ngày 25 tháng chạp tới đây. Ông Cả nói:

- Tuy là hơi gấp gáp một chút, nhưng có câu cưới vợ thì cưới liền tay, chớ để lâu ngày...

Không chờ ông Cả dứt lời, ông Ba Bang lật đật ngắt lời:

- Dạ không sao. Anh sui dạy như vậy thiết chí lý. Trước sau gì cũng cưới...

Riêng cậu Út nghe cha nói vậy thì mừng như bắt được vàng. Cậu cứ mong mau tới mau sáng cho tới ngày cưới vợ lẽ.

Từ đầu tháng chạp bà Cả đã ra lệnh quét tước nhà cửa, sửa soạn phòng ngủ. Chuyến này chỉ còn một đám cưới cuối cùng nên ông bà yêu cầu tất cả các con phải về đông đủ. Trước ăn đám cưới, sau ăn Tết với ông bà cho vui. Con bò tơ lông vàng được thăng Đức chăm sóc đặc biệt. Ba con heo, con nào cũng gần một tạ nhốt sẵn trong chuồng. Gà vịt độ năm chục con. Tôm cá chờ gần tới đám cưới mới mua cho tươi.

Cậu Út không quên viết thư lên Sài-Gòn nhờ người anh thứ năm mua giùm cậu một đôi giày da “đor cu lơ” để cậu diện hôm đám cưới. Cậu đặt bàn chân lên tờ giấy, rồi dùng viết mực vẽ chung quanh, đoạn bỏ vô bì thư gởi đi cho anh Năm biết ni chân của cậu.

Số là cách đây hai tháng, người anh thứ tư là cậu Tư Tâm, sau khi đậu “Đít lôm” không học tiếp mà đâm đơn xin làm công chức ở Bộ Canh Nông. Bộ đổi cậu lên làm việc trên Nam-Vang. Cậu lên trên đó một mình, để vợ Tư ở lại trông nom nhà cửa tiếp bà Cả. Thỉnh thoảng, cậu về thăm, ở chơi ít ngày rồi lại trở lên làm việc. Kỳ về thăm nhà vừa rồi, cậu Tư mang đôi giày hai màu

trắng đen coi sang trọng kịch liệt. Út Khanh cứ theo rờ rẫm, trầm trồ. Ngất nổi mang không vừa, nên dầu ông anh có nhả ý thân tặng, cậu cũng đành từ chối. Vì vậy, cậu viết thư dặn anh Năm ráng mua cho được đôi cậu mang trong ngày trọng đại nhứt đời. Tức cái là ông già còn thủ cựu không cho mặc đồ tây. Chớ bộ đồ “vét” bằng vải tuyết xo màu mỡ gà anh Ba Đức mặc về chơi hôm hè cũng mê ly quá trời! Bởi vậy, dầu có bị bắt mặc áo dài khăn đóng, cậu cũng quyết “chơi” cho bằng được đôi giày “đor cu lơ” mới thỏa chí bình sanh!

Hăm ba tháng Chạp, ông Cả huy động đám tá điền tới dựng rạp ngoài sân. Các ông tai to mặt lớn sẽ dự tiệc trong nhà. Những người ít quan trọng hơn ngồi ngoài rạp. Ông bà Cả mời người em dâu thứ Bảy tới chỉ huy đám hỏa đầu quân. Bà Bảy Lân là con gái một ông Huyện Hàm bên Long-Xuyên. Trước khi về nhà chồng đã học tất cả nghệ thuật nấu nướng với bếp Tây, bếp Ta, bếp Tàu. Một khi bà đã ra tay thì dầu người khó tánh cách mấy cũng không thể vạch lá tìm sâu, chê ở điểm nào được. Nhờ bà mà đám cháu chồng cô nào cũng khéo léo về nữ công nữ hạnh. Chiều hăm ba thì mấy anh chị cậu Út về đông đủ. Cô Hai Bạch lấy chồng về Tân-Châu, nơi nổi tiếng sản xuất lãnh Mỹ A. Cô Bảy Sương lấy chồng về Nha-Mân. Cô Tám Ánh theo chồng về Đốc-Vàng. Cậu Ba Đạt, cậu Năm Tiến và cậu Sáu Tánh cưới vợ Sài-Gòn rồi đóng đô trên đó luôn. Nói cho ngay, mấy nàng dâu này cô nào cũng có ở với bà Cả một thời gian. Nhưng không quen nếp sống ở thôn quê, nên chỉ ít lâu họ nặng nể đòi chồng phải trở lên Sài-Gòn. Vì lẽ đó bà Cả không được “mặn” lắm với mấy bà dâu văn minh quá thế này. Nhứt là bà dâu thứ năm. Gia đình bà này vốn còn giàu có sang trọng hơn gia đình chồng. Hôm đám cưới, cô dâu chỉ đeo nữ trang hột xoàn. Nhà trai đưa sinh lễ một miếng mè dầy, đôi bông và chiếc cà rá nhận hột xoàn lỏng lánh. Lúc cô dâu ra chào hai họ, bên đảng trai rụng rời vì cô dâu đeo chồng lên trên bộ nữ trang bên nhà trai cho, một bộ khác hột lớn và chiếu hơn thấy rõ! Nội chuyện đó cũng làm cho bà Cả “ghim” trong bụng. Rồi về làm dâu, tuy trong nhà có kẻ ăn người ở, nhưng nàng dâu cũng phải làm “phận sự” thức khuya dậy sớm trông nom. Sau một tháng chịu đựng, bà dâu đài các này tuyên bố một câu xanh dờn:

- Trời đất ơi, nội cái chuyện má bắt tui dậy sớm là tui đủ chềết rồi. Nói chi tới chuyện hầu hạ cơm nước ngày ba bữa. Thôi tui về Sài-Gòn, chớ ở đây trước sau gì có ngày tui cũng...chềết!!!

Trước lời buộc tội sắc mùi "sát khí" trắng trợn này, bà Cả đành... á khẩu luôn. Rồi không muốn mang tiếng là đao phủ thủ, bà đành ngậm hờn để cậu Năm xách gói theo vợ lên Sài-Gòn. Chỉ có mợ Tư Tâm quê bên Mỹ-Hiệp, nên dễ thích nghi với nếp sống của gia đình chồng. Tuy đôi khi cũng gạt lệ khóc thầm, buồn nhứt là không có chồng bên cạnh để an ủi vỗ về lúc bị mẹ chồng tiếng bác tiếng chửi!

Trưa hăm bốn ông bà Cả cùng Út Khanh, thêm hai chị gái xuống ghe hầu trực chỉ Hồng-Ngự. Hôm sau mới rước dâu. Chiếc ghe lần này được treo đèn kết hoa rực rỡ. Lễ vật cũng rình rang hơn hôm đám hỏi bội phần...

Trước cổng nhà cô dâu được trang hoàng bằng lá chuối dính, có treo tấm bảng vẽ chữ Vu Quy màu đỏ thiết nội. Đàng trai xin rước dâu sớm để còn về Cao-Lãnh. Vì vậy, mới chín giờ sáng buổi lễ đã bắt đầu. Rồi sau bữa tiệc đơn giản do nhà gái đãi, ông bà Cả, ông bà sui gái, tân lang và tân giai nhân, vợ chồng bà mai Sáu Sơn cùng hai người con gái ông bà Cả xuống ghe hầu. Những người đưa dâu đi một chiếc ghe khác cũng được kết bông hoa rực rỡ. Nhờ xuôi con nước nên mới quá Ngọ đoàn rước dâu đã về tới. Đám con nít canh dưới bên lập tức chạy lên thông báo. Thằng Đức cầm sẵn cây nhang, đợi đoàn người từ dưới ghe lên tới cổng là châm ngòi, dây pháo hồng dài ba thước treo trên nhánh cây cam ngoài sân. Pháo nổ dòn tan văng xác đỏ cả sân. Đám nhỏ reo hò, tranh nhau lượm pháo lép.

Tội nghiệp Út Khanh, bữa nay diện đôi giày mới da còn cứng nên đau đớn quá chừng. Vậy mà cũng phải nghiêng răng chịu đựng, không dám than một lời! Cô dâu mặc chiếc áo cưới bằng cẩm nhung màu cánh sen. Sáng nay bà Cả có cho thêm bộ dây chuyền nạm và hai chiếc vòng chạm long phụng, thêm bộ cà rá cườm khúc liên hườn. Tất cả bằng vàng y. Cô dâu đeo hết nữ trang nhà chồng cho, cộng thêm một số bên đàng gái tặng, thành thử trên mình cô vàng chói... vàng là vàng...

Trong thân tộc có ông bà Hương Chủ Nghi, ông bà Bảy Lân là em ông Cả. Ông bà Hội Đồng

Danh là anh rể bà Cả. Tân lang và tân giai nhân đứng trước bàn thờ làm lễ. Đèn nến sáng choang, hương trầm nghi ngút, không khí trang nghiêm. Nhưng trong lòng mấy bà thím, bà dì giống như dầu sôi lửa bỏng. Từ lúc thấy cô dâu, mấy bà đột nhiên... thất sắc! Đợi nghi lễ xong xuôi, cô dâu được đưa vô phòng thay áo, mấy bà lập tức rút vô nhà sau. Bà Hội Đồng Danh ra lệnh:

- Con vợ thằng Tâm ra kêu cô Sáu Sơn vô đây cho tao!

Mợ Tư lập tức chạy đi. Cô Sáu vừa mới ló đầu vô chưa kịp hỏi có chuyện gì thì đã nghe tiếng bà Hội rít lên:

- Trời đất ơi, thằng Khanh có đui què (cái này thì có chút chút, nhưng lòng thương cháu khiến bà... quên mất), sút mề gì đầu mà cô Sáu nhần tâm (!!) đi làm mai cho nó một con vợ đầu đít có một tác như vậy?

Bà Bảy Lân cũng phụ họa:

- Ứ hự, thấy con dâu rồi tui bủn rủn tay chum, hết muốn nấu nướng gì nữa!

Cô Sáu đang cười tươi như hoa, bỗng dưng bị mấy bà tấn công tới tấp bèn phát súng:

- Ủa, lúc anh chị Cả nhờ làm mai đâu có ra điều kiện cô dâu phải cao thấp bao nhiêu? Anh chỉ nói cần nhứt con nhỏ hiền thực...

Bà Hội ngắt ngang:

- Nhưng thằng Út cao nhòng. Con dâu đứng tới nách nó coi giống y đôi đứa bị so le, cô không thấy chướng mắt sao? Rồi nó còn sanh con đẻ cháu cho nhà mình...

Cô Sáu đâu chịu thua:

- Mấy chị chê rậm rề sao hồi đó hông ai làm ơn kiếm vợ dùm cho thằng Út?

Bà Cả ở ngoài bước vô nghe mấy bà cãi lầy liền can:

- Thôi, nó có thấp một chút cũng hông sao, miễn mặt mũi dễ coi, tánh tình hiền hậu. Chị Hội à, thằng Khanh nhà mình hông được lanh lợi. Kiếm mấy đứa đẹp quá e sau này... sanh chuyện.

Nghe phân tách cũng có lý, tuy vậy mấy bà vẫn hậm hực không vui. Bà Bảy tiếp tục chỉ huy đám thợ nấu và bà Hội vùng vằng trở lên nhà trên tiếp khách. Như thường lệ, khách khứa ai cũng tấm tắc khen tài nấu nướng của bà Bảy Lân.

Cô Hai Tú, con ông bà Bảy gả về Sa-Đéc năm ngoái, đang mang bầu gần ngày sanh nên xin về

nhà cha mẹ ruột. Tính ra khoảng rằm tháng giêng mới tới ngày, nhưng sẵn dịp đám cưới Út Khang cô về sớm để dự luôn thôi.

Bụng dạ nặng nề, đi đứng khó khăn nên cô được giao nhiệm vụ ngồi một chỗ đơm rau sống ra đĩa. Quan khách vừa bắt đầu nhập tiệc thì cô bỗng thấy bụng đau lâm râm. Bà Bảy vội kêu con Na, người giúp việc của bà cũng tới phụ đám, dìu cô Hai về nhà nằm nghỉ. Bà nói chắc tại cô ngồi lâu quá nên đau bụng. Buổi tiệc vẫn tiếp tục vui vẻ tưng bừng. Độ nửa tiếng sau, con Na chạy trở lại mặt mày hốt hãi:

- Thưa bà Bảy, cô Hai bây giờ còn đau gắt hơn hồi nãy. Cô kêu tức lưng dữ lắm. Ngồi cũng hông được làm con sợ quá!

Bà Bảy lân vội vàng lau tay vô cái khăn rằn rồi nói:

- Cha, điều này chắc con Hai dám sanh sớm lắm à. Mấy bữa nay tui thấy nó đi tiểu thường hơn lúc trước. Thôi để tui đi đặng coi sao.

Nói rồi bà tất tả đi thẳng ra cửa hông. May mà hai nhà cách nhau chỉ độ trăm thước. Chưa tàn cây nhang, con Na lại tái xuất hiện, lần này mặt mày nó cắt không còn hột máu:

- Bầm bà Cả, bà Bảy con nói cô Hai chuyển bụng. Bà Cả làm ơn sai anh Đức đi rước bà mẹ giùm. Con phải đi đặng liền.

Nói rồi không đợi bà Cả trả lời trả vốn, nó vọt giò lên cổ chạy trở về nhà. Nghe tin đó mấy ba đều lo lắng. Bà Hội nói:

- Thôi tiệc cũng sắp tàn. Để con vợ thằng Tư coi được rồi. Để tui với con Hai Bạch lại đặng chị Bảy coi giúp được gì hông!

Lúc hai người bước vô buồng thì thấy cô Hai Tú đứng vịn cây cột mừng chịu trận, mặt mày nhăn nhó lộ vẻ đau đớn vô cùng. Bà Bảy đang lằng xằng sai con Na nấu nước sôi. Còn bà lo soạn khăn lông, tã lót, áo cho em bé... Cô Hai Bạch bước lại lấy tay xoa xoa bụng cô em họ, miệng cô vô liên hồi:

- Ráng lên em, ráng lên. Đau càng nhiều thì sanh càng lẹ!

Cô Hai Tú đau quá, mồ hôi nhỏ giọt trên trán, thều thào:

Chắc chết quá chị Hai ơi! Đau gì mà đau dữ thần vậy nè! Em chịu hết nổi rồi chị ơi. Biết vậy hồi đó hông thèm có bầu!

Bà Hội vừa sờ bụng cô hai Tú vừa la:

- Ý, nói vậy nà. Chết đâu mà chết! Ráng chịu đau chút xíu, chừng đứa nhỏ ra là hết liền! Bảy hông nghe người ta nói đau như đau đẻ đó sao? Chèn đẻ ời, cái thai nó sụt tuốt xuống rồi đây nè. Còn bà mẹ làm cái giống gì mà lâu tới quá vậy hông biết nữa. Coi chừng nó sanh rớt.

Bà Hội vừa dứt tiếng, cô Hai Tú kêu:

- Con mắc đi cầu quá má ơi.

Bà Bảy vội lấy cái xô để giữa buồng biểu con gái:

- Con đi đại vô đây đi.

Nhưng cô Hai Tú mắc cỡ không chịu ngồi xuống. Bà Hội dỗ dành:

- Đi đại vô xô đi con. Đây có ai lạ đâu mà mắc cỡ!

Khi mắc rặn quá cô Hai đành ngồi xuống xô rặn một hơi, mặt mày đỏ kè, mồ hôi nhỏ giọt... Bà Bảy ngồi một bên đỡ con. Cô Hai Bạch cầm quạt quạt lia lịa. Cô Hai Tú rặn tới lần thứ ba thì bỗng có tiếng con nít ọ ẹ yếu ớt trong...bô!

Bà Hội hoảng kinh la lớn:

- Chèn ời, con Hai sanh rồi!

Hai bà lính quýnh nhắc cô Hai lên để kéo cái xô ra. Trong khi đó cô Hai Bạch lôi đại cái mền trên giường xuống rồi trút đứa nhỏ ra đó. Đứa nhỏ là con gái, nhỏ xíu, đỏ hỏn, giống như con mèo ướt. Cả ba còn đang quýnh quáng chưa kịp cắt rún cho đứa nhỏ thì bà mẹ vừa tới kịp, theo sau là dưỡng Hai. Mọi người thở phào, giao sản phụ lại cho bà này làm phận sự. Đứa nhỏ chưa tắm xong cô Hai bỗng la lên:

- Ui da, má ơi con còn muốn rặn nữa!

Mọi người kinh hãi nhìn nhau, không ngờ cô sanh song thai. Cô Hai nói rồi gồng mình rặn một hơi dài: thêm một đứa nữa chun ra. Bà mẹ vừa kịp giao đứa đầu cho bà Bảy là quay qua đón liền đứa thứ nhì. Dưỡng Hai nghe xôn xao trong buồng, nóng ruột khoác tã màn theo thò đầu vô định hỏi, nhưng bị bà Hội đồng xô ra:

- Đản ông hông được xớ rớ vô mấy chỗ này, dơ lắm! Để chút nữa dọn dẹp sạch sẽ rồi thằng Hai mày mới được vô thăm. Hai đứa nhỏ ngộ lắm! Dưỡng Hai Tú há hốc miệng:

- Hai đứa?

Nhưng bà Hội đã quay lưng trở vô. Hai đứa nhỏ giống nhau như hai giọt nước được đặt nằm bên cạnh mẹ. Bà mẹ cẩn thận dặt con Na nấu nước nóng, vô bốn cái chai thủy tinh đặt hai bên

hông mấy đứa nhỏ cho ầm áp. Bà Bảy ở lại với con gái cho yên bụng. Dượng Hai sau khi vô thăm vợ và chiêm ngưỡng hai cái tác phẩm đầu tay (hơi bất ngờ) xong, bèn hôn hờ theo bà Hội trở lại đám cưới.

Tin cô Hai Tú sanh song thai được đón tiếp nồng nhiệt. Đến châu khui sâm-banh, mọi người đồng loạt giờ ly thật cao để vừa chúc mừng cô

dâu chú rể rằng long tóc bạc, vừa mừng dượng Hai Tú mới được làm cha.

Trong sự vui mừng chung, mấy bà đâm ra quên mất sự... thiếu thớt tấc của cô dâu, và trước khi ra về mọi người không quên cầu chúc hai gia đình một cái Tết thật tung bừng, náo nhiệt...

TIỂU THU

TRANH TỨ QUÝ XUÂN HẠ THU ĐÔNG

LÊ QUỐC

CÓ MỘT NGƯỜI...

Câu chuyện tưởng chừng như một đoạn phim hay, hoặc một đoạn văn hư cấu hấp dẫn của một nhà viết tiểu thuyết. Nhưng không. Đây là một chuyện thật 100%. Cả nước Pháp, từ trí thức đến bình dân, đều biết. Trong nước, ngoài nước - đều biết.

Có một người,

Bị tình phụ, vợ bỏ theo trai - theo một thằng nhóc tí 15 tuổi, học trò của mình và tuổi đáng con mình - bỏ lại mái ấm gia đình hạnh phúc với ba con và một ông chồng có địa vị, hiền lành đứng đắn, rất mực yêu vợ, thương con. Trước cảnh ngộ đau lòng vợ bỏ ông ra đi theo tình nhân mới mà ông không một lời oán trách, cũng không lên tiếng phản nản ồn ào, nói xấu vợ mình như thường tình thiên hạ mà âm thầm, lặng lẽ chịu đựng, nhẫn nhục hy sinh cho vợ được hạnh phúc trọn vẹn trong tình yêu mới. Sự nhẫn nhục phi thường này đã làm nên tên tuổi ông. Thói thường, người ta hay có cái nhìn hướng ngoại, nhìn người khác mà phê phán, nhưng ít ai quay lại nhìn chính mình để tìm hiểu khuyết điểm của mình. “Người này” khác hẳn người khác, quay lại nhìn mình trước tiên, tìm xem mình có những khuyết điểm gì? Có phải vì mãi lo sự nghiệp mà lơ là, thiếu sự âu yếm thương yêu, thiếu sự chăm sóc chiều chuộng vợ để vợ mình phải đi tìm tình yêu mới. Nghĩ là lỗi tại mình nên ông tự sửa làm một người chồng thật tốt, khắc phục mọi khuyết điểm, để mong vợ trở về sống hạnh phúc với ba con. Nhưng vô vọng!

Những cuộc tình éo le, ngang trái này không phải chỉ “CÓ MỘT NGƯỜI” mà đầy đây trong văn học Pháp cũng như Việt Nam. Lấy một thí dụ điển hình:

* Alfred de Musset: Đêm tháng năm (Nuit de Mai) - đêm đau đớn nhất đời ông vì nữ sĩ Armantine Aurore Lucile Dupin (tức George Sand) đã từ giả ông sau những ngày tận hưởng hạnh phúc lãng mạn, yêu đương nồng cháy, tắm nắng thi ca, lặn hụp trong biển tình ân ái. Trên đời

có gì đau khổ hơn bị người yêu cầm sừng trên đầu, rồi ôm cầm sang thuyền khác. Nhà thơ Alfred de Musset thể chất vốn yếu đuối, “tiên thiên bất túc”, đau khổ rên rỉ khóc than như điên dại, loạng choạng bước đi trong bóng đêm tháng năm (Nuit de Mai) - đêm của sự đau khổ chia lỵ pha lẫn với nỗi buồn cô độc, của nước mắt khổ đau rơi xuống cõi lòng tan nát và những ngày hạnh phúc yêu đương đã xa rồi và bị thay thế bằng sự trống vắng cô đơn đang dày xéo tâm hồn. Đang đau khổ cùng tột, bỗng có tiếng gọi từ cõi xa xâm vọng lại như tiếng gọi thiêng liêng của người chị an ủi vỗ về, tiếng thì thầm tình tự của người yêu chia sẻ: Hãy đứng dậy, gào thét lên tiếng kêu tuyệt vọng! Đừng làm con đả điều gục đầu rên rỉ khóc than. Không gì làm chúng ta vĩ đại bằng sự đau khổ. **“Rien ne nous si grand qu’une douleur”** Đó là tiếng gọi của nàng Muse (Nàng thơ) đã giúp chàng thi sĩ đang ở trạng thái cùng cực của sự đau khổ mà đứng dậy dựa vào đau khổ để biến nó thành những câu thơ bất hủ:

Les plus désespérés sont les chants les plus beaux

J’en sais d’immortels qui sont de purs sanglots (Alfred de Musset)

Và ngày nay thơ không chỉ giúp cho nhà thơ vượt qua nỗi khổ đau khi bị tình phụ như Alfred de Musset hay dằng dặc buồn thương tiếc nuối như T.T Kh, yêu thầm trộm nhớ như Felix Arvers – mà thơ ngày nay từ 45-54 trở về sau): «Thơ là chiếc nạng vững chắc cho người già, là chỗ dựa cho người thất thế, từ đó đứng lên làm lại cuộc đời» (Nguyễn mộng Giác giới thiệu Tạp chí Khoa Hữu). Phùng Quán cũng lên tiếng “Có những phút ngã lòng, ta hãy vịn câu thơ mà đứng dậy”. Và từ đó, những nhà thi sĩ, trong những giây phút ngã lòng, hoặc khi bị thất thế, bị tù ngục, đều lấy câu thơ làm chiếc nạng hay dựa vào câu thơ mà đứng dậy như Trần Dân, Hoàng Cầm, Nguyễn chí Thiện, Phùng Cung, Phùng Quán v.v...

Hãy trở về “CÓ MỘT NGƯỜI” - dù trên đầu đã mọc

lên cái sừng to tướng, dù trái tim còn rí rí máu nhưng vẫn âm thầm, im lặng chịu đựng với sự nhẫn nhục phi thường. Vết thương lòng hằn sâu tận xương tủy nhưng ông lấy sự nhẫn nhục làm phương châm, nên sau khi ly dị bà Brigitte, ông rời Amiens và chọn cách sống ẩn dật tại một vùng ngoại ô Paris và ít xuất hiện dù là những buổi tiệc gia đình với các con (Web Hoa xương rồng).

Ngày lễ đăng quang vị Tổng Thống đẹp trai, tài năng, trẻ tuổi nhất nước Pháp với 21 phút súng thần công, với trên 500 quan khách tham dự gồm những nhân vật tầm tiếng như cựu Tổng Thống Francois Hollande, Tổng Thống Nicolas Sarkozy và các nhà tai mắt đại diện cho tầng lớp dân chúng Pháp. Tổng Thống E. Macron không muốn làm ồn ào tốn hao công quỹ mà chỉ thực hiện các thủ tục thật giản dị tại điện Élysée. Dù vậy, cũng không thể thiếu những cuộc duyệt binh trong khuôn viên điện Élysée, đội quân nhạc cử hành bản “La Marseillaise” hùng hồn vang dội một góc trời. Đây là ngày toàn dân Pháp reo hò ăn mừng có vị Tổng Thống mới tài năng trẻ tuổi nhất nước Pháp. Tổng Thống E. Macron đọc một bài diễn văn ngắn gọn, đầy ấn tượng, chào mừng các quan khách và dân chúng với chương trình ông sẽ làm cho dân nước Pháp.

*Tổng Thống Emmanuel Macron
và vợ: Bà Brigitte Trogneux*

Trong khi nhiều thành phố dân chúng tổ chức reo mừng, lễ đăng quang rộn ràng lời chúc tụng, nhạc quốc ca hùng hồn vang dội một góc trời thì “**CÓ MỘT NGƯỜI**” buồn ủ rũ, viết một lá thư “Thơ cuối ngày gửi em Brigitte”. Bài thơ hay, lời lẽ cảm động, gây một ấn tượng sâu sắc, một rung động cảm thương cho số phận người chồng cũ của bà Brigitte:

“Cả thế giới hồi hộp theo dõi những gì đang diễn ra tại điện Élysée. Anh phải đóng cửa ngôi một mình trong ngôi nhà ngoại vi thành phố. Vậy mà tiếng tivi vẫn cứ vang lên trong từng căn phòng nhỏ. Người Pháp đang đón chào Macron - vị Tổng Thống trẻ trung nhất lịch sử nước mình.

Chắc là em không còn tâm trí nào để nghĩ đến anh

Cái tên André – Louis đã bị xóa rất lâu rồi trong bộ nhớ

Nhưng anh không thể quên Trogneux tóc vàng một thuở

Những thanh chocolate vùng «Rua» dâu dịu ngọt bằng nắng

Anh nhớ lại những buổi chiều anh phải lang thang

Chạy khắp mọi nẻo đường Paris để tìm cho con hộp thuốc

Chỉ mười năm với ba đứa con có được

Ba đứa con - mình chứng cho tình yêu chúng ta - đẹp hơn cả thiên thần

Anh không ngờ chuyện bắt đầu từ một ngày em đòi ly thân

Rồi em nhất quyết kêu anh ra tòa bằng cái đơn ly dị

“Không thực sự hạnh phúc”- em tự nhiên nói thế

Cuối cùng anh phải chiều em thôi

Vì anh biết em đã tìm thấy một phương trời

Cứ như Newton bắt ngờ tìm ra định luật quả táo rơi

Em ngỡ ngàng tìm ra một chàng trai kém mình hai con giáp

Cũng chẳng có gì bất thường (nhất là nước Pháp)

Song gia đình của chúng ta thì lại giống bao gia đình kia tắt thây ở trên đời

Em đã có một mái nhà, một mái ấm đó thôi

Dù ai đó cao siêu

Là hoàng tử, là nhà vua, hay Chúa Trời đi nữa

Em nên nhớ chữ Thủy Chung là muôn đời muôn thuở

“Công chúa lấy thằng bán than”, cũng theo nó lên rừng

*Có thể em đang mơ một sự nghiệp lẫy lừng
Tổng Thống với Đệ Nhất Phu Nhân tâm đầu ý
hợp*

*Hai một phát đại bác vang trời, em choáng ngợp
Tiếng khóc trẻ thơ năm xưa mới đúng nghĩa gia
đình
Thật buồn trong giây phút này chỉ anh nghĩ đến
anh*

Nhưng bỗng thấy ấm lòng

*Khi Sébastien, Laurence, Tiphaini vừa nhắn tin
cho bố*

*“ Chúng con yêu bố ngàn lần, Bố hãy tin điều
này bố nhớ*

*Lát nữa, tan cuộc tại điện Elysée, chúng con sẽ
về nhà*

Cuộc sống sẽ thực sự bắt đầu với bốn bố con ta”

André- Louis- Auzière

Ông André-Louis-Auzière – một banquier tại
Amiens Pháp – chồng cũ của bà Brigitte Trogneux
Đây là lá thư cuối ngày gửi em Brigitte:

Nhân vật chính trong khúc phim này là cặp
Emmanuel Macron và Brigitte Trogneux. Họ đã
sánh bước vinh quang vào điện Elysée, trước sự
reo hò nồng nhiệt của dân chúng ủng hộ vị tân
Tổng Thống trẻ tuổi, tài năng của nền Cộng Hòa
nước Pháp. **Có một người** đứng sau cuộc tình này
đang đau khổ cực kỳ nhưng lặng lẽ âm thầm chịu
đựng, hy sinh với một sự nhẫn nhục phi thường.
«Có Một Người», Người ấy là ai ?

Một gia đình hạnh phúc :

Tại Amiens - một thị trấn ở phía Bắc nước Pháp -
có một gia đình trí thức: Cha trước làm nghề kiểm
toán nhà nước, người con theo học ngành Ngân
Hàng. Sau khi tốt nghiệp Đại Học, người con làm
việc rất giỏi trong ngành Ngân Hàng .Về sau trở
thành một banquier: Chủ nhà băng tại Amiens. Có
địa vị xã hội, có tiền bạc, đời sống sung túc.
Tháng sáu 1974 (Juin 1974) Người này thành
hôn với Brigitte - một cô giáo dạy văn và Latinh
tại một trường Trung học cơ sở. Brigitte con nhà
khá giả, sản xuất bánh kẹo và chocolat nổi tiếng.
“Người ấy” hết sức thương yêu chiều chuộng vợ
khiến cho người xung quanh ngưỡng mộ. Brigitte
rất hạnh phúc dưới một mái ấm gia đình, với
chồng có địa vị, giàu có, hiền lành, thương yêu vợ
rất mực và ba đứa con ra đời là một mối giây ràng
buộc cặp vợ chồng thêm gắn bó. Lúc đó, Brigitte
chỉ biết có mái ấm gia đình sung túc, chồng
thương yêu, con ngoan ngoãn. Niềm hạnh phúc
mà biết bao người khát khao thêm muốn.

Người ấy là ai ? Xin xem tấm hình đám cưới dưới
đây:

Hình đám cưới “ NGƯỜI ẤY” với cô giáo
Brigitte Trogneux.(Người có mang vòng tròn đỏ
trên đầu)

Nhưng,

Đời có lắm sự bất ngờ...

Brigitte là người thích văn chương và kịch nghệ.
Kéo dài lê thê nhịp sống đơn điệu, buồn chán,
Brigitte bèn gợi ý với chồng lập một câu lạc bộ
nghiên cứu văn chương và kịch nghệ. Người
chồng bao giờ cũng tôn trọng ý của vợ và ủng hộ
việc làm này. Bây giờ Brigitte thấy cuộc đời có ý
nghĩa hơn, việc làm đáp lại sở thích của mình.

Bất ngờ xuất hiện một chàng trai 15 tuổi tại lớp

học của cô giáo Brigitte. Chàng trai mà Laurence, con gái của Brigitte, khen là một chàng trai tuyệt vời am hiểu tường tận mọi việc.

Còn cô giáo Brigitte choáng ngợp trước sự thông minh của Macron. Bà nói: Macron có lỗi tư duy mà tôi chưa từng thấy trước đây. Mọi ngày thứ sáu, chúng tôi dành nhiều thì giờ để xây dựng các vở kịch. Nhưng chỉ là cái cớ để chúng tôi gần gũi nhau.

Một người bạn của Macron tiết lộ: **“Cô giáo bị quyền rũ bởi tài viết lách của cậu ấy”**.

Con người kỳ lạ hành xử cũng rất lạ kỳ. Con gái tuổi xuân hơn hớ không lấy mà lại lấy bà già đáng tuổi mẹ mình, lại là người có chồng ba con. Cuộc tình đôi lứa lệch, được đánh giá là “vượt mọi định kiến của gia đình và xã hội”. Cuộc tình trái cựa gà, tréo cẳng ngỗng này lại là cuộc tình của một con người phi thường, xuất chúng, thông minh tuyệt đỉnh. Cặp Emmanuell Macron và Brigitte Trogneux sánh vai cùng nhau vinh quang bước vào điện Elysée trước sự reo hò nồng nhiệt của dân chúng chào mừng vị tân Tổng Thống tài năng, trẻ tuổi nhứt của nền Cộng Hòa Pháp.

Trong khi 21 phát súng thần công nổ rền trời, tiếng hoan hô dậy đất, đội quân nhạc cử hành bản quốc ca “La Marseillaise” hùng hồn, cuộc diễn hành trong khuông viên điện Élysée, đoàn vệ binh hiên ngang rầm rập nhịp bước theo điệu kèn trống quân hành uy nghi hùng dũng, thì **“CÓ MỘT NGƯỜI”** đứng đằng sau cuộc hôn nhân Emmanuell-Brigitte, ôm một nỗi đau khổ nhìn cảnh vợ phản bội, bỏ mình theo tình nhân mà nước mắt tuôn rơi, trái tim tan nát... Nhưng “Người ấy” không bao giờ tức tối, mắng chửi, làm ồn ào mất mặt hay nói xấu vợ mình trước mặt người khác. Ông tập trung vào sự nuôi dưỡng và giáo dục ba con. Sau đó, “Người ấy” là một người đàn ông đích thực. Ông không bao giờ làm phiền cuộc sống của Brigitte. Sau khi ly hôn, ông lo cho con cái ăn học và chuyển hết tài sản cho con, ông đến vùng ngoại ô Paris sống ẩn dật và tránh gặp Brigitte, kể cả những buổi tiệc gia đình với các con.

Cuộc tình huyền thoại Macron Brigitte được loan truyền khắp thế giới nhưng không nghe ai nhắc đến **“MỘT NGƯỜI”** - mặc dầu người ấy về tư cách, sự hy sinh, đức nhẫn nhục ít người sánh

được, Thối đời là thế. Phù thịnh chớ ai phù suy! Thiên hạ Đông Tây, Tư bán, Cộng Sản đều thế cả. Con người đáng kính ấy qua đời tháng 12 năm 2019. Tang lễ ông được tổ chức trong vòng bí mật. Mãi đến ngày 7 tháng 10 2020, con gái ông Tipun Ozier mới thông báo tin cha mình đã qua đời. Trong một tweet, cô viết: “Cha tôi đã qua đời. vào ngày 24/12/2019. Ông ấy đã được chôn cất trong sự bảo vệ quyền riêng tư nghiêm ngặt nhất. Tôi rất ngưỡng mộ cha tôi. Ông nói rằng ông không muốn làm phiền quá nhiều sau khi mình qua đời. Vì vậy, chúng tôi phải tôn trọng ý muốn của ông. Theo tạp chí Tatler của Anh Quốc, trò chuyện với Paris Match, một những đứa con gái của “Người ấy” và Brigitte nói: “Tôi rất ngưỡng mộ cha tôi là người không thích lễ thói, luôn coi trọng sự ẩn danh hơn bất cứ thứ gì. Ông phải được tôn trọng”. Ý tưởng này rất phù hợp với sự xa rời mọi người và chuyển sang Paris vùng ngoại ô sống ẩn dật cho đến khi qua đời.

Người này không bao giờ khuấy động chuyện phản bội của vợ. Ông chọn cách xa rời thế giới tho cách riêng tư của mình là sống ẩn dật với lòng vị tha và sự nhẫn nhục phi thường.

Đánh giá một con người, không phải chỉ sự thành công nổi tiếng mà còn tư cách, sự nhẫn nhục, lòng hy sinh cao cả, âm thầm chịu đựng, lấy sự nhẫn nhục làm phương châm, lòng vị tha làm tình thương, suốt đời không thay đổi. Con người đó không đáng cho đời ngưỡng mộ hay sao? Cũng như người chiến sĩ cả hai miền Nam Bắc ngoài mặt trận bắn giết nhau thành công thì ai hưởng? Người lính được hưởng gì? Người lính chỉ biết hy sinh ngoài mặt trận, ở hậu phương vợ con đói rách, cơm chan nước mắt hay bị bắt làm con tin, để chồng mình đi xẻ dọc Trường Sơn, đánh cho đến người Việt Nam cuối cùng.

Tuy nhiên còn có một người đời sau nhắc đến và vinh danh họ là thi sĩ Đặng Phuong (tức Giáo sư Nguyễn ngọc Huy): Họ là những chiến sĩ xông pha dưới làn tên mũi đạn:

Tuy công nghiệp không ghi trong sử sách

Tuy bằng vàng bìa đá chẳng đề tên

Tuy mồ hoang xiêu lạc dưới trời quen

Không ai đến khấn nguyện dâng lễ vật

Nhưng máu của họ đã len vào mạch đất

Thịt cùng xương trộn lẫn với non sông

**Và anh hồn chung với tâm tình trung
Đã hòa hợp làm linh hồn giống Việt.
Đặng Phương**

“ NGƯỜI ẤY” suy nghĩ cho sâu xa, quả là con người đáng cho đời tôn vinh và ngưỡng mộ như một người chiến sĩ ngoài mặt trận, như cái Dũng của một người anh hùng trước nghịch cảnh.

“ NGƯỜI ẤY” là người có vòng tròn đỏ trên đầu ngày cưới vợ là cô giáo Brigitte Trogneux. Và người ấy chính là André- Louis- Auzière.

“ NGƯỜI ẤY” chính là người bị vợ phản bội mà không một lời oán trách, không làm phiền vợ, luôn luôn một lòng vị tha, bao dung để vợ được sống trọn với tình yêu mới. Trên đời rất ít người vượt qua cảnh ngộ đau lòng này, để hành xử được như ông André.

Câu chuyện tình ly kỳ này được kết thúc nơi đây. Cặp Macron-Brigitte vinh quang sánh bước vào điện Elysée - còn ông André chôn chặt nỗi hận lòng dưới ba tấc đất và hành xử với lòng vị tha hiếm có, chọn cách sống ẩn dật ở ngoại thành Paris cho đến khi qua đời. Còn Brigitte khi trở thành Đệ Nhất Phu Nhân thì không còn nhớ gì đến chuyện quá khứ.

Người đời mặc tình phê phán và chọn lựa. Nhưng đừng quên, khi đứng bên ngoài để phê phán thì dễ dàng hơn khi chính bản thân mình đối diện với nghịch cảnh./.

Những ngày bệnh tật cuối thu năm 2022.

LÊ QUỐC

Ghi chú : Tạm thời xin hiểu bức thư cuối ngày gửi em Brigitte là của ông André -Louis- Auzière trước khi có nhận xét của nhà biên khảo nổi tiếng và uy tín là Ông Trần Việt Long (Cao học 8, Học Viện QGHC). Sự nhận xét của nhà biên khảo xuất sắc này, người viết rất đồng ý như là không có bản tiếng Pháp mà chính người viết đã khổ công đi tìm bản tiếng Pháp nhưng không hề có trên các diễn đàn tiếng Pháp và Việt. Như vậy, ông André không viết được tiếng Việt và cũng không thể nhờ người dịch ra tiếng Việt nếu không có bản tiếng Pháp.

TRUYỆN CƯỜI

- Người phát minh ra máy chạy bộ đã qua đời ở tuổi 54.

- Người phát minh ra dụng cụ thể dục đã qua đời ở tuổi 57.

- Nhà vô địch thể hình thế giới đã qua đời ở tuổi 41.

- Cầu thủ bóng đá xuất sắc nhất thế giới, Maradona, đã ra qua đời ở tuổi 60.

NHƯNG:

1. Người phát minh ra KFC (Gà rán Kentucky) qua đời ở tuổi 94.

2. Nhà phát minh ra sản phẩm ngọt Nutella qua đời ở tuổi 88.

3. Nhà sản xuất thuốc lá Winston qua đời ở tuổi 102.

4. Người phát minh ra thuốc phiện chết ở tuổi 116 trong một trận động đất.

5. Nhà phát minh ra rượu Hennessy qua đời ở tuổi 98.

Làm thế nào mà các bác sĩ đã đi đến kết luận là tập thể dục sẽ kéo dài tuổi thọ?

- Con thỏ luôn nhảy lên nhảy xuống, nhưng nó chỉ sống được 2 năm, trong khi đó...

- Con rùa không vận động gì sống được 400 năm.

Do đó bạn hãy nghỉ ngơi một chút, thư giãn, giữ bình tĩnh, ăn cho ngon và tận hưởng cuộc sống...

- Bởi vì dù sao tất cả chúng ta sẽ ra đi vĩnh viễn vào một ngày nào đó...

Sưu tầm.

CANADA

QUÊ

HƯƠNG

THỨ

HAI

Khi máy bay của hãng Air Canada đi từ Montreal đầu xuống phi trường Vancouver một cách an toàn sau năm tiếng rưỡi ngồi yên một chỗ thật không thoải mái chút nào, ai cũng muốn đi ra cho nhanh để đỡ cuồng chân. Chúng tôi chỉ mang mỗi người một cái carry on và một túi đựng giấy tờ thuốc men nhỏ bên người nên rất gọn gàng, lấy ra khỏi chỗ chứa hành lý ngay trên nóc để đồ của máy bay là kéo thẳng ra ngoài.

Xuống máy bay 11:00 sáng Vancouver, tức là 14 :00 giờ Montreal. Vancouver đi sau Montreal 3 tiếng.

Hành trình du lịch của chúng tôi lần này thật hấp dẫn: Thăm Lake Louise và Banff với dãy núi dài xanh mượt nối tiếp nhau ở Calgary bằng xe lửa. Hãy theo tôi nhé!

Tôi mê thiên nhiên qua những bức tranh xem được trên google về cảnh đẹp của Canada mà chưa bao giờ có thể khám phá hết! Nay vì bệnh dịch Covid-19 lây lan hơn hai năm nay vẫn chưa có dấu hiệu hoàn toàn chấm dứt; ra khỏi Canada thật nhiều khê quá nên mấy chị em tôi chọn du lịch trong nước cho đỡ phải bị khám, xét nghiệm dịch bệnh khi quay trở về lại quê hương thứ hai này.

Chúng tôi đã book vé trước trên website Rocky Mountaineer, thông thường giá là 5 ngàn một người, 5 đêm 6 ngày, bao khách sạn từ lúc đi đến lúc về, đi xe lửa 2 ngày, bao ăn, uống rượu thoải mái, nhưng khi rời xe lửa thì mình phải tự túc ăn uống. Ngoài 2 ngày xe lửa, còn lại là xe coach sẽ chở hành khách đến điểm đẹp nhất ở Calgary để chụp hình. Kỳ này họ giảm giá còn 3500\$ một người, tiền máy bay đi và về chưa tính trong giá này. Năm đêm được ở mỗi khách sạn khác nhau, với 4 sao trở lên.

Ngày 1:

Bay từ Montreal đến Vancouver năm tiếng rưỡi, ngủ lại một đêm ở khách sạn Fairmont ngay giữa trung tâm thành phố Vancouver.

Phi trường này rất gần một trung tâm mua sắm Designer Outlet Vancouver, nên chúng tôi lợi dụng ngày rảnh rang để đi đến mall này cho biết, theo bản đồ thì Outlet không xa mấy với phi trường, chúng tôi lấy shuttle đi đến thẳng mall

không mấy khó khăn, khoảng chừng 15 phút mà thôi, đã vậy shuttle không tính cước phí, chúng tôi đi đến đây thật dễ như trở bàn tay. Mall to lớn thật đẹp, so với Montreal nơi này được xây ngoài trời, chia ra nhiều hướng, quần áo bán có vẻ rẻ hơn, chất lượng và kiểu cộ cũng đẹp hơn, chúng tôi đi loanh quanh, ngắm nhìn, mua sắm cũng đến 6:00 chiều, gọi uber về khách sạn Fairmont để tìm đồ ăn.

Về đến khách sạn Fairmont, một khách sạn 4.5 sao sạch sẽ, đồ đạc phòng ốc thơm tho, buồng tắm có xà bông thơm đầy đủ, trang trí nội thất thật đẹp, ngay sảnh đường có nhà hàng ăn, tiệm bán quần áo, dầu thơm Dior, ví LV, Gucci... toàn những hàng hiệu sang trọng khách sạn nổi tiếng này. Chúng tôi đi ra ngoài tham quan Canada Palace, đi vòng quanh hết nơi đây, buổi chiều mùa hè đầu tháng 7 dân chúng tủa ra đường, hàng quán chật ních, nơi đây có một tiệm ăn hải sản thật ngon và túi tiền cũng muốn bốc lửa cháy xém, nhưng cũng ráng một lần cho biết ngon ra sao!

Canada Palace- Vancouver (ảnh Đình Na)

Chúng tôi no nê đi bộ về Fairmont, vừa đi vừa ăn cả lem có vị thật đặc biệt, hình như đồ ăn gì ở Vancouver cũng ngon quá sức! Trời chiều gió mát từ bờ sông thổi lên, làm ai nấy thấy cuộc đời đẹp làm sao, tôi thích nhất không khí thật tinh khiết, thờ vào đây lồng ngực trong sạch thơm tho chứ không như ở Montreal không khí nhiều chất ô hợp xăng dầu. Hôm ấy là ngày festival của người da đỏ, họ bày quần áo, đồ ăn, kèn trống hát vang cả một khu phố, rất vui. Phòng của tôi nhìn xuống là ngay sân khấu của họ. Chúng tôi gồm 5 người tất

cả, gia đình tôi, và gia đình người chị với một cô con gái đến từ Toronto. Cảnh vui đẹp mắt, chúng tôi vừa đi huyên thuyên nói chuyện sau hơn hai năm covid mấy chị em chưa có dịp gặp lại.

Chúng tôi cùng về phòng 10:00 đêm, trời chưa tối hẳn nhưng phải sửa soạn đi ngủ để ngày hôm sau phải dậy sớm vì xe coach sẽ đến đón lúc 6:50 sáng đưa chúng tôi vào xe lửa của hãng Rocky Mountaineer, sẽ đi từ Vancouver đến Kamloops. Họ cho chúng tôi biết là cứ để hành lý trước cửa phòng của mình sớm hơn một tiếng khởi hành tức là 5:50, để tên và có dán nhãn mà họ đã phát cho mình, gắn trên valise, họ sẽ đến lấy hành lý và sẽ đem đến hotel ở Kamloops, mình cứ thanh thoi đi chơi không cần lo lắng xách đồ theo.

Ngày 2: Vancouver đến Kamloops

Xe coach dừng lại tại trạm xe lửa, chúng tôi mua vé hạng silver nên được ngồi ở toa đầu tiên số 1, thấy được toàn cảnh chung quanh thông qua cửa sổ bằng kiếng rộng thoáng, chùi rất sạch bóng để mọi người chụp hình qua cửa kiếng mà không bị mờ, ở tầng này cũng có vòm kiếng ở phía trên đầu, nhưng chỉ được 1/3 trần lấp kiếng, chứ không như hạng Gold thì được vòm trần rộng 2/3 bằng kiếng, nếu muốn ở toa này thì mỗi người phải tốn thêm trên 500\$ nữa!

Đoàn tàu dài 10 toa với những nhân viên mặc quần dài đậm màu xanh, áo ngắn tay màu xanh da trời nhạt, mỗi cổng vào toa tàu đều có một red carpet, thảm đỏ để đón chào quý khách với hai vị nhân viên đứng hai bên cổng niềm nở chúc mọi người đi vui vẻ. Trên mỗi toa đều được ghi Rocky Mountaineer trên nền xanh đậm bên ngoài xe lửa. Đây là lần đầu tiên chúng tôi đi xe lửa xuyên suốt, được ngắm cảnh đẹp hùng vĩ của núi rừng, lòng

nao nức không tả được, có một niềm hạnh diện được cư ngụ ở xứ lạnh tình nồng, như tên của đất nước cây phong mà mọi người đặt cho. Từng bước lên bậc tam cấp để vào bên trong toa xe lửa, những ghế ngồi đã được đánh số như ghế máy bay, nhưng rộng rãi, thoáng đãng, hàng ghế này cách với hàng ghế kia rộng gấp đôi lần chỗ của ghế máy bay, có phòng tiêu tiện ở mỗi cuối toa, sạch sẽ và vệ sinh.

Chúng tôi được phát một quyển sách nói về cuộc hành trình sẽ đi, một tờ báo giới thiệu từng nơi sẽ đến có những gì, kinh tế, dân số, nghề nghiệp chính ở nơi ấy, một tấm welcome card với hình đồi núi hùng vĩ thật đẹp.

Một nhân viên chịu trách nhiệm toa tàu hỏa chào tất cả hành khách du lịch đến từ khắp mọi nơi trên thế giới, đứng giới thiệu cho chúng tôi biết lịch sử mỗi nơi đi qua, những trái núi được xẻ ra, làm đường cho xe lửa chạy xuyên ở giữa để có thể thấy được toàn cảnh sông nước, núi đồi chập chùng... Chúng tôi thấp thỏm nhìn cảnh đẹp mỗi khi có những dãy núi xuất hiện dài xanh trên nền trời, vừa ngắm chúng tôi lại được thưởng thức món ăn sáng lúc 9:00, có trứng, bánh croissant, thịt nguội, yogourt bleuets với cereal, nước cam, café, sữa, trà nóng...

Những dòng thác chảy mạnh qua những góc đá ban đầu sắc nhọn, nhưng do nước chảy mạnh quá qua nhiều năm tháng đã bào mòn những đầu nhọn đó để trở thành tròn trịa. Một con gấu đen bỗng nhiên xuất hiện, bám lơ lửng trên một cành cây sát ngọn núi, cả tàu kêu "ồ" lên ngạc nhiên, ai cũng đổ dồn về một phía để chụp cho bằng được tấm hình có con gấu!

Làm như chúng tôi có duyên để gặp gỡ với những người không cùng một xứ sở của ngày hôm đó, có

người đến từ Úc, Pháp, kẻ đến từ Mỹ, Thụy Sĩ, tất cả họp lại trong toa tàu ấy, khoảng 100 người trong một toa. Lần này xe lửa dài gồm 10 toa. Chúng tôi cùng kể cho nhau nghe những kinh nghiệm du lịch bằng tàu (cruise), bằng xe lửa, bằng máy bay và bằng xe coach. Ai cũng nhao nhao lên mỗi khi thấy một cảnh lạ bên ngoài, nhất là khi xe lửa chui vô những hầm tối um hùm, hay chạy qua những đường rầy bé xíu mà hai bên chỉ toàn là núi và sông!

Dùng xong bữa sáng, nhân viên lại đẩy nước ra cho mọi người dùng, rượu pha chế hay rượu sec? chúng tôi thì không quen dùng rượu, đành phải uống nước cam, hay trà nóng với mật ong và chanh. Khoảng một tiếng rưỡi sau, họ lại đẩy đồ ăn vặt (snack) cho mọi người có chút đồ nhắm nháp, đủ thứ loại hạt mix, hay trái cây khô mix. Xong phần snack lại đến phần nước uống! Khách phải đứng lên xếp một hàng dài trước cửa "phòng con" ở cuối toa!!

Ăn trưa gồm có món cá saumon, hay steak, hay đồ ăn chay. Những món này đã được chọn trước khi book vé, hay cũng có thể đổi món, ăn hết hãy còn đổi cũng có thể gọi thêm món nữa, free.

Tại thì nghe người trưởng toa kể chuyện lịch sử của những rặng núi, dòng thác, của những nơi đi qua, còn tay và mắt thì dán vào cửa sổ để săn những tấm hình đẹp. Bỗng nhiên trời đổ cơn mưa phùn, hơi lạnh lạnh, nhưng cơn mưa ấy hình như làm nổi bật thêm sắc thái sắc của nàng thiên nhiên xanh ngát ấy! dưới cơn mưa những rặng thông đã xanh lại xanh thắm hơn nữa, dãy núi trở nên đen đậm, sừng sững giữa nền trời xanh bao la như một bức tranh thủy mặc.

Nhân viên Rocky Mountaineer vẫy tay chào, chúc khách du lịch đi thật vui và bình an.

Đến Kamloops, hotel Hampton thuộc dòng Hilton cũng rất tiện nghi nhưng không rộng rãi bằng Fairmont. Chúng tôi ăn chiều tạm ở một tiệm Tàu gần khu đó, không ngon lắm, cách trình bày cũng không đẹp mắt như ở Montreal, nhưng phục vụ thật tốt.

Ngày 3:

Sáng hôm sau chúng tôi cũng phải dậy 5:00 sáng, dọn hành lý, để ra ngoài cửa lúc 5:50, kỳ này phải đi sớm để đến Lake Louise.

Gặp nhau dưới chân cầu thang máy gần 6:00 sáng, mặt ai cũng còn ngái ngủ nhưng vẫn tươi, sau cái chào buổi sáng, chúng tôi hỏi nhau:

- Có ngủ được ngon không?
- Ngon quá đi chứ, vì cả ngày đi trên xe, mắt mờ, tai nghe, tay chụp hình, quay film lia lịa, làm việc nhiều nên mệt quá, nằm xuống ai cũng ... thẳng căng đến sáng, phải để đồng hồ báo thức chứ không thì lại trễ chuyến!
- Thích quá! Đúng là một chuyến đi khó quên!

Mỗi người nói một câu, ai cũng hớn hờ, muốn cùng nhau trải nghiệm cuộc du lịch đầy thú vị ở mỗi điểm dừng chân khác nhau.

6 :30 xe coach đến đón, chờ chúng tôi vào xe lửa, cũng cùng số ghế hôm trước đã ngồi, chúng tôi được phục vụ café, trà, và đồ ăn sáng cùng những vật liệu như hôm qua, nhưng thay đổi cách chế món ăn cho khác một chút. Rồi cũng lại được uống rượu thả dãn. Kỳ này chúng tôi được ăn món snack làm nhà, nóng và rất ngon, đó là biscuit nho nướng tại chỗ, thơm giòn, mùi beurre bay lên là thấy thơm rồi!

Xe lửa chạy khoảng một tiếng rưỡi với tốc độ bình thường, bất thành linh chạy chậm lại, chúng tôi biết đó là nơi có cảnh đẹp cho mọi người chụp, xong lại tiếp tục chạy với tốc độ nhanh hơn trước đó ...

Hôm nay trời cũng mưa nhỏ hạt, hơi ẩm ướt một chút, đoàn tàu chúng tôi đang thoăn thoắt chạy bỗng ngừng lại giữa đường, chúng tôi cùng quay ngang dọc hỏi nhau :

Tại sao? chỗ này không có gì để chụp hình cả, giữa rừng rậm như thế?

Xe lửa bị một cành cây gãy chắn đường, nên phải chờ đội nhân viên đến lấy khúc cây ấy ra!

Khúc cây có dài không?

...Về mặt ai cũng lo lắng nhìn nhau. Sau hai năm mấy covid bệnh dịch, không ai đi đâu cả, hình như họ cũng như chúng tôi, đây là chuyến du lịch đầu tiên! Một chút xao xuyến hiện ra trong ánh mắt, vài phút yên lặng trong toa xe, chúng tôi thầm hiểu mọi người đang thầm cầu nguyện đáng linh thiêng cho toa tàu đi bình yên! Khoảng 15 phút sau, một người cho hay tin là nhân viên cứu hộ đã kéo được khúc cây ra khỏi đường rầy, xe bắt đầu chạy! ai ai cũng hớn hờ, niềm vui hiện trên nét mặt.

Sau bữa trưa, người coach nói lời chia tay với chúng tôi, chúc chúng tôi tiếp tục đi chơi vui, vì tàu sắp vào bến. Chỉ có hai ngày trên toa tàu thôi mà mọi người bịn rịn chia tay nhau, ai cũng mang chút kỷ niệm đẹp giữa nhân viên và khách du lịch. Chúng tôi yên lặng nghe những lời chào từ biệt, mua những món quà nhỏ ngay trên toa tàu như nón casquette, khăn quàng, giỏ xách... làm kỷ niệm cho chuyến đi có một không hai này.

Khoảng 4 :00 xe lửa ngừng lại, xe coach chờ chúng tôi ở ngay trạm xe lửa để chờ vào Hotel Fairmont Lake Louise. Từ xa tôi đã thấy cánh cổng đầy hoa với hàng chữ thật to « Welcome Fairmont Lake Louise », chúng tôi mong chờ giây phút này từ lâu! không biết lake to lớn và đẹp thế nào, có giống trong những tấm hình mình đã xem trên mạng không...

Tim như ngừng đập, tiếng nói không thể nào thoát ra khỏi đôi môi, lặng người đến không tin được mình đang đứng trước một cảnh có một không hai ngay trước mắt! Dòng nước mắt ứ đọng trong mũi, nghẹn nghẹn...

Trước mắt tôi một hồ nước trong veo, màu ngọc lục bảo, hai bên là hai rặng núi to hùng vĩ, có phủ chút tuyết trắng, vì hôm ấy trời mưa, nên sương trắng mờ mờ ảo ảo phủ xuống từ trên không trung đến giữa rặng núi, như nàng con gái tuyệt sắc quần chiếc foulard hờ hững trên đôi vai trần tròn lẳn; đẹp đến mê hồn, đẹp làm tôi quên hết tất cả mọi người, quên cả mình đang ở đâu!! Tôi cứ đứng yên ngắm người ra nhìn. Tôi không tin vào chính mắt mình được ngắm, được đứng trước một thiên nhiên quyền rũ như thiên đàng nơi trần thế! Lúc ấy giọt nước mắt cảm động trào ra, muốn cảm ơn người bạn bên cạnh tôi, đã cùng tôi chia sẻ niềm hạnh phúc ngọt ngào này, cảm ơn anh

chị, cháu gái tôi đã cùng tôi khám phá, đi đến nơi thần tiên trên chính quê hương thứ hai này.

Ai cũng vào trong hotel để check-in, chỉ còn mình tôi đứng lặng người một chỗ giữa bao la của đất trời, với hồ nước trong xanh do bột đá tan trong nước từ các sông băng đổ vào hồ và triền núi sừng sững hút hồn ấy.

Một lúc sau, khi bình tâm lại, tôi vội vã vào bên trong check-in, hàng người vẫn xếp hàng dài làm thủ tục nhận phòng. Phòng tôi được xếp ở lầu 9, căn phòng sạch sẽ, rất đẹp, có một chiếc giường king với chiếc nệm dày cao và êm ái, một bàn làm việc, có một tủ lạnh nhỏ, có café, trà; phòng tắm phải nói rộng như phòng ngủ với một chiếc kiếng to dài, máy lạnh mát mẻ giữa tháng 7 nóng nực, căn phòng này chỉ ở một đêm thôi, giá đã là 1400\$ rồi! Mở cửa sổ ra, bên dưới là nàng Louise, hồ nước xanh lúc này, nhìn lên cao, hai chàng phương phi núi to lớn hùng vĩ đang bảo vệ nàng hồ đẹp mong manh kia. Tôi thầm nghĩ thiên nhiên sao kết hợp được hai kẻ đẹp đến thế! Đúng là một tuyệt tác!

Hồ Louise được đặt theo tên công chúa Louise Caroline Alberta (1848-1939), con gái thứ tư của nữ hoàng Victoria, và vợ của hầu tước Lorne, toàn quyền Canada, giai đoạn 1878-1883 (theo wikipedia).

Tôi ở Canada đã gần 40 năm, mỗi năm đều đi nghỉ hè ở khắp mọi nơi trên trái đất. Tại sao không bao giờ thăm những tỉnh của Canada? Có phải «bụi nhà không thiêng?». Bây giờ vì sợ bệnh dịch, sợ nhiều kẻ khi ra khỏi đất nước mình cư ngụ nên tôi mới chọn đi trong nước, tôi không ngờ quê hương thứ hai của tôi đẹp đến thế!

Không ngờ mình đang ở một nơi mà Unesco công nhận năm 1984 là một di sản thế giới! một trong những nơi có cảnh đẹp nhất thế giới mà tôi lại không hề để ý đến! Thật cả một sự thiếu sót lớn!

Bước xuống sảnh của Hotel Fairmont mới thấy trong này ngoài hai restaurants ra, còn có những tiệm bán hàng hiệu sang trọng như Dior, LV, Gucci, YStL, có spa, những cửa hàng nhỏ bán quần áo và đồ souvenirs thật dễ thương. Nơi đây nữ hoàng Elisabeth đệ nhị đã từng viếng thăm, căn phòng của bà cũng được đặc biệt nhìn xuống hồ nước trong veo mà ai nhìn cũng mê ấy! Cả hotel này có khoảng 539 phòng. Cả tầng hầm cũng bày bán đồ ăn, đồ kỷ niệm, quần áo, cà rem và phòng toilets.

Buổi chiều sau khi ăn cơm tối ở hotel, chúng tôi lại dạo bước ra bên ngoài, lúc này mới thấy từ con đường dẫn vào hotel, được làm bằng đá hoa cương, họ trồng hoa hai bên đường thật đẹp, những loài hoa màu rực rỡ như hoa mào gà, hồng đại đoá đủ màu, hoa mẫu đơn cánh kép màu fushia... Những chiếc ghế trải dài ở một công viên rộng lớn cạnh đó để du khách có thể ngồi ngắm hồ, hay đọc sách; phía trước mặt hồ, có một con suối róc rách nhỏ hơn được viền bằng những tảng đá khá lớn và nhỏ, du khách có thể chụp hình ở đây cũng rất lãng mạn.

Nước của hồ Louise chảy theo lạch, ra sông Bow ngang qua làng Banff. Tại sông Bow và thác nước Bow, nữ minh tinh màn bạc nổi tiếng Marilyn Monroe đã từng đến đây thu hình cho film *the river of no return* vào năm 1954. Bây giờ tôi mới hiểu tại sao những tiệm bán đồ souvenirs trong

khách sạn Fairmont có dán rất nhiều hình của cô đào này.

Chúng tôi đi ngắm từng ngõ ngách của khách sạn nổi tiếng này vì trong cả đời người có lẽ chỉ có dịp đến đây một lần mà thôi.

Château Fairmont-Lake Louise (ảnh Đình Na)

Ngày 4 :

Chuyến du lịch ngày thứ tư, tiếp tục khởi hành lúc 2 :30 chiều hôm sau đến dãy núi Banff Alberta; lần này đi bằng coach, một chiếc bus cao rộng dài; Banff-Alberta cách Lake khoảng 3 tiếng, chúng tôi được ở một hotel tên Caribou lodge, nơi đây tất cả mọi thứ như thu nhỏ lại rất xinh, dễ thương như những đồ chơi, nhà ở, thành phố cũng như tiệm hàng, nhỏ nhắn, gần nhau. Trong thành phố có thể nhìn thấy núi cao lớn vĩ đại bao xung quanh như vị thần hộ mệnh cho thành phố này. Những tiệm bán quần áo mở cửa theo giờ họ muốn, muốn đóng lúc nào cũng được, rất đặc biệt!

Tôi được nghe ông tài xế xe coach kể rằng tên của cô công chúa thứ tư của nữ hoàng Victoria (Louise Carolina Alberta) được lấy đặt cho hồ Louise và họ của bà thì đem đặt cho bang Alberta ngày nay.

Đồ ăn phở, hay món Việt không được ngon lắm vì hình như ít người Á Châu. Không khí mát mẻ, người dân đi bộ nhiều hơn là xe, những con đường được chặn lại chỉ cho phép người đi bộ và xe đạp mà thôi. Hai bên đường có nhiều bồn hoa vàng đỏ làm nổi bật như một bức tranh.

Những ánh nắng ban mai rọi từ trên rặng núi Banff bao quanh thành phố, xuyên qua hàng

thông già, hắt ra những tia nắng màu vàng xanh nhẹ phủ trên những lá cây, cánh hoa tròng trong những khối đá của thành phố, lung linh thật đẹp không thể nào tả được!

Dân chúng đi qua lại thoải mái, từ tốn, không thấy ai vội vàng hối hả cả, chắc chỉ có ngày nghỉ họ mới ra đây hay sao mà thấy ai cũng thoải mái, đi ngắm cửa hàng, cuộc sống không chút bận rộn. Nơi đây có một cửa hàng bán những mẫu đá quý được hình thành dưới các tầng địa chất trong hàng nghìn năm, có màu sắc rất đẹp, ví dụ đá hoa, ngọc bích, ngọc trai, v.v.v., kim cương ở dạng tự nhiên, và cũng được làm thành đồ trang sức rất thu hút người mua ... Những khối đá lớn đủ màu từ mấy chục đến hàng mấy ngàn đồng cũng có, Calgary là nơi đặc biệt bán những loại đá này, nếu không mua được ở đây thì thật tiếc lắm!

Ngày này chỉ là chuyến từ Vancouver sang Calgary, điểm dừng chân giữa hai nơi là Banff thuộc Alberta, chúng tôi có dịp biết thêm Alberta ra sao.

Ngày 5 :

Hôm sau chúng tôi lại lên đường lúc 10 :00 nên có thì giờ uống được ly café và ăn sáng nhẹ.

Những du khách lớn tuổi trên 75 tuổi không ít, họ chống gậy đi lững thững và có vẻ hài lòng, chiêm ngưỡng danh lam thắng cảnh, mở túi lấy bánh ăn khi đói, uống nước trong chai được xe phát cho mọi người, khi khát. Họ phiêu lưu, hưởng thụ một mình khi người phối ngẫu hay người thân không còn bên cạnh nữa.

Coach đón chúng tôi đi Gondola, sky-tram, giống như chiếc xe nhỏ được kéo bằng giây cable từ dưới đất lên đỉnh núi cao chót vót, vé lên đến nơi đây là 52\$ cho người lớn và 22\$ cho trẻ dưới 12

tuổi; nơi ấy chúng tôi rất gần với những rặng núi Banff hùng vĩ xếp hàng bày ra trước mắt. Một lần nữa, tôi không cảm được cảm xúc, đã phải hét thật lớn để đừng để nén trong cuống họng, những rặng núi cao liên tiếp gối đầu lên nhau, trên ấy đầy tuyết trắng còn bao phủ một lớp dù giữa tháng 7, tuyệt đẹp như những trái dâu được trải một lớp kem trắng vậy! hình ảnh này mãi mãi không phai nhòa trong tôi, phải hét lên rằng «tôi yêu Canada lắm!»

Từ trên sky tram, tôi quay một đoạn film nhỏ xuống bên dưới, độ cao khoảng 7500ft, nhìn muốn rớt máu vì chói mắt quá! Con người chỉ là hạt cát so với núi đồi sông nước!

Những bậc thang bằng gỗ được làm ngoằn ngoèo theo dãy núi đá để những người thích đi bộ có thể đi vòng quanh ngắm ngọn núi cao chót vót như muốn thi đua cùng trời xanh.

Ở tầng hai của centre Gondola có restaurant, mọi người ngồi uống café, ăn bánh ngọt có thể nhìn khắp cả cảnh núi đồi hùng vĩ này, mỗi ly café nơi đây giá 15\$ thay vì chỉ có 1.50\$ ở phía bên dưới, cũng như một bánh croissant giá trên núi là 18\$ thay vì 3.50\$ ở bên dưới. Giá một pin gắn trên

nón hay ve áo hình đồi núi bằng kim loại nhỏ bằng lòng tay út là 35\$, giá cả đều tăng gấp 10 lần so với bên dưới, đây cũng là chuyện thường thôi! Sau khi đi Gondola, coach chở chúng tôi đến những địa điểm đẹp của National park Banff Calgary để chụp hình, những dòng suối với vườn và cảnh thật đẹp, xe ngừng lại chừng nửa tiếng mỗi nơi cho những kẻ săn hình kỷ niệm như chúng tôi xuống bấm lia lịa, làm đáng rồi vội vàng chạy lên xe đi nơi khác. Những du khách lớn tuổi, chân yếu có thể ngồi yên trên xe, nhìn xuống cảnh bên ngoài mà không cần phải đi đâu cả. May cho chúng tôi được trời đẹp không mưa nên tha hồ quay và chụp.

(Village Louise- ảnh Đình Na)

Ngày 6 :

Sau khi ngủ ở khách sạn Delta thuộc dòng Marriot một đêm cuối cùng để hôm sau về lại Montreal, chúng tôi dạo chơi ở Calgary, thành phố này cũng giống như ở Montreal, phố tàu nhỏ hơn nhiều và có CN tower giống như ở Toronto vậy.

Downtown Calgary (ảnh Đình Na)

Thành phố Calgary, có CN tower giống như ở Toronto. (ảnh Đình Na)

Phố Tàu Calgary (ảnh Đình Na)

Một buổi chiều cuối cùng chúng tôi gặp lại một gia đình quen biết, họ mời đi ăn phở, món phở không ngon bằng ở Montreal, nước soup ~~đậm~~ đậm đà lắm, họ bán cho người ngoại quốc nên mùi phở không hoàn toàn giống.

Chuyến đi kết thúc với 5 đêm 6 ngày, khi về chúng tôi về bằng hãng Westjet, nghe nói nhiều chuyến bay bị trễ và hủy làm cả nhóm cũng lo sợ, nhưng may là chỉ trễ 15 phút thôi. Hôm ấy nhiều chuyến bay đi và về nên không có cửa đậu vào ở phi trường Trudeau, phải chờ khá lâu chừng 30 phút mới được airbus ra đón hành khách vào phi trường.

Về nhà, bình tâm lại mới thấm thía cái vui, thật hạnh phúc khi đã được tận mắt ngắm hồ nước trong xanh ngọc, Yoho, Lake Louise, Banff national Park đẹp đến như thế nào, xem lại những đoạn films quay lại, những tấm hình chụp hồ nước nổi tiếng trên thế giới ấy; thăm cảm ơn đáng tối cao đã cho mình đầy đủ sức khỏe để đi đến nơi đẹp nhất của xứ sở Canada, quê hương thứ hai

của chúng tôi, cùng với những người thân yêu một lần trong đời, để khi già từ cuộc sống này cũng không quên những cảm xúc diệu kỳ ấy!

Montreal, Juil'22

Sỏi Ngọc

**Con mèo mà trèo cây cau
Hỏi thăm chú chuột
Đi đâu vắng nhà
Chú chuột đi chợ đường xa
Mua mắm mua muối
Đỗ cha chú mèo**

TÂY VÀ BẦU CUA CÁ CỌP

Song Thao

Đúng một con giáp trước đây, năm 2010, tôi cùng một số bạn bè du xuân trên con tàu Sapphire Princess. Chuyện ăn chơi trên du thuyền, dân Việt ta hầu như đều tỏ tường. Cứ phê cánh nhận hưởng. Muốn ăn lúc nào cũng được, muốn chơi lúc nào cũng OK. Ăn đủ thập cẩm mỹ vị, tây tàu chi cũng có, ném nơi này, ném nơi kia, tùy thể tích của cái bụng. Chơi thì *casino* sẵn đó, mặc sức mà chi tiền. Nhưng thời gian chúng tôi ở trên tàu là mùa xuân, đúng hơn là nằm y chốc vào ngày tết con cọp Canh Dần, nên chúng tôi...bầu cua cá cọp. Một ông chắc thuộc loại tồn cổ đã âm thầm mang theo một bộ bầu cua cá cọp mới toanh, chạy vào khu ăn *buffet* mượn đỡ một cái đĩa, một cái bát. Vậy là gầy sòng ngay tại khu ăn uống. Chọn một góc vắng vẻ, chúng tôi sát phạt nhau. Gọi là sát phạt cho máu lửa chứ thực ra chỉ vui xuân vì mức đặt tiền được ấn định chỉ 25 xu! Cuộc chơi ngày càng vui khiến mấy anh tây chỉ dăm đi ngang qua đều ghé lại coi lũ da vàng này làm cái chi. Coi một lúc, hiểu cách chơi, họ đòi chơi. Thay vì đón tiếp họ để bầu cua cá cọp...quốc tế, chúng tôi xin lỗi và dẹp cuộc chơi. Chẳng nên biến trò vui chơi ngày tết thành một bàn cờ bạc cạnh tranh với khu *casino* trên tàu. Năm Dần chơi bầu cua cá cọp là đúng chỉ số, ai cũng nghĩ như vậy. Nhưng trong sáu ô của trò bầu cua cá cọp không hề có con cọp. Chỉ có: bầu, cua, cá, gà, tôm và nai. Vậy là mượn oai hùm chẳng? Có nhiều giả thuyết cho sự mượn oai hùm này. Thứ nhất: đọc là bầu cua cá cọp nghe cho xuôi tai. Tôi thấy giả thuyết này dở ẹc. Đọc là “bầu cua cá tôm”, “bầu cua cá nai” hay “bầu cua cá gà” cũng xuôi tai vậy. Có chi phải mời bóng hình anh cọp về cho rắc rối? Giả thuyết thứ hai: chữ “cọp” đây là đọc trại chữ “cọc” có nghĩa là con nai. Giả thuyết thứ ba: trong phiên bản bầu cua cá cọp của Thái Lan có con cọp thay cho con nai của phiên bản Việt Nam. Vì vậy nên người ta nghĩ là có sự nhầm lẫn khi nhìn vào bàn cờ Thái để đọc vào bàn cờ Việt như vậy.

Trò chơi bầu cua cá cọp quá quen thuộc với mọi tầng lớp dân ta nên ít người các có nghĩ về những

ô cờ này. Trong sáu ô thì chỉ có bầu không phải là sinh vật như năm ô kia. Sao lại có sự đi lạc của bầu vào đây? Bầu đây là bầu rượu, vậy phải chăng người tạo ra bàn chơi này là một dân nhậu? Dám lắm, vì cua, cá, tôm, gà và nai đều có thể lên bàn nhậu được!

Tôi viết khơi khơi như vậy vì đây là một bài phiếm, nói chuyện tào lao, nhưng khi gặp bài “Việt Dịch Bầu Cua Cá Cọp” của nhà văn Nguyễn Xuân Quang mới giật mình. Ông này là bác sĩ, nhà nghiên cứu về Việt tộc, và cũng là một nhà văn. Bài ông viết đặt vấn đề “bầu cua cá cọp” một cách rất nghiêm chỉnh khiến những anh tơ lơ mơ như tôi toát mồ hôi hột! “*Bầu Cua Cá Cọp dưới con mắt từ đồ tượng thường được coi là một thứ cờ bạc. Thật ra đây là một thứ Việt Dịch được thể hiện thành một trò chơi nhằm mục đích truyền bá truyền thuyết, huyền sử Việt, truyền bá cái “Cốt Lõi của nền văn hóa Việt”.* Đây là Việt Dịch Bầu Cua Cá Cọp. Chúng ta thường gọi là Bầu Cua Cá Cọp nhưng trong thứ trò chơi này chỉ có Bầu, Cua, Cá, Hươu, Tôm và Gà, không có con Cọp. Như thế tại sao lại gọi là Bầu Cua Cá Cọp? Tại sao lại không thấy con Cọp, tại sao con Cọp lại bị khai tử trên các bàn Bầu Cua hiện nay? Thật sự ra, nguyên thủy, tổ tiên ta gọi là Bầu Cua Cá Cọp, ngày nay nói sai thành Bầu Cua Cá Cọp”.

Tác giả Nguyễn Xuân Quang giải thích về chữ “cọc” như sau: “*Tiếng cổ Việt “cọc” có nghĩa chung là “nọc”, đực, dương, vật nhọn. Những con thú biểu tượng cho nọc, đực, dương, mặt trời gọi chung là con Cọc hay có tên biến âm của Cọc hay có nghĩa là nọc, cọc, que, vọt, đực. Cọc mang trọn nghĩa của chữ Nọc trong chữ nòng nọc. Ở đây, ở cõi đất thế gian, con Hươu đực, Hươu Nọc tức con Hươu có Sừng, loài thú bốn chân đi trên mặt đất là con Hươu Cọc, Con Cọc. Sừng là vật nhọn là một thứ Cọc nhọn, một thứ Nọc nhọn mang dương tính. Nhìn vào bàn Bầu Cua ta thấy con Cọc chính là con Hươu ở góc trên bên trái. Con Cọc là con hươu cọc, hươu nọc, hươu đực biểu tượng cho Núi Cọc, Núi Trụ Chống Trời, Núi*

Trụ Thế gian, cho phần Đất dương, dương trần của Cối Giữa Thế Gian và Cọc cũng mang hình ảnh của Cọc Thế Gian tức Trụ Thế Giới”.

Trên bàn bầu cua cá cộc, ít người trong chúng ta để ý đến lý do tại sao sáu ô lại có hình những con vật và cái bầu như vậy. Chúng ta chỉ chăm chú nhìn vào con xúc xắc xem chúng ra hình con chi để vỡ tiền hay thờ dài vì tiền chui vào túi nhà cái. Nhà nghiên cứu Nguyễn Xuân Quang có cái nhìn khác chúng ta. Theo ông thì sáu hình trên bàn cờ gồm hai nhóm. Nhóm “tôm gà” và nhóm “bầu cua cá cộc”.

Bàn về nhóm tôm gà, ông viết: “Con tôm là “con nước”, con nang, con nường, con nòng nên Tôm biểu tượng cho Nòng, âm, thái âm, cho cực âm, dòng âm, Khôn, nước, phái nữ, bộ phận sinh dục nữ. Do đó dân gian Việt Nam mới ví con tôm he (tôm đỏ) với bộ phận sinh dục nữ (he là đỏ. He biến âm với hoe là đỏ như tóc hoe, mắt đỏ hoe, he biến âm với hè là mùa đỏ lửa). Con Tôm trên bàn Bầu Cua thuộc dòng mặt trời thái dương”.

Gà có nghĩa biểu tượng trái ngược với tôm. “Gà trống tức con què (gà què), con que, con cọc, con cock, con coq (Pháp ngữ) mang dòng máu cọc, vật nhọn, dương, mặt trời thuộc ngành Nọc. Anh ngữ cock là con gà trống và cũng chỉ cây cọc, cái nõ của phái nam. Cock chính là Việt ngữ cọc. Cọc biến âm với cực, c...c (Tiếng Việt Huyền Diệu). Nọc, cọc là đực, dương. Dương cũng có một nghĩa là mặt trời. Như thế gà là một loài chim mang dương tính biểu tượng cho Nọc (cọc, đực, mặt trời, dương, cực dương, dòng dương, phái nam...). Con Gà là một loài chim (Anh ngữ gọi gà là bird) biểu tượng cho cối trời, cối trên, mặt trời ngành nọc nhưng sống nhiều trên mặt đất nên là chim biểu của Cối Trời nọc, Mặt Trời Thế Gian, cối nhân sinh. Nói gọn lại, con Gà là con què, con que, con cọc, con cock, con nõ, con Nọc và con Tôm là con nôm, con nước, con prawn, con baw-, con bao, con bọc, con túi, con nang, con nường, con Nòng. Tổng quát Tôm và Gà biểu tượng cho Nòng Nọc, âm dương, Lưỡng Nghi ở cối thế gian”.

Nhóm thứ hai gồm “bầu cua cá cộc” được ông Nguyễn Xuân Quang bàn như sau: “Trước hết, nhìn dưới lăng kính tạo sinh, ở cối nhân sinh, Nòng tôm he (nường, âm vật), Nọc gà què (nõ, dương vật) hôn phối, giao hợp với nhau thì

chuyện gì sẽ xảy ra? Xin thưa, kết quả xảy ra là có BẦU (dĩ nhiên người cổ Việt không có dùng phương pháp ngừa thai!). Nọc Gà, chim phái nam hôn phối nòng Tôm he phái nữ sinh ra cái Bầu. Ở Cối Trời, Tạo Hóa, Nòng Nọc âm dương vũ và trụ hôn phối, giao hòa sinh ra Bầu Trời, Bầu Vũ Trụ. Do đó trên bàn Bầu Cua, Tôm Gà hôn phối sinh ra Quả Bầu. Quả Bầu trên bàn Bầu Cua nhìn theo diện cối Tiểu Vũ Trụ là Bầu Trời, Bầu sinh tạo thế gian, nhìn theo diện nhân gian là bầu thai nhân sinh và nhìn theo diện cối tạo hóa là Bầu Vũ Trụ, Bầu Tạo Hóa. Bầu là bầu vũ trụ, bầu trời, bầu sinh tạo, bầu thai, bầu sinh đẻ. Bầu mang nghĩa sinh tạo thế gian, đội lốt Tạo Hóa. Vì thế mà trong sáu hình biểu tượng trên bàn Bầu Cua, quả bầu là một thứ thực vật duy nhất khác với năm con vật còn lại là Tôm, Gà, Hươu, Cá và Cua. Quả Bầu là loài thực vật trồng “cọc cách” và cách biệt, không cùng loại với các loài động vật còn lại. Đây là một chủ ý dùng quả Bầu để hàm ý sinh tạo, Tạo Hóa. Quả Bầu thế gian ở cối nhân sinh biểu tượng bầu sinh tạo của Tiểu Vũ Trụ của cối Người. Tiểu Vũ Trụ cối nhân sinh gồm có Tam Thế: theo duy âm, Cối Trời, Cối Trên (vòm trời, Khí Gió) được biểu tượng bằng Con Cua (đúng nghĩa là con Còng Gió) trên bàn Bầu Cua (con cua có mai hình vòm biểu tượng cho vòm trời, bầu trời); Cối Nước được biểu tượng bằng Con Cá (Chép) trên bàn Bầu Cua và Cối Đất được biểu tượng bằng Con Cọc (Hươu) trên bàn Bầu Cua”.

Theo ông Nguyễn Xuân Quang thật mệt. Ông còn dẫn “bầu cua cá cộc” vào văn hóa và lịch sử của tộc Việt. Đánh xin phép ông cho phép được...quẹo!

“Bầu cua cá cộc” hay “bầu cua cá cộc”, ông Nguyễn Xuân Quang có giận thì tôi vẫn tồn cổ, gọi theo dân gian từ bao đời là “bầu cua cá cộc”. Tôi vẫn tưởng trò chơi này là trò chơi của dân Việt nhưng đây lại là một trò chơi quốc tế. Trung quốc gọi là *hoo hey how*, nghĩa là: cá, tôm, cua. Bầu cua cá cộc đi xa hơn và có tại Âu châu. Đó là trò chơi *Crown and Anchor* rất phổ biến trong giới hàng hải Anh, lan qua Bỉ, Hòa Lan và Pháp. Đúng như tên gọi, trò chơi này có hai ô triều thiên (*crown*) và mỏ neo (*anchor*). Bốn ô khác rất...truyền thống: cơ, rô, chuồn, bích. Người Nga

coi bộ giản dị hơn, đánh số từ 1 đến 6 cho bàn dân thiên hạ dễ đếm.

Không biết có phải vì bầu cua cá cộp na ná với *crown and anchor* không mà các anh tây chỉ dăm học rất nhanh. Tôi coi nhiều *video* quay dân Việt ta tại San Jose ăn tết ở khu Century. Họ dành nguyên một khu để tập trung đốt pháo. Có người mang nguyên cả chục cối pháo to dùng tới đốt đình tại nhứt ốc khiến có nạn kẹt...pháo. Nhiều người ôm pháo chờ tới lượt đốt. Ai không thích coi đốt pháo có thể đốt...tiền. Đó là khu cờ bạc. Rất nhiều bàn bầu cua cá cộp lần át một số nhỏ bàn tài xỉu. Có lẽ tây rành bầu cua cá cộp hơn tài xỉu. Tôi thấy nhiều anh tây say mê đặt tiền với nét mặt căng thẳng. Dính vào trò đỏ đen thì tây cũng như ta, mặt đều đỏ vì hồi hộp thấy rõ.

Bầu cua cá cộp, mại vôi!

Một đồng đặt xuống, lắc tô trúng liền!

Đàn ông, con cá đặt tiền

Ca bài con cá, vợ hiền cơm canh

Con nai cũng để mấy anh

Anh nào trúng được, xin anh bẻ sừng!

Các bà bầu cái xin đừng

Trừ khi muốn lắm cho chung vô nhiều

Con gà có móng độc chiêu

Dĩ vào đúng chỗ, sướng kêu khắp nhà

Con tôm râu dưới rường rà

Đàn ông xin phép, đàn bà cho chơi

Con cua xin để cho tôi

Làm thơ ngang quá... Xin mời bầu cua!

Bài thơ...ngang này của tác giả Đỗ Ngu, nhìn cuộc chơi bầu cua cá cộp theo một con mắt khác, rất riêng. Bầu cua cá cộp là trò chơi rất dễ bày tុ được. Cứ có tờ giấy vẽ xanh đỏ, ba con xúc xắc và cái đĩa cái chén là có thể tុ năm tុ ba vui xuân. *Tháng giêng là tháng ăn chơi / Tháng hai cờ bạc, tháng ba rượu chè.* Các cụ đã dạy, cứ thế mà thi hành. Cờ bạc trong dịp tết là cờ bạc của tiếng cười, khác xa với cờ bạc quanh năm với những khuôn mặt hăm hở ăn thua đủ. Tết là dịp gia đình hội tុ đông vui. Cờ bạc trong gia đình là cờ bạc có tình. Ăn thua là chuyện phụ, cay cú là chuyện không hề xảy ra, chỉ có cười toe. Thua hay được nhẹ tựa lông hồng, chẳng ai *care*. Trong nhiều gia đình, sau cuộc chơi, còn trả lại tiền người thua. Gia đình người Việt tại hải ngoại ngày nay thường na ná như tổ chức Liên Hiệp

Quốc. Trắng, đen, vàng, tái trộn lẫn với nhau. Vậy nên bàn bầu cua tại nhà cũng...quốc tế.

Trong bài “Mỹ Xóc Bầu Cua”, tác giả Thanh Mai, mô tả sòng bầu cua trong một gia đình Việt-Mỹ nhân ngày tết nguyên đán: “*Có được cô vợ Việt Nam xinh đẹp chịu thương chịu khó lại giỏi nấu ăn, Mark thường mời anh em bạn bè đến nhà ăn uống để khoe các món ăn Việt Nam. Và để giải trí sau khi ăn, Hồng là vợ Mark bày mọi người chơi trò “Xóc Bầu Cua” mà người Việt chúng ta thường chơi vào dịp Tết. Nào ngờ món này được phe Mỹ khoái mê tơi, còn nhờ mua một bộ bầu cua để đem về nhà chơi với nhau. Tết Nguyên Đán năm nào Mark và Hồng đều tổ chức buổi tiệc lớn mời hai gia đình sui gia Mỹ Việt gặp nhau ăn Tết. Nhóm Mỹ lúc nào cũng yêu cầu chơi xóc bầu cua thú vị này. Tôi in mỗi tờ giấy khổ lớn một cái hình bầu, cua, gà, nai, tôm, cá. Ép plastic rồi dán dính sáu tấm hình với nhau nên bàn bầu cua rất rộng có thể trải ra trên một cái bàn dài, nhiều người có thể xúm quanh mà chơi. Già trẻ lớn bé Mỹ, Việt đều tham gia. Ăn tiền thắng căng nhưng quy định chỉ được đặt tối đa \$5. Bên Việt Nam lịch sự để phe Mỹ làm cái dù biết là làm cái xác xuất thắng rất cao. Anh chồng của Hồng là Dan cùng con trai hùn chung vốn làm cái. Bỏ xóc, con thu và chung tiền. Dan rất tiểu lâm, làm đủ trò cừ như phù phép ếm bùa trước khi xóc và chỉ xóc một cái rồi để xuống bàn chờ “con” (tức là những người đặt tiền) đặt xong hết rồi mới mở chén ra để xem bên trong ra những hình gì. Khi mở chén Dan còn hò la như xem những pha đấu thể thao thật là vui. Không khí trò chơi càng ngày càng náo nhiệt, tung bừng. Ông mục sư quen với gia đình Mark thì tuyên bố: “Chỉ đặt seafood Tôm, Cua, Cá” - Chắc ông ta mê ăn seafood lắm? Mark theo đạo tin lành nên ngày cưới ông mục sư này đứng ra làm chủ hôn lễ cho hai người. Ông rất vui vẻ dễ thương, làm lễ xong là thay quần short, xắn tay áo lẫn xả vào bếp nấu nướng, thân tình như người trong gia đình chứ không như một số nhà tu hành của mình cứ làm như ông trời con chờ người hầu hạ. Chẳng phải chỉ có anh em nhà Mark mê chơi Bầu Cua mà cả bạn bè hàng xóm người Mỹ cũng thích mê trò chơi này. Chắc nhờ trò chơi đơn giản dễ học lớn nhỏ đều có thể chơi chung và những cái hình ngộ ngộ màu sắc bắt mắt, lại không giới hạn số người tham gia. Trò*

chơi cũng sôi nổi hào hứng và hồi hộp gay cấn đủ cảm giác chứ không đơn điệu”.

Thứ trò chơi dân đã đầy đường trong những ngày tết tưởng là thứ nhà quê, ai ngờ, theo ông Nguyễn Xuân Quang, lại là thứ có nhân sinh quan bác học hết biết. Mấy cái hình xanh đỏ tưởng chỉ dành cho trẻ nhỏ chúng mừng lại là thứ tây tàu cũng mê

say. Đúng là con cua con tôm, con cá con nai con gà và...cái bầu đã tạo nên một thế giới đại đồng!

09/2022

Song Thao

Website: www.songthao.com

Bàn Crown and Anchor của Anh.

Bàn bầu cua cá cộp của Thái Lan

Tây làm cái bàn bầu cua cá cộp Việt Nam.

Thế giới đại đồng!

Mọi dzô!

Vui như tết!

NGUYỄN KIẾN THIẾT

BÀN VỀ THÚ CHƠI CÂU ĐỐI

Trong các thú chơi tao nhã của người xưa, như thú uống trà, thú đọc sách, thú chơi đồ cổ, thú chơi xướng-họa, còn có **Thú chơi câu đối**. Nhứt là trong những dịp Xuân về Tết đến, có “Thịt mỡ dưa hành”, có “Cây nêu tràng pháo” thì Câu đối đỏ càng điểm tô cho Xuân thêm hương sắc, Tết thêm ý nghĩa.

1.- Tổng quan: Câu đối là gì? Câu đối thuộc thể loại văn *biền ngẫu*, gồm hai vế đối nhau, nhằm biểu thị một ý chí, quan điểm, tình cảm của tác giả trước một hiện tượng, một sự việc nào đó trong đời sống xã hội. Đề ý: chữ *biền* là hai con ngựa chạy song song với nhau; *ngẫu* là chẵn đôi; chữ *đối* ở đây có nghĩa là ngang nhau, hợp thành một đôi. Câu đối là một trong những thể loại của văn học Trung Hoa, Việt Nam, Nhật Bản và Hàn Quốc. Người xưa đã tán tụng câu đối như sau: “*Nếu thơ văn là tinh hoa của chữ nghĩa thì câu đối là tinh hoa của tinh hoa*”.

2.- Nguồn gốc: Câu đối bắt nguồn từ đâu? Cũng như thơ Đường luật, Câu đối có nguồn gốc từ Trung Hoa, là tinh hoa của văn hóa chữ Hán. Người Tàu gọi câu đối là *doanh thiếp*, *doanh liên* (doanh: cột; thiếp: mảnh giấy; liên: đối nhau) hoặc *đối liên*. Thật ra tên gọi đầu tiên của nó là *Đào phù*, tức hai tấm gỗ đào treo ở hai bên cửa, trên mỗi tấm có vẽ tranh một vị môn thần (thần canh cửa) do chúa nhà Hậu Thục là Mạnh Sướng đề đón mừng năm mới (959 Sau Công Nguyên) đã có sáng kiến viết lên hai tấm gỗ đào treo trước cửa phòng ngủ của mình hai câu “*Tân niên nạp dư khánh*” (Năm mới thừa chuyện vui) và “*Gia tiết hiệu trường xuân*” (Tiết đẹp xuân còn mãi). Câu đối Trung Hoa có lẽ du nhập sang nước ta vào thế kỷ XV, cụ thể từ thời Lê Thánh Tông (1442-1497), tục chơi câu đối Xuân và Tết đã rất thịnh hành. Câu đối Việt Nam còn gọi là *liễn* hay *liễn đối*.

Chúng tôi xin nhấn mạnh một đặc điểm: Mặc dầu chịu ảnh hưởng văn hóa Trung Hoa cả ngàn năm Bắc thuộc - trong đó có Câu đối, nhưng tổ

tiên người Việt chẳng những không bị đồng hóa, không bắt chước một cách rập khuôn, mà còn sáng tạo cái mới cho riêng mình. Nói khác đi câu đối của ta mượn “*xác Trung Hoa*” nhưng vẫn giữ cái “*hồn Việt Nam*”. Và cái “*hồn Việt Nam*” đã thoát khỏi cái “*xác Trung Hoa*” từ khi ta có chữ Nôm và chữ Quốc ngữ. Đây chính là “*bình cũ*” nhưng đựng “*rượu mới*” đậm đà hương vị Việt Nam. Cái “*hồn Việt Nam*” thể hiện ở Câu đối trên ba phương diện: chữ viết, cách đọc và cách phân loại:

.Về chữ viết: Ngoài câu đối viết bằng chữ Hán, câu đối Việt Nam còn được viết bằng chữ Nôm và chữ Quốc ngữ. Từ mấy mươi năm trở lại đây, ngoại trừ một số nhỏ Câu đối viết bằng chữ Hán hoặc chữ Nôm, hầu hết Câu đối đều được viết bằng chữ Quốc ngữ.

.Về cách đọc: câu đối chữ Hán hoặc chữ Nôm khi dán (treo) hoặc khắc trên cột, bắt buộc phải đọc ngược *từ phải sang trái/từ trên xuống dưới*- theo cách đọc của người Tàu. Còn câu đối chữ Quốc ngữ phải đọc thuận *từ trái sang phải/từ trên xuống dưới*- theo cách đọc của ta.

.Cách phân loại: Người Trung Hoa phân loại câu đối theo *cách dùng* và *đặc điểm nghệ thuật*; còn câu đối Việt Nam phân loại theo *ý nghĩa* (sẽ phân tích ở phần sau).

3.- Nguyên tắc câu đối: Thật ra, ít có sách vở quy định về luật lệ của câu đối. Chúng tôi tham khảo quyển *Việt Nam Văn Học Sử Yếu* của Dương Quảng Hàm, các Tư liệu trên internet, đặc biệt dựa trên những cặp đối ngẫu trong thơ Đường luật, để nêu lên một số nguyên tắc câu đối. Câu đối là những câu văn đi đôi với nhau thể nào cho *ý, chữ và luật bằng trắc* cân xứng nhau. Một đôi câu đối thì mỗi câu là 1 *vế*. Nếu do một người làm thì vế 1 gọi là *vế trên*; vế 2 gọi là *vế dưới*. Một đôi câu đối do hai người làm thì: **Vế 1** do một người nghĩ ra để *mời đối/thách đối*, gọi là *vế xuất, vế ra, vế “xướng”*; **vế 2** do một người khác đáp lại gọi là *vế đối, vế đáp, vế “họa”*...

a.- **Đối ý và đối chữ:** **Đối ý:** hai ý phải cân nhau mà đặt thành hai câu sóng nhau. **Chú ý:** Phải chú trọng tới nội dung, chủ đề, ý chính, ý phụ, tư tưởng của tác giả. Cũng có khi người họa đối có tư tưởng “thoảng” hơn trong “phá cách” và “sáng tạo” (ít được đánh giá cao). Nhưng phải thật khéo kéo bị “sụp bẫy”. **Đối chữ:** Phải xét hai phương diện **thanh** và **loại**.

-**Về thanh:** thanh **Bằng** (B) đối với thanh **Trắc** (T); và ngược lại.

-**Về loại:** danh từ đối với danh từ, động từ đối với động từ v.v... Nếu về xuất có đặt chữ Nho, thành ngữ, tục ngữ hay điển tích thì về đối cũng phải đặt chữ Nho, thành ngữ, tục ngữ hay điển tích. Vì vậy người làm câu đối phải am hiểu chữ Hán, chữ Nôm hoặc Hán-Việt.

Ngoài ra, **thực tự** (những chữ nặng như: trời, đất, mây...) phải đối với thực tự; **hư tự** (những chữ nhẹ như: thì, mà, ru...) phải đối với hư tự.

b.- **Số chữ và các thể câu đối:**

Số chữ trong câu đối không nhất định. Tùy theo số chữ, cách đặt câu, câu đối gồm các **thể** sau: câu tiểu đối, câu đối thơ, câu đối phú.

c.- **Luật Bằng trắc:**

-Câu tiểu đối (có từ 4 chữ trở xuống): Về trái: BBB; về phải: TTT; và ngược lại. Thí dụ: *Tôi tôi với < > Bác bác tròng*.

-Câu đối thơ: Phải theo đúng luật Bằng Trắc (BT) của **2 câu thực** (3-4) và **2 câu luận** (5-6) trong lối thơ ngũ ngôn, hoặc thất ngôn.

Thí dụ: *Lom khom dưới núi, tiều vài chú < > Lác đác bên sông, rợ mấy nhà* (Bà Huyện Thanh Quan – *Qua Đèo Ngang*).

-Câu đối phú (hoặc văn tế), có 3 loại: song quan, cách cú và gổi hạc (hạc tất).

.Song quan: là những câu có 6 đến 9 chữ đặt thành một đoạn liền.

Thí dụ: *Nhọc nhần cơn nhục, mát cơn vinh < > Cay đắng lúc cùng, buồn lúc phú* (Cao Bá Quát – *Tài tử đa cùng phú*).

.Cách cú: Câu đối mỗi vế có hai đoạn, một đoạn ngắn, một đoạn dài. Đề ý chữ cuối mỗi đoạn và chữ cuối mỗi vế phải khác thanh (B đối với T; và ngược lại).

Thí dụ: *Thế mới biết học tài thi phận (T), miệng đàn bà con trẻ nói thế mà thiêng (B); Nào ai ngờ chữ tốt văn hay (B), tài bằng nhân thám hoa lỡ ra cũng hổng (T)* (Tú Xương – *Phú Hồng thi*).

.Gổi hạc: Câu đối có từ 2 đoạn trở lên: chữ cuối vế là B, thì chữ cuối các đoạn phải là T; và ngược lại.

***Chú ý:** - Có một nguyên tắc bất di bất dịch là **chữ cuối mỗi vế luôn có thanh đối nhau:** Bằng (B) đối với Trắc (T); và ngược lại.

4.-**Phân loại câu đối:**

Thời gian gần đây một số tư liệu, luận văn, luận án Thạc sĩ và Tiến sĩ phân loại Câu đối mỗi người mỗi cách khác nhau (1). Theo Dương Quảng Hàm, trong *Việt Nam Văn Học Sử Yếu*, câu đối Việt Nam gồm 11 loại theo ý nghĩa, như: câu đối mừng, câu đối phúng, câu đối Tết, câu đối thờ, câu đối tự thuật, câu đối đề tặng, câu đối tức cảnh, câu đối chiết tự, câu đối trào phúng, câu đối tập cú, câu đối thách (đối hay đối). Chúng tôi xin được tản mạn về một số loại câu đối thông dụng như: **câu đối Tết, câu đối thờ tài và câu đối trào phúng.**

***Câu đối Tết (Xuân liên):** Như đã dẫn trên, cứ mỗi độ Xuân về Tết đến, có “thịt mỡ dưa hành”, có “nêu cao tràng pháo” thì không thể thiếu Câu đối đỏ điểm tô cho Xuân hương sắc, Tết tung bừng. Cũng cần nói thêm, song song với việc làm câu đối Tết, còn có cả sự phát triển của *nghệ thuật thư pháp* đầu tiên bằng chữ Hán hoặc chữ Nôm, và về sau bằng chữ Quốc ngữ mà bài thơ “*Ông đồ*” nổi tiếng của Vũ Đình Liên đã phản ánh rõ nét thú chơi này:

Mỗi năm hoa đào nở / Lại thấy ông đồ già / Bày mực tàu giấy đỏ / Bên phố đông người qua.../ Hoa tay thảo những nét / Như phượng múa rồng bay.

Hơn mấy mươi năm trước – và cho tới ngày nay, cứ mỗi độ Xuân về, Tết đến, các tay thư pháp mới cũng đua nhau viết câu đối Tết - thường là chữ Quốc ngữ, trên đường phố ở một số đô thị lớn như Hà Nội, Huế, Sài Gòn. Ông tổ của thư pháp Việt chính là nhà giáo, nhà thơ Đông Hồ (1906-1969). Nhà thư pháp Trữ Vũ, trước học viết thư pháp chữ Hán, sau có duyên may được gặp gỡ thầy Đông Hồ, đem lòng yêu mến nét chữ, nên đã thể hiện cái hồn của thi pháp Hán bằng chữ Quốc ngữ. Về sau, Tăng Hưng - nhiếp ảnh gia, học trò ruột và được đích thân thầy Đông Hồ chỉ dạy cho cách viết thư pháp Việt. Phong trào thư pháp bằng chữ Quốc ngữ được phổ biến rộng rãi nhờ sự phối hợp ăn ý giữa kiến trúc sư Nguyễn Thanh Sơn và

nhà thư pháp Trụ Vũ. Rồi trên các trang báo Xuân báo Tết cũng không thể thiếu Câu đối Tết!

Một đôi câu đối Tết tiếng Việt, viết theo lối thư pháp chữ Việt, tại Đường hoa Nguyễn Huệ 2009: "*Tân niên hạnh phúc bình an tiến / Xuân nhật vinh hoa phú quý lai*".

Theo truyền thống người Việt Nam, mỗi độ Tết đến Xuân về, nhà nhà đều trang hoàng nhà cửa, cùng nhau mua sắm để chuẩn bị đón Xuân và ...ăn Tết. Người ta chúc tụng nhau bằng những lời chúc tốt đẹp. Và câu đối Tết là một món quà Xuân đầy ý nghĩa, chẳng hạn như:

-Thiên tăng tuế nguyệt nhân tăng thọ < > Xuân mãn càn khôn phúc mãn đường.

(Trời thêm năm tháng, người thêm tuổi. Xuân khắp đất trời, phúc khắp nhà).

Các danh sĩ hàng đầu chơi câu đối Tết hoặc Hán, hoặc Nôm phải kể đến Cao Bá Quát, Hồ Xuân Hương, Nguyễn Công Trứ, Nguyễn Khuyến, Trần Tế Xương v.v... Một vài thí dụ:

-Tối ba mươi khép cánh càn khôn, nich chặt lại kéo Ma vương đưa quý tới;

Sáng mồng một lỏng then tạo hóa, mở toang ra cho Tiên nữ đón Xuân vào (Hồ Xuân Hương).

Hoặc: *-Chiều ba mươi nợ réo tit mù, co căng đập thẳng Bàn ra cửa;*

Sáng mồng một rượu say túy lúy, giơ tay bồng ông Phúc vào nhà (Nguyễn Công Trứ).

*Câu đối thử tài

Các cụ xưa thường thử tài học trò, bằng hữu hay đối thủ của mình đề ...thử tài, để biết rõ chí khí, hoài bão của nhau qua những câu đối lý thú.

-Văn Bình lai bắc cụ: Giai thoại về học sinh Văn Bình hay chữ và tự cao tìm ông thầy đồ thách đối, bị ông thầy đồ chơi khăm như sau: Điều kiện là ông thầy khi ra về xuất, ông chỉ nói ra *từng chữ một*, học trò phải đối lại *từng chữ một*.

Ông thầy đọc về xuất (từng chữ một): **VÔ/TRẮC/VẮNG/NAM/CÔ;**

Học trò đối lại (từng chữ một): **VĂN/BÌNH/LAI/BẮC/CỤ.**

Chắc các bạn đã thấy ông thầy đồ chơi khăm cậu học trò tự cao ở chỗ nào rồi phải không? (Nói lái "Bắc Cụ"). Ông thầy đồ này không ai khác hơn là Thủ khoa Bùi Hữu Nghĩa (1807-1872).

-Da trắng vỗ bì bạch (Đoàn Thị Điểm):

Đoàn Thị Điểm (1705-1749) là người vừa xinh đẹp, lại giỏi văn thơ thời Lê Trung hưng, dịch giả truyện thơ **Chinh Phụ Ngâm Khúc** nổi tiếng. Một hôm nữ sĩ đang tắm, bỗng Công Quỳnh (1677-1748) đến chơi, gõ cửa đòi vào. Nàng Điểm tức cảnh ra ngay một vế đối với điều kiện nếu Quỳnh đối được thì...cho vào!

Vế xuất ấy như sau: **Da trắng vỗ bì bạch.**

Quỳnh nghĩ nát óc mới đối: **Trời xanh màu thiên thanh.**

(Có người cho rằng vế đối này do một nho sĩ đòi sau đối lại).

Bị cô Điểm chê không chinh, Quỳnh lủi thủi ra về.

Gần 300 năm nay, đã có rất nhiều nhà văn, nhà thơ, nhà giáo, nhà báo, nhà nghiên cứu phê bình văn học, nhà ngôn ngữ học đã thử đối lại vế xuất hiểm hóc ấy của Hồng Hà nữ sĩ. Nhưng trong mấy mươi vế đối, chưa có vế đối nào thật sự hoàn chinh, chẳng hạn như:

-Tay tơ sờ tí ti - Hạc đỏ thờ hồng học - Mập phù thờ phì phò... Kể cả vế đối của nhà ngữ học Nguyễn Tài Cẩn "**Rừng sâu mưa lâm thâm**" vẫn chưa chinh.

Thế là cho tới ngày nay, chúng ta vẫn chưa trả được món "nợ văn chương" ấy.

Ngoài ra nhiều vế xuất hóc búa chưa ai đối được dưới đây, kính mời các bạn cùng đối cho vui:

- Có Miên ngủ một mình

- Quê Đồng Nai có nhiều nai đồng quê

- *Cha con thầy thuốc về quê, gánh một gánh hồi hương phụ tử...*

***Câu đối trào phúng:**

Trào phúng là nghệ thuật gây tiếng cười mang ý nghĩa phê phán xã hội. Thật ra, nguyên nhân của tiếng cười trong xã hội có giai cấp thường nói lên sự tương phản, sự mâu thuẫn. Đó là sự mâu thuẫn giữa cái xấu xa và cái đẹp đẽ (Aristote); giữa cái tầm thường và cái cao quý (Kant); giữa cái có lý và cái phi lý (Richter). Từ cái tương phản, mâu thuẫn dẫn đến sự đối kháng. Câu đối trào phúng nhằm nói lên cái dở, cái rởm, thói hư tật xấu của người đời, là vũ khí sắc bén của kẻ yếu thế chống lại kẻ mạnh có quyền thế.

-Về đối khẩu khí dưới đây của Cao Bá Quát (1809-1855) đối lại về xuất tương truyền của vua Minh Mạng nhằm lên án chế độ bất công “cá lớn nuốt cá bé”:

Về xuất của vua Minh Mạng: **Nước trong leo lẻo, cá đớp cá**

Về đối lại của Cao Bá Quát: **Trời nắng chang chang, người trói người.**

-Thời hội nhập tại nước ta, có câu đối ám chỉ việc làm phi kế hoạch, vô trách nhiệm của các tham quan:

Sai đâu sửa đó, sai đó sửa đâu, sửa đâu sai đó < > Lấy thu bù chi, lấy chi bù thu, bù thu lấy chi.

-Cặp câu đối dưới đây phản ánh một cách nhẹ nhàng nhưng vô cùng chua xót thực trạng xã hội hiện nay:

Luồn lọt lên lương, lổ lổ lấp liếm, luật lệ làm lo, lũ lọc lừa luôn lẫn lút;

Phe phẩy phè phỡn, phân phối pháp phù, phạm pháp phỡn phơ, phường phân phúc phải phanh phui.

-Ngoài ra còn có những loại “thầy” như: thầy giáo, thầy đồ gàn, thầy lang băm, thầy cúng... xuất hiện trong câu đối với dáng dấp buồn cười, lố bịch, tồi tàn, thê lương của họ.

Chúng tôi cũng như phần đông các bạn đã từng hành nghề “gõ đầu trẻ”, nhưng vì nghịch cảnh phải “đôi đời” nơi đất khách, nên rất thông cảm với sự bừa bộn, bày hầy của những *cậu giáo nhon* (đối lại *ông giáo tà*, không còn chỗ...đứng) mới ra trường, còn độc thân, ở nhà trọ, như về xuất đối dưới đây:

Thầy giáo tháo giấy, vấy đất vấy đất.

Về sau có người đối lại: *Thầy tu thù Tây, cạo đầu cầu đạo.*

Thời bao cấp, kinh tế còn nhiều khó khăn nên tình trạng nghèo khó của giáo chức càng thê lương. Do vậy các “kỹ sư tâm hồn” xứ Nghệ đã tuôn ra đôi câu đối:

Thầy giáo tháo giấy, tháo cả ủng thùng cả áo, lấy giáo ăn dần áo;

Nhà trường nhường trà, nhường cả hoa nhòa cả hương, dùng lương hưu lưu hương.

Như vậy câu đối trào phúng đã kích không từ một ai, kể cả những kẻ tiêu biểu cho chánh quyền, đạo đức, lễ giáo trong xã hội cũ và mới.

***Phép đối trong văn chương bình dân truyền khẩu**, đặc biệt là thành ngữ, tục ngữ, ca dao. Thật vậy, mặc dầu chỉ được truyền miệng từ đời này sang đời khác, nhưng các tác giả dân gian đã để lại cho hậu thế những câu đối khá thú vị. Đặc biệt về cách sử dụng *Từ hoa*, các thi sĩ bình dân quả là những nghệ sĩ điêu luyện.

-Đồng nghĩa dị âm: *Con rể nết na xem từ tế < > Ông chồng cay đắng kể công phu.*

Từ tế: cắt nghĩa từng chữ một là *con rể*; *công phu* tức *ông chồng*.

-Đồng âm dị nghĩa: *Bà cử, ở cử, làm cử, nên kiêng cử < > Ông hàn, ra hàng, ăn hàng, mắc thương hàn.*

-Dùng các thuật ngữ có ý nghĩa liên quan với nhau:

Nước không churn sao kêu nước đứng < > Cá không giò cũng gọi cá leo (2).

Hoặc: *Bánh nhiều quá sao kêu bánh ít < > Chuối non nhót cũng gọi chuối già (3).*

Và: **Bánh ít nhiều đường, bánh ít ngọt.**

Thật ra về xuất này do Nguyệt san *Kiến Thức Ngày Nay* phát động (1997-1998), Chánh chủ khảo là GS An Chi. Về đối trùng giải là: **Giò chả có quế, giò chả thơm.**

Về xuất này đã có tới trên 30 về đối (sưu tầm và sáng tác), chẳng hạn như:

-Trầu không có với trầu không cay – Nem chả có bì nem chả ngon.

***Giai thoại: Vợ cả vợ hai, hai vợ đều là vợ cả.**

Nguyễn Đỗ Mục (1882-1951) và Dương Bá Trạc (1884-1944) thường viết ra những giai thoại nhằm đả kích thực dân Pháp và tay sai, trong số đó có một câu chuyện rất hay và vui, đại khái như sau:

Một anh nông dân ở làng nọ có hai vợ. Theo thói thường, người vợ nhỏ/vợ bé vốn có nhan sắc và trẻ trung nên được “sủng ái” nhiều hơn. Một chiều nọ, để tránh sự so bì “một tháng đôi lần, có cũng không” của người vợ lớn, anh chồng nổi hứng đề nghị: “*Anh ta ra một về đối, nếu ai đối “họa” được thì tối nay, anh sẽ “vô buồng” ngủ với người ấy*”. Cả hai bà vợ đều đồng thanh tán thành. Anh chồng bèn đọc: **Vợ cả vợ hai, hai vợ đều là vợ cả.**

Cô vợ nhỏ khiêm tốn nhường lời cho người vợ lớn đối trước. Nhưng chị vợ lớn vốn ít chữ nên chịu thua. Người vợ nhỏ bèn ứng khẩu đáp: **Chồng thôi chồng nữa, nửa chồng cũng vẫn chồng thôi.**

Chuyện gì xảy ra sau đó, chỉ người trong cuộc mới biết.

Trước năm 1975, trong một bài báo, tôi có thử đối lại cho vui:

Người ta người mọi, mọi người cũng giống người ta.

Ngoài ra, còn có hơn 20 về đối (suru tầm và sáng tác) nữa, chẳng hạn như:

-*Con nuôi, con đẻ, đẻ con há cày con nuôi - Con dồng, con giống, giống con mới thiệt con dồng.*

-*Chồng thôi, chồng bỏ, bỏ chồng cũng có chồng thôi (Lộc Bắc).*

-**Câu đối Nói lái:** Nói lái - nói trại, là cách nói kiểu “chơi chữ” của dân ta trong những lúc trà dư tửu hậu hoặc để giúp vui. Nói lái có thay đổi đôi chút từng vùng miền tùy theo tiếng nói địa phương. Nói lái khi thì *thanh* khi thì *tục*, lúc *tục* mà *thanh* rồi *thanh* mà *tục* thể hiện tính hài hước của dân tộc Việt Nam. Thí dụ:

. *Chim mỏ kiến đậu trên miếng cỏ / Chó vàng lông đứng dựa vồng lang (4).*

Riêng Câu đối nói lái tục-mà-thanh-thanh-mà-tục có khá nhiều. Chúng tôi bàn về đề tài liên quan tới văn hóa, nên chỉ muốn dẫn vài câu đối nói lái có mùi vị... *mằn mẫn* mà không dám đụng tới những câu đối *mặn quéo, mặn chát*. Ước mong các cụ...đặc xá!

-*Gái Cù Chi, chỉ cu anh, hỏi cù chi? < > Trai Cù Mông, còng mu em, đòi cù mông.*

-*Giai nhân “tái đắc” giai nhân tử < > Anh hùng “khai đồng” anh hùng tiêu.*

Kết luận: Để kết luận, chúng tôi xin nhấn mạnh bằng cách lặp lại một số chi tiết:

1.- “*Mỗi câu đối là một kết cấu ngôn ngữ ngắn gọn, hài hòa về ngữ âm, rành mạch về nội dung, cân xứng về tiết tấu, êm tai về vần điệu*”. Câu đối là một thú chơi tao nhã có đặc tính vừa uyên thâm, hàm súc vừa bình dị, phổ dụng. Câu đối là phương tiện diễn đạt tư tưởng, hoài bão, tâm tình của tất cả mọi người, mọi giới không phân biệt già trẻ, nam nữ, trí thức bình dân, giàu khó sang hèn. Bất cứ ai cũng có thể gia nhập “sân chơi” miễn là tuân thủ “luật chơi”. Câu đối có thể nói là một khoa Tu từ học đặc dụng cho những ai hằng lưu tâm đến ngôn ngữ học, nói riêng và văn hóa dân tộc, nói chung.

2.- Khi ra về xuất/về xứ hoặc họa đối lại, **phải nắm vững nguyên tắc căn bản, quy luật của Câu đối:** đó là **đối ý** và **đối chữ**. Đặc biệt **Câu đối thơ (5-7 chữ), phải tuyệt đối tuân theo luật Bằng Trắc** của thơ.

-**Câu đối phú** (song quan, cách cú, gổi hạc), **luật Bằng Trắc có thể du di**. Bằng chứng là đã có nhiều tay cự phách chuyên trị câu đối đã “thoải mái du di” trong phá cách và sáng tạo, kể cả thất luật. Nhưng câu đối vẫn hay.

3.- Phải để ý có bao nhiêu cái “bẫy” trong câu đối, để khỏi “sụp bẫy”.

4.- Muốn làm câu đối thật chuẩn, **bắt buộc** phải biết chữ Hán, chữ Nôm. Rất đồng ý với nhận xét trên, nhưng chúng tôi xin mở một lối thoát, bởi các lý do:

*Ở hải ngoại, số người sử dụng nhuần nhuyễn tiếng Việt ngày càng ít đi, nên việc học chữ Hán, chữ Nôm là cả một vấn đề vạ nan. Đối với các bậc thức giả, nhằm phục vụ cho các công trình khảo cứu thơ văn cổ của tiền nhân, việc rèn luyện Hán-Nôm là mục tiêu hàng đầu.

*Thoát Hán, thoát Trung: Phải thoát “xác Trung Hoa” để thăng hoa “hồn Việt Nam”. Chúng ta nên làm câu đối bằng chữ Quốc ngữ, sử dụng nhiều thành ngữ, tục ngữ, ca dao và điển tích Việt Nam. Chỉ sử dụng rất ít chữ Hán, chữ Nôm hoặc điển tích Trung Hoa thông dụng (trong trường hợp bất khả kháng).

Chúng tôi ước mong nhận được nhiều ý kiến phản hồi, những phê bình xây dựng của các bậc

thức giả am tường về Câu đối, ngỡ hầu bổ sung những sai sót của mình. Xin đa tạ.

Trước thềm năm mới Quý Mão 2023, kính chúc quý bạn đọc khắp nơi “*Tân Niên Hạnh Phúc Bình An Tiến / Xuân Nhựt Vinh Hoa Phú Quý Lai*”.

Chú thích:

(1) Trần Thị Thanh Quỳnh: “*Nghiên Cứu Câu Đối...*”. Luận văn Thạc sĩ chuyên ngành Hán-

Nôm, ĐH Hà Nội-2008; Trịnh Văn Trường: “*Ngôn Ngữ Câu Đối Tiếng Việt*”. Luận văn Thạc sĩ Ngữ văn, ĐH Vinh-2010.

(2), (3) và (4): Trích Nguyễn Kiến Thiết: *Tánh Cách Đặc Thù Của Ca Dao Miền Nam*. Luận án Cao học Văn chương Việt Nam, ĐH Văn Khoa Sài Gòn. 1972, tr.109.

VÀI HÌNH ẢNH VỀ TỘI ÁC DIỆT CHỦNG CỦA NGA TRONG CHIẾN TRANH XÂM LƯỢC UKRAINA

Vườn Thơ Xuân

Tuệ Quang

Tôn Thất Tuệ

Đất khách ngắm hoa đào

Mỗi mùa đất khách ngắm đào hoa,
Lại thấy mình thêm một tuổi già.
Lối cũ đường xưa còn ngăn cách,
Hững hờ ước vọng cứ trôi xa.

Từng hẹn ra đi rồi trở lại,
Hoa đào nở rụng đã bao xuân,
Quê người vẫn chiếc thân lưu lạc,
Lòng cũng như hoa úa mấy lần.

Trải mấy xuân đi mấy độ đào,
Dòng đời như thể thoáng chiêm bao,
Tóc xanh ngày cũ tô sầu hận,
Điểm trắng màu sương tuyết ghen ngào.

Bao giờ rực sáng ánh dương hồng,
Để thấy huy hoàng đẹp núi sông,
Cho khách ly hương về cố quận,
Ngắm dáng hoa đào cột gió đông.

Họa : Xuân hồi tưởng

Giữa trăm nghìn dị thảo kỳ hoa,
Thơ thần đơn côi một bóng già.
Trước cảnh cúc hồng đang chớm nụ,
Hồn ta trôi lạc cõi trời xa.

Hết giá băng rồi trời ấm lại,
Ừ thì đã tới độ đầu xuân.
Riêng ta còn thấy ưu tư mãi,
Kiếp đào vong vui được mấy lần!

Nhớ quá ngày xưa những nụ đào,
Mai vàng hồng thắm đẹp là bao!
Cỏ hoa sông núi quê hương Việt,
Hồi tưởng qua thôi đủ ghen ngào.

Phố Huế còn tươi đóa phượng hồng,
Hương giang còn khói sóng trên sông!
Ta con thuyền lạc tương tư bến,
Mãi xót quê nhà lạnh gió đông.

Tuệ Quang Tôn-thất Tuệ

Xuân cảm

Xuân lại mang về nỗi nhớ nhung,
Không gian băng giá lạnh vô cùng,
Ngậm ngùi ôn tưởng qua tiềm thức,
Những cánh tường vi những đoá hồng .

Dĩ vãng tràn đầy bao luyến thương,
Thời gian nào xóa hết tơ vương!
Ngập ngừng phở lạ chiều lê gót,
Gối mảnh hôn ta vọng cổ hương.

Lơ lửng đường dài tuyết trắng bay,
Lòng ta vời vợi xót xa đây,
Xuân này chốn cũ quê xưa đó,
Còn lắm ưu phiền lắm đắng cay.

Lối ngõ quanh buồn thôn xóm vắng,
Tháng ngày chưa xót chuyện người đi.
Mà sao xuân cứ vô tình đến,
Cho đậm thêm màu sắc biệt ly!

Mẹ tóc pha sương vẫn mỗi mơn,
Chiều xuân tựa cửa ngóng chờ con,
Gió đông heo hút từng cơn lạnh ,
Tâm sự man man gói chẳng tròn.

Em gái ngày xưa còn đó không!
Còn đôi mắt biếc còn môi hồng,
Còn duyên dáng ngắm nhìn hoa bướm,
Để ước mơ xa chuyện vợ chồng!

Ôi nói sao cùng những chuyện xưa!
Thân ta phiêu bạt đến bao giờ ?
Âm thầm năm tháng khôn nguôi hận,
Một kiếp đào vong một kiếp thừa!

“Độc tại dị hương vi dị khách,
Mỗi phùng giai tiết bội tư thân ...”(1)
Nào ai nhưng lựa ai hoa gấm,
Có chạnh đau lòng chuyện thế nhân!

Tuệ Quang Tôn-thất Tuệ

(1) Thơ Vương Duy : “Cửu nguyệt
cửu nhật ức Sơn Đông huynh đệ”

Tết nhớ Mẹ

Vườn xưa ngày cũ mỗi xuân sang,
Rực rỡ hoa mai sắc thắm vàng,
Tinh khiết trinh nguyên chồi bạch huệ,
Hương nồng ngây ngất đoá hoàng lan.

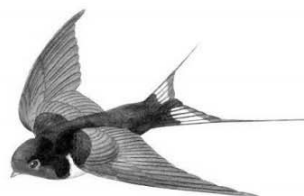
Quê nghèo độ Tết rộn niềm vui,
Bên con đoàn tụ Mẹ tươi cười,
Nhìn con Mẹ mãi nuôi hy vọng,
Sau lớn khôn con sẽ nên người.

Dạy bảo con lời Mẹ nhớ to,
Êm ru như những tiếng khoan hò,
Mẹ mong mai một như đàn én,
Con mẹ tung trời thỏa ước mơ .

Những ngày xuân đẹp đã trôi qua,
Chiều nay lẻ bóng cạnh ly trà,
Lòng con nhớ Mẹ chao ôi nhớ!
Nhớ cả quê hương nhớ cảnh nhà!

Đất khách vào xuân lạnh quá chùng,
Chung quanh toàn kẻ lạ người dưng,
Con tìm bóng Mẹ qua hương khói,
Nỗi nhớ mang mang nói chẳng cùng!

Tuệ Quang Tôn-thất Tuệ

Ngày Xuân con én đưa thoi

CUNG CHÚC TÂN XUÂN

Trang Châu

ĐỌC THƠ TRANG CHÂU

Lê Quốc

Lời tác giả: Những ngày tháng tự quản thúc tại gia vì thảm họa Covid. Bị trói tay, trói chân. Trói cả mắt mũi, miệng mũi. Buồn bã! Chán chường! Một nỗi buồn không tên gọi. Một tâm trạng hoang mang. Không biết bao giờ thảm họa này mới chấm dứt... Ngồi buồn, nhìn lên một chồng sách thì ca: thi ca bỏ túi xuất bản trong nước, thơ Thế Lữ, Lưu Trọng Lư, Hàn Mặc Tử, thơ Vũ Hoàng Chương, Nguyễn Sa, Nguyễn Bình, thơ gần đây nhứt tại hải ngoại: Hoàng Xuân Sơn, Hà Huyền Chi, Trần Văn Lương, Phùng Quán, Phùng Cung, Hoàng Cầm, Trần Dần và mấy quyển phê bình văn học Hoài Thanh, Võ Phiến, Nguyễn Văn Trung, Thanh Lăng, Trần Hồng Châu (tức Nguyễn Khắc Hoạch) đang nằm lẻ loi cô độc trên kệ sách. Những quyển sách này người ta đã nói nhiều rồi. Hàng trăm quyển sách, hàng chục ngàn trang sách. Những tác giả hầu hết là bậc thầy của kẻ viết bài này. Cho nên muốn tìm một cái gì mới lạ hơn, gần gũi hơn, thay vì đi theo những khuôn mòn sáo cũ... Nhìn lên kệ sách bên cạnh, tôi thấy có nhiều quyển thơ do bạn bè gửi tặng. Tôi hết sức trân quý vì đó là tấm lòng của những bạn bè. Trong những sách này có một quyển thơ có dấu triện son và chữ ký của nhà thơ gửi tặng với những lời lẽ trang nhã, cung cách ân cần. Tôi với tay lấy xuống mới biết là của nhà thơ Trang Châu, người đã có thời được bầu làm Chủ tịch VBVNHN (Nhiệm kỳ 1991- 1993).

Xin thưa rằng tôi chưa một lần mặc áo thụng - cả nghĩa đen lẫn nghĩa bóng - tôi viết mấy dòng cảm nhận thật thà về thơ Trang Châu. Ngày xưa, tôi đọc thơ như người cỡi ngựa xem hoa. Đọc để giải trí. Học để kiếm cơm. Bây giờ, tôi đọc thi ca với tuổi đã về chiều và cũng đã nếm trải qua bao thế thái nhân tình, thăng trầm vinh nhục. Trong tinh thần và hành trang đó, tôi thử đọc Trang Châu, một tác giả gần gũi với tôi và đã mở cánh cửa tâm hồn cho tôi đi vào thơ ông:

I- VƯỜN THƠ TRANG CHÂU. Xin trang trọng bước vào:

Làm thơ là một nghệ thuật - nghệ thuật sáng tạo. Đọc thơ cũng là một nghệ thuật - nghệ thuật khám phá cái HAY, cái ĐẸP trong thơ.
(Nguyễn Hưng Quốc)

Thật vậy, làm thơ là trải lòng mình lên trang giấy, là đưa một thực tại sống động từ trạng thái im lặng đến hiện hữu bằng những chữ thần tình như có linh hồn, hài hòa, cộng hưởng với cảm xúc, âm thanh vần điệu và hình tượng, có sức quyến rũ ma quái đưa người đọc đến một vùng trời mê mông bát ngát, một cõi thơ lung linh huyền ảo. Nhà thơ viết bằng nhịp đập con tim, hơi thở của

buồng phổi, bằng sự rung động của tâm hồn, đôi khi bằng "cả sức khỏe, bằng cả hồn lẫn xác" như Phan Thanh Phước - và cũng nhiều lúc, nhà thơ "trào hồn ra ngọn bút", "mỗi lời thơ, nét chữ, đều dính não cân của mình, đều quay cuồng như máu vọt", để rồi "ngất ngư trên vũng huyệt" như Hàn Mặc Tử. Và chỉ để sáng tạo một câu thơ, một bài thơ. Giả Đảo thời Trung Đường làm hai câu thơ phải mất ba năm "**Nhị cú tam niên đắc. Nhất ngâm song lệ lưu**". Làm 2 câu thơ phải mất 3 năm. Ngâm lên hai hàng lệ nhỏ! Sự sáng tạo của nhà thơ là một sự cảm xúc tuyệt vời, một sự rung cảm chất ngất, mà người khác không có được. Thơ là linh hồn, là sự sống của những chữ, đôi

khi là máu, là huyết của thi nhân, là một nghệ thuật của sự sáng tạo tuyệt vời.

Người đọc thơ cũng phải khổ công đi tìm để khám phá cái MỚI, LẠ, CÁI ĐẸP trong thơ. Hàng ngàn bài thơ, hàng trăm tác giả. Điều quan trọng là bài thơ phải gây cho ta một cảm xúc. Mà cảm xúc chỉ có thể nhận bằng trực giác. Nhưng trực giác thì không thể giải thích bằng phân tích, lý luận. Đó cũng là phần không thể giảng của bài thơ. Người đọc thơ phải vất vả đi tìm cái hay ở chỗ nào, đẹp ra sao. Thế nào là đẹp? Ứng dụng tu từ pháp chỗ nào, ý thơ, ngôn từ, âm điệu dào dạt để hiểu ý thơ, giọng thơ hầu khám phá cái Đẹp. Đó cũng là một công trình và nghệ thuật khám phá của người đọc thơ. Nhà thơ là một nghệ sĩ. Mà nghệ sĩ thì thường có một tâm hồn bén nhạy và cách nhìn quán chiếu tận chiều sâu thăm thẳm lẫn chiều rộng mênh mông. Đó là cái “Ý”, tức cái cốt lõi, cái khung của bài thơ, là cách nhìn một hiện tượng, một tình huống. Nói theo Phùng Khắc Khoan: Làm thơ trước hết phải lập “Ý” - là cái xương sườn của bài thơ. “Ý” có sâu sắc mênh mông thì cảm xúc mới lai láng, dạt dào, hình tượng mới cụ thể, sống động. “Ý”, cảm xúc và hình tượng quện chặt vào nhau, hài hòa, cộng hưởng với nhau, xuất hiện cùng một lúc như sóng vỗ, con tim nhà thơ nhịp đập liên hồi, tăng cao áp suất, hơi thở dồn dập tâm hồn thi nhân tràn ngập niềm rung cảm, cộng với tài năng, bất thần toát ra những ngôn ngữ thần tình, có sức quện rũ kỳ lạ, sức truyền cảm mạnh mẽ, những xúc động muốn giải bày, niềm tâm sự muốn gửi gắm. Ngôn từ gọi cảm đã có chất thơ, như có linh hồn, đã thành thơ bay bổng vào cõi thơ lung linh huyền ảo:

Gió lùa ánh sáng vô trong bãi

Trăng ngập dòng sông chảy láng lai

(Hàn Mặc Tử)

Trống Tràng Thành lung lay bóng nguyệt

Khói Cam Tuyền mờ mịt thức mây

(Chinh phụ ngâm: Đoàn thị Điểm dịch nguyên văn chữ Hán của Đặng Trần Côn)

Đọc mấy câu thơ trên không thể dừng dừng, lạnh lùng, bởi tác động của những ngôn ngữ thần thánh gây cảm xúc mãnh liệt, có sức quện rũ ma quái, người đọc rung cảm bồi hồi, tựa như nghe tiếng hát của người ca sĩ đã dứt mà giọng ngân còn kéo dài nhẹ nhẹ, lan man làm xao xuyến cả

tâm hồn. Người đọc nghe như tâm tư mình bay bổng vào một vùng mênh mông, bát ngát...

II- ĐI TÌM ĐIỀU MỚI LẠ TRONG THƠ TRANG CHÂU

Đọc thơ Trang Châu là đi tìm điều Mới, Lạ. Ngôn từ bình dị, mà ý nghĩa sâu xa. Đọc Trang Châu rồi mới hiểu Nguyễn Sa: Thơ là “linh hồn, là sự sống” của những chữ tài hoa.

Từ hậu bán thế kỷ 20 - rõ rệt hơn là từ 54 trở về sau - dòng thơ miền Nam dần dần biến chuyển. Thơ không “nuơng theo trăng ngừng lưng trời” mà thơ đậu xuống mặt đất. Ngôn ngữ thơ mất tính chất đăng đối. Mất du dương. Không vần điệu. Không quy luật. Bứt phá cái cũ. Dòng thơ tiền chiến mất dần. Thơ viết như văn xuôi, lẩn tránh, chiếm chỗ văn vần. Phong trào thơ cách tân nổi dậy. Đó đây, trên các diễn đàn văn nghệ có những bài viết cổ xúy cho thơ hiện đại, thơ hậu hiện đại, xem nó như một giải pháp cho sự phát triển thi ca Việt Nam. Những phát ngôn này khoắc cho các nhà thơ bộ mặt cách tân và chấp đôi cánh bay bổng đến một vùng trời xa lạ...

Diễn hình là những nhà thơ Nhân Văn Giai phẩm: Trần Dần, Hoàng Cầm, Phùng Quán, Phùng Cung và những Nguyễn Đình Thi, Xuân Diệu, Huy Cận, Hữu Loan và những khuôn mặt thi văn miền Nam: Võ Phiến, Thanh Tâm Tuyền, Nguyễn Sa, trong số đó Trang Châu là một khuôn mặt không thể thiếu trong dòng thi văn này. Thử nghe Trang Châu và Phùng Cung:

Xin em (Trang Châu)

khi nói tiếng xứ người

đừng quên lời xứ mẹ

nhìn giàu sang quê họ

nhớ cảnh khó quê cha.

Xin em

khi sống ở đất hiền

đừng quên người biển khổ

trên thuyền yên bến đỗ

hãy nhớ kẻ phong ba.

.....
(Ngưng trích)

Quê Hương (Phùng Cung)

Quê hương ơi!

Đường quan lầy nước mắt

Điệu sáo hết du dương

Mây chìm gió ngủ

*Chiều nắng da bò
Vẫn nhằm biên giới ưu tư
Rầu rầu đổ bộ
Sông sâu bất tiếng gọi dò
Chim hãy giùm ta
Gọi cảnh xanh góc dãy
Để một lần
Quê hương thấy lại quê hương (ngưng trích)
Mở hôi xương (Phùng Cung)
Tặng vợ
Em vất vả
Tối ngày tắt tả
Lung áo em
Ngoang với trắng xóa
Cái trắng này vất tận trong xương*

1- Quả thật, Trang Châu là nhà thơ chủ trương đi tìm cái MỚI LẠ, cái ĐỘC ĐÁO mà chỉ mình có, người khác không có hoặc có không trọn vẹn. Thể hiện điều mới lạ, Trang Châu đem cả phép toán chia vào thơ, ở một bài khác, cả bốn phép cộng trừ nhân chia vào thơ. **Thật mới lạ và độc đáo:** Thi hào Nguyễn Du chỉ sử dụng toán chia đôi: “Vàng trắng ai xẻ làm đôi”. Thanh Tâm Tuyền: “Nửa hồn thương đau”. Vương Hồng Sển: “Hơn nửa đời hư”. Hà Triều & Hoa Phượng: “Nửa đời hương phấn”. Khái Hưng: “Nửa chừng xuân” v.v... Những văn nhân thi sĩ trên đây cũng chỉ đem phép toán chia đôi vào thơ mình. Đặc biệt hơn, Trang Châu, không những mang cả toán chia, mà cả toán nhân vào thơ:

*Tuổi đời tôi
Dù hai mươi nhân bốn
Tôi vẫn nguyện với lòng
Chia bốn làm hai mươi
Để tâm thân già tìm sức sống thanh niên*

*Đứng cùng anh chị em
Trong giờ phút vươn lên
Của hồn thiêng sông núi...*
(Trang Châu)

Độc đáo hơn nữa, lần này nhà thơ còn mang cả bốn phép toán cộng (+) trừ (-) nhân (x) chia (:) vào thơ:

*Ta trừ nhau tuổi muộn
Ta cộng nhau tuổi thơ
Ta chia đều gian khổ
Ta nhân tròn ước mơ*
(Trang Châu)

Tuổi muộn tức tuổi già ta phải *trừ* bớt đi cho trẻ lại. Tuổi thơ tức tuổi trẻ ta phải *cộng* thêm cho mau thành người lớn. Ước mơ mau trở thành người lớn là ước mơ hết sức thành thật, khi ta còn trẻ. Gian khổ đắng cay ta cần *chia* sẻ. Còn ước mơ ta *nhân* lên cho tròn. Tâm lý này rất “người” cho mọi lứa tuổi của thế gian. Cộng trừ nhân chia - bốn phép toán khô khan, không chút lãng mạn. Thế mà Trang Châu biến nó thành thơ. Bốn câu thơ rất thơ, rất **MỚI LẠ và ĐỘC ĐÁO**. Qua những nhà thơ tiền chiến, thơ hiện đại, cả thơ hậu hiện đại, người ta ít thấy nét độc đáo này.

2-Bảng bạc suốt dòng thơ Trang Châu, nổi bật những nét MỚI LẠ khác, nhưng là **cái mới lạ rất nên thơ**: Mới lạ trong ngôn từ, mới lạ trong tứ thơ, trong tu từ pháp (rhétorique): ẩn dụ và hoán dụ, cả sự luyến láy trong HOÁ PHỐI NGŨ ÂM, thể hiện dưới hai dạng: Điệp và Đối.

Từng bước, đọc những bài thơ của Trang Châu, niềm rung cảm lần hồi cuốn hút tôi chìm đắm trong cái lạ lẫm trong ý thơ, trong ngôn từ, trong sự so sánh, trong sự tương phản để tăng cường ý nghĩa của sự việc.

2.1- Ý thơ độc đáo: Đôi tình nhân khi giận hờn nhau, không muốn thấy mặt nhau thì “đầu cần một con đường, một dòng sông, một chốn song”, để làm ngăn cách mà chỉ cần:

*“Em chỉ cần gõ cửa tìm anh
Và gọi tên một người rất lạ”*
(Trang Châu - Đề nghị 1)

Một ý thơ mới lạ, độc đáo không thấy ở các nhà thơ khác. Một con đường - dù xa xôi hiểm trở tới đâu - khi yêu, dù ở chân trời góc bể, người ta vẫn vượt suối băng ngàn, để tới được. An Lộc Sơn thời thịnh Đường - nửa đêm, phi ngựa ngàn dặm hái trái “lệ chi” còn ngậm sương mai, đem về dâng cho Dương Quý Phi, mong nàng ban cho một khúc mắt thương yêu, hay một nụ cười hạnh phúc. Còn một dòng sông, vượt qua là chuyện nhỏ, một chốn song có thể bề gãy, một bức thành chỉ là một vật thể do con người làm ra thì con người có thể phá vỡ được. Nhưng tình yêu là chuyện của con tim. Con tim đau thì phải chữa trị con tim, không chữa con mắt được. Nguyên là một y sĩ, nhà thơ Trang Châu đề ra một phương thuốc rất “nhà nghề” và chính xác. Muốn làm ngăn cách với anh, em chỉ cần gõ cửa tìm anh và

gọi tên một người khác, sẽ làm anh đau gấp vạn lần và làm ngăn cách vĩnh viễn với anh.

Ý tưởng **MỐI LẠ** và **ĐỘC ĐÁO** nhưng lại rất nên thơ. Em chỉ cần gõ cửa tìm anh và gọi tên một người khác. Nếu ai đồng cảnh ngộ, người yêu khi gặp mình ngoảnh mặt làm ngơ hay choàng tay âu yếm với người khác, đọc hai câu thơ này, nghe như chính tim mình bị vỡ ra... đau đớn phũ phàng! Nên thơ ở chỗ nói về mình mà đau lòng ai đó đồng cảnh ngộ và cũng làm thổn thức con tim của những ai đã từng yêu và từng bị tình phụ.

2.2- Ý thơ mới lạ và lãng mạn:

Nếu anh có trong tay cây đèn thần

Anh sẽ ước lên ba điều ước nguyện

Em hãy đến rồi đi

Hãy ở xa và nhớ

Hãy muôn thuở của anh mà không phải của anh

(Ba điều ước – Trang Châu)

Thật là lãng mạn. Cũng thật là mới lạ. Em cứ bắt chọt đến rồi cứ bắt chọt đi. Nhưng khi ở xa hay bất cứ trong tình huống nào hạnh phúc hay đau khổ thì hãy nhớ anh. Khi em đến, em là của anh, khi ở xa, em không còn là của anh nữa nhưng em hãy mãi mãi nhớ đến anh. Như vậy, em muôn thuở của anh mà không phải của anh. Trang Châu muốn em đến rồi đi. Hồ Dzếnh ngược lại, muốn em hẹn nhưng đừng đến:

Em cứ hẹn nhưng em đừng đến nhé.

Nếu trót đi em hãy gắng quay về.

Tình mất vui khi đã vẹn câu thề.

Đời chỉ đẹp những khi còn dang dở.

Thơ viết được xong, thuyền trôi chớ đỗ.

Cho nghìn sau lơ lửng với nghìn xưa.

(Ngập ngừng – Hồ Dzếnh)

Ý tưởng thật mới lạ: Em muôn thuở của anh mà không phải của anh. Em đến, em là của anh, khi ở xa em có thể có người yêu, nhưng em hãy nhớ đến anh. Vậy em là của anh khi em đến, em không là của anh, khi em đi. Dù trong cảnh ngộ nào em hãy nhớ đến anh. Vậy em muôn thuở là của anh nhưng không phải của anh. Ý tưởng quái lạ này ít thấy trên thực tế cũng như trong thi ca của người khác. Đọc thơ Trang Châu, ta thường thấy những cái gì lửng lơ, nửa chừng (**"Mỗi người đàn bà chỉ nắm được nửa đời tôi"** - Bần khoản)

Quán chiếu với thực tế của cuộc đời hay tự mình soi chiếu vào nội tâm của chính mình, có thể có người đã có một mối tình dang dở, một món ngon ăn nửa chừng, để thấy cái gì nửa chừng, lơ lửng, ước muốn không thành là cái mình nhớ suốt đời như nhà thơ Trang Châu:

Bởi đời anh như con tàu viễn xứ

Mà tình em như bến buộc thuyền mơ

Anh ngại ngừng khi một buổi tiễn đưa

Lòng phải ngậm thêm một lần nước mắt

(Tạ từ Hélène – Trang Châu)

Trang Châu đau khổ: "Hélène ơi! Sao em hiểu được tiếng cười - Trên khóe mắt trong khi hôn nhỏ lệ" - vì anh là con tàu viễn xứ - mà tình em như bến buộc thuyền mơ, nên chúng mình nửa chừng phải xa nhau. Giọt nước mắt anh là biểu tượng của sự nhớ thương em mãi mãi, đời đời anh vẫn nhớ em.

Không cần phải là nhà thơ, nhà văn, bất cứ ai trong đời thường, có một mối tình dang dở, gặp một món ngon ăn nửa chừng, chắc chắn sẽ ám ức hậm hực nhớ mãi đến suốt cuộc đời. Nó trở thành một ấn tượng lặn sâu trong tiềm thức, ở đó suốt cuộc đời. Đôi khi nó xuất hiện trong một buổi sáng đẹp trời. Người ấy - vì ràng buộc gia đình, vì sợ tiếng thị phi của đời, đành ôm lấy nó âm thầm sống lại cái giây phút thần tiên đó. Cho nên cái gì nửa chừng, vướng vít nửa vời là chuyện không quên, là chuyện nhớ đời.

Văn nhân tài tử thường rung cảm với đề tài này mà sáng tác những khúc hát, những bài thơ để đời. Bình Nguyên Lộc: "Ái ân thâm nặng cho dài tiếc thương" - Thanh Tâm Tuyền: "Nửa hôn thương đau" - Tiên Điền tiên sinh: "Vàng trắng ai xé làm đôi, nửa in gối chiếc nửa soi dặm trường" - Tuấn Khanh & Hoài Linh: "Quán nửa khuya" - Vương Hồng Sển: "Hơn nửa đời hư" - Hà Triều Hoa Phượng: "Nửa đời hương phấn" - Khái Hưng: "Nửa chừng xuân". Cái gì nửa chừng, vướng vít, dở dang là nguồn cảm hứng của văn nhân tài tử trên đời này mà cũng là cái nhớ mãi mãi, thương đời đời của bất cứ ai trong cõi ta bà này.

Tác giả "Vang bóng một thời" còn nghe thấu đến tận cùng cái hậm hực dồn nén, ám ức, cái chiều sâu thăm thẳm của tiếng đàn: **"Bá Nhỡ đàn cho cô Tư hát. Chưa bao giờ cô Tư thấy rõ cái đau khổ ngậm ngùi của tiếng đàn đáy buổi này."**

Tiếng đàn hậm hực, chừng như không thoát hết được vào không gian. Nó nghẹn ngào, liềm kết cái u uất vào tận bên trong lòng người thẩm âm. Nó là một cái tâm sự không tiết được ra. Nó là một nỗi ủ kín bức dọc bùng bứt. Nó giống như cái trạng huống than thở của một cảnh ngộ vô tri âm. Nó là cái tấm tức sinh lý của một sự giao hoan lưng chừng. Nó là niềm vang dội quần quai của những tiếng chung tình. Nó là dư ba của bể chiều đứt chân sóng. Nó là cơn gió lộng kẽ màn thưa... Nó là một chuyện vương vít nửa vời ».

(Chùa Đàn - Nguyễn Tuân, trang 61)

Tiếng đàn mà nghe như *một tấm tức sinh lý của một cuộc giao hoan lưng chừng* thì chỉ có Nguyễn Tuân - một nhà văn lớn trong những nhà văn lớn trước Cách Mạng tháng Tám, mới nghe được tấm tức sinh lý qua tiếng đàn Bá Nhỡ cho cô Tơ hát. Nguyễn Tuân còn thấy, nghe và hiểu được cái thú uống trà. Và qua ngòi bút của ông, thú uống trà đã được nâng lên hàng nghệ thuật và tô phở Thìn, phở gánh Hà Nội năm xưa, cùng với Tùy bút sông Đà, Chém treo ngành (trong Vang bóng một thời) là những tác phẩm xuất sắc của người nghệ sĩ này thấy và nghe được tận cùng những gì mà người khác không nghe thấy được. Tác giả tác phẩm VĂN số 12 hạ bút: Đối với ông văn chương nghệ thuật phải có phong cách **Độc Đáo và Mới Lạ**. Có lẽ Trang Châu đã chủ trương điều này trước tác giả tác phẩm Văn số 12. Chủ trương của nhà thơ Trang Châu qua những tác phẩm Thơ và Văn của ông, người viết đã chứng minh qua bài thơ “Nếu em muốn làm gần cách” và “Nếu anh có trong tay cây đèn thần”. Văn của ông cũng nổi bật sự lạ lẫm, khác người như “Nửa khuya”, “Viên thuốc màu xanh”, v.v... nhưng không phải là đề tài của bài viết này.

Dòng thơ Trang Châu bao gồm nhiều thể loại: Thơ mới, thơ tiền chiến, thơ cách tân, thơ văn xuôi lẫn văn vần. Loại nào ông viết cũng rất “tối”, thành thạo và điêu luyện trong cách sử dụng tu từ pháp (rhétorique). Ông sử dụng hòa phối ngữ âm trong tu từ pháp, thường biểu hiện dưới hai dạng: Điệp và Đối. Dùng điệp ngữ để làm nổi bật ý thơ:

**“Những con thuyền nhỏ, con thuyền nhỏ
Xuôi nước âm thầm ra đại dương
(Về biển Đông - Trang Châu)**

Huy Cận và Tản Đà cũng đã từng dùng Điệp ngữ: **“Lớp lớp mây cao đùm núi bạc”** (Huy Cận). **“Non non, nước nước không nguôi lời thề”** (Tản Đà).

Người viết còn gặp những câu thơ tiền chiến (theo thể thất ngôn tứ tuyệt), bốn câu thơ làm rung động lòng tôi và tôi tâm đắc nó trong trí nhớ. Khi ngày xuân nhớ bạn hiền bên kia biển Thái bình Dương, nhà thơ tưởng “chông gai cùng sát cánh, nào ngờ thế nước bắt chia tay”, chiều nay tác giả ngồi nhớ lại những chiều bên nhau:

Còn đâu những buổi sương chiều xuống

Mưa lạnh, đường xa, gió heo may

Bắt tay ngồi đếm ngày phiêu bạt

Chợt thấy xuân về trên khóm cây

(Xuân nhớ bạn – Trang Châu)

Ngày xuân, xa cách bạn hiền, ông đành mượn cơn say để giải sầu:

Mây vẫn âm thầm quê cũ sống

Tao phải bốn ba đất nước này

Cách sông, cách núi, lòng không cách

Nhớ mày tao chỉ một cơn say

(Xuân nhớ bạn – Trang Châu)

Những câu thơ rất thiết tha, *cách sông, cách núi, lòng không cách*. Khi đọc những câu thơ này, người bạn bên kia biển Thái Bình ắt phải thở dài, nén chặt niềm nhớ thương tận đáy lòng để khỏi rơi nước mắt. Lần bước đi sâu vào vườn thơ Trang Châu, lại gặp những điều rất lạ nhưng cuốn hút người viết như lạc vào một vườn hoa đầy kỷ hoa dị thảo:

2.3- Trang Châu và Lưu Trọng Lư - Hai tâm hồn lớn gặp nhau:

Trang Châu:

Kể từ em đến trong mơ

Đêm đêm mộng trải lên bờ gối chăn

(Nhà anh – Trang Châu)

Lưu Trọng Lư:

Ai bảo em là giai nhân

Cho lệ tràn đêm xuân

Cho tình tràn trước ngõ

Cho mộng tràn gối chăn.

(Một mùa Đông – Lưu Trọng Lư)

Hai nhà thơ không cùng thế hệ, cách nhau 27 năm. Lưu Trọng Lư sinh ngày 10-6-1911. Trang Châu sinh ngày 28-3-1938 - tức là Lưu Trọng Lư ra đời trước Trang Châu 27 năm. Thế mà lại gặp nhau trong câu thơ **“mộng trải lên bờ gối chăn”**

và “*cho mộng tràn gối chần*”. Thật là một sự tao ngộ kỳ thú của thi nhân tài tử trên đời.

Hoài Thanh phê phán Lư: “Trong thơ Lư, nếu có tả chim kêu hoa nở, ta chớ tin, hay ta hãy tin rằng tiếng kia màu kia chỉ có ở trong mộng. Đó mới là quê hương của Lư... Lư cứ để lòng trôi theo âm hưởng của bài thơ, ngân nga, dằng dặc, buồn buồn. Sau bài thơ, bắt ngát một trời đất ta không hiểu, thi nhân cũng không hiểu... “Tôi biết có người trách Lư câu thả, lười biếng, không biết chọn chữ, không chịu khó gọt giũa câu thơ. Nhưng Lư có làm thơ đâu. Lư chỉ để lòng mình tràn lan lên mặt giấy.

Thơ Lư nhiều bài thực không phải là thơ, nghĩa là những công trình nghệ thuật, mà chính là tiếng lòng thồn thức cùng hòa theo tiếng thồn thức của lòng ta.

(Thi nhân Việt Nam tiền chiến - Hoài Thanh & Hoài Chân - trang 303)

Hoài Thanh phê phán: Lư có làm thơ đâu, Lư chỉ để lòng mình tràn lan trên mặt giấy. Trong đời, nếu ai có cùng tiếng thồn thức như Lư thì hãy trải ra để hòa chung một nhịp với Lư thì hạnh phúc biết bao! Lư đã có người hiểu mình: Hoài Thanh và rất nhiều độc giả của nhiều thế hệ sau. Lưu Trọng Lư là một nhà thơ lưu danh trong văn học sử nước Việt Nam.

Lần bước theo dòng thơ Trang Châu, tôi lại bất ngờ nhận thấy một khuôn mặt khác của nhà thơ - một con người lúc nào cũng tưởng nhớ về quê hương, một người yêu thiết tha Tự Do Dân Chủ, yêu quê hương, yêu Tổ Quốc, yêu đồng bào, yêu tất cả người Việt Nam lưu vong xứ người.

III. TRANG CHÂU- NHÀ THƠ YÊU NƯỚC, YÊU TỔ QUỐC, YÊU ĐỒNG BÀO VÀ YÊU TỰ DO DÂN CHỦ:

Người bạn của Trang Châu, dù mười năm tù cải tạo, chịu cảnh lao động khổ sai, chịu những trò tây nảo, nhưng vẫn giữ vững lập trường trước sau như một là xem sự Tự Do như là không khí để thở, là máu huyết để nuôi thân thể, là một hào khí để giữ vững tâm hồn.

Mười năm tù ngục

Máu Tự Do vẫn chảy trong hồn (Gió Mới - Trang Châu)

Vận nước nổi trôi, khiến hơn ba triệu người dân bỏ nước ra đi, nửa triệu người vui thây dưới dòng đại dương thăm thẳm... Trang Châu cũng đành rời bỏ quê cha đất tổ, lưu lạc xứ người, nhưng lòng lúc nào cũng thương nhớ quê hương, nhìn đâu cũng thấy quê hương, nhìn lá vàng xứ lạ mà tưởng như là quê hương mình:

Lưu lạc phương trời, lòng một phương

Rừng thu vàng ủa lá quê hương

Nao nao tiếng hát buồn rười rượi

Côi cút người đi vạn dặm trường

(Bên giòng sông Cửu – Trang Châu)

và:

Ta về hẹn với dòng sông Cửu

Nổi lại bờ chia một nhịp cầu

Xanh xanh mái tóc bên đầu súng

Áo trắng thương thương áo bạc màu

(Bên giòng sông Cửu – Trang Châu)

Chẳng những nhớ thương mà còn mong ước trở về làm người áo trắng bạc màu, mái tóc xanh xanh bên đầu súng. Quả thật là tha thiết với quê hương, trăn trở trong giấc ngủ, thể hiện trong lời thơ.

Nhớ thương quê hương đất nước, nhưng tâm lòng ông còn trải rộng đến các em bé Việt Nam với lời nhắn nhủ khi nói tiếng xứ người nhưng đừng quên lời xứ mẹ, khi sống ở đất hiền đừng quên người biển khổ.

Khi nói tiếng xứ người

Đừng quên lời xứ mẹ

Nhìn giàu sang quê họ

Nhớ cảnh khó quê cha

...

Khi sống ở đất hiền

Đừng quên người biển khổ

Trên thuyền yên bến đỗ

Hãy nhớ kẻ phong ba.

(Một lời xin – Trang Châu)

Tâm lòng nhân đạo của nhà thơ chứa chan tình người, thấm đẫm tình đồng bào đang bơ vơ nơi xứ lạ quê người.

Trang Châu lâm liệt đứng một mình, không giống các nhà thơ khác. Nói đến giòng sông Cửu là đề nhắc đến quê hương, lưu lạc quê người nhưng lòng vẫn một phương. Mùa thu xứ người lá vàng ủa mà nhà thơ vẫn thấy màu lá quê hương.

Ngược lại, Nguyên Sa: “Mai anh về giữa bến sông Seine/ Anh về giữa một giòng sông trắng/

Là áo sương mù hay áo em”. Nguyên Sa mơ màng tìm người yêu mà chỉ thấy sương mù và bóng trắng... Cung Trầm Tưởng tả cảnh biệt ly với người yêu: “Lên xe tiễn em đi/ Chưa bao giờ buồn thế/ Trời mùa Đông Paris/ Suốt đời làm chia ly”. Cũng là cảnh buồn tiễn biệt người yêu.

Cả hai nhà thơ nói đến sông Seine hay Paris cũng chỉ là nói đến tình yêu trai gái.

Trang Châu trái lại, mỗi lần nhắc đến giòng sông Cừu là lòng thương nhớ quê hương nổi dậy:

“Ta về hẹn với dòng sông Cừu

Nổi lại bờ chia một nhịp cầu

Xanh xanh mái tóc bên đầu súng

Áo trắng thương thương áo bạc màu”.

Điểm sáng chói nhứt của Trang Châu là lòng yêu nước, yêu quê hương, yêu Tự Do Dân Chủ. Tất cả đều thể hiện trong dòng thơ Trang Châu.

IV. ĐI TÌM CÁI ĐẸP TRONG THƠ TRANG CHÂU

Với khả năng dù khiêm tốn, nhưng cảm nhận là chân thành, cảm xúc là sự thật, tôi đi tìm cái ĐẸP trong vườn thơ Trang Châu.

Làm đẹp tư tưởng là chủ đích của văn. Làm đẹp ngôn từ là chủ đích của thơ. Mà thơ là linh hồn, là sự sống của những chữ tài hoa. Trang Châu tận dụng tu từ pháp (rhétorique): ẩn dụ và hoán dụ cho câu thơ mình đẹp lên. Nhưng ẩn và hoán dụ, người ta xài nhiều quá thành khuôn mòn sáo cũ. Các thi nhân tìm cách làm cho nó mới hơn.

Lưu Trọng Lư:

Mắt em là một dòng sông

Thuyền ta bơi lội trong dòng mắt em.

Đình Hùng:

Dĩ vãng dầm mưa lên bước về

Áo trùng, mây tỏa, mặt sầu che

Run tay ấp nửa bàn chân lạnh

Thương những con đường mưa cuốn đi.

Trang Châu:

Bạn đi để lại thương cùng nhớ

trên những vành tang trắng nhớ thương.

Trang Châu dùng điệp ngữ, đối ngữ để làm đẹp câu thơ:

Quen nhau như thể quen nhau thuở nào. (Điệp ngữ)

Niềm đau không có tuổi - Nỗi buồn không có tên (Đối ngữ)

Ngày đơn chiếc đợi – đêm mòn mỏi trông (Đối nghĩa)

Cái đẹp trong thơ Trang Châu có thật nhiều:

Trong ta từ độ đời xa xứ

Lòng trắng lòng như tay trắng tay

Tuổi già như lá rụng mùa đông, đọc thơ ông nghe ấm trong lòng.

Cái ĐẸP của một bài thơ có thể là cái HAY- dù cái hay chưa chắc là cái ĐẸP, không thể phân tích bằng lý trí mà chỉ cảm nhận bằng trực giác. Cảm thơ như cảm một mùi hương, cảm một công trình nghệ thuật, một bức tranh, một bài hát. Cảm mà không biết tại sao. Đã là cảm thì không thể giải thích bằng lý trí. Cảm là việc của con tim. Con tim và lý trí không đi cùng một con đường. Thơ hay là thơ, lời đã cạn mà ý chưa hết. Đọc xong bài thơ mà ý tình còn lan man mãi trong tâm hồn. Một thoáng tâm tư, một cõi lòng nào đó còn lẩn khuất sau bài thơ, một xôn xao thầm kín có khi ta thấy chính là tâm sự của chính ta. Giống như giọng ca của người ca sĩ hay là hay ở giọng ngân dài sau tiếng hát. Giọng ngân dài nhỏ dần, kéo dài rồi mất hút... làm xao xuyến tâm tư người nghe, rung động tận làn da thớ thịt.

Riêng kẻ viết bài - Đọc thơ ông mà nghe lòng thương cảm bồi hồi. Một cuộc đời sóng gió, lao đao, những cuộc tình nửa chừng gãy đổ, nỗi cô đơn dằng dặc tâm hồn, ít người hiểu được ông: **“người hiểu ta xa như núi thẳm, người ở gần như khối đá vô tri”**. Ông nguyện “trọn đời làm con đường thẳng, dù tình đời chỉ là những khúc quanh”... Về tình yêu, chính ông quan niệm cuộc tình của ông khác người: “Mỗi người đàn bà chỉ nắm được nửa đời tôi. Và họ yêu tôi với ít nhiều tuyệt vọng”. Chính ông quan niệm tình yêu chỉ có phân nửa. Có lẽ cuộc đời nghệ sĩ tính của ông khiến ông sống tận cùng cái bản ngã nghệ sĩ của ông. Biết đâu đó là niềm hạnh phúc của người nghệ sĩ. Dẫu sao - tôi đã tìm thấy cái Mới Lạ và cái Đẹp trong vườn thơ Trang Châu.

V. DÒNG THƠ CÁCH TÂN TRONG VƯỜN THƠ TRANG CHÂU:

Biến thiên là định luật muôn đời của Tạo hóa. Càn khôn vũ trụ thay đổi. Chiếc kim đồng hồ không đi ngược chiều. Thời gian không bao giờ ngừng lại. Con người cũng bị cuốn hút theo dòng

thời gian biến động. Ta không còn là ta sau một tích tắc đồng hồ hay một sát na thời gian. Dòng thi văn cũng vậy, cũng biến đổi theo thời gian. Dòng thơ tiền chiến mất dần tính cách đăng đối, hài hòa, vần điệu du dương. Nhà thơ ngày nay, từ bán thế kỷ 20 hay rõ rệt hơn là sau 45 - mở rộng mọi cánh cửa tâm hồn để cuộc đời ào ạt đi vào. Nhưng, cuộc đời vốn không bằng phẳng, êm xuôi mà nó trần trụi, sần sùi, ngoằn ngoèo, phức tạp, không suôn sẻ thẳng tắp, không nhẹ nhàng thi vị như Nguyên Sa phát biểu: *"Vần thơ nếu luôn luôn thật sát thì sẽ nhàm chán. Vần không sát, thậm chí, lạc vận, nếu sử dụng đúng cách, đúng chỗ, vẫn ra một bài thơ hay. Vần thì có: Vần chính, vần thông, vần cưỡng ép, lạc vận."* (Hồi ký Nguyên Sa)

Thơ tiền chiến xa rời cuộc đời. Thơ ngày nay gần gũi và phản ánh cuộc đời.

Đó là lý do xuất phát dòng thơ cách tân. Và:

"Thơ không còn là món trang điểm ở cung đình, món đưa cay trong buổi tiệc, cái áo giáp cho người ta phùng xòe trước đám đông, những khẩu hiệu để người ta biểu dương lực lượng. Mà thơ ngày nay là chiếc nạng vững chắc cho người già, chỗ dựa cho người thất thế, từ đó, đứng lên làm lại cuộc đời." (Nguyễn Mộng Giác). Phùng Quán cũng có nhận xét tương tự: *"Có những phút ngả lòng, vịn câu thơ mà đứng dậy."*

Trang Châu là một nhà thơ nhạy cảm trước dòng đời biến động và luôn luôn chủ trương đi tìm cái MỚI LẠ. Nhưng cái mới lạ độc đáo của Trang Châu là sự "MỚI LẠ CHỪNG MỰC", không ồ ạt quá khích, có thể làm hỏng bài thơ của mình vì không gọi được cảm xúc trong lòng người đọc. Bài thơ không gây cảm xúc là bài thơ hỏng, bài thơ không phải thơ. Thơ cách tân của ông mới về hình thức lẫn nội dung nhưng vẫn còn phảng phất hơi thơ cũ, bằng bạc mờ hồ những âm thanh, vần điệu rất nên thơ. Người đọc vẫn rung động và cảm nhận được sự thể hiện của cuộc đời ở khía cạnh tích cực nên thơ của nó. Bài thơ "NẾU HÔM NAY" chứng minh luận cứ này:

nếu hôm nay

tôi còn hai mươi tuổi

tôi sẽ về

dù gió sáng mưa đêm

tôi sẽ về

chia sẻ với anh chị em

niềm tin cùng hệ lụy

tôi sẽ về

ngày đi đêm nghĩ

tôi sẽ về

bằng khối óc con tim

tôi sẽ về

góp trắng thay đen

Nghiêng vai cùng gánh vác.

(Ngưng trích)

Người đọc vẫn nghe phảng phất những âm thanh vần điệu tuy không chặt chẽ, đăng đối như thơ tiền chiến nhưng vẫn cảm nhận được vần điệu nhẹ ần khuất trong bài thơ và ý nghĩa cao đẹp của một người "không còn 20 tuổi", mà tấm lòng vẫn muốn cùng anh chị em vùng lên đấu tranh đòi quyền sống, đòi Tự Do Dân Chủ cho quê hương Tô Quốc.

Dùng ẩn dụ (métaphore), để làm đẹp tư tưởng là chủ đích của văn, làm đẹp ngôn từ là chủ đích của thơ. Trang Châu dùng điệp ý ("tôi sẽ về") để nhấn mạnh, để làm nổi bật ý "tôi sẽ về" dù gió sáng mưa đêm, ngày đi đêm nghĩ, "tôi sẽ về" bằng khối óc con tim, "tôi sẽ về" góp trắng thay đen, nghiêng vai cùng gánh vác... Ngôn từ bình dị mà ý nghĩa sâu xa.

Đọc thơ Trang Châu, độc giả còn thấy mùa xuân trong mùa hạ:

Trong cây khô lá

Anh thấy màu tươi

Trên cánh hoa tàn

Anh thấy bình minh

Khi chiều nắng nhạt

Anh thấy mặt người gần

Trong ánh mắt người xa.

VI. CUỘC ĐỜI TRANG CHÂU: Một cuộc đời sôi nổi, đầy sóng gió và rất cô đơn. Nhà thơ tự thán:

Đời yên, ta chẳng là ta nữa

Ta chỉ là ta khi bão lên

(Tình ta - Trang Châu)

Cái ta thật của Trang Châu là cái ta khi bão lên, nghĩa là khi có sóng gió, bão bùng thì cái ta thật của Trang Châu mới hiện ra. Nếu thật vậy thì người nghệ sĩ Trang Châu sống trọn vẹn cái nghệ sĩ tính của mình, sống tận cùng cái bản ngã nghệ sĩ của mình. Đường như đó là cái hạnh phúc của

người nghệ sĩ Trang Châu. Nhiều lúc rất cô đơn, không ai hiểu mình:

***“Ta trót sinh đứng bên lề cuộc sống
Mang cô đơn lắm lắm một mình đi
Người hiểu ta xa như bờ núi thẳm
Người ở gần như khối đá vô tri.
Những tình yêu ta đã cho và nhận
Những buồn vui như bọt nước mong manh.***

Tuy nhiên, cuộc đời dù sóng gió, sôi nổi nhưng có lúc phải dừng bước giang hồ tìm một tổ ấm. Trang Châu cuối đời sung sướng gặp được người:

***em như tuổi mộng không già
tình chan chứa đọng trong tà áo bay***

.....

***từ thân lữ khách không nhà
em đang tay đón môi ngà ngọc dâng
dấu ta cát bụi phong trần
cũng xin rũ áo một lần nghỉ chân***

Nhà thơ bây giờ dừng bước giang hồ, hạnh phúc với tình yêu chân thật:

***Ta về bỏ gió bắn khoăn
Bỏ mây lơ lửng, bỏ trắng ven đồi
Bỏ buồn, bỏ nhớ khôn nguôi
Làm con tim nhỏ cuối đời yêu em
Xin thành tâm chúc nhà thơ sống hạnh phúc
với người yêu trong tổ ấm cuối đời.***

T.B: Vì khuôn khổ của một bài viết không cho phép. Vườn thơ Trang Châu còn nhiều điều chưa được nói đến. Bởi có nhiều cái LẠ về ngôn từ, về tứ thơ, về nghệ thuật sử dụng hòa phối ngữ âm, về sự luyến láy và trên tất cả là tấm lòng yêu nước của nhà thơ dù tuổi đời đã qua con số tám nhưng nhà thơ vẫn muốn góp sức với tuổi trẻ vươn lên cùng với hồn thiêng sông núi. Tấm lòng đó đáng trân quý biết bao!

LÊ QUỐC*

Hè năm 2022

**Nhà văn Lê Quốc là tác giả tuyển tập văn Một Góc Trời Quê xuất bản năm 2016. Trước 1975, sau khi đậu Cử nhân Văn khoa và tốt nghiệp Cao học Kinh tế-Tài chính, Học Viện Quốc Gia Hành Chánh, ông làm Thanh tra Tiểu học rồi Giáo sư Trung học Đệ Nhị cấp, Bộ Quốc Gia Giáo Dục, sau cùng là Đốc sự Hành chánh (Phó Trưởng ty Thuế vụ Quận 6-11 Đô thành Sài-gòn và Gia-định). Ở hải ngoại ông có bài viết đăng ở các tạp chí Nghệ Thuật, Làng Văn, Thời Báo, Sài Gòn Nhỏ, Tân Văn, Đồng Nai Sông Cửu, Người Việt Montréal.*

● ● ●

Ảnh đẹp về Mèo: Linh Miêu săn Hồng Hạc

'Một con mèo và phần thưởng của nó' - Dennis Stogsdill giải nhất cuộc thi nhiếp ảnh do trang Nature TTL tổ chức.

Xuân Nhớ Bạn

Trang Châu

Tao sẽ vui xuân cùng thiên hạ
 Dù Tết năm nay không có mây
 Nói rứa chứ mình tao cũng chán
 Thiếu mây rượu không đã cơn say
 Bao năm rồi phải không mây nhi
 Hai đứa ôm chung giấc mộng đầy
 Cái thuở hồn đang non trẻ ấy
 Xem đời dễ như trở bàn tay
 Tao nhớ chúng mình say ngất ngưỡng
 Một đêm trừ tịch khói hương bay
 Văn chương chửi đồng qua thời thế
 Chính trị bàn từ đông sang tây
 Chán chê hai đứa kên ra ngủ
 Sáng dậy thề nhau: Tao không say!
 Một kỷ niệm xưa mây có nhớ
 Hai đứa yêu và đã đắm say
 Cô gái trước nhà căn gác trọ
 Nhìn mình đôi má đỏ hây hây
 Một dạo chúng mình tương tư quá
 Tao làm thơ, mây hát suốt ngày!
 Bây giờ em đã lên bà lớn
 Con đũa tay bông, đũa dất tay
 Mà mây vẫn còn lưu lạc đó
 Mà tao vẫn còn lắt khắt đây
 Nhắc đôi kỷ niệm ngày xưa để
 Buồn cho thế sự của hôm nay
 Bao năm mơ ước chưa tròn ý

Duyên chỉ thêm nhiều men đắng cay
 Đuối đeo, đeo đuối trăm hình bóng
 Rút cuộc còn tao với một mây!
 Đã hẹn xuân này ăn Tết muộn
 Chúc nhau nâng một cốc rượu đầy
 Những tưởng chông gai cùng sát cánh
 Nào ngờ thế nước bất chia tay!
 Còn đâu những buổi sương chiều xuống
 Mưa lạnh, đường xa, gió heo may
 Bấm tay ngồi đêm ngày phiêu bạt
 Chợt thấy xuân về trên khóm cây
 Mây vẫn âm thầm quê cũ sống
 Tao phải bôn ba đất nước này
 Cách sông, cách núi, lòng không cách
 Nhớ mây tao chỉ một cơn say
 Văn chương xứ Việt giờ chắc đất?
 Mấy mươi triệu kẻ đọc văn mây?
 Văn mây còn như văn ngày trước
 Giọng cười pha lẫn ý chua cay?
 Tao ở bên này xem tuyết trắng
 Thơ lòng một cõi tha hồ hay
 Thơ hay khôn nổi không người đọc
 Nhìn tóc hoe vàng nhớ tóc mây!
 Tao sẽ vui xuân cùng thiên hạ
 Dù Tết năm nay không có mây
 Nói rứa chứ mình tao cũng chán
 Rượu buồn, thiếu bạn, uống không say

Tô Thùy Yên Và Những Bài Thơ Viết Trong Tù

PHẠM TÍN AN NINH

(Để tưởng niệm anh – nhân dịp giỗ lần thứ ba của nhà thơ Tô Thùy Yên)

Một người dốt đặc về thơ phú như tôi mà lại từng được làm bạn và làm bàn về thơ cùng với một nhà thơ nổi danh như Tô Thùy Yên thì đúng là chuyện lạ. Cho dù đó là chuyện ở trong tù. Vì vậy, khi biết tin anh qua đời, một số bạn tù khuyên tôi nên viết một bài để tưởng niệm anh, nhưng tôi không dám. Vì thấy rất nhiều nhà văn nhà thơ tên tuổi bậc thầy đã viết về anh, hơn nữa tôi ngại người đời thường dị nghị chuyện “thấy người sang bắt quàng làm họ.” Hôm nay nhân ngày giỗ lần thứ ba của anh, theo truyền thống Việt nam, là ngày chính thức mãn tang anh,

tôi xin viết đôi điều để tưởng nhớ anh và nhắc lại vài kỷ niệm cùng anh trong tù.

Khi còn ngoài Bắc, có thời gian tôi đã từng ở chung trại tù với anh Đinh Thành Tiên (tên khai sanh của Tô Thùy Yên), nhưng khác đội, lúc ấy chưa biết nhiều về anh và cũng chưa có dịp thân quen anh. Mãi đến tháng 9 năm 1981, chuyển vào Nam, đến Trại Z- 30 C Hàm Tân, anh và tôi được “biên chế” ở cùng một đội, và nắm gần nhau trong gần hai năm, cho đến khi tôi ra tù. Đặc biệt trong đội này có cả anh Đặng Trần Huân, cũng nắm cách chúng tôi vài ba người. Và tôi được hân hạnh thân thiết với cả hai. Khi ấy, tôi biết danh anh Đặng Trần Huân nhiều hơn là anh Đinh Thành Tiên, vì quanh năm hành quân trong núi rừng chưa có cơ hội được đọc nhiều thơ Tô Thùy Yên, chỉ biết mỗi bài Chiều Trên Phá Tam Giang được phổ nhạc và loáng thoáng chuyện tình giữa anh và nhà văn Nguyễn Thị Thụy Vũ. Riêng anh Đặng Trần Huân thì có nhiều chuyện vui trên báo Chiến Sĩ Cộng Hòa, và “Chuyện Cầm Đàn Bà” mà tôi thường đọc. Cả hai anh đều lớn tuổi hơn tôi, và sau khi biết cha tôi bị chết ở một trại tù khác trong Nam, vợ con nheo nhóc, nên tôi trở thành một trong những con bà Phước trong tù, hai anh đều thương quý tôi. Nằm bên cạnh anh Tô Thùy Yên, nên tôi thường được anh đọc cho nghe những đoạn thơ anh ứng khẩu hay sáng tác. Anh có thói quen làm bài thơ nào cũng dài. Bất cứ lúc nào, ngay cả khi đang phải lao động, anh thì thầm ứng khẩu một vài câu hay vài đoạn, đến tối nằm đọc lại, ghi vào tờ giấy nhỏ để sau đó ghép thành một bài dài. Có khi cả năm mới đủ một bài. Nghe anh thì thầm những câu thơ anh viết, thét rồi tôi thuộc lòng và còn nhớ hơn cả chính anh. Tôi dốt về thơ nhưng lại có tính mê thơ từ nhỏ. Vì vậy có nhiều khi anh quên, tôi có nhiệm vụ phải nhắc bài thơ đã quên rồi, để anh tiếp tục. Anh làm thơ trong trí, lẩm bẩm một mình, đọc cho tôi nghe, rồi chép vội vào một mảnh giấy nhỏ, nhét ở đâu đó. Thỉnh thoảng anh nhờ tôi giữ hộ một số. Có lần anh bỏ vào cuốn tự điển Anh-Việt được gia đình thăm nuôi, ngay trang bằng cái bìa của cuốn truyện “Thép Đã Tôi Thế Đây” nên qua mắt được gã công an kiểm soát. Anh học Anh văn bằng cách say sưa đọc cuốn sách gối đầu giường của người cộng sản, tác phẩm nổi tiếng của văn hào Nga Nikolai A. Ostrovsky, nhưng kỳ thực, chỉ có

cài bìa, còn cả phần ruột là cuốn tự điển Anh – Việt của tác giả Nguyễn Văn Khôn. Có một lần không may, bất ngờ cả trại bị khám xét “đột xuất”. Các tù nhân có lệnh mang theo tất cả đồ đạc tư trang ra ngoài sân để chuyển trại. Một tên công an lục lọi đủ mọi thứ, khám phá cuốn sách mang tên “Thép đã tôi thế đấy” lại là cuốn sách toàn chữ của “đế quốc Mỹ”, và trong đó còn có cả mấy mẫu giấy có vài câu thơ “phản động” nên anh bị cùm hơn hai tuần. Cuốn sách và mấy bài thơ, tất nhiên bị tịch thu. Hôm mới được thả về đội, anh yếu và mệt quá, thêm một chút “phản kháng” nữa, nên anh dặn tôi, khuya này, khi nào nghe anh rên thì tôi hô to ‘cấp cứu, có tù bệnh đột xuất’. Lúc ấy người phụ trách trạm xá là Bác sĩ Anh, nguyên là Y sĩ Thiếu Tá bị bắt trong vụ nhà thờ Vinh Sơn sau 1975, kêu án 30 năm tù. Nghe nói là ông có một ông anh lại là Trung Tá Bác sĩ Công An CS, nên bảo lãnh để được ra làm ở trạm xá thay vì phải lao động. Dường như Bác sĩ Anh là bạn khá thân với anh Đinh Thành Tiên trước kia, nên hai người có hẹn nhau, nếu khi nào anh Tiên gọi cấp cứu thì bác sĩ Anh đến khám và cho lên bệnh xá nằm vài hôm, khỏi phải đi lao động. Anh được ban cho cái bệnh loét bao tử. Đây cũng là dịp để anh thoải mái làm thơ. Chỉ có tôi là người duy nhất biết được giao kèo bí mật này, nên khi anh Tiên kéo tay tôi và bắt đầu rên là tôi hô to “Cấp cứu! Cấp Cứu! Có tù bị bệnh đột xuất”. Và lần nào, đám công an cũng đưa Bs Anh đến khám và cho khiêng anh về trạm xá! Bác sĩ Anh là một bác sĩ giỏi, một con người khẳng khái, tư cách và rất hết lòng với anh em.

Trong những bài thơ anh viết, bài mà tôi thuộc lòng và thích nhất đó là bài “*Tháng Chạp Buồn*”. Anh viết mấy đoạn đầu của bài thơ này vào giữa tháng Chạp năm 1981, mãi đến tháng Chạp năm 1982 anh mới viết xong mấy đoạn cuối (tức là khi đã ở tù hơn tám năm, nhưng sau này có bài được viết là chín năm) Anh đọc và giải thích từng câu, từng đoạn trong bài thơ cho tôi nghe. Rất nhiều câu tôi rất tâm đắc, như : “*Tám năm áo rách bao nhiêu lượt, con và chồng lên những nỗi niềm*”, nhưng cũng có đôi câu tôi dốt nên không hiểu, như “*Cha mẹ già như trúc trở bông*”, nhờ anh giải thích tôi mới biết khi trúc trở bông là trúc sắp chết. Tôi nỗ lực làm thơ của anh và rất

cảm động khi đọc bài thơ anh viết, bởi câu nào cũng mang đầy tâm trạng của anh mà cũng của chính tôi và những người bạn tù khác nữa. Anh bảo viết bài thơ này tặng tôi. Và anh tặng thật. Anh viết vào một mảnh giấy được xếp thật nhỏ với chữ cũng thật nhỏ đầy kín cả hai mặt. Chữ anh viết khá đẹp. Mảnh giấy xếp nhỏ có thể kẹp giữa hai ngón tay. Khi nghe báo tin tôi được ra tù, anh mừng cho tôi, nhưng tôi cũng nhận ra nét thoáng buồn trong mắt anh, vì từ nay sẽ mất thằng bạn tù anh xem như thằng em thân thiết, từng lắng nghe và thuộc những bài thơ mang cả nỗi lòng anh. Biết tôi đã thuộc nằm lòng, anh vẫn bảo cố giấu mảnh giấy có chép bài thơ mang về làm kỷ niệm, vì khá dài nên cũng chóng quên. Nhưng khi lên ban chỉ huy trại xếp hàng chờ lãnh tấm giấy ra trại, thấy mấy anh bạn tù phía trước bị khám xét quá kỹ quá, tôi nhát gan, vội bỏ mảnh giấy vào miệng nhai nát rồi nuốt vào cái dạ dày đang đói. Khi về đến nhà, tôi liền ngồi viết lại cả bài thơ và đưa cho vợ tôi đọc. Nàng rơm rớm nước mắt.

Khi biết tin anh đến Mỹ, tôi đang ở NaUy, nên nhờ cô con gái lớn đang sang học ở Cali liên lạc tìm thăm anh. Anh vui lắm. Từ đó anh em thường liên lạc thăm nhau. Tôi chép lại bài thơ “*Tháng Chạp Buồn*” gửi cho anh, vì anh cho biết đã không còn nhớ rõ một vài câu trong đó.

THÁNG CHẠP BUỒN

*Tết này con vẫn chưa về được
Chân mới còn lê nặng kiếp tù
Con nghĩ mà đau muôn nỗi nhớ
Tám năm lòng bạc những thiên thu*

*Tám năm những tưởng là vô tận
Rời cũng qua như tiếng rưng rời ...
Thương nhớ nghe chừng sông biển cạn
Nghe chừng gãy những cánh chim bay*

*Con đi đã mấy miền Nam Bắc
Đâu cũng thì đau đớn giống nơi
Con khóc hồn tan thành nước mắt
Lâu rồi trời đất hết ban mai*

*Tuổi con đã quá thời nghi hoặc
Sao vẫn như người đi giữa đêm
Tám năm áo rách bao nhiêu lượt*

Con và chồng lên những nỗi niềm

*Con nhớ cội mai già trước ngõ
Xuân này có gắng gương ra hoa
Xót xa thế, thiết tha là thế
Đời mất đi từng mảnh thịt da*

*Căn nhà đã có thời gian ngủ
Bụi một rơi và ngọn gió qua
Thăm thẳm nghìn đêm chong mắt đợi
Ai trầm luân đó đã về chưa ?*

*Con nhớ khu vườn sau vắng lạnh
Mỗi cây làm chứng một thâm tình
Quây quần bên mẹ cha buồn bã
Như một phần con đứng lặng thinh*

*Tám năm con thức ngàn đêm trắng
Mơ sáng ngày mai đời đổi thay
Con nắm tay mình trong bóng tối
Hiểu rằng sống được cũng là may*

*Tám năm con giấu trong tâm tưởng
Thanh kiếm giang hồ thuở thiếu niên
Mà đợi ngày mai trời trở giấc
Đem thân làm trận lốc kinh thiên*

*Tết này con vẫn chưa về được
Sóng núi còn ngăn những tấm lòng
Nên đành lấy nhớ thương mừng tuổi
Cha mẹ già như trúc trở bông*

* * *

*Tết này anh vẫn chưa về được
Chắc hẳn em buồn như cỏ thu
Ngọn gió mùa xưa hiu hắt thổi
Dòng đời nghe lạnh nỗi thờ ơ*

*Tám năm hiu quạnh vang mồn mõi
Những tiếng vang từ mỗi nhịp tim
Những tiếng vang sâu từ cõi chết
Qua ngàn lớp cửa nặng nề im*

*Con sông nước chảy đôi miền nhớ
Biền biệt trời, ngày một một xa
Còn gọi nhau qua từng giấc mộng
Bàng hoàng như một cánh chim sa*

*Trong ấy mùa xuân có đến không ?
Mùa xuân hoa nở má em hồng
Mùa xuân áo mới như hy vọng
Nắng mặt trời lên ánh mắt trong*

*Ở đây có lẽ xuân không đến
Rừng núi chưa tan giấc nồm nề
Thương nhớ tràn như con lũ máu
Lòng anh đã vỡ những con đê*

*Lòng anh đau nỗi quê hương mất
Đời bỏ đi chưa hả nhục nhằn
Có chết cũng thành ma vất vưởng
Đêm về thương khóc nhớ quê hương*

*Anh nhớ con đường em vẫn đi
Cỏ hoa búi rối gọi nhau về
Thời gian có ngủ mê từ đó
Nhan sắc bây giờ có ủ ê ?*

*Anh nhớ bao điều tưởng đã quên
Tình xưa như nước chảy trăm miền
Tình xưa như hạt cây khô rụng
Từ những mùa xa lá phủ lên*

*Anh nhớ làm sao mà chẳng nhớ
Căn nhà ẩm tiếng nói thân thương
Căn nhà như giấc chiêm bao biếc
Có ánh trăng và hương dạ lan*

*Làm sao em chẳng buồn cho được
Tám độ mai rơi hết mộng vàng
Mái tóc ủ thời con gái cũ
Bây giờ e cũng đã phai hương*

*Tết này anh vẫn chưa về được
Lau sậy già thêm một tuổi xuân
Còn nhớ thương ai miền gió cát
Bao giờ mới dứt được trầm luân !*

* * *

*Tết này cha vẫn chưa về được
Chắc hẳn con buồn cạn tuổi thơ
Từ buổi cha đi, nhà tróc nóc
Tuổi thơ thôi cũng nhuốm bơ phờ*

Từ buổi cha đi đời lặng lẽ
Mắt nai héo đỏ nỗi mong chờ
Mỗi lần có khách đi vào ngõ
Con bỏ vui đùa đứng ngẩn ngơ

Con sáo trong lòng con đã chết
Bé ơi sao bé mãi đi tìm
Con kêu lạc giọng ơi... ơi... sáo
Rồi khóc trong chiều muộn nhá nhem

Tám năm mưa gió qua rên rĩ
Chim nhỏ không còn vui líu lo
Ngơ ngác tuổi thơ người lớn sớm
Nhìn đâu cũng chỉ thấy bơ vơ

Đã tám năm rồi con bỏ học
Cuộc đời như một bát cơm thiêu
Mỗi lần có phải qua trường cũ
Con bước nhanh vì sợ bạn kêu

Lần hồi rau cháo mẹ nuôi con
Con lớn lên theo vụn nỗi buồn
Mơ ước ngày sau làm tráng sĩ
Đem thân vào những chốn đau thương

Ngày sau con dựng ngôi nhà lớn
Trông lại tình thương dọc nẻo đời
Tạc lại con người khôi việt đẹp
Làm nên thế giới mới tinh khôi

Cha thương con biết bao mà kể
Ôi mắt nhưng reo ánh nỗi niềm
Mái tóc tơ hồng hương nắng hạ
Tuổi thơ mùi sách mới lảng lảng

Xa con cha thấy buồn vô hạn
Như mất thêm lần nữa tuổi thơ
Cha tiếc không cùng con sống lại
Ngày vui cha vẫn giấu trong mơ

Ôi cánh diều băng mùa hạ cũ
Xương tàn còn đọng ngọn tre cao
Đến nay trời nổi bao lần gió
Con tưởng oan hồn vật vã đau

Tết này cha vẫn chưa về được
Đành hẹn cùng con tết khác thôi
Con nhớ để dành cây pháo cũ

Để dành một chút tuổi thơ vui.

Tô Thùy Yên

Sau này, bài thơ TA VỀ, anh viết khi ra tù, đã trở thành một tuyệt tác, đưa tên tuổi anh lên tột đỉnh thi ca. Bài thơ mà gần như người Việt khắp thế giới đều biết đến, ngay một vài tờ báo văn nghệ trong nước cũng đã đăng tải, bình phẩm và ngợi ca. Bài thơ rất dài, nhưng nhiều người thuộc nằm lòng, chỉ cần nhắc đến một vài chữ, như “*cám ơn hoa đã vì ta nở*”...là biết ngay đến Tô Thùy Yên. Nhưng với tôi, bài thơ “Tháng Chạp Buồn” lại gây cho tôi nhiều xúc động hơn, không chỉ nó mang nhiều tâm trạng của “*tám năm áo rách bao nhiêu lượt, tôi và chồng lên những nỗi niềm*” mà còn gọi lại nhiều kỷ niệm gắn bó giữa anh Tô Thùy Yên và cá nhân tôi trong những năm tù ngục

Trong tù, anh có kể cho tôi nghe cuộc tình của anh với nhà văn Nguyễn Thị Thụy Vũ. Anh cũng tỏ ra ân hận và thấy có lỗi với cả hai người đàn bà, chị Nguyễn Thị Thụy Vũ và chị Huỳnh Diệu Bích, người vợ chính thức mà anh hết lời ca ngợi. Cuộc tình này đã gây cho anh khá nhiều tai tiếng và cũng để lại nhiều dấu vết trong anh.

Anh Đặng Trần Huân lớn hơn anh Đinh Thành Tiên mười tuổi, khi ấy tóc đã bạc trắng, cùng phục vụ trong Tổng Cục CTCT nhưng người Bắc người Nam, khác tính nhau và dường như không mấy thân nhau. Tô Thùy Yên thì trầm ngâm, ít nói, còn Đặng Trần Huân thì thường vui đùa, bốn cợt. Khi tâm tình với tôi, anh Đặng Trần Huân cũng thường có ý trách anh Tô Thùy Yên về chuyện Nguyễn Thị Thụy Vũ. Tôi vừa đùa vừa bênh vực: *tình của giới văn nghệ mà, nên thông cảm, bố ạ!* Tôi thường gọi anh Đặng Trần Huân là bố và anh cũng xưng bố với tôi. Vì có lần anh đùa, bảo “*bố có cô con gái út chưa chồng, nếu mai này mày ra tù mà vợ đã lấy chồng khác tao sẽ gả nó cho mày!*” (xin lỗi cô gái út, nếu đọc được mấy dòng này)

Cả hai anh đều sang Mỹ cùng gia đình theo diện HO. Anh Đặng Trần Huân mất vào năm 2003 tại Nam Cali, sau khi sinh hoạt báo chí, văn nghệ

một thời gian. Anh Tô Thùy Yên thì nổi tiếng với bài thơ Ta Về, nhưng không còn sáng tác nhiều. Chỉ ra mắt duy nhất tập thơ “Thấp Tà”

Đọc tập thơ anh gởi tặng, tôi nghĩ có lẽ đây là một kết thúc, khi ở đâu tập thơ anh viết:

Thấp tạ cần khôn một vô ích

Thấp tạ nhân quần một luyến thương

Và

Thức cho xong bài thơ

Mai sớm ra đi

Cài hờ lên cửa tặng

Tôi gọi sang cảm ơn anh và đùa:

– Đọc tập thơ này có nhiều câu em không hiểu được. Và lại, ông anh còn yêu đời quá mà “thấp tạ” làm chi sớm vậy?

Tập thơ xuất bản năm 2004, mãi đến mười lăm năm sau, ngày 21 tháng 5 năm 2019, nhà thơ Tô Thùy Yên mới ra đi. Và đúng là anh cũng đã yêu đời thật, khi trải qua một cuộc tình đẹp đầy tính văn nghệ với một cô con gái trẻ, mê thơ và ngưỡng mộ anh!

Rồi mọi người sẽ nhớ tới anh, nhớ mãi thơ anh. Bài thơ Ta Về sẽ trở thành bất tử. Riêng tôi sẽ không thể nào quên người anh, bạn tù, một nhà thơ lớn, có tâm hồn, lãng mạn, nhưng luôn khí khái, đã cho tôi nhiều kỷ niệm dễ thương, thi vị ngay trong cảnh khốn cùng nhất của kiếp con người.

Bắc Áu, 21.5.2022

Phạm Tín An Ninh

Lớp Tang Thương

Lê Bái

Ngày ấy cùng say trong quán rượu
Sầu tư đã cạn rượu hồ vơi,
Hai chàng trai trẻ ca rồi hát,
Bắt chước người xưa đề vách chơi:

"Nhớ Hạnh Hoa thôn quán rượu này.
Nhớ ngày nhớ tháng hẹn rồi đây,
Mười năm sau sẽ cùng chung lại
Xem cuộc đời qua mây đổi thay."

"Ngày ấy hắt đầu chưa điểm bạc
Biết bao dòng nước chảy qua cầu!
Lối xưa từ quán còn không nhỉ?
Bể rộng mong đừng hoá ruộng dâu!"

Chưa tới mười năm quán Hạnh Hoa,
Xuyên ngang từ quán ánh dương tà,
Một người xuống ngựa mười năm trước
Một chén men tràn tuổi lệ sa.

Mùa Xuân của Chúng mình

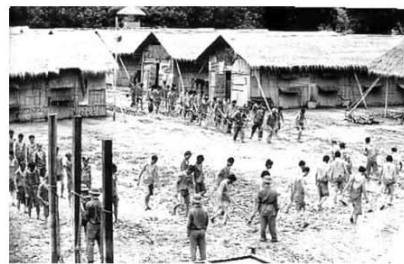
Em ra đi nơi này không thể
Anh vào tù trả nợ chiến chinh
Trời Dak Nông bụi mù tăm tối
Mưa bây giờ mặn đỏ Trường Sa

Em ra đi nơi này như thế
Hòa Bình rồichẳng có tự do
Anh bước giữa rừng cờ biểu ngữ
Mặt trời đỏ máu ở sau lưng

Mỗi ngày anh chọn một niềm vui
Quên đi cuộc sống quá đọa đầy
Những đêm dài biệt giam giá lạnh
Nỗi buồn bạn chết cứng chiều qua

Độc lập tự do chỉ là bánh vẽ
Hạnh phúc quê hương sao quá khô hời
Em đứng về ngõ cũ chẳng thân quen
Cả nước đang Tùquê hương đối khổ

Hãy đốt lên đi ngọn lửa xuống đường
Mưa hồng buổi đó vào mùa tranh đấu
Chút nào ấm nóng quê hương giữ lửa
Hết vang lên rung chuyển thể gian này

Ất Mão 1975 đến Quý Mão 2023

Một mùa Xuân nữa lại trở về
Vội vội thêm đau...chuyện xa Quê
Nhớ quá đường xưa ngày ly biệt
Thương hoài chốn cũ buổi chia xa

Xuân xưa chờ đợi đến bao giờ. ?
Buồn Ty nạn.....nỗi nhớ chơi vơi
Tổ Quốc ơi, giờ đây xa quá
Lấp kín đường xưa....chuyện ước mơ

Nỗi buồn ray rứt buổi chia xa
Tháng năm như lá rụng bên đường
Tìm vớ vờ vàng nơi đất khách
Mùa Xuân chẳng đến.....tìm đâu nữa ?

NGUYỄN NHƯ THÀNH

Tổng Hội Phó Ngoại Vụ Tổng Hội Cựu Tù Nhân Chính Trị VN

Lá thư Canada**CUỘC TÔNG DU LỊCH SỬ***Trà Lữ*

CNS photo/Vatican Media

Tuần lễ cuối tháng 7 vừa qua, Canada đã đón tiếp Đức Thánh Cha Francis. Ngài đến Canada không phải để thăm viếng ngoại giao mà để xin lỗi và hòa giải với người Da Đỏ. Chuyện này có cái gốc cách đây 100 năm từ khi chính quyền Canada cưỡng bách trẻ em Da Đỏ vào các trường nội trú, trước sau có tới 139 trường. Chính quyền Canada trao việc giáo dục và quản trị phần lớn các trường này cho giáo hội Công Giáo. Mục đích là cải hóa các em từ bỏ nếp sống Da Đỏ để sống như người Da Trắng, vì

người da trắng nghĩ rằng văn hóa người Da Đỏ là man rợ. Đã có tới 150 ngàn em Da Đỏ bị đưa vào các trường này và có tới 4.000 em đã chết ở đây. Việc này đã làm người Da Đỏ phẫn nộ. Và chính quyền Canada đã nhận ra đây là một việc làm sai lầm, đã xúc phạm nặng tới người Da Đỏ, nên năm 2015 Canada đã chính thức xin lỗi người Da Đỏ, nhưng người Da Đỏ vẫn chưa hài lòng, vẫn còn thù hận người Da Trắng. Tháng 5, 2021 người ta phát hiện ra nhiều nấm mồ hoang chôn tập thể ở một số trường nội trú khi xưa. Con tức giận của

người Da Đỏ lại bùng lên to hơn trước, nhiều nhà thờ trong khu dân bản địa Da Đỏ ở đã bị đốt phá. Họ đòi Giáo Hội Công Giáo phải chính thức xin lỗi và đền bù. Chuyến công du của Đức Giáo Hoàng Francis cuối tháng 7 vừa qua là có mục đích này. Hiện người Da Đỏ sống rải rác khắp nơi, nhưng có 3 nơi tập trung đông nhất là Edmonton có khoảng triệu người gốc First Nations, Quebec có khoảng 600 ngàn người gốc Metis, và miền cực bắc khoảng 65 ngàn dân Inuit. Tháng 4 vừa qua, một phái đoàn Canada gồm giáo sĩ đại biểu các sắc dân Da Đỏ đã sang Roma, Đức Thánh Cha đã đón tiếp và đã ngỏ lời xin lỗi. Nhưng lời xin lỗi này bị coi là chưa mạnh đủ nên cuối tháng Bảy vừa qua, ngài sang tận Canada, và tới tận nơi người Da Đỏ ở để xin lỗi và làm hòa. Đây là chuyến công du không phải thăm chính quyền Canada mà để gặp người Da Đỏ, để mặt đối mặt, nói lời xin lỗi và làm hòa, cho nên nơi đầu tiên máy bay của ngài đáp xuống không phải thủ đô Ottawa mà là Edmonton ở miền tây, một nơi đông dân Da Đỏ nhất. Ngài đã được đón tiếp theo nghi lễ Da Đỏ. Các cụ xem tin thời sự chắc đã thấy. Có điều đặc biệt là trong nghi lễ chào đón thủ nhất ở phi trường, ngồi bên Đức Thánh Cha là bà Toàn Quyền Canada thay mặt Nữ Hoàng, bà toàn quyền tên Mary Simon, một lãnh tụ Inuk của Da Đỏ, và ngồi bên trái là thủ tướng Justin Trudeau. Thật ý nghĩa quá! Điều đặc biệt nữa là trong lần gặp gỡ dân Da Đỏ đầu tiên, thì trên diễn đài Đức Thánh Cha ngồi giữa và 4 vị tù trưởng Da Đỏ ngồi hai bên. 4 vị này mặc y phục Da Đỏ, đầu đội mũ lông chim to lớn, và vị đại diện Da Đỏ đã đội một mũ lông chim cho Đức Thánh Cha. Cái mũ lông chim to lớn này giống y như mũ lông chim mà tổ tiên ta đã đội có ghi trên các mặt trống đồng của VN.

Nghe tôi nói đến đây thì ông Từ Hòe trong làng An Lạc của chúng tôi đã cười khà khà và nói ngay: Đây là chứng cứ rõ ràng nhất rằng người Da Đỏ ở Canada chính là nhóm 50 con của Mẹ Âu Cơ ngày xưa đã theo mẹ lên núi. Mẹ Âu Cơ dẫn con lên núi tức là lên hướng bắc, rồi khi gặp bắc cực thì quẹo sang phía tây, tới bãi biển Bering gặp Alaska, mẹ con đã đi qua Alaska và vào miền đất hiện nay là Canada, đã dừng chân để lập nghiệp. Họ đã tàn sát khắp nơi trên mảnh đất bao la này.

Điều tôi phải nói ngay là trên các bản tin thế giới bây giờ người ta không dùng chữ Da Đỏ mà dùng chữ ‘thổ dân’ hay ‘dân bản địa’, nhưng tôi thích danh xưng Da Đỏ hơn, nghe ấn tượng và đặc sắc. Dân Da Đỏ ở Canada gồm nhiều gốc dân, nhưng được xếp thành 3 loại: First Nations, Metis, và Inuit. Đức Thánh Cha Francis đến 3 nơi có đông 3 sắc dân này là thế.

Chính phủ Canada nhân dịp này công bố sẽ đền 20 tỷ đồng cho cộng đồng Da Đỏ về những thiệt hại trong các dịch vụ trường học cưỡng bách trên.

Canada là đất của người Da Đỏ ở đầu tiên, dấu vết còn ghi ở khắp nơi, rõ ràng nhất là nhiều địa danh mang tiếng Da Đỏ. Như quốc danh **Canada** bởi tiếng Kanata, tiếng của thổ dân Iroquois, nghĩa là ‘cái nhà ta’; như **Toronto** là tiếng thổ dân Mohawk, nghĩa là ‘nơi hẹn hò’; như **Quebec** là tiếng thổ dân Alonquin, nghĩa là ‘lối đi chật’; như **Ontario** là tiếng thổ dân Huron, nghĩa là ‘cái hồ đẹp’; như **Ottawa** là tiếng thổ dân Algonquin, nghĩa là ‘nơi buôn bán trao đổi’; như **Niagara** là tiếng Iroquois, nghĩa là ‘nơi thác đổ như sấm sét’... Ngoài địa danh, trong ngôn ngữ thường ngày ở Canada còn có nhiều tiếng Da Đỏ, như **Igloo**: nơi ở làm bằng tuyết, như **Parka**: áo ấm bằng da thú caribou, như **Kayak**: thuyền độc mộc làm bằng gỗ cây birch ...

Chuyện thời sự Canada về chuyến viếng thăm của Đức Thánh Cha và người Da Đỏ đã dài, xin tạm ngưng giấy lát vì Canada còn nhiều tin nổi bật khác nữa, như: theo tờ báo nổi tiếng quốc tế The Economist bên Anh thì thế giới hiện nay có 10 thành phố có cuộc sống tốt đẹp nhất thế giới, và Canada có 3 thành phố trong danh sách này, đó là Calgary được xếp hạng 4, Vancouver hạng 5 và Toronto hạng 8. Còn Hoa Kỳ không có trong danh sách ‘top 10’ này. Các cụ bên Hoa Kỳ đừng buồn nha.

Ngoài ra là tin về bản đồ chính trị thế giới đang được vẽ lại sau khi NATO có thêm Phần Lan và Thụy Điển. Việc này xảy ra vì Nga Hoàng Putin đang lâm le chiếm trọn Ukraine.

Và thế giới còn nhiều tin nữa, như Cựu thủ tướng Nhật bản Shinzo Abe mới bị ám sát ngày 8 tháng 7 vừa qua. Mọi người khắp nơi thương tiếc, như thế giới đã từng thương tiếc TT Ngô Đình Diệm của VNCH, TT John F Kennedy

của Hoa kỳ, TT Park Chung Hee của Nam Hàn, như TT Anwar Sadat của Ai cập, như Indira Gandhi của Ấn Độ...

Viết đến thương nhớ, tự nhiên tôi nhớ ngay tới hai danh nhân VN qua đời gần đây, thứ nhất là TS Nguyễn Toàn Vinh, thủ lĩnh tiên khởi của Không Quân VNCH. TS Vinh trước khi mất đã nhập đạo Công Giáo, thứ hai là Ông Tô Văn Lai của Thúy Nga Paris By Night, ông cũng vừa ra đi bằng an thanh thản với tuổi già. Ai cũng quý mến và thương nhớ 2 ông.

Riêng làng tôi thì thương nhớ ông Tô Văn Lai nhiều hơn. Nhờ ông mà chúng ta có hơn 130 cuốn băng ca nhạc tuyệt phẩm, hơn hẳn các công ty băng nhạc khác cả hải ngoại lẫn trong nước. Sự thành công tuyệt vời này do ông, và cô con gái Marie Tô và nhà văn Nguyễn Ngọc Ngạn. Ông Lai và ông Ngạn là hai người gốc nhà giáo, nên cái tâm của nhà giáo đã ảnh hưởng lớn tới bản sắc của các cuốn băng văn nghệ nổi danh này, Ông Lai vừa nằm xuống và ông Ngạn sau cuốn 133 cũng sẽ nghỉ hưu. Bằng hữu tôi ai cũng mê ông nhà văn Nguyễn Ngọc Ngạn, mê cái tài MC duyên dáng của các chương trình văn nghệ, mê các sách ông viết, mê các chuyện ông sáng tác và đọc, mê 60 vở kịch ông soạn cho các băng Paris By Night. Hy vọng ông Ngạn tuy không xuất hiện trên sân khấu nhưng vẫn còn là cố vấn cho Thúy Nga. Ai cũng cầu chúc mọi may mắn cho GS Ngạn và cho vợ chồng cô giám đốc Marie Tô Ngọc Thùy.

Ngoài ra, Chị Ba Biên Hòa và đa số dân làng đều mong sau băng 133, sẽ có thêm băng với chủ đề về Phạm Duy, tuy xưa đã có nhưng nói chưa đủ. Mà nói ít sao được, vì Phạm Duy là một tên tuổi lẫy lừng quá lớn. Tiếc rằng nhạc sĩ thiên tài họ Phạm đã ra đi năm 2013, nên Thúy Nga không thể phỏng vấn thêm được nữa, nhưng tên tuổi của ông vẫn còn sáng chói, chứng nhân vẫn còn rất nhiều và ở khắp nơi. Lòng yêu nước của ông thật vĩ đại, ông bỏ ngoài tai những lời phê bình về thân cộng hay về tình ái, ông đã sống thật với lòng mình, ông đã về quê hương VN và nằm xuống ở quê hương VN. Trong tang lễ, người ta đã không khóc mà đã hát những bài nhạc của ông. Điều đặc biệt và đáng ghi nhớ nhất là lúc hạ huyệt thì bài 'Việt Nam Việt Nam' được hát to, bài này VC vẫn cấm nhưng lúc này tự nhiên nổ bùng lên,

mọi người cùng hát lớn tiếng. Tôi nghĩ đây là một điềm lành. Và tôi nghĩ rằng mai này khi chế độ CS tan và VN sẽ đi vào vận mệnh mới, lúc đó quốc ca sẽ là bài Việt Nam Việt Nam chứ không còn 'tiến mau ra sa trường...thề phanh thây uống máu quân thù', quốc kỳ VN sẽ không còn là cờ máu nữa.

Mỗi lần nhắc tới Phạm Duy là tôi nhớ ngay đến nhạc sĩ Văn Cao bạn thân của ông. Tiếc rằng Văn Cao đã không theo Phạm Duy vào Nam mà ở lại đất Bắc, và đã bị CSVN đầy ải cả một đời. Giá mà miền Nam vừa có Phạm Duy vừa có Văn Cao thì cõi nhạc Miền Nam sẽ còn phong phú và hay hơn biết chừng nào!

Cả làng An Lạc của tôi ai cũng mê nhạc sĩ Phạm Duy, Văn Cao và Trịnh Công Sơn, nhạc và lời của 3 nhạc sĩ này đầy ý nghĩa và hay hết sức. Viết đến đây thì tôi chợt nhớ tới một bài viết về Phạm Duy rất hay của nhà văn Lê Hữu trên mạng năm ngoái. Xin phép nhà văn Lê Hữu cho tôi được lấy ý chính và trích mấy đoạn chính, như sau:

...Một lần được gặp nhạc sĩ Phạm Duy, tôi nói rằng có một bài hát tôi thực sự mong được nhà nước cho phép, đó là bài 'Việt Nam, Việt Nam'. Ông im lặng. Tôi nói thêm là tôi chờ cái ngày hát ấy được hát vang vang trên khắp mọi miền đất nước. Ông im lặng. Tôi hiểu được sự im lặng đó. Bài hát có những lời lẽ khơi dậy lòng nhân ái, tình yêu thương đồng loại, và những giá trị phổ quát của các quyền làm người trong một đất nước tự do dân chủ :

*...Việt nam đem vào sông núi Tự Do Công Bình
Bác ái muôn đời. Việt nam không đòi xương máu,
Việt Nam kêu gọi thương nhau, Việt Nam đi xây
cát yên vui dài lâu. Việt Nam ta nguyện tranh đấu
cho đời...Tình yêu đây là khí giới. Tình thương
đem về muôn nơi Việt Nam đây tiếng nói đi xây
tình người...*

Bài ca có nhịp điệu khỏe khoắn, tiết tấu mạnh mẽ, nghe phấn chấn, thúc dục, tựa những bước chân hăm hở bước tới, rất thích hợp để hát hợp ca, đồng ca trong những cuộc họp mặt, những sinh hoạt văn hóa, hay xuống đường tuần hành. Lời bài ca khơi dậy tinh thần yêu nước, mang tính chất một bài quốc ca, thế mà CSVN hiện nay cấm hát vì nó đụng tới những điều nhạy cảm. Thực ra bài này không phải là một bài riêng biệt nhưng chỉ là chung khúc của bài trường ca Mẹ Việt Nam.

Chung khúc nói lên những ước mơ và khát vọng của người dân Việt hiện nay, mong cho đất nước yên bình, không còn cách chia, mọi người biết yêu thương nhau. Trước khi chết, Phạm Duy đã viết một thư cho chính quyền xin được phổ biến bài ca ái quốc này nhưng ông không được trả lời.

Tháng 6 năm 2012, Nhạc sư Trần Văn Khê, người bạn cố tri của Phạm Duy cũng viết một bức thư dài 12 trang gửi chính quyền VN xin cho phép phổ biến 2 trường ca nổi tiếng của Phạm Duy là bài ‘Con Đường Cái Quan’ và bài ‘Mẹ Việt Nam’ kết thúc bằng chung khúc ‘Việt Nam, Việt Nam’. Thư có đoạn như sau :’

...”Tôi ước mong chính phủ, Bộ Văn hóa, xem xét trường hợp hai tác phẩm trường ca của Phạm Duy đề cho hai tác phẩm rất sâu sắc, nhân văn này được phổ biến đến đại chúng toàn quốc, giúp cho tư tưởng rất đẹp trong lời ca đi sâu vào lòng người dân. Với hai trường ca này, Phạm Duy đã nói về một Việt nam hoàn toàn chung nhất, vẽ nên một bức tranh Việt Nam đầy đủ địa lý tới văn hóa, từ chiều dài lịch sử đến bề sâu tâm hồn, từ tư tưởng triết lý đến quan niệm nhân sinh... để thấy rằng Việt Nam tươi đẹp đến nhường nào, luôn lấp lánh bóng dáng hòa bình, yêu thương, nhân ái, người vì người, sống chết cho nhau.,”

Cả hai lá thư với lời tha thiết và tâm huyết ấy đều ‘thư đi’ mà không có ‘tin lại’!

Báo chí còn ghi sự kiện đặc biệt này là trong đám tang Phạm Duy ở Saigon, trong phút cuối lúc hạ huyệt, khi mọi người vây quanh đang rải những nắm đất và những bông hoa xuống nắp quan tài, thì một tiếng nói bỗng vang lên ‘Chúng ta hãy cùng nhau hát bài Việt Nam Việt Nam. Một tiếng hát cất lên rồi nhiều tiếng cũng cất lên theo, hòa vào nhau, bài hát càng lúc càng vang âm lên. Lời hát hòa nhịp với những bông hoa tiếp tục tung xuống. Ai cũng hát, ai cũng coi bài ca này làm lời tiễn biệt Phạm Duy. Bài hát lần đầu tiên được công khai cất lên kể từ ngày ông về nước, như một lời tiễn biệt cảm động và chân thật nhất...

Tôi lại mắc lỗi đã miên man ra ngoài lề mất rồi. Nét chính của bài này là chuyện Đức Thánh Cha Francis tới Canada để công khai ngỏ lời xin lỗi và làm hòa với người Da Đỏ. Xin được trở về chủ đề. Người Da Đỏ đã đón Ngài nồng

nhật, đã đội mũ lông chim truyền thống của họ lên đầu của ngài, đã ôm hôn Ngài. Tôi nghiệp ngài quá, cụ già gần 90 phải ngồi xe lăn mà còn cố đi xa, tới tận nơi để được ôm và bắt tay xin lỗi. Tôi thấy nhiều ông bà Da Đỏ đã khóc vì cảm động. Chúng tôi yêu và mê Đức Thánh Cha này quá. Ngài chính là Chúa Giêsu khi xưa đang vác thánh giá.

Đa số dân làng An Lạc chúng tôi đã sống ở Canada gần nửa thế kỷ mà đầu có biết việc dân Da Đỏ bản địa xưa kia đã bị kỳ thị nặng nề như vậy. Sứ sách Canada cũng không ghi chép rõ việc này. GS Tiffany D. Prete nổi tiếng của Đại học Lethbridge bên Anh đề nghị: Hồ sơ Công giáo liên quan đến hệ thống các trường nội trú những năm 1870-1990 phải được công khai hóa và phát hành, và phải được trao tận tay những dân Da Đỏ nạn nhân của việc kỳ thị. Sự kiện Đức Thánh Cha đến Canada lần này sẽ giúp tất cả chúng ta có cái nhìn thấu triệt hơn về thân phận dân Da Đỏ bản địa dưới hệ thống giáo dục nội trú cưỡng bách năm xưa. Ủy ban Sự Thật và Hòa giải Canada đã xin Đức Thánh Cha Francis tới xin lỗi trực tiếp những nạn nhân còn sống sót và cộng đồng của họ. Công luận đều nhìn nhận rằng lời xin lỗi chính thức từ giáo hoàng rất quan trọng. Đức TGM Thomas Collins của Toronto cho biết chỉ có 17 trong 70 tổng giáo phận trên toàn quốc là có liên hệ tới các trường nội trú cưỡng bách đang nói tới hiện nay, Ngài nói: Giáo hội Công Giáo phải nhận trách nhiệm về việc không chu toàn nghĩa vụ giáo dục với các em nội trú, đã tách các em và thường là cưỡng bức các em khỏi cha mẹ, gạt bỏ ngôn ngữ, văn hóa và bản sắc Da Đỏ. Giáo Hội Công Giáo phải nhận lỗi và chuộc lỗi và tìm phương cách chữa lành.

Cuối tháng 7 vừa qua, Đức Thánh Cha Francis đã đến tận nơi họ ở để công khai nói lời xin lỗi. Nơi cuối cùng ngài tới là miền Iqaluit ở Bang Nunavut miền giáp Bắc Cực. Việc Ngài xin lỗi hồi tháng Tư tại Roma, và việc cuối tháng 7 này là những hành động lịch sử đẹp mắt vô cùng.

TRÀ LỮ

Giáo sư NGUYỄN XUÂN VINH Và Trường Trung Học Võ Tánh Nha Trang

PHẠM TÍN AN NINH

Giáo sư Nguyễn Xuân Vinh vừa mới qua đời vào lúc 2 giờ 39 phút chiều ngày 23 tháng 7 năm 2022 tại tư gia, thành phố Costa Mesa - California, hưởng thọ 92 tuổi. Người ta biết danh và hết lòng ngưỡng mộ, không chỉ vì ông là một nhà toán học tài ba, một khoa học gia không gian lỗi lạc, đã đóng góp nhiều công trình quý giá cho nhân loại, mà còn ái mộ ông là một nhà văn dưới bút hiệu Toàn Phong với tác phẩm nổi tiếng *Đời Phi Công*, ra đời năm 1960, một năm sau nhận được giải thưởng văn chương toàn quốc, và được giới thiệu trên *Le Journal d'Extrême-Orient* của Pháp, khi ông đang là vị Tư Lệnh Không Quân trẻ tuổi nhất của QLVNCH (28 tuổi).

Một con người vĩ đại như vậy, với cá nhân và ngôi bút quá nhỏ bé của mình, tôi thực sự không thể (và cũng không dám) viết điều gì về ông, ngay cả với danh nghĩa là một đứa học trò nhỏ nhất. Bởi vì trên thực tế, tôi chưa và không bao giờ xứng đáng để được làm học trò của ông, mặc dù ông đã từng dạy ở ngôi trường trung học mà tôi có thời theo học, (nhưng khi tôi chuyển vào học

từ lớp đệ Tam thì ông đã rời khỏi nơi này cả mấy năm trước đó). Điều duy nhất mà tôi có thể viết, đó là niềm hân diện, sự cảm kích và lòng biết ơn về tình quý mến mà ông đã đặc biệt dành cho. Mặc dù ông khiêm nhường bảo đó là tình đồng ngũ và thầy trò.

Lần đầu tiên, cách nay hơn 15 năm, một hôm tôi rất bất ngờ và ngạc nhiên khi nhận được điện thư của ông gợi thăm, nói vài cảm nghĩ sau khi đọc một vài câu chuyện của tôi viết về đời quân ngũ, những năm tháng tù đầy và đặc biệt là những kỷ niệm về Nha Trang, cùng ngôi trường Võ Tánh mà tôi từng theo học trước kia. Ông cho biết những bài viết ấy đã gây cho ông nhiều cảm xúc, về một cuộc chiến mà ông không có mặt để cùng gánh vác sẽ chia trong những thời điểm tàn khốc và bất hạnh nhất, và một thành phố biển đẹp để thơ mộng đã làm cho ông cảm thấy được an ủi, thú vị trong hơn một năm ông bị “đi đày”, khi còn mang cấp bậc trung úy, và cũng ở đó ông rất vui với công việc dạy Toán cho học sinh lớp Đệ Nhị của một trường trung học, đã để lại trong ông nhiều kỷ niệm đáng nhớ.

Tôi xin phép được gọi ông bằng Thầy kể từ khi ấy.

Sau khi di chuyển từ San Jose (Bắc Cali) xuống Huntington Beach (Nam Cali), nhân dịp sinh nhật thứ 80 của Thầy, chị Phiến Đan, phu nhân của Thầy gọi tôi đến chung vui, chúc mừng và hàn huyên cùng Thầy. Tôi thật sự cảm kích về sự gần gũi, lòng yêu thương, quý mến mà Thầy đã dành cho. Từ đó tôi thường lui tới viếng thăm và chuyện vãn với Thầy.

Có lần, chị Phiến Đan cho biết là nhà thường bị ăn trộm, và xảy ra vài điều không may khác. Chị tin vào Phong Thủy nên hỏi tôi có biết người nào giỏi về môn này không. Tôi nghĩ ngay đến nhà phong thủy nổi tiếng Quảng Đức Nguyễn Văn B., người bạn cùng lớp đa tài thời trung học ở Nha Trang, nhưng tôi ái ngại khi nghĩ Thầy là một nhà khoa học, nên bảo chị Phiến Đan dò hỏi ý kiến của Thầy. Không hiểu tin về Phong Thủy, chiều vợ, hay vì thương một thằng học trò Võ Tánh Nha Trang, mà Thầy theo lời chỉ dẫn của anh bạn tôi, tự tay phụ vợ sơn lại màu khác trên mấy bức tường nhà. Tôi hỏi, Thầy chỉ cười. Thấy Thầy cười là tôi vui rồi!

Một lần, đọc ở đâu đó thấy Thầy có ít phiền toái khi sinh hoạt trong Tập Thể Cựu Chiến Sĩ, tôi tha thiết khuyên Thầy nên nghỉ ngơi vì tuổi đã già và cống hiến đã nhiều. Tôi cũng đề nghị chị Phiến Đan tìm cách nói thêm với Thầy, nhưng Thầy trầm ngâm rồi bảo:

-Tướng Lê Minh Đảo rủ tôi cùng vận động anh em, bây giờ Tướng Đảo đã rút ra, trong lúc đang khó khăn tôi bỏ anh em lại sao đành!

Ngày 20.3.2022, trong một buổi lễ rất trang trọng do Hội Giáo Chức VNCH, Hội Bưởi&Chu Văn An, và Câu Lạc Bộ Hùng Sư Việt tại Nam Cali phối hợp tổ chức để vinh danh Giáo Sư Toàn Phong Nguyễn Xuân Vinh, tôi có dịp được nghe các vị giáo sư, một số cựu sĩ quan cao cấp Không quân, cùng một số bạn hữu của Thầy đã nói về những thành tích, về những vinh dự lớn lao mà ông đã nhận được tại Hoa Kỳ, và một số quốc gia khác, đặc biệt trên một bảng tuyên dương tại Viện Khoa Học Không Gian Liên Xô, tên của Thầy được đặt lên hàng đầu, trên cùng, trước những khoa học gia Không Gian Thế Giới khác..., đã làm tôi thêm hãnh diện khi nghĩ là đã từng có một người Việt nam như thế!

Vài hôm sau đó, tối ngày 24.3.2022, qua Giáo sư Trần Huy Bích, tôi nhận được lời mời của Thầy và chị Phiến Đan đến nhà dùng cơm tối. Tôi rất bất ngờ và cảm động khi thấy Thầy đã già yếu, sức khỏe không được tốt mấy mà vẫn còn nghĩ đến mình. Thầy đã dọn về ngôi nhà mới một tầng ở thành phố Costa Mesa từ mấy năm nay, vì ngôi nhà cũ, phòng ngủ nằm trên lầu nên không mấy thuận tiện cho Thầy. Ngôi nhà mới khá đẹp, rộng rãi nằm trong một khu yên tĩnh, với bàn tay khéo léo của chị Phiến Đan, nên các phòng ốc được trang trí rất trang nhã hài hòa, khu vườn trồng nhiều loại hoa thơ mộng, hợp với sở thích của Thầy. Khách của buổi cơm gia đình hôm ấy, ngoài Giáo sư Bích và tôi, còn có vợ chồng Bác sĩ Nguyễn Ngọc Kỳ, học trò cũ Chu Văn An cũng là bác sĩ riêng của Thầy, cùng vợ chồng Nhạc sĩ Lê Văn Khoa. Hôm ấy Thầy rất vui. Chúng tôi nói chuyện thoải mái, về đủ mọi vấn đề. Thầy còn bảo chúng tôi cứ hỏi bất cứ điều gì muốn hỏi, Thầy sẽ trả lời. Chị Phiến Đan trở thành "ký giả", ngồi ghi chép lại các câu hỏi của chúng tôi để nhắc cho Thầy. Biết bao nhiêu câu hỏi cho đủ về cuộc đời quá thành đạt và phong phú của Thầy. Có người hỏi về gia đình, thời tuổi thơ, đời phi công. Có người hỏi lúc làm Tư Lệnh Không Quân xảy ra vụ hai phi công Phạm Phú Quốc và Nguyễn Văn Cử dội bom Dinh Độc Lập đúng lúc Thầy đang công tác ở Đài Loan, có bị TT Diệm khiển trách hay không. Thầy cũng giải thích trường hợp Thầy xin giải ngũ để sang Mỹ du học và được TT Diệm đồng tình, khuyến khích. Có người hỏi trong ba thiên chức: nhà văn, nhà giáo và nhà khoa học, vai trò nào để lại cho Thầy nhiều kỷ niệm đáng nhớ, hoặc Thầy ưa thích nhất. Thầy cười, bảo ở mỗi lãnh vực đều có những thích thú riêng, nên Thầy thích làm toán cộng thay vì trừ hay phải chia ra.

Bỗng tôi khựng lại khi có một vị nêu câu hỏi:

- Thầy đã trải qua nhiều công việc và sống ở nhiều nơi, vậy thời gian và nơi nào Thầy cảm thấy thích thú và đáng ghi nhớ nhất?

Thầy trả lời không do dự:

-Thời tôi ở Nha Trang và dạy ở trường Trung học Võ Tánh!

Vốn là một người Nha Trang và cũng là một cựu học sinh Võ Tánh, câu trả lời khá bất ngờ của

Trung học Võ Tánh Nha Trang

Thầy dường như đã chạm vào trái tim tôi. Tôi lễ phép hỏi Thầy:

-Có phải lúc ấy Thầy còn trẻ, đang yêu đời và gặp nhân vật Phượng để viết nên tác phẩm Đồi Phi Công sau đó?

Thầy cười, bảo:

-Mới từ Pháp về nước, trong khi Không Quân đang rất cần những phi công, thì tôi lại bị “đẩy” ra Nha Trang làm huấn luyện viên bay kèm cho mấy anh sĩ quan mới tập bay. Có lẽ ông Tư Lệnh lúc ấy nghĩ tôi là người do Tướng Nguyễn Văn Hinh giới thiệu đi học phi công, nên có ác cảm. Không ngờ ra Nha Trang, thấy biển trời mênh mông, thơ mộng và con người hiền hòa nên tôi lại thích thú. Nhưng rồi cũng chỉ được hơn một năm, khi TT Ngô Đình Diệm chấp chánh thì tôi nhận lệnh về lại Bộ Tư Lệnh Không Quân.

Sau đó, trong lúc chỉ còn có hai thầy trò, Thầy đã tâm tình thêm:

Chỉ dạy Toán hơn một năm ở mấy lớp đệ nhị Trường Võ Tánh, nhưng tôi rất quý mến các thầy cô giáo và đặc biệt các em học sinh. Tất cả đều lễ độ, hiền hòa và hiếu học. Tôi đoán trong số họ sẽ có nhiều người thành công trong nhiều lãnh vực và đóng góp cho sự phát triển của đất nước, kể cả cho nền văn học. Điều đó bây giờ đã là sự thật.

Sau này tôi đã có dịp quen biết hay gặp lại một số học sinh Võ Tánh thành đạt trong nhiều lãnh vực như thế, tôi mừng lắm, chỉ tiếc là VNCH của chúng ta không còn tồn tại nữa!

Và đó cũng là lần cuối cùng tôi được gặp và hàn huyên với Thầy.

Viết những dòng này để tưởng nhớ và thay cho lời vĩnh biệt Thầy, khi Tang Lễ của Thầy vào ngày 28 và 29.7.2022 tại Nam Cali, tôi không thể có mặt để cùng các huynh đệ Võ Tánh tiễn biệt Thầy về miền miền viễn.

Xin cúi đầu bái biệt Thầy!

Bắc Âu, 25.7.2022

Phạm Tín An Ninh

Nhân việc Nasa phóng hỏa tiễn SLS đưa các phi hành gia trở lại Mặt Trăng:

Đóng góp của GS Nguyễn Xuân Vinh trong buổi đầu của khoa học không gian thế giới

Người viết hy vọng bài tổng hợp này giúp người đọc hiểu được phần nào di sản to lớn của GS Nguyễn Xuân Vinh ngay từ buổi đầu của nền khoa học không gian thế giới, 1965.

Nguyễn Tường Tâm

"GS Nguyễn Xuân Vinh là một trong các nhà nghiên cứu đầu tiên "to formulate a rigorous theoretical approach to the problem of space vehicle dynamics and control in regimes where both orbital and atmospheric dynamics play crucial roles."

(Wolf, Aron A.; Scheeres, Daniel J.; Lu, Ping)

Người miền Bắc hầu như không ai nghe tới tên ông Nguyễn Xuân Vinh, nhưng ở Miền Nam những ai từng học trung học trở lên đều biết tiếng ông. Trước hết, ông là Đại tá Tư lệnh Không quân cho tới năm 1962, khi ông từ nhiệm đi Mỹ du học. Trong thời gian đó ông cũng dạy hình học không gian lớp đệ nhị (lớp 11 ngày nay) tại mấy trường trung học nổi tiếng như Chu Văn An (Saigon). Ông cũng là tác giả với bút danh Toàn Phong của cuốn truyện ngắn "Đời Phi Công", thu hút nam nữ thanh niên miền Nam với hình ảnh chàng phi công hào hoa, tung mây lướt gió, với mối tình lãng mạn của cô Phụng.

Trong nhiều chục năm trước khi qua đời ngày 23/7/2022, tại Hoa Kỳ, ông đã được báo chí cộng đồng hải ngoại, nhất là ở Hoa Kỳ nhắc nhở, ca ngợi với những thành quả như tiến sĩ khoa học không gian, người đã vẽ đường bay quỹ đạo cho

các phi thuyền Mỹ đáp xuống mặt trăng, người có những giải thưởng của các tổ chức không gian Hoa Kỳ và thế giới, cũng như chức viện sĩ khoa học không gian tại một số nước Âu châu...

Nhưng tất cả những bài báo đó chưa trình bày được một phần nhỏ những đóng góp của ông cho khoa học không gian thế giới, lý do là những đóng góp của ông ở mức cực kỳ cao cấp mà muốn hiểu được phải ở cấp tiến sĩ không gian – các tiến sĩ ở những ngành khoa học khác cũng không hiểu được. Đóng góp cơ bản nhất của ông là công thức toán học mang tên ông để phóng ra ngoài vũ trụ và thu trở về trái đất những phi thuyền không gian. Công thức có tên "Công thức Du Hành Vũ trụ của Vinh" (Vinh's Universal Entry Equations) được các khoa học gia không gian Hoa Kỳ áp dụng để đưa phi thuyền không gian bay tới mặt trăng.

VINH'S UNIVERSAL ENTRY EQUATIONS

Using the following dimensionless variable as the independent variable instead of time:

$$u = \int_0^t \left(\frac{C_D}{C_L} \right) \cos \gamma \, dt$$

Equations of motion for three-dimensional entry trajectories:

- Apply to atmospheric entry with or without lift and bank modulation
- Reduce to the equations for Keplerian motion for flight with no atmospheric drag

$$\frac{dr}{du} = \frac{Z \sqrt{\frac{C_D}{C_L}}}{\cos \gamma} \left(1 + \frac{C_L}{C_D} \cos \sigma \tan \gamma + \frac{\sin \gamma}{2Z \sqrt{\frac{C_D}{C_L}}} \right)$$

$$\frac{d\theta}{du} = \frac{\cos \gamma}{\cos \phi}$$

$$\frac{d\psi}{du} = \frac{\sin \gamma}{\cos \phi}$$

$$\frac{d\gamma}{du} = \frac{Z \sqrt{\frac{C_D}{C_L}}}{\cos \gamma} \left[\frac{C_L}{C_D} \cos \sigma - \frac{\cos \gamma}{Z \sqrt{\frac{C_D}{C_L}}} \left(1 - \frac{\cos^2 \gamma}{u} \right) \right]$$

$$\frac{dv}{du} = \frac{Z \sqrt{\frac{C_D}{C_L}}}{\cos \gamma} \left(\frac{C_L}{C_D} \sin \sigma - \frac{\cos^2 \gamma}{Z \sqrt{\frac{C_D}{C_L}}} \cos \psi \tan \phi \right)$$

Nguyễn Tường Tâm cung cấp B

"Công thức Du Hành Vũ trụ của Vinh"

(Hình: Nguyen Xuan Vinh - A Life In Hypersonic Flight by Wolf, Aron A.; Scheeres, Daniel J.; Lu, Ping)

Lần duy nhất độc giả có thể hiểu được phần nào những đóng góp của ông trong ngành không gian thế giới là lần ông trả lời cuộc phỏng vấn do đài Á Châu Tự Do (RFA) thực hiện năm 2003. GS Vinh đã trình bày như sau:

“GS Vinh: Trong khoảng từ năm 1962 đến 1968, tại đại học Colorado mới đầu tôi là sinh viên tiến sĩ và sau đó là ban giảng huấn thì tôi có sự may mắn là được làm việc với 2 khoa học gia xuất chúng. Hai vị này là chuyên gia về khí động lực học ở tốc độ siêu quán canh tức là cho những vật bay gấp 20 lần tốc độ của âm thanh, tức là tốc độ của các phi thuyền trở về bầu khí quyển. Đồng thời họ là những người về vật lý học mà tôi lại có căn bản cao học về toán nên đã làm chung với hai vị này và chúng tôi đã thực hiện một số công trình nghiên cứu cho không quân Hoa Kỳ và NASA. Những khảo cứu này là những lý thuyết căn bản về phi hành không gian và những kết quả quan trọng thì được cơ quan NASA in ra như là những bản tường trình, và những bản báo cáo này có thể hỏi mua được.

GS Vinh: Cũng có người hỏi tôi rằng là đã có những kết quả nào đáng kể thì thực ra trong khoảng thời gian 30 năm khi làm khảo cứu, chuyên từ phạm vi này sang phạm vi khác, từ môn này sang môn khác, thành ra cũng khó mà nói lắm. Thế nhưng vào năm 1994, tôi được hội American Institute of Aeronautics and Astronautics là một hội của các kỹ sư và khoa học gia chính thức của Hoa Kỳ tặng tôi một giải thưởng về Điều Khiển Phi Hành. Họ có tuyên dương và có khắc trong tấm huân chương để trao cho tôi là về toán học, về điều khiển phi hành trong bầu khí quyển và ở ngoài vũ trụ. Tôi nghĩ sự đóng góp của tôi về quỹ đạo tối ưu, tìm những đường bay có ích lợi nhất, tìm những đường bay có sự tăng nhiệt tối thiểu được an toàn cho độ gia tốc ở mức độ giới hạn để trong tương lai các phi thuyền có thể chở hành khách được.

GS Vinh: Tôi có viết 3 cuốn sách. Cuốn sách đầu tiên nói về bay trở về bầu khí quyển của những phi thuyền không gian mà đặc biệt là ngoài bia cuốn sách có in hình một chiếc phi thuyền con thoi bay trở về khí quyển, nhưng cuốn sách đó lại phát hành vào năm 1980, tức là 1 năm trước khi phi thuyền con thoi Columbia bay lên quỹ đạo lần

đầu tiên. Những lý thuyết đó cho đến nay vẫn được người ta dùng để dạy học, viết bài. Sau đó, tôi có viết thêm 2 cuốn sách: một cuốn khảo cứu, nhưng mà cuốn sau cùng là nói về lý thuyết bay của các phi cơ siêu thanh thì là do nhà xuất bản đại học Cambridge ở Anh Quốc in ra, và cuốn sách này vẫn được in lại đều đều hàng năm.

GS Vinh: Ngoài 3 cuốn sách như tôi đã nói, tôi cũng có viết khoảng 100 bài khảo cứu về quỹ đạo tối ưu và phương pháp du hành trong không gian và lý thuyết bay trong bầu khí quyển. Nhờ những bài viết đó hay được các khoa học gia quốc tế nhắc đến trong bài khảo cứu của họ nên tôi được những chuyên gia về môn cơ học phi hành của nhiều nước biết đến và đôi khi họ cũng mời đến để giảng dạy những khóa ngắn hạn 2 tuần lễ, thì tôi đã đến giảng dạy ở Pháp, Ba Tây, Nhật, Đài Loan, và Đại Hàn.” (Hết trích.)

Ở trên là những điều GS Vinh nói về ông. Điều quan trọng là giới khoa học gia không gian thế giới viết về ông ra sao.

Độc giả vừa được giới thiệu Công thức tính quỹ đạo phi hành vũ trụ của GS Vinh (Vinh's Universal Entry Equations.) Công thức này được giới thiệu trong bài nghiên cứu “NGUYỄN XUÂN VINH – A LIFE IN HYPERSONIC FLIGHT”. Vì tiếng Việt về ngành khoa học không gian hầu như không có, cho nên những trích đoạn nguyên văn dưới đây tôi chỉ dịch những câu nào dịch được, còn thì tôi giữ nguyên bản tiếng Anh.

[[Nguyễn Xuân Vinh - A Life In Hypersonic Flight \(nasa.gov\)](#)]

Nguyễn Xuân Vinh - A Life In Hypersonic Flight

Wolf, Aron A.; Scheeres, Daniel J.; Lu, Ping

(Trích đoạn nguyên văn) “Bài NGUYỄN XUÂN VINH – A LIFE IN HYPERSONIC FLIGHT được viết ở Phòng Thí Nghiệm Jet Propulsion, California Institute of Technology, theo kế ước ký với Cơ Quan Không Gian Hoa Kỳ, NASA, bởi ba khoa học gia không gian Aron A. Wolf, Daniel J. Scheeres, và Ping Lu, tất cả đều là học trò cấp tiến sĩ của GS Vinh, (ghi chú của Ng. Tường Tâm: và đều là những khoa học gia không gian nổi danh). Để hoàn thành bài này, các tác giả cũng đã cảm ơn một số giáo sư khoa học gia không

gian khác như James Longuski, Kenneth Mease, Robert Culp, Nikolas Bletsos, Ching Shieh, Jennie Johannesen, John Hanson, Dongsuk Han và David Gell.

Phần tóm tắt của bài báo ghi nguyên văn, Nguyễn Xuân Vinh là một khoa học gia không gian nổi tiếng người Mỹ gốc Việt (a noted Vietnamese-American aerospace scientist) and educator whose seminal work on the guidance, dynamics and optimal control of space vehicles và những tương tác của chúng (space vehicles) với bầu khí quyển đã đóng vai trò cơ bản trong thám hiểm không gian. Vinh là professor Emeritus của Phân khoa Kỹ sư không gian, đại học University of Michigan, nơi ông đã giảng dạy trong gần 30 năm. Trong nhiều tác phẩm của ông có cuốn "Hypersonic and Planetary Entry Flight Mechanics" (1980. Vinh, N.X.; Busemann, A.; Culp, R.D. University of Michigan Press) trong đó có công thức toán mang tên ông tính toán cho các chuyến bay không gian siêu thanh (hypersonic flight).

TIỂU SỬ VÀ HỌC VẤN (BIOGRAPHY AND EDUCATION)

Ông theo học tại Học Viện Không Quân Pháp (French Air Force Academy) tại Salon de Provence chuyên về phi hành. Năm 1954 ông tốt nghiệp Đại học Aix-Marseille University ở gần đó chuyên về toán và được bổ nhiệm làm sĩ quan phi công.

Năm 1962 ông được gửi đi du học tại đại học University of Colorado. Ông làm việc cận kề với hai giáo sư Adolph Busemann và C. Forbes Dewey. Với luận án "Geometrical studies of orbital transfer problems," ông được cấp văn bằng tiến sĩ năm 1965. Đây là văn bằng tiến sĩ Không gian đầu tiên của Đại học Colorado (the first Ph.D. in aerospace engineering conferred by the University of Colorado.) Năm 1972 ông lại đoạt được bằng tiến sĩ toán học tại đại học Paris, Pháp (the University of Paris, France).

NHỮNG ĐÓNG GÓP KHOA HỌC (TECHNICAL CONTRIBUTIONS)

GS Vinh đã có những đóng góp cơ bản cho lãnh vực phi hành không gian (the field of space flight mechanics.) Ông là một trong những nhà nghiên cứu đầu tiên to formulate a theoretical and

rigorous approach to the problem of space vehicle dynamics and control in regimes where both orbital and atmospheric dynamics play crucial roles. Công trình của ông đặt nền móng cho lãnh vực này, drawing disparate elements together and presenting material in a cohesive and systematic way. Ông đã giải quyết những khó khăn kỹ thuật bằng cách sử dụng một cách thông minh dimensionless variables, extending mathematical solutions to regimes trong khi những giải pháp trước đó không áp dụng được. His research has clearly established how this unique environment can be harnessed via maneuvers and strategies that take advantage of both flight regimes in an integrated, seamless, and elegant way.

Với hơn 100 bài nghiên cứu đã được công bố, những đóng góp của GS Vinh trên các lãnh vực mathematics, astrodynamics, and trajectory optimization đã nổi tiếng ở tầm quốc gia và quốc tế. GS Vinh đã viết ba cuốn sách:

-Hypersonic and Planetary Entry Flight Mechanics, by N.X.Vinh; A.Busemann and R.D. Culp. The University of Michigan Press, 1980.

-Optimal Trajectories in Atmospheric Flight. By N.X. Vinh, Elsevier Scientific Publishing Co. Amsterdam, 1981.

-Flight Mechanics of High-Performance Aircraft, by N.X. Vinh; Cambridge University Press U.K. 1993. Paperback edition in 1995.

Ba cuốn sách của ông là nguồn nghiên cứu giá trị cho cộng đồng khoa học không gian: Chính chúng tôi cũng sử dụng ba cuốn sách đó và thường xuyên giới thiệu ba cuốn đó với các sinh viên của chúng tôi.

GS Vinh đã đóng góp vào các lãnh vực celestial mechanics, orbital transfer (aeroassisted, low-thrust, high-thrust), orbit contraction due to atmospheric drag, planetary entry dynamics, and missile guidance.

GS Vinh huấn luyện nhiều học giả và người thực hành (scholars and practitioners) who are carrying on his tradition of elegant and rigorous inquiry. Trong thời gian giảng dạy tại Đại học Michigan, GS Vinh đã làm chủ tịch hội đồng khảo thí tiến sĩ cho 30 sinh viên tiến sĩ (Prof. Vinh chaired the doctorat committees for 30 students),

nhiều người trong số họ hiện làm giáo sư tại các đại học danh tiếng hay là những kỹ sư hoặc khoa học gia hàng đầu trong ngành khoa học không gian. Ước lượng có khoảng hơn 1000 kỹ sư không gian (aerospace engineers) đã học ông.

GS Vinh là visiting professor tại Ecole Nationale Supérieure d'Etudes Aérospatiales của Pháp trong 2 năm 1974-75. Năm 1982 GS Vinh served as a chair professor of applied mathematics at the National Tsing Hua University tại Taiwan. GS Vinh đã được mời thuyết trình (lecture) tại nhiều trường đại học và hội nghị quốc tế trên khắp thế giới (around the world) gồm có Hoa Kỳ, Canada, Anh quốc, Pháp, Áo, Đức, Ý, Hà Lan, Thụy sĩ, Na Uy, Thụy Điển, Hungary, Do Thái, Nhật bản, China, Taiwan và Úc.

CÁC GIẢI THƯỞNG

GS Nguyễn Xuân Vinh đã nhận được nhiều giải thưởng thuộc hàng danh giá nhất.

-Phi công danh dự của không quân Trung Hoa (Đài Loan) 1960; không quân Hoàng Gia Thái Lan (1962); Người Hoa Kỳ thứ ba (sau 2 phi hành gia Neil Armstrong và Frank Borman) được bầu làm Viện sĩ Hàn Lâm Viện Không gian Quốc gia Pháp, năm 1984; Viện sĩ Hàn Lâm Viện Không gian Quốc tế năm 1986; Professional Achievement Award, Michigan Governor's Advisory Commission for Asian American Affairs, 1987; University of Michigan Teaching Excellence Award, 1984; University of Michigan Research Excellence Award, 1991; Mechanics and Control of Flight Award, American Institute of Aeronautics and astronautics, 1994; Selected as an awardee for the Excellence 2000 Award presented by the United States Pan Asian American Chamber of Commerce in Washington, D.C.; Elected to the French Academy of Aeronautics and Astronautics, 2000; Dirk Brouwer Award, American Astronautical Society, for outstanding lifetime achievement in the field of space flight mechanics and astrodynamics, 2006; In addition to the above, he has received awards from several outstanding universities for his research, teaching and humanitarian service. These universities include the University of Michigan, University of Massachusetts, University of Tokyo, University of Oklahoma,

University of Paris, Taiwan National University, National Cheng Kung University (Taiwan), National Tsing Hua University (Taiwan), and Ecole Nationale Supérieure de l'Aeronautique et de l'Espace (France).

The St. Louis, MO School of Arts offers an annual award named the "Tradition of Nguyen Xuan Vinh" to encourage local students.

Making his accomplishments outside the engineering world, he was awarded the Vietnam National Literature Prize in 1961 for his novel *Pilot's Life*.

REPRESENTATIVE PUBLICATION (Những công trình tiêu biểu)

Từ năm 1970 cho tới 2003, bài này liệt kê 22 bài nghiên cứu tiêu biểu của riêng Giáo sư hay Giáo sư cộng tác với các khoa học gia không gian khác.

Nhiều sinh viên của GS Vinh, trong đó có ba tác giả của bài này, đã chịu ảnh hưởng nhiều của GS Vinh trong nghề nghiệp. (Hết trích)

*

Trên trang mạng Scienceinfo.net, bài "Dấu ấn người Việt trong các thành quả của NASA" (Vietnamese imprint in NASA achievements) ghi nhận GS Nguyễn Xuân Vinh là thế hệ khoa học gia người Việt đầu tiên hoạt động với NASA.

Vietnamese imprint in NASA achievements (scienceinfo.net)

Trang mạng này ghi nguyên văn "Làm việc với cơ quan Không Gian Hoa Kỳ (NASA) là ước mơ của những khoa học gia trên khắp thế giới. Và người Việt Nam đã đặt dấu ấn trên nhiều thành quả của NASA trong 40 năm qua, từ Tiến sĩ Nguyễn Xuân Vinh với nghiên cứu về quỹ đạo tới hàng trăm chuyên gia Việt Nam của thế hệ kế tiếp..."

Nếu quý vị có dịp thăm phòng triển lãm thành quả chinh phục không gian của NASA tại thành phố Houston, Texas (NASA's Flight Control Center in Houston, Texas) quý vị sẽ thấy tên của một người Việt Nam được trân trọng vinh danh là: Church monk - Tiến sĩ toán Nguyen Xuan Vinh. Cái thời mà đa số người Việt còn đi xe đạp hai bánh thì các nghiên cứu của Nguyễn Xuân Vinh dựa vào lý thuyết toán học đã vẽ các đường bay cho phi thuyền lên mặt trăng.

Chính cơ quan NASA đã bảo trợ cuộc nghiên cứu thành công của Nguyễn Xuân Vinh về Quỹ đạo Tối ưu cho các phi thuyền (the optimal trajectory for spacecraft) cho luận án tiến sĩ của ông. Ông là người Việt Nam đầu tiên đạt được bằng tiến sĩ không gian và cũng là sinh viên đầu tiên của Đại học University of Colorado đạt được bằng này năm 1965. Lý thuyết của Nguyễn Xuân Vinh đã đóng góp quan trọng cho các phi thuyền Apollo bay tới mặt trăng và sau đó được áp dụng để đưa các phi thuyền con thoi trở về trái đất (The theories of Nguyen Xuan Vinh have made an important contribution to the Apollo spacecraft being able to reach the moon successfully and later applied to the recovery of shuttle spacecraft back to Earth.) (Hết trích)

*

MỘT SỐ CÔNG TRÌNH CỦA GS VINH

1. Second-Order Analytic Solutions for Aerocapture and Ballistic Fly-Through Trajectories.

Đây là bài nghiên cứu của GS Vinh hợp tác với 3 khoa học gia không gian khác, được bảo trợ bởi NASA. Nguyên văn trích đoạn phần abstract của bài nghiên cứu như sau "...The second-order theory displays explicitly the influence of the ballistic coefficient, entry speed and entry angle on exit conditions. The analytic solution is in excellent agreement with the numerical solution. The critical entry angle at which the vehicle fails to skip out can be predicted by an explicit formula to within one hundredth of a degree." Trong phần kết luận, bản nghiên cứu ghi nguyên văn, "...Những kết quả thu được thật hữu ích cho việc hiểu sâu sắc understanding of a ballistic skip trajectory, đồng thời tạo một giai đoạn quan trọng trong vấn đề planetary aerogravity capture và vấn đề of aeroassisted orbital transfer."

2. Analytic theory of orbit contraction due to atmospheric drag

Đây là bài nghiên cứu do GS Vinh viết cùng ba khoa học gia không gian khác được xuất bản bởi công ty Pergamon Press Ltd., 1979. In tại Anh Quốc.

Một trích đoạn trong phần abstract ghi "Chuyển động của một vệ tinh trên quỹ đạo, phải chịu một lực của bầu khí quyển (atmospheric force) và

chuyển động của một phi thuyền trở về trái đất cũng chịu những lực tương tự, gọi là, gravitational and aerodynamic. Điều này cho thấy việc rút ra một bộ phương trình (the derivation of a uniform set of equations) có thể được áp dụng cho cả hai trường hợp ..." Một phần trích đoạn của kết luận của bản nghiên cứu này ghi "Để xóa sự cách biệt giữa lý thuyết vệ tinh bay trong bầu khí quyển và lý thuyết phi thuyền trở về (bầu khí quyển) chúng tôi đã phát triển một bộ phương trình (a set of equations) bằng cách dùng một bộ a set of dimensionless variables áp dụng cho cả hai trường hợp ..."

3. Optimum Reentry Trajectories of a Lifting Vehicle

Nguyên văn "Optimum Reentry Trajectories of a Lifting Vehicle, Nguyễn Xuân Vinh và Jeng-Shing Chern (học trò của ông), Báo cáo 3236 cho NASA (NASA Contractor Report 3236) Prepared for Langley Research Center under Grant NSG-1448." Nguyên văn trích đoạn của bản tóm tắt của nghiên cứu này ghi "Sự thành công của các trạm không gian thường trực trong tương lai tùy thuộc vào sự phát triển một phi thuyền không gian con thoi (a space shuttle vehicle) có khả năng vận hành khí động học (aerodynamic maneuvering capability). Mục tiêu của bản báo cáo kỹ thuật này là nghiên cứu to investigate the optimum maneuver of such a vehicle reentering a spherical, stationary, and locally exponential atmosphere..."

4-Cuốn Hypersonic and Planetary Entry Flight Mechanics, by N.X.Vinh; A.Busemann and R.D. Culp. The University of Michigan Press, 1980.

Sách dùng rồi (used book), vẫn được bán trên ebay với giá \$279.99, miễn trả lại. Ở bìa sau, cuốn sách được giới thiệu bởi bốn giáo sư khoa học không gian quốc tế:

-Professor Angelo Miele, thuộc đại học Rice University: "Đây là một cuốn sách excellent, rất hữu ích để làm sách giáo khoa cũng như tham khảo."

-Dr.J. P. Marec, thuộc trung tâm nghiên cứu không gian Onera, France

(The Office National d'Etudes et de Recherches Aérospatiales (ONERA) is the French national aerospace research centre.): "Đây

là cuốn excellent book xuất hiện đúng thời điểm... Một cuốn sách tham khảo giá trị cho việc nghiên cứu cũng như giáo dục trong thời đại Phi thuyền không gian (Space Shuttle era.) Classical theories are presented in a self-contained and very didactic progressive way, and synthesized into a comprehensive unified theory.”

-Professor Fang-Toh Sun, Institute of Applied Mathematics, National Tsing Hua University Taiwan “Đây là cuốn sách bao quát đầu tiên về entry flight mechanics mà tôi được đọc, nó chứa đựng tất cả 3 giai đoạn của phi hành không gian: the powered flight, the orbital flight, and the atmospheric entry flight, một cách chi tiết đầy đủ và hoàn toàn mạch lạc.”

-Professor Harm Buning, University of Michigan, “Một cuốn sách hoàn chỉnh và bố cục khéo léo trình bày tất cả những giai đoạn chủ yếu của một phi thuyền không gian trở về trái đất... Đối với các kỹ sư đang hoạt động cuốn sách này là một tài liệu tham khảo giá trị.”

5-Cuốn *Optimal Trajectories in Atmospheric Flight*. By N.X. Vinh, Elsevier Scientific Publishing Co. Amsterdam, 1981.

Đã xuất bản hơn 40 năm rồi mà giá bán trên Amazon tới \$72.95

Trang mạng goodreads viết “Cuốn *Optimal Trajectories in Atmospheric Flight* giải quyết vấn đề quỹ đạo tối ưu cho chuyển bay trong quỹ đạo quả đất (**Optimal Trajectories in Atmospheric Flight** deals with the **optimization of trajectories in atmospheric flight.**) The book begins with a simple treatment of functional optimization followed by a discussion of switching theory. It then presents the derivation of the general equations of motion along with the basic knowledge in aerodynamics and propulsion necessary for the analysis of atmospheric flight trajectories... The final chapters present analyses of optimal reentry trajectories and orbital maneuvers.

Cuốn sách này nhằm làm sách tham khảo cho các khoa học gia và kỹ sư muốn đi vào lãnh vực quỹ đạo tối ưu cho các chuyển bay trong bầu khí quyển quả đất. Để dùng làm sách giáo khoa, cuốn này được viết ngắn gọn để các giáo sư có thể tiện dụng.”

6-Cuốn *Flight Mechanics of High-Performance Aircraft*, by N.X. Vinh; Cambridge University Press U.K. 1993. Paperback edition in 1995. Used book giá \$104.95 trên ebay.

Trang mạng giới thiệu cuốn sách viết, “Cuốn này trình bày tất cả mọi lãnh vực của phi trình *flight performance of modern day high-performance aircraft*, từ cất cánh tới hạ cánh, qua những giai đoạn khác nhau của chuyển phi hành *flight in climb, cruise, turning and descent*... Chương cuối cùng thảo luận qui trình của một phi thuyền trở về trái đất ở tốc độ cực kỳ cao (*the performance of hypervelocity re-entry vehicles*)... Sách này sẽ dùng làm giáo trình mở đầu cho các lớp cử nhân cao cấp (*advanced undergraduates*) và bắt đầu lớp cao học. Sách cũng sẽ có giá trị cho các nhà nghiên cứu. Tác giả là một nhà nghiên cứu đồng thời là giáo sư đại học nổi tiếng trong lãnh vực đề cập.”

*

VÀI ĐIỀU GS VINH GIẢI THÍCH VỚI NGƯỜI VIẾT

1-Thế nào là Quỹ Đạo Tối Ưu? Một lần GS Vinh giải thích với tôi, để tính toán quỹ đạo tới mặt trăng thì các khoa học gia khác có thể tính được, nhưng công thức họ tính không hữu dụng, vì để bay theo quỹ đạo đó phi thuyền sẽ cần số nhiên liệu mà nó không mang nổi. Với quỹ đạo tối ưu, sau khi ra khỏi bầu khí quyển phi thuyền sẽ dùng sức hút của các hành tinh khác để bay tới mục tiêu chứ không dùng nhiên liệu mang theo, như vậy tiết kiệm được rất nhiều nhiên liệu. (Lưu ý với sự cân trọng: trong dẫn giải này, nếu có điều gì không ổn thì do tôi chưa nắm được sự giải thích của Giáo sư Vinh.)

2-Sự chính xác của quỹ đạo: Trong một lần được đi dạo tay đôi với GS Vinh ngoài phố San Jose (trong một dịp lễ hội của cộng đồng), tôi bận tâm suy nghĩ tới sự chính xác trên đường bay của các hỏa tiễn chống phi đạn, ví dụ lá chắn thép của Israel (Iron Dome là hệ thống phòng không của Israel chống lại các hỏa tiễn bắn bởi nhóm Hamas từ giải Gaza.) tôi hỏi GS Vinh làm sao mà một hỏa tiễn có thể nhắm bắn trúng một phi đạn đang bắn tới thì GS trả lời “Bắn trúng thế quái nào được! Nó chỉ bắn tới gần thôi, rồi thì sức nóng

của phi đạn đang bắn tới khiến hỏa tiễn phòng thủ phát nổ, phá hỏng phi đạn đang bắn tới.

3-Nhiếp ảnh gia Phạm Châu, bạn tôi, một người cũng thân thiết với GS Vinh, và được nghe GS giải thích như sau: Quỹ đạo của phi thuyền bay ra hay vào bầu khí quyển sẽ tạo một góc (angle) với bề mặt trái đất.

-Trường hợp phi thuyền bay ra không gian. Nếu cái góc nghiêng này nhỏ thì phi thuyền không thể thoát ra khỏi bầu khí quyển trái đất được. Nếu góc này lớn thì phi thuyền sẽ cần nhiều nhiên liệu để tạo 1 sức đẩy thắng sức hút của trái đất (gravity). Nếu góc này là 90 độ (phi thuyền bay thẳng góc với mặt trái đất, thì nó sẽ cần số nhiên liệu cao nhất mới có thể tạo 1 sức đẩy thắng sức hút của trái đất. Vì vậy quỹ đạo tối ưu có góc bay chỉ cần số nhiên liệu tối thiểu đủ tạo một lực đẩy phi thuyền ra ngoài không gian.

-Khi bay trở về bầu khí quyển, nếu góc bay của phi thuyền gần thẳng góc với bề mặt trái đất thì tốc độ cực kỳ lớn của phi thuyền sẽ tạo lực ma sát cực kỳ lớn với bầu khí quyển khiến phi thuyền có thể bốc cháy khi lọt vào bầu khí quyển.

-Nếu phi thuyền bay trở lại bầu khí quyển với góc nghiêng với mặt đất rất nhỏ, phi thuyền sẽ nảy lên nảy xuống (bouncing) mỗi khi chạm vào rìa ngoài của bầu khí quyển; và rồi lại trượt ra ngoài không gian chứ không thể bay vào bầu khí quyển được

(Cũng như trường hợp ta ném 1 mảnh đá mỏng trượt trên mặt nước, nó sẽ không chìm ngay mà nảy lên nảy xuống vài lần mỗi khi chạm vào mặt nước và văng đi thật xa.)

4-Trong các bài tôi vừa thảo tóm, các khoa học gia không gian đã viết rõ, nhưng tôi muốn lặp lại những điều họ đã viết: Công thức toán của GS Vinh tính quỹ đạo cho phi thuyền bay vào vũ trụ và trở về chứ không phải chỉ về quỹ đạo tới mặt trăng. Nhưng công thức và những phát kiến khác của GS Vinh đã được NASA áp dụng để phóng phi thuyền tới mặt trăng.

Kết luận: Người viết hy vọng bài tổng hợp này giúp người đọc hiểu được phần nào di sản to lớn của GS Nguyễn Xuân Vinh ngay từ buổi đầu của nền khoa học không gian thế giới, 1965. (Phi thuyền có người đầu tiên bay quanh quỹ đạo mặt trăng là phi thuyền Apollo 8. Apollo 8 bay quanh quỹ đạo mặt trăng 10 lần từ ngày 21 tới 27 tháng 12, 1968) Với những đóng góp to lớn cho khoa học không gian của nhân loại, Giáo Sư Nguyễn Xuân Vinh đáng được coi là khoa học gia lớn nhất trong lịch sử Việt Nam từ trước tới nay, và ông xứng đáng có một mộ phần hoành tráng để nhiều thế hệ người Việt trong tương lai tới tưởng nhớ và hành diện vì ông.

●●●

CHUYỆN LẠ VỀ MÈO LARRY:

Năm qua Larry đã đánh đuổi 1 con chồn toan làm gián điệp TQ (?) xâm nhập Phủ Thủ Tướng Anh.

Con mèo Larry đã từng sống ở phủ Thủ tướng Anh số 10 Downing Street hơn 10 năm nay, được mệnh danh là Chief Mouser.

SỐNG HẠNH PHÚC TRONG TUỔI GIÀ

Nguyễn Thanh Bạch

Hạnh phúc là gì? Thật khó mà định nghĩa thế nào là hạnh phúc vì mỗi người có một cảm nhận khác nhau, tùy theo tuổi tác, tùy theo hoàn cảnh, tùy theo nhu cầu cuộc sống của mỗi người, làm sao cuộc sống của mình có ý nghĩa, sao cho mình hài lòng, mãn nguyện. Khi tuổi đã xế chiều, hài lòng mãn nguyện với cuộc sống là ta có hạnh phúc.

Đối với người già, đã về hưu, có sự thay đổi về thể lực, về tâm lý, thì quan niệm về hạnh phúc cũng thay đổi. Hạnh phúc là khi mình có đầy đủ sức khỏe, con cháu thành danh nên người. Có niềm vui, có sự yêu thương và sống thanh thản với hiện tại..

Hạnh phúc không chỉ có với nụ cười mà còn có thể với giọt nước mắt của niềm vui khi thấy con cháu thành đạt, thương yêu, và đùm bọc lẫn nhau.

Hạnh phúc có thể đến một cách bất ngờ và cũng có thể đi rất nhanh, nhưng hạnh phúc là một nhận thức khó quên.

Đến một tuổi nào đó cao hơn, bảy mươi hoặc tám mươi, ta cần tìm kiếm hạnh phúc ngay trong đời sống hằng ngày, ở nơi gia đình hoặc bạn bè. Hạnh phúc là thân còn khỏe mạnh, có một mái ấm gia đình, có con cháu bạn bè thân thương, vui vẻ lạc quan và yêu đời.

Ta có thể hân hoan đón nhận những tia nắng sớm ban mai và sống hết mình cho ngày hôm nay. Và ta sẽ thấy cuộc sống rất có ý nghĩa. Mỗi ngày, mở hộp trên Internet, ta sẽ rất vui khi đọc được câu thơ: *Cám ơn đời, mỗi sớm mai thức dậy,*

Ta có thêm ngày nữa để yêu thương!

Câu thơ này, do người Việt (không rõ tên người dịch) dịch ra từ câu thơ tiếng Anh của một thi sĩ người xứ Liban tên là Khalil Gibran “Wake at dawn with winged heart and give thanks for another day of loving”.

Trên Internet, ta còn thấy có câu:

Qua một ngày, mất một ngày

Qua một ngày, vui một ngày

Vui một ngày, lời thêm một ngày!

Cũng có lập luận cho rằng hạnh phúc của mỗi người là do chính mình tạo ra.

Đức Đạt Lai Lạt Ma đã nói: ‘Hạnh phúc không phải là điều tự nhiên mà có. Nó đến từ những hành động của chính bạn’.

Đức Đạt Lai Lạt Ma đã phải rời bỏ quê hương, từ bỏ quyền hành, sống lánh nạn tại Ấn Độ nhưng lúc nào cũng tươi cười vì Ngài thấy rằng mình vẫn còn là con người sống với nhân loại, có những giá trị và phẩm cách của con người.(1)

(1) *L’Art du Bonheur, trang 40 “On demeure un être humain au sein de la communauté humaine ...Ce lien suffit à donner naissance à un sentiment de valeur et de dignité. Il peut devenir une source de confort dans l’éventualité où l’on perdrait tout le reste.*

Vấn đề đặt ra là chúng ta phải sống như thế nào, phải có những điều kiện gì để mong có được hạnh phúc lúc tuổi già?

Điều kiện tiên quyết là:

Sức khỏe

Khỏe mạnh là điều kiện tất yếu. Phải thường chăm sóc đến sức khỏe. Có bệnh thì phải lo điều trị. Chúng ta may mắn sống tại Canada, một nước phát triển, chúng ta có điều kiện săn sóc sức khỏe với sự trợ giúp của nhà nước.

Tiền bạc

Có tiền bạc tối thiểu đủ để giải quyết nhu cầu về cơm áo, thuốc men, chi dụng trong trường hợp cần thiết.

Không thể có hạnh phúc khi bữa đói bữa no, không nhà không cửa, thiếu trước hụt sau. Tuy tiền bạc không thể tự nó mang lại hạnh phúc, nhưng nó cần thiết khi ta già yếu, cần người chăm sóc, dưỡng nuôi mặc dầu có con cháu. Ta có câu: lấy của che thân.

Vui với hiện tại và bằng lòng với cái đang có

Đạo Phật khuyên ta nên «sống bây giờ và ở đây». Hãy bằng lòng với những gì mình đang có. Người già phải «tri túc» (biết đủ), không «đứng núi này trông núi nọ».

Giữ cho tâm thanh tịnh

Năm mới, ta thường chúc cho nhau “Thân Tâm An Lạc”. Không những sức khỏe của thân thể quan trọng mà Tâm cũng cần sự thanh tịnh không bị dẫn dắt vì các sự phiền muộn. Hạnh phúc sẽ vẹn toàn khi “Thân Tâm An Lạc”.

Đức Đạt Lai Lạt Ma trong quyển “Nghệ thuật của Hạnh phúc” có nói đến trạng thái của Tâm là suối nguồn của hạnh phúc, là chìa khóa mở ra cho một cuộc sống

hạnh phúc và mỹ mãn (une vie heureuse et accomplie).

Lúc tuổi già, ta nên buông xả. Không buồn phiền, hờn giận, ghen ghét, hận thù.

Đời người ngắn ngủi, tránh sao khỏi xảy ra những nghịch cảnh trở trêu, tình đời đen bạc.

Cuộc đời là vô thường, mọi việc rồi sẽ qua đi, có gì là trường cửu đâu ?

Sống cởi mở, yêu thương.

Muốn sống có hạnh phúc, phải cố gắng quên đi cái “tôi”, cái “bản ngã” của mình không nên coi mình là trung tâm của vũ trụ. Các tôn giáo đều hướng chúng ta đi tìm hạnh phúc bằng con đường tình thương, từ bi, bác ái, quên mình để mưu cầu đời sống tốt đẹp cho tha nhân. Sống ích kỷ chỉ biết có mình thì chẳng khác nào con ốc thu mình trong vỏ hẹp, tối tăm, suốt đời hiu quạnh, cô đơn. Con người có hạnh phúc luôn luôn giúp đỡ người khác, mong đem lại niềm vui cho người khác mà không mong chờ sự đền đáp lại. Mang niềm vui cho người khác sẽ tạo ra niềm vui cho chính mình. Đó mới là ý nghĩa của cuộc sống: “Sống bằng yêu thương để được yêu thương”.

Chung quy là sự cảm thông và sự thương mến chân thành giữa con người với con người. Được như vậy, chính mình sẽ có hạnh phúc và còn tạo hạnh phúc cho người khác.

Nguyễn Thanh Bạch

csBV THUA TRẬN THỂ NÀO TRONG CUỘC CHIẾN 1954-1975?

ĐẶNG TÂN HẬU

Mục Đích Của Bài Viết

Chiến tranh VN 54-75 đã kết thúc cách nay hơn 47 năm, hơn 1 ½ thế hệ (thời gian 1 thế hệ là 30 năm). Các tài liệu mật đã được giải mã hoàn toàn từ phía miền nam VN và Hoa Kỳ; nhưng các tin tức mật từ nhà cầm quyền cộng sản Bắc Việt (csBV) vẫn còn khép kín. Mục đích của bài viết này là bình tâm thử tìm hiểu csBV đã thua trận thể nào trong cuộc chiến vừa qua? Và nguyên nhân nào đưa tới sự thất bại của họ trong cuộc chiến? Dù có ít thông tin về sử liệu của csBV, ta có thể lý luận trên “lý nhân quả” (không có lửa sao có khói?) để có thể đưa ra kết luận trên.

Lý Do Có Chiến Tranh

Có nhiều nguyên nhân đưa tới chiến tranh; đại khái có thể kể 3 nguyên do chính là chính trị, kinh tế và tôn giáo. Thực dân thường biện minh cả 3 yếu tố trên nên họ “tự cho phép” đem quân đi xâm chiếm các xứ khác làm thuộc địa để làm giàu và phục vụ cho họ. CS cũng dùng cả 3 yếu tố này để gây chiến tranh, “giải phóng” (sic) các quốc gia thuộc địa. Thí dụ, chính trị là áp đặt xã hội chủ nghĩa; kinh tế là thực hiện chính sách tập trung nông dân, thợ thuyền vào hợp tác xã; tôn giáo là thực hiện 3 không: không gia đình, không tổ quốc, không tôn giáo; và chỉ có lòng tin cuồng tín, trung thành với Đảng CS và chủ tịch nhà nước cộng sản.

Bình pháp Tôn Tử chỉ dạy vào cuối thế kỷ thứ 6 trước Tây Lịch: “chiến tranh là sự sống chết, liên hệ đến mạng sống của con người, tới gánh nặng quốc gia vì nào là chết chóc, nào là thuế má nặng để cung cấp lương thực, khí giới, quân nhu, xe mã cho đội quân viễn chinh. Vì thế, đạo quân đánh xa phải biết lấy lương thực từ nơi chiếm đóng để nuôi quân của mình. Thí dụ, csBV bắt dân miền nam VN sống trong vùng “xôi đậu” (ban ngày quốc gia, ban đêm cộng sản) phải đóng thuế nặng cho họ.

Theo binh pháp Tôn Tử, muốn thắng 1 người lính “thù thành” thì ta phải có 10 người lính “công thành”. 1 người lính công thành phải có 10 người lính hậu phương lo vận chuyển, bảo vệ và cung cấp “quân số, vũ khí, quân nhu, thuốc men” cho chiến trường tiền tuyến. Đó là chưa kể sự vận chuyển xa và khó khăn từ miền bắc vào miền nam qua đường mòn Hồ Chí Minh trên đất Lào, trên đường biển hoặc vào biển hồ Sihanouville để chôn dấu vũ khí, đạn dược, dưỡng thương trên đất Miên nên kinh phí csBV hao tổn rất nhiều.

Mỗi một hạt gạo, một viên đạn là xương máu, công sức của người dân Bắc Việt, của người lính hậu phương; chưa kể csBV phải “phá hoại” nền độc lập của 2 quốc gia láng giềng Lào và Cao Miên để thành lập Pathet Lào và Khờ Me Đỏ bảo vệ cho sự an toàn vận chuyển, chôn dấu vũ khí, xe tăng, đại pháo của họ trên đất Miên do HK/miền nam tôn trọng sự độc lập của 2 nước Lào, Cao Miên. Lính bộ đội csBV đi B (vào nam) không có hy vọng ngày về đoàn tụ gia đình vì số tử vong, bị thương của họ rất cao so với người lính miền nam. Vì thế, người lãnh đạo csBV phải sáng suốt không thể không nghiên cứu kỹ trước khi họ gây chiến mang lại thiệt hại nặng cho họ.

Nguyên Nhân Bại Trận

Vài người VN nghĩ Hồ Chí Minh (HCM) là người quốc gia yêu nước vì họ viện lẽ HCM đọc “Bản tuyên ngôn độc lập” tại Hà Nội vào ngày 2/9/1945 dựa trên “Bản tuyên ngôn độc lập Hoa Kỳ”. Thực ra, vào lúc này, Liên Xô tập trung vào các quốc gia Âu Châu, TC (Mao Trạch Đông) lo sống còn với THQG (Tường Giới Thạch) nên HCM không có hậu thuẫn của hai nước đàn anh cộng sản. HCM phải núp dưới bóng của các đảng phái quốc gia nên ông mới có thể thành lập tổ chức Việt Minh (chữ tắt của VN Độc Lập Đồng Minh hội) vào ngày 19/5/1941.

HK chống lại chủ nghĩa thực dân, muốn đưa VN nằm dưới sự giám sát của Liên Hiệp Quốc sau đại chiến thứ hai; nhưng Anh Quốc chống lại ý tưởng này vì sợ bị ảnh hưởng đến quyền lợi “thực dân” của họ. Do đó, HK muốn có sự đoàn kết với các quốc gia Tây Phương để ngăn chặn làn sóng đỏ từ Đông Âu do LX lãnh đạo. Đó là lý do HK đồng ý Pháp trở lại VN với điều kiện cho “VN độc lập” nằm dưới cánh dù của Liên Hiệp Pháp.

HCM tìm cách giết hại người Việt quốc gia để độc tôn cai trị VN, đưa VN vào trong quỹ đạo cộng sản quốc tế; do đó, các nhà yêu nước VN không có con đường chọn lựa nào hết là gia nhập vào quốc gia VN do vua Bảo Đại lãnh đạo (chính phủ Trần Trọng Kim) với sự hợp tác với Pháp đưa tới VM bị khốn đốn sa lầy tại VN vào năm 1949. Nhưng cùng năm này, TC (Mao) chiến thắng THQG (Trương) và tổ chức lễ quốc khánh đầu tiên vào ngày 1/10/1950. Lúc bấy giờ, HCM mới cầu viện TC giúp đỡ quân đội, vũ khí chống lại VN/Pháp đưa tới trận Điện Biên Phủ và Hiệp Định Genève 54 chia đôi đất nước VN.

Mao gọi Lý Quý Ba gặp HCM để chỉ dạy cho HCM “Muốn trở thành nước cộng sản (xã hội chủ nghĩa) thì phải tập trung nông dân và thợ thuyền vào Hợp Tác Xã”. “Muốn thành lập Hợp Tác Xã thì phải thực hiện cải cách ruộng đất”. “Muốn cải cách ruộng đất thì phải tổ chức tòa án nhân dân xử tội giết chết những người có đất đai” mà cộng sản gán cho cái tội là địa chủ dù họ chỉ có vài mẫu ruộng (so với miền nam, địa chủ có vài trăm mẫu, cò bay thẳng cánh). Vì thế có hàng chục ngàn người ở miền bắc đã bị xử tử về tội địa chủ. [Lý Quý Ba là đại sứ TC đầu tiên tại miền bắc VN sau Hiệp Định Genève 54].

Đó cũng là lý do sau khi Hiệp Định Genève ký kết vào năm 1954, một triệu người miền bắc di cư vào nam mà csBV tuyên truyền HK cưỡng bức “đồng bào miền bắc” rời bỏ quê cha đất tổ. Trong khi đó, miền nam không tin csBV có thể giết cha, giết mẹ (Trường Chinh) hay có thể cam tâm giết những người giàu có đã từng giúp đỡ họ trú ẩn và nuôi quân của họ. Thí dụ, bà Nguyễn Thị Năm ở Hà Nội bị giết vào năm 1953. Vì thế, có khoảng 100, 000 người miền nam tập kết ra bắc và trở thành đạo quân trung thành bảo vệ HCM.

HCM thực hiện “cải cách ruộng đất” trước và sau khi có Hiệp Định Genève 54 với mục đích chính

khủng bố, cướp đất tư nhân để lừa tất cả nông dân, thợ thuyền vào tổ chức Hợp Tác Xã theo nền kinh tế chỉ huy. Tất cả cùng sống trong khu tập thể, làm việc chung, sử dụng chung dụng cụ, trao đổi hàng hóa theo tem phiếu và hưởng theo đầu người; thay vì dùng tiền “giấy” làm phương tiện trao đổi. Đây là nền kinh tế “không” theo thị trường dựa trên cung cầu, không qua trung gian của người phân phối. Lẽ tất nhiên không dựa trên mức lời (vì tất cả đều là tổ chức công) đưa tới cảnh “cha chung không ai khóc”.

Hợp Tác Xã là trung tâm của chế độ cộng sản, của nền kinh tế chỉ huy, là nguyên nhân chính đưa tới sự phá sản của nền kinh tế sản xuất, vừa không đủ sức nuôi dân trong nước thì làm sao có thể nuôi đoàn quân viễn chinh với đạo quân khổng lồ bao gồm chiến trường miền nam, Lào và Cao Miên; đại khái là bao trùm cả Đông Dương. Do đó, không lạ và chắc chắn csBV phải cầu viện LX và TC viện trợ vũ khí, thực phẩm, quân nhu v.v.; kể cả cầu viện quân đội TC/Cuba vào miền bắc VN để bảo vệ hậu cứ miền bắc cho lính csBV rảnh tay, đi B (vào nam) xâm chiếm.

Vài khuyết điểm của Hợp Tác Xã có thể kể như: - năng suất kém vì có cò làm việc cũng không có cái gì hưởng thụ thêm – phá hoại công quỹ để không bị trừng phạt vì không đạt chỉ tiêu – báo cáo láo để không bị khiển trách – dùng ngân sách năm tới để khai báo chi tiêu năm cũ – luồn hàng bán ra ngoài để kiếm thêm lợi tức “tư” nên csBV phải ra luật “ngăn sông cách chợ” gây ra cảnh xã hội thiếu thốn, càng thiếu thốn hơn. Hợp tác xã làm cho nền kinh tế csBV càng thiếu hụt, càng lệ thuộc vào viện trợ/vay tiền của TC/LX, nhất là cầu viện các quốc gia CS gửi quân giúp csBV phòng ngự và phòng không ở miền bắc.

Vài người VN bị csBV tuyên truyền người lính csBV “siêu nhân”, dùng súng trường bắn hạ hàng ngàn máy bay địch hay phi công Nguyễn Văn Bảy dùng chiến thuật “du kích”, tắt máy phi cơ lẫn trong đám mây; rồi bất ngờ bay ra bắn hạ phi cơ địch khi máy bay địch bay vào không phận miền bắc. Chính nhờ ngày 30/4/75, người dân miền nam hiểu thế nào là “thiên đảng cộng sản”? vì họ ăn bo bo dưới thời bao cấp, do nền kinh tế “Hợp Tác Xã” sản xuất và cung cấp. Trong khi đó, dân miền bắc chờ bộ đội đi B trở về nhà; không phải để mừng gặp lại họ còn sống mà

chính là chờ đợi bộ đội mang về những thứ linh kinh “ăn cướp” (đồng hồ, đài, xe đạp) từ miền nam (vào, vợ, vét, về) do nền kinh tế thị trường miền nam VN giàu có mà csBV tuyên truyền là “phồn vinh giả tạo”.

Thất Bại Chiến Tranh 54-75

Chiến tranh đồng nghĩa với chết chóc, giết chết sinh mạng con người, là gánh nặng cho người dân để cung cấp người và quân nhu, lương thực, khí giới cho chiến trường. Do đó, người lãnh đạo phải biết suy tính kỹ lưỡng trước khi gây chiến. *Kẻ gây chiến chỉ kể “thắng trận hay thành công” khi họ có mục đích rõ ràng và đạt được mục đích như đã dự tính; còn ngược lại thì kể như họ thất bại hoàn toàn, có tội đối với lịch sử của đất nước họ; chưa kể có thể có tội do thế giới lên án về tội ác chiến tranh đáng bị chê trách.*

Thí dụ, TT Nga Putin gây chiến Ukraine làm chết nhiều sinh mạng cho cả đôi bên; cả triệu người di dân tìm đường lánh nạn. Kết quả có đạt được không? Thí dụ khác, Mông Cổ đem quân đi xâm chiếm TH; nhưng chính họ trở thành nạn nhân bị TH đồng hóa thì ai thắng? ai bại? và cuối cùng trở thành 1 tỉnh lỵ của đất nước TH nên mới có vùng Nội Mông ngày nay. Tóm lại, dù bên ta hay bên địch có nhiều người chết vì tham vọng của vị lãnh tụ. Nhà cầm quyền phải biết tôn trọng mạng sống con người; nhất là mạng của người cùng màu da, cùng chủng tộc. Kẻ chết, bị thương là con của gia đình VN nên ta có trách nhiệm chăm sóc đôi bên sau khi chiến tranh chấm dứt.

Mục đích chính của csBV trong trận chiến 1954-1975 là “*giữ vững miền bắc theo xã hội chủ nghĩa (cộng sản) lấy hợp tác xã làm trung tâm sản xuất kinh tế, không qua trung gian từ nhà sản xuất đến người tiêu thụ, hỗ trợ bộ đội đi B giải phóng miền nam và đưa đất nước VN đi thắng, trực tiếp vào con đường xã hội chủ nghĩa (cộng sản), cùng áp dụng kỹ thuật hợp tác xã để dân Việt có được đời sống “độc lập, tự do, hạnh phúc”*”. Mục đích này có đạt được không? VN có hạnh phúc và phát triển ngang hàng thế giới so với thời kỳ xã hội miền nam VN trước 1975?

Do các yếu tố công thành, bao sân 3 mặt trận Việt, Miên, Lào. Vận chuyển xâm nhập vũ khí, quân trang từ bắc vào nam, ta có thể khẳng định sự tổn thất về phía csBV ít nhất gấp 4-5 lần so với sự tổn thất của miền nam. csBV còn bị nhiều tổn

thất do chính sách cải cách ruộng đất “nhân đạo” của miền nam loại csBV ra khỏi xóm làng lập thành mục tiêu “tát nước bắt cá” của quân đội miền nam. csBV còn hứng chịu nhiều tổn thất do chiến tranh đặc biệt với lực lượng biên phòng đóng dọc biên giới; do chiến tranh cục bộ “lùng và diệt địch” và HK thả bom miền bắc ngăn chặn csBV đánh miền nam; do “VN Hóa” qua các cuộc hành quân “cày lược”, chỉ điểm qua chiến dịch Phụng Hoang; nhất là không thể nào quên csBV đã bị tiêu diệt gần 80% quân số vào Tết Mậu Thân 1968.

Nếu kinh tế miền bắc dựa trên 80% nông nghiệp và 20% công nghiệp nhỏ (vì bom đạn HK đã phá sập các nhà máy công nghiệp lớn) thì miền nam có nền kinh tế cao của các quốc gia tiên tiến với ít nhất 70% công nghiệp và 30% nông nghiệp trong hoàn cảnh chiến tranh. Vì ruộng lúa phì nhiêu, vì ít người làm nghề nông nên nông dân miền nam nhập cảng máy móc cày cấy; năng suất cao không thua gì các quốc gia tiên tiến. Đồng thời, nhiều nông dân miền nam di dân vào thành phố tránh lửa đạn và trở thành tay nghề cao trong công nghệ, xây cầu cống, xử dụng máy móc tối tân; trong khi chính người thợ Nam Hàn qua VN vẫn chưa có tay nghề cao như vậy. Đó là chưa kể kỹ thuật điện toán còn quá mới đối với xã hội tây phương, chứ đừng nói tới xã hội Á Châu, mà chính phủ miền nam đã có trường đào tạo tay nghề viết “chương trình điện toán” vào đầu thập niên 70 (IBM).

Tóm lại, đứng về mặt quân sự, csBV bị tổn thất rất cao; đứng về mặt kinh tế, hợp tác xã chỉ gây ra nhiều hậu quả tai hại; trong khi miền nam ít bị thiệt hại, kinh tế phát triển vượt bậc mà csBV tuyên truyền là nền kinh tế “phồn vinh giả tạo”. Đó là chưa kể sự trao đổi hàng hóa ở miền nam VN dựa trên tiền tệ, ngân hàng; trong khi kinh tế csBV dựa trên sự trao đổi hàng hóa vào “thời đồ đá” nên kinh tế csBV khó phát triển do không biết xử dụng “tín dụng ngân hàng” (credit) và tiền dự trữ (reserve) ngân hàng. Đứng về mục đích gây ra chiến tranh là đưa đất nước VN vào con đường xã hội chủ nghĩa với hợp tác xã bị coi là sự thất bại hoàn toàn và bị thiệt hại rất nặng.

Ngày nay, cộng sản không còn tồn tại trên quả địa cầu. Liên Xô là trung tâm đầu não cộng sản trên thế giới bị sụp đổ. csBV phải đổi từ “kinh tế tập

trung vào hợp tác xã” thành “kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa”. Kinh tế thị trường dựa trên mức cung cầu, dựa trên sự trung gian của người chuyên chở hàng hóa theo thị hiếu của người mua và bán; tất nhiên đi ngược lại 100% nền kinh tế tập trung hợp tác xã đặt trọng tâm trên sức lao động sản xuất và không chấp nhận nhà tư bản cho vay hay nhà trung gian kiếm lời mà không sử dụng sức lao động.

csBV thất bại hoàn toàn về kinh tế và chính trị. “Xã hội chủ nghĩa” chỉ là cái bánh vẽ; thực chất là tư bản độc tài, tham nhũng, lợi dụng quyền thế, quan liêu, chông chéo gây gánh nặng cho người dân phải đóng thuế hai gông; vừa nuôi cán bộ, vừa nuôi đảng viên cùng làm một công việc; đó là chưa nói tới giáo dục, y tế, nghề nghiệp chú trọng đến tiền và “hồng hơn chuyên” so với thời miền nam VN, các đại học, báo chí độc lập với chính quyền. Trí thức csBV bị cho vào rọ với tên thật kêu “Viện Hàn Lâm Khoa Học Xã Hội” nằm dưới gọng kìm của Đảng nên trí thức VN luôn lo sợ đi ra ngoài “khung” do Đảng chỉ định. Do đó, họ là gánh nặng quốc gia không có sáng tạo.

Thay Lời Kết Luận

Theo binh pháp Tôn Tử, không dụng binh mà chiến thắng là “thượng sách”. Thí dụ, Tây Đức không tốn một viên đạn mà có thể “thống nhất” đất nước và không có sự trả thù đối phương (Đông Đức) làm cho nước Đức từ một quốc gia bị chia hai trở thành 1 cường quốc giàu mạnh. Hồ Chí Minh đã để mất cơ hội đoàn kết dân tộc, thống nhất đất nước vào năm 1945 vì ông có thể không tốn 1 viên đạn mà có thể đưa VN vào vị thế hàng đầu Á Châu. Lúc đó, Nhật, TH, Đại Hàn bị chiến tranh tàn phá, Tân Gia Ba chưa thành hình. Sinh viên Lào và Miên được qua VN du học là sự hãnh diện lớn của gia tộc. Đáng tiếc, Hồ Chí Minh có tham vọng độc tôn cai trị VN và tuân theo quan thầy cộng sản để tiêu diệt người Việt quốc gia và thực hiện “cải cách ruộng đất”, “trăm hoa đua nở” đưa tới 2 cuộc chiến 1945-1954 và 1954-1975 làm tiêu hao tài nguyên quốc gia, làm chết cả triệu con dân đất Việt.

Ngày nay, sau hơn 47 năm chiến tranh chấm dứt, csBV được gì? Xã hội băng hoại từ trên xuống dưới, người dân trong nước mở miệng đầu môi là “địt” theo nghĩa đen của người miền bắc. Hợp tác xã giải thể, kinh tế dựa trên mức lời, chính quyền

VN độc tài tham nhũng, giai cấp giàu nghèo càng ngày càng lớn, xuất cảng nô lệ lao động và nô lệ tình dục. Thế hệ thứ 2, thứ 3 trong và ngoài nước sanh sau 1975 không biết gì về chiến tranh VN. Nhưng, sự cảm thông và tiếng nói của đôi bên vẫn không thể nào hiểu nhau vì một bên giáo dục từ sự chân thật tự do suy nghĩ; còn một bên học trên sự dối trá tuyên truyền. Báo chí csBV có nhiều, nhưng chỉ có 1 ban chủ bút kiểm soát “tất cả” các bài đăng trên cả trăm tờ báo trong nước. Giới trí thức csBV không có tự do tư tưởng vì cùng nằm trong tổ chức kiểm soát của Đảng và Nhà nước. Họ là “kỳ sinh trùng” ăn bám vào xã hội Việt Nam.

Vào cuối năm, xin đốt nén nhang lòng, tưởng niệm chục triệu oan hồn tử sĩ VN chết trong trận chiến 1945-1975

Tháng 12 Năm 2022

Ghi Chú:

Cải Cách Ruộng Đất - Miền Bắc: mục đích cải cách ruộng đất là cướp đất, giết địa chủ, khủng bố dân và lừa dân vào khu tập thể để cùng nhau sản xuất trong hợp tác xã do Đảng áp đặt chỉ tiêu. **Miền Nam:** mục đích cải cách ruộng đất là chính phủ mua lại đất đai mà địa chủ không khai thác theo “giá thị trường”. Chính phủ dùng đất đã mua lại để cho tá điền có đất canh tác, sản xuất; rồi đóng thuế trở lại cho quốc gia tùy theo sự thặng dư có lời.

Hợp Tác Xã - Miền Bắc: Hợp tác xã là tổ chức công, sản xuất không nhằm vào mức lời. Những người nằm trong hợp tác xã cùng sống chung, cùng làm việc, cùng sử dụng vật dụng chung để sản xuất theo chỉ tiêu do nhà nước ấn định và hưởng theo đầu người trong gia đình. **Miền Nam:** Hợp tác xã là tổ chức vô vị lợi, nhưng sinh hoạt y như xí nghiệp tư có ban quản trị. Tiền thặng dư (tạm gọi là tiền lời) sẽ trả lại cho các hội viên của hợp tác xã.

Hòa Hợp Hòa Giải. Dù thể hệ trong và ngoài nước sanh sau 1975 không biết về chiến tranh VN, cả hai cũng không thể đồng cảm, hòa hợp hòa giải với nhau do người trong nước chủ trương “hòa hợp” (integration) bắt người khác

theo chính kiến của mình; trong khi người hải ngoại chủ trương “hòa giải” (reconciliation) trên sự đồng thuận chân thật để đôi bên cùng bắt tay với nhau, cùng xây dựng tương lai cho đất nước VN tốt đẹp.

Dân Số, Quân Số. Dân số miền bắc đông hơn dân số miền nam gấp 1 ½-2 lần; tất nhiên quân số csBV đông hơn quân số miền nam. Số tử thương, bị thương của quân đội csBV cao hơn quân đội miền nam vì nhiều lý do như công thành chết nhiều hơn thủ thành, chiến thuật “biến người” bị nhiều tổn thất về nhân mạng; nhất là csBV xiềng xích chân của bộ đội vào xe tăng, súng cối không cho họ bỏ chạy vì csBV coi khí giới quý hơn mạng người.

Dân Chủ, Xã Hội. Danh từ “xã hội” và “dân chủ” thường bị hiểu sai. csBV đánh lộn con đen

như Việt Minh, Đảng Lao Động, Dân Chủ (chỉ có đảng viên csBV mới có thể bầu cử nội bộ để độc quyền cai trị VN) và xã hội chủ nghĩa đồng nghĩa với cộng sản độc tài; khác với chế độ xã hội của Bắc Âu có nền dân chủ thực sự phục vụ xã hội.

Kinh Tế Công Nghiệp. Muốn biết quốc gia có nền kinh tế tiên tiến hay chậm tiến, ta chỉ nhìn về sự phát triển công nghiệp của xứ đó. Miền bắc đặt trọng tâm trên nông nghiệp vì kém về công nghiệp. Miền nam phát triển về công nghiệp dù có đất đai phì nhiêu hơn miền bắc. Thử nhìn về số hãng công nghiệp và số lượng sản xuất ở miền nam trước 1975; đáng tiếc là csBV đã xóa sổ các hãng công nghiệp miền nam sau ngày thống nhất. Ngày nay có phân nào phát triển trở lại, nhưng núp bóng dưới tên của ngoại quốc vì họ sợ rủi ro do csBV lại đánh tư sản mại bản.

HÌNH BIẾM HỌA

(lấy từ trên báo điện tử)

Võ Thị Sáu “bị trói tay”, nhưng vẫn có thể hái hoa để cài trên mái tóc trước khi bị xử bắn

HÌNH BIỂM HỌA

Cậu bé Lê Văn Tám “tự thiêu”, rồi chạy vào kho đạn làm nổ tung kho đạn Nhà Bè

Đừng nghe những gì Cộng Sản nói,
Mà hãy nhìn kỹ những gì Cộng Sản làm
(Cố Tổng Thống VNCH Nguyễn Văn Thiệu)

XUÂN VÀ THIẾU NỮ - tranh LÊ PHỔ

Thiếu nữ dâng trà- Lê Phổ

*Thiếu nữ choàng khăn- Lê Phổ
(1,1 triệu USD)*

Cần Thơ trong ký ức tôi

TRIỆU HUỲNH VÕ

Tôi sinh và lớn lên ở Cần Thơ cho tới lúc tôi học hết chương trình Trung Học Đệ Nhất Cấp tại Lycée Phan Thanh Giản (PTG) nhưng tôi không biết nhiều lắm về Cần Thơ. Rồi sau biến cố 1975, biết bao sự đổi thay đã xảy ra cho đất nước và dân tộc nhưng những hình ảnh thân yêu của quê tôi, Cần Thơ, trong những tháng năm trước 1975, không bao giờ xóa mờ trong ký ức tôi. Vì là ký ức nên không thể không có những sai sót, xin được niệm tình bỏ qua.

Ngược thời gian về thập niên 50, nếu đi từ Sài Gòn xuống tỉnh Cần Thơ, trên Quốc lộ số 4, thì phải đi qua phà Cần Thơ, xuyên qua sông Hậu Giang. Đứng trên phà, nhìn về phía bên kia sông là địa phận của quận Cái Vồn, nay là quận Bình Minh, người ta có thể nhìn thấy một ngôi nhà khá đồ sộ nằm ven con sông Hậu Giang. Đó là ngôi nhà của ông Năm Lửa, tức Trung Tướng Trần Văn Soái, Tư Lệnh Lực Lượng Phật Giáo Hòa Hảo. Trước khi nền Đệ Nhất Cộng Hòa ra đời, ông Năm Lửa đã đặt bàn doanh tại đây. Sở dĩ ông có tên gọi là Năm Lửa vì ông đã từng lái xe hủ lò dùng để cán đường chạy bằng củi đốt lò. Rời phà Cần Thơ, trực chỉ về thành phố Cần Thơ, phải đi qua cây cầu sắt ngắn có tên là cầu Sáu Thanh. Gọi là cầu Sáu Thanh vì phía trong đất liền là một ngôi nhà khá lớn của một nhân vật có tên là Sáu Thanh. Hiện nay, cầu này không còn nữa. Qua khỏi cầu Sáu Thanh một đoạn là tới Ngã Ba Lộ Tẻ. Từ đây nếu rẽ về tay trái sẽ đi vào trung tâm thành phố Cần Thơ; nếu rẽ về tay phải sẽ đi vào liên tỉnh lộ dẫn đến các tỉnh Long Xuyên, Rạch Giá và Hà Tiên. Khoảng thập niên 60, Ngã Ba Lộ Tẻ được cải biến thành khu Bến Xe mới. Bến Xe mới là nơi xuất phát các đoàn xe đi các tỉnh Long Xuyên, Rạch Giá, Hà Tiên; hoặc lên Sài Gòn; hoặc đi xuống các tỉnh Sóc Trăng, Bạc Liêu, Cà Mau trên con đường chạy thẳng tắp từ đây về đến tận quận Cái Răng mà không phải đi qua trung tâm thành phố Cần Thơ.

Đường đi vào tỉnh lỵ Cần Thơ phải qua cây Cầu Đồi sắt kiểu Eiffel, bắc ngang qua rạch Cái Khế. Bên hông đầu cầu là nhà lồng chợ Cái Khế. Bên kia cầu là một ngôi biệt thự xinh đẹp nằm cạnh bờ rạch Cái Khế. Biệt thự này có thời đã được sử dụng làm nơi cư ngụ cho các vị chỉ huy quân sự cao cấp người Pháp, và sau này là căn cứ của Bộ Tư Lệnh Vùng 4 Chiến Thuật, Quân Lực Việt Nam Cộng Hòa (VNCH). Qua khỏi cầu Cái Khế một khoảng ngắn thì tới khu Nhà Đền, tên gọi nhà máy nhiệt điện của tỉnh. Đi tới là dinh Tỉnh Trưởng nằm về phía tay mặt, phía trái là một công viên nhỏ. Trước mặt dinh Tỉnh Trưởng là một bùng binh khá lớn, nơi xuất phát nhiều con đường. Một đường đâm thẳng ra Bungalow về hướng bờ sông Cần Thơ; bên trái đi ngang qua khám lớn Cần Thơ; bên phải là trụ sở Tòa Hành Chánh tỉnh. Một đường khác mang tên là De Lanoue, sau được đổi tên là đường Phan Đình Phùng, chạy dài từ dinh Tỉnh Trưởng xuống tận khu Cầu Xéo. Nơi đây có một nhà thờ họ đạo Thiên Chúa nằm ngay trong khu Xóm Cao Đài, nơi cư ngụ của những người theo đạo Cao Đài. Đường Phan Đình Phùng được coi như xương sống của thành phố chạy ngang qua Hãng bia BGI, Ty Bưu Điện, Tòa án, Tòa Thị Chính, Ty Cảnh Sát, Trường Tư thực Nam Hưng v.v. Một đường khác phát xuất từ dinh Tỉnh Trưởng hướng về Cầu Tham Tướng. Đoạn đầu, từ dinh Tỉnh Trưởng tới khu Đất Thánh Tây, cạnh chùa Cao Đài Một Mắt, có tên là đường Hòa Bình. Mọi người ở đây vẫn quen gọi là đường Hàng Xoài vì dọc theo đường có các hàng cây xoài cao, rợp bóng mát. Đoạn đường này chạy ngang qua doanh trại Bộ Tư Lệnh Vùng 4 Chiến Thuật của Quân đội VNCH và dẫn đến chùa Miên Theravada, trường học Thọ Nhơn của người Hoa, rồi tới chùa Cao Đài Một Mắt. Gọi là chùa Một Mắt vì trên tiền đình chùa có vẽ hình một con mắt thật to. Tiếp nối bên cạnh là khu Đất Thánh Tây, nghĩa trang cũ của người Pháp. Bắt đầu từ đây đường

Hòa Bình đổi tên thành đường Lý Thái Tổ, chạy ngang qua Nhà MỒ. Nhà MỒ, tên gọi lúc đó của Nhà xác, nơi quàng những người vừa mới chết được chuyển đến từ bệnh viện của tỉnh để chờ được mai táng. Đường Lý Thái Tổ chạy dài tới cầu đúc Tham Tướng. Trước khi tới cầu đúc Tham Tướng khoảng vài trăm thước có một ngã ba, nếu rẽ về bên trái sẽ dẫn tới sân đá banh của tỉnh. Ở lề đường trên đầu cầu và bên dưới đầu cầu Tham Tướng là chợ chồm hòm. Chợ chỉ nhóm vào buổi sáng, khá sung túc và tấp nập quanh năm. Nhà của tôi lúc bấy giờ nằm trên đường Lý Thái Tổ, cách Nhà MỒ chừng vài trăm thước, nên từ nhà nhìn qua khu đất trống tôi có thể nhìn thấy Nhà MỒ và khu đất Thánh Tây. Chính vì được ở vị thế này nên tôi đã có dịp chứng kiến một số các sự kiện khá đặc biệt mà tôi sẽ kể sau.

Cần Thơ có nhiều địa danh bắt đầu bằng chữ Cái, như quận Cái Răng. Xung quanh quận Cái Răng còn có những địa danh khác mang tên Cái Tắc, Cái Nay, Cái Gia, Cái Chanh, Cái Muồng. Riêng quận Ô Môn thì trong địa phương chí của tỉnh ghi rõ đó là nguyên văn của tiếng Campuchia có nghĩa là Người Con Gái Đẹp. Quận Ô Môn, cách tỉnh Cần Thơ khoảng 21 cây số, nằm trên tỉnh lộ nối liền các tỉnh Long Xuyên, Châu Đốc, Rạch Giá và Hà Tiên.

Nói về thắng cảnh của Cần Thơ, người ta không thể không nhắc tới Bến Ninh Kiều, Đền Tiên và Vườn Thầy Cầu.

Bến Ninh Kiều, được xây cất từ thời Đế Nhất Cộng Hòa, nằm dọc từ đầu bờ sông Cần Thơ và đối diện với khu Xóm Chài, chạy dài tới cây cầu tàu tỉnh tại đầu đường Saintenoy. Cảnh trí xinh đẹp, nên thơ của Bến Ninh Kiều đã được mô tả qua câu:

‘Cần Thơ có Bến Ninh Kiều. Trời chiều lộng gió dập dìu người đi’

Trước khi có Bến Ninh Kiều, Cần Thơ đã có hai thắng cảnh rất được các giới thanh thiếu niên tại địa phương cũng như du khách hâm mộ. Đó là Đền Tiên và Vườn Thầy Cầu, nằm trong khoảng giữa con đường trải đá, bắt đầu từ Cầu Đôi Cái Khế chạy dọc theo rạch Cái Khế tới cầu Rạch Ngỗng. Đường này chạy vòng ra sẽ gặp Quốc Lộ số 4 ở cầu Tham Tướng.

Từ trên dốc Cầu Đôi Cái Khế, đi dọc theo bờ rạch Cái Khế về hướng Rạch Ngỗng, trước khi tới khu

Đền Tiên, du khách sẽ gặp một ngôi nhà đúc mang tên Bót Thầy Phận. Đây là tư gia của thầy giáo Lâm Văn Phận. Tư gia này bị người Pháp trưng dụng làm đồn bót. Sau này, tuy nhà được Pháp trả lại nhưng dân địa phương vẫn quen gọi là Bót Thầy Phận. Qua khỏi Bót Thầy Phận là tới chùa Hiệp Minh, dân địa phương quen gọi là Đền Tiên. Đền Tiên là một khu vườn cây cảnh, có cổng vào bằng cửa song sắt rất đồ sộ và chỉ mở cửa vào các ngày lễ hội cho công chúng vào xem. Đằng sau vườn là những mộ phần thuộc dòng họ Phan Thông. Trong vườn trồng đủ các loại hoa và cây cảnh được chăm sóc rất công phu, chen lẫn với nhiều hòn non bộ mà mỗi hòn non bộ là một mô hình thu hẹp của một điển tích trong thơ phú. Chính giữa vườn Đền Tiên có một cây phượng bằng bê tông thật cao. Vào các ngày rằm hay lễ tiết, trên thượng đỉnh cây phượng phất phới những lá cờ đủ màu sắc. Dưới đất, gần bên cây phượng có một bàn đá và hai băng ghế ngồi cũng bằng đá. Trên bàn đá có xếp một bàn cờ tướng cũng bằng đá. Từ lâu, dân địa phương tin tưởng là vào các đêm trăng sáng các vị tiên thường hạ giáng xuống đây để đánh cờ tướng và tên Đền Tiên có lẽ đã xuất phát từ đó. Sau năm 1975, trong thời gian bị tù cải tạo cộng sản tại trại Hà Tây, miền Bắc, tôi đã có dịp gặp một vị trưởng thượng của dòng họ Phan Thông, cụ Phan Thông Thảo. Cụ Thảo là kỹ sư hoá học tốt nghiệp ở Pháp về. Cụ bị cộng sản bắt đi tù cải tạo vì cụ là Chủ tịch Đảng Tân Đại Việt.

Từ Đền Tiên nếu tiếp tục đi thêm một đoạn khoảng 800 thước sẽ tới Vườn Thầy Cầu. Đây là một ngôi vườn hoa và cây cảnh rất rộng lớn, mang tên của chủ nhân, Luật Sư Đoàn Hữu Cầu. Luật Sư Cầu làm việc ở toà án Cần Thơ. Ông cho xây khu vườn và căn nhà nền cao ở phía sau để làm nơi vui thú điền viên khi về hưu. Khác với Đền Tiên, Vườn Thầy Cầu luôn mở cửa cho mọi người vào xem tự do. Và cũng chính do sự bình dị và nếp sống hòa đồng của gia chủ nên mới được dân địa phương thân mật gọi là Vườn Thầy Cầu. Trong vườn, ngoài các luống hoa đủ loại, đủ màu sắc cùng các cây cảnh và cây ăn trái tươi mát quanh năm, còn có ao sen và ao nuôi cá. Lúc còn sinh thời, chiều chiều Thầy Cầu hay đi bộ đến ao nuôi cá để rải cám cho cá ăn. Thầy Cầu qua đời vào khoảng năm 1960, thọ 73 tuổi. Có thể nói,

Vườn Thầy Cầu đúng là một cảnh trí tĩnh mịch, thanh nhả để du khách đến thưởng ngoạn, ngắm cảnh, nghe chim hót, và nhất là để các nam thanh nữ tú có thể dùng làm nơi hò hẹn. Trong những ngày trời nắng oi bức, Vườn Thầy Cầu là nơi lý tưởng để các học sinh ‘học gạo’ thường hay vào đây để đọc sách hay học bài thi.

Nói đến Cần Thơ thì phải nói tới ngôi trường PTG, một trường Trung Học công lập lớn nhất ở miền Tây được thành lập vào đầu thế kỷ 20, sau trường Nữ Trung Học Gia Long (1913) nhưng trước trường Trung Học Petrus Ký (1925). Đã có một thời, học sinh ở các tỉnh lân cận phải khăn gói đến trường PTG để học tiếp bậc Trung Học Đệ Nhất Cấp, hoặc bậc Trung Học Đệ Nhị Cấp khi mà các tỉnh chung quanh chưa có trường Trung Học hoặc chỉ có tới bậc Đệ Nhất Cấp. Từ tên Collège de Can Tho, thời Pháp thuộc, trường được đổi tên thành Lycée PTG vào tháng 8 năm 1945. Trường có kiến trúc kiên cố theo đúng nghĩa kín cổng cao tường với cửa trước và cửa sau của trường nhìn ra hai mặt đường Capitaine d’Hers (sau đổi thành đường Phan Thanh Giản) và đường Saintenoy (sau có tên là đường Ngô Quyền). Một phần của trường, và lại là phần lớn nhất, đã bị trưng dụng làm doanh trại cho quân đội từ sau thế chiến lần thứ hai, nên có lúc trường chỉ gồm hai dãy lầu nằm đối diện với Ty Cảnh Sát Quốc Gia (CSQG) trên đường Ngô Quyền. Toàn bộ cơ sở bị quân đội trưng dụng đã được hoàn trả cho trường sử dụng làm lớp học vào khoảng năm 1956. Tới năm 1964, chính hai dãy lầu nằm đối diện với Ty CSQG này lại được tách ra để thành lập một trường mới, trường Nữ Trung Học Đoàn Thị Điểm (ĐTĐ). Trường Nữ Trung Học ĐTĐ ngăn cách với Trường PTG bằng đường Pasteur. Một chiếc cầu gỗ nối liền trường Trung Học PTG với trường Nữ Trung Học ĐTĐ được dùng làm lối đi chuyên cho quý vị giáo sư khi đổi giờ dạy. Cây cầu này còn được các học sinh trường ĐTĐ dùng để đi qua thực tập tại phòng thí nghiệm trường PTG. Tới năm 1975, tức trải qua hơn một nửa thế kỷ, kể từ ngày thành lập, ngôi trường kỷ cựu ở Miền Tây này đã được xem như là cái nôi sản xuất ra bao lớp người có khả năng phục vụ trong mọi lãnh vực của đất nước. Có nhiều người đã từng giữ vai trò lãnh đạo hoặc chỉ huy trong

guồng máy quốc gia trong các thời Đệ Nhất và Đệ Nhị Cộng Hòa.

Cần Thơ, cũng như một số địa phương khác, đều có những sự việc đặc thù xảy ra do hoàn cảnh hay tình hình riêng rẽ ở trong vùng tạo nên. Vào các thập niên 40 và 50, tôi đã có dịp chứng kiến một vài sự kiện có phần khá đặc biệt ở Cần Thơ nên xin được kể lại sau đây.

Vào một đêm, trước năm 1945, khi mọi người trong tỉnh đang an giấc thì bỗng bị đánh thức bởi từng hồi chuông đồ vang lên từ nhà thờ Thiên Chúa ở Cầu Xéo. Sáng hôm sau, mọi người loan tin cho nhau là Cha Sở người Pháp của nhà thờ nửa đêm hôm qua đã bị kẻ lạ mặt đột nhập uy hiếp và dùng dao xẻo mất một lỗ tai. Nhà chức trách sau đó có điều tra nhưng không thấy công bố kết quả.

Vào đầu tháng 9 năm 1945, tức khoảng một tháng sau ngày Việt Minh lên cầm quyền ở Cần Thơ thì xảy ra cuộc xung đột giữa những người theo Việt Minh và các thành phần thuộc tín đồ Phật Giáo Hòa Hảo của Đức Thầy Huỳnh Phú Sổ. Từ tờ mờ sáng, khúc đường Lý Thái Tổ từ Cầu Tham Tướng tới khu bệnh viện Cần Thơ, chật ních những tín đồ Hòa Hảo. Với y phục màu đen, đầu quấn khăn màu dỏ, tay cầm gươm, dao rất thô sơ, họ rầm rộ tiến về hướng tòa Hành Chánh tỉnh. Việt Minh, trang bị súng trường, dàn lực lượng phong tỏa đầu đường Lý Thái Tổ. Sau các lời cảnh cáo buộc phe Hòa Hảo phải rút lui và giải tán không có kết quả, Việt Minh cho nổ súng. Tín đồ Hòa Hảo tan hàng. Mạnh ai nấy chạy thoát thân. Sự việc này xảy ra ngay trước nhà tôi nên tôi được dịp chứng kiến từ đầu đến cuối. Có nhiều người chết và bị thương nằm sòng soãi trên mặt đường. Người còn sống khiêng, công người chết và bị thương, bỏ chạy thoát thân. Cũng cùng trong ngày hôm đó, ngày 9 tháng 9, năm 1945, một nhóm khác của tín đồ Hòa Hảo lũ lượt kéo về Cần Thơ từ hướng Cái Vồn qua ngã Cầu bắc Cần Thơ nhưng cũng bị Việt Minh truy cản và giải tán. Việt Minh cáo buộc những phần tử Hòa Hảo âm mưu cướp chính quyền tỉnh Cần Thơ trong khi tín đồ Hòa Hảo nói là họ chỉ tổ chức đi đón Đức Thầy Huỳnh Phú Sổ. Theo Việt Minh cộng sản thì những người bị tử thương trong cuộc xô xát là do chính gươm dao của họ mang theo gây nên trong lúc bỏ chạy.

Vào một buổi chiều, vài tuần sau, người dân trong tỉnh Cần Thơ lại rầm rộ kéo nhau đi vào khu sân banh khi nghe tin Việt Minh sẽ xử bắn tội phạm ở tại đây. Vì sân banh nằm gần nhà nên tôi đã có dịp len lỏi đi theo để xem cảnh xử bắn. Hôm đó, sân banh từ trên khán đài xuống tới hai cánh sân có hai bên khán đài, chật ních những người đi xem. Giữa sân có ba người bị trói đứng vào ba trụ gỗ cao hơn đầu người và hướng về phía khán đài. Cả ba đều bị bịt mắt bằng vải đen. Đội hành quyết có sáu người lính mặc quân phục bằng vải ka ki màu vàng, mang súng trường. Qua lời của những người đứng xem xung quanh, tôi được biết các tử tội gồm có em của Đức Thầy Huỳnh Phú Sổ, con trai của ông Năm Lửa, và người thơ ký ghi chép thi phú của Đức Thầy Huỳnh Phú Sổ. Thủ tục hành quyết bắt đầu bằng việc đọc bản án nhưng vì đứng xa nên tôi không nghe rõ. Trưởng đội hành quyết ra lệnh chuẩn bị cho sáu xạ thủ, trong tư thế bắn đứng, hướng họng súng thẳng về các tử tội. Từ sáu nòng súng trường, tôi thấy lóe ra những tia lửa vàng chói. Các tử tội gục đầu trên các trụ gỗ. Một người mang súng lục đi tới từng tử tội để bắn thêm một phát ân huệ vào màng tang của họ. Về sau, được biết ba người bị hành quyết là ông Huỳnh Công Mậu, em của Đức Thầy Huỳnh Phú Sổ; ông Trần Văn Hoành, con trai của ông Trần Văn Soái; và ông Nguyễn Xuân Thiệp, thơ ký riêng chuyên biên soạn thi phú, sấm giảng của Đức Thầy. Tất cả ba bị Việt Minh bắt sau cuộc xung đột ngày 9 tháng 9 năm 1945 tại Cần Thơ và đã bị toà án Nhân Dân của Việt Minh kết án tử hình. Thi thể các tử tội được đưa về nhà xác, nằm ngang bệnh viện Cần Thơ và được chôn cất trong khu đất nằm phía sau nhà xác. Từ thời Đế Nhất Cộng Hòa, ba ngôi mộ trên đã được các tín đồ Hòa Hảo tu bổ lại và được tôn vinh là mộ phần của ba liệt sĩ Hòa Hảo.

Vào năm 1956, tức cách lần xử bắn ba nhân vật Hòa Hảo trước đây hơn mười năm, tại Cần Thơ lại có thêm một cuộc xử tử một nhân vật khác, ông Lê Quang Vinh, cũng thuộc giáo phái Hòa Hảo. Ông Lê Quang Vinh, nổi tiếng với tên Ba Cụt, Chủ tịch Dân Xã Đảng, đã từng điều khiển một lực lượng võ trang, toàn người Hòa Hảo, khét tiếng chống lại Việt Minh cộng sản trong các vùng Long Xuyên và Châu Đốc. Sở dĩ ông Lê Quang Vinh còn có tên là ông Ba Cụt vì ông bị

cụt ngón trỏ ở bàn tay phải. Lực lượng võ trang của ông Ba Cụt rút vào bưng sau khi chính phủ của ông Ngô Đình Diệm cho giải thể các đơn vị võ trang thuộc hai giáo phái Cao Đài, Hòa Hảo và cho sáp nhập vào Quân Đội Quốc Gia Việt Nam. Theo tin chính phủ thì ông Ba Cụt bị lực lượng Quân Đội Quốc Gia đồn trú ở Chắc Cà Đao bắt khi ông đang di chuyển bằng xuồng ngang qua vùng này. Nhưng có dư luận cho rằng ông Ba Cụt bị ông Nguyễn Ngọc Thơ, sù giả của ông Ngô Đình Diệm, đánh tiếng mời ra thương lượng việc hợp tác, rồi cho bố trí mai phục bắt sống ông ta. Ông Ba Cụt bị đưa ra Tòa và được xét xử tại Tòa án Cần Thơ. Toà đã tuyên án tử hình ông ta. Tài liệu về sau xác nhận ông Nguyễn Ngọc Thơ có gặp ông Ba Cụt để thương lượng việc hợp tác. Lần tiếp xúc đầu xảy ra vào ngày 29 tháng 2 năm 1956 tại Tân Châu, Châu Đốc và lần thứ hai vào ngày 4 tháng 4 năm 1956. Cả hai lần thương thuyết đều không có kết quả vì ông Ba Cụt khẳng giữ lập trường một quân đội trong một quân đội. Quân Đội VNCH sau đó đã mở cuộc hành quân trong vùng Long Xuyên và đã bắt được ông Ba Cụt ngày 13 tháng 4 năm 1956 tại Chắc Cà Đao, cách tỉnh Long Xuyên khoảng 7 cây số.

Một lần nữa, vì nhà tôi ở sát hiện trường xử tử Ba Cụt, nên tôi lại được chứng kiến cảnh tượng xử tử hình lần thứ hai trong đời. Lần này, việc hành quyết tử tội được thực hiện bằng máy chém.

Từ chạng vạng đêm trước, tại khu Đất Thánh Tây, ở phía góc trái Chùa Cao Đài Một Mắt, trên đường Lý Thái Tổ, bỗng có nhiều ngọn đèn điện được thắp lên một cách bất thường. Nếu không có hiện tượng này thì không ai biết sẽ có việc xử tử vào ngày hôm sau. Khi đến gần hiện trường, từ ngoài đường nhìn vào, khoảng 50 thước, không biết từ lúc nào, một máy chém đã được dựng lên. Chiều cao của máy chém khoảng 3 thước. Máy chém được đặt hướng về phía ngoài đường. Không thấy rõ lắm lưỡi máy chém. Chung quanh hiện trường có người canh giữ và đèn được thắp sáng suốt đêm. Rạng sáng ngày hôm sau, vào khoảng 7 đến 8 giờ sáng, một chiếc xe nhà binh loại mui bít bùng chạy đến và ngừng ở ngoài cổng. Sau đó, người ta thấy nhiều lính Hiến Binh (sau này là Quân Cảnh) áp giải ông Ba Cụt từ trên xe đi vào trong. Hôm đó ông Ba Cụt mặc bộ quần áo bà ba đen, dáng người ốm, nhỏ và thấp. Từ

ngoài đường nhìn vào, những gì xảy ra bên trong không còn thấy được một cách chính xác lắm. Tôi chỉ thấy được lúc ông Ba Cụt bị áp giải tới máy chém rồi bị ngã xấp xuống trước máy chém, chớ không thấy được lúc máy chém rơi xuống. Được biết người đọc bản án tử hình ông Ba Cụt là ông Phan Văn Bộ, Chánh Lục Sự Tòa án Cần Thơ. Và cũng theo lời của ông Phan Văn Bộ kể lại thì, sau khi vừa nghe xong bản án hành quyết, ông Ba Cụt đã bị ngất xỉu rồi. Như thông lệ, xác của ông Ba Cụt được đưa về quàng tại nhà xác bệnh viện Cần Thơ. Theo các tin tức mới đây thì thi thể của ông Ba Cụt không được chôn cất một cách bình thường mà bị chặt ra làm ba khúc, sau đó đem thả trôi sông cốt không cho lực lượng trung thành với ông Ba Cụt có cơ để tiếp tục chống lại chính phủ. Nhân đề cập đến việc ông Ba Cụt bị bắt tại Chắt Cà Đào và bị xử chặt đầu, tôi còn nhớ Giáo Sư Nguyễn Tri Hựu của trường PTG đã đưa ra một nhận xét nửa chua chát nửa dí dỏm là “vì ông Ba Cụt bị bắt tại Chắt Cà Đào, nên hậu quả đương nhiên là ông phải bị Chặt Cái Đầu”.

Là một tỉnh lớn ở trong Nam Kỳ Lục Tỉnh trước kia, và với danh tiếng của ngôi trường PTG lúc đó, Cần Thơ đã thu hút được các tỉnh hoa hiều học từ các tỉnh Miền Tây. Và cũng chính vì thế Cần Thơ đã sản sinh ra không ít những người có tên tuổi lớn cho đất nước.

Trong lãnh vực văn nghệ. Về cổ nhạc, có nữ nghệ sĩ nổi tiếng, Cô Năm Cần Thơ. Cô Năm Cần Thơ sống cùng một thời với nam nữ nghệ sĩ cổ nhạc ở Bến Tre, Út Trà Ôn và Cô Ba Bến Tre. Về tân nhạc, có nhạc sĩ Trần Văn Trọng, bút hiệu Anh Việt; và nhạc sĩ Lê Thọ Trung. Cả hai nhạc sĩ này là Đại Tá trong Quân Lực VNCH. Về môn bóng tròn có các cầu thủ Há của đội Tổng Tham Mưu, cầu thủ Sự và cầu thủ Quang của Đội Quan Thuế Sài Gòn. Tất cả đều xuất thân từ Đội bóng tròn tỉnh Cần Thơ.

Trong lãnh vực văn hóa giáo dục. Quý ông Phạm Hoàng Hộ, Nguyễn Văn Trường, và Nguyễn Duy Xuân, đã từng là Tổng Trưởng Bộ Văn Hóa Giáo Dục trong thời Đệ Nhị Cộng Hòa.

Trong lãnh vực chính trị. Cần Thơ có nhiều khuôn mặt lớn trong chính phủ. Bác Sĩ chuyên khoa về mắt, Lê Văn Hoạch từng là Thủ Tướng trong thời Nam Kỳ Tự Trị. Tướng cũng nên nhắc là vào ngày 1 tháng 6 năm 1946, ông Nguyễn Văn

Thịnh, Thủ Tướng Chính Phủ Lâm Thời Cộng Hòa Nam Kỳ, được một Hội Đồng Tư Vấn bầu lên, đã tuyên bố thành lập một nước Nam Kỳ Tự Trị. Khi Bác Sĩ Hoạch nhận ra làm Thủ Tướng, một nhật báo hồi đó có bài về chế độ ông như sau: “Te te hoành hoạch, sao không ở nhà coi mạch, kéo treo cao rồi té cái ạch.”. Trong thời Đệ Nhất Cộng Hòa có ông Lâm Lễ Trinh làm Bộ Trưởng Bộ Nội Vụ. Ông Trinh là người quê ở Quận Cái Răng. Thời Đệ Nhị Cộng Hòa có ông Nguyễn Bá Cẩn làm Thủ Tướng Chính Phủ. Ông Cẩn sinh quán ở làng Phú Hữu, Cần Thơ và nguyên là học sinh trường Collège de Can Tho, tiền thân của trường Trung Học PTG.

Trong lãnh vực quân sự. Cũng có rất nhiều người xuất thân từ Cần Thơ và đã từng nắm giữ nhiều chức vụ chỉ huy trong Quân Lực VNCH như Trung Tướng Trần Văn Minh, Tư Lệnh Không Quân; Thiếu Tướng Lâm Văn Phát, Tổng Trưởng Bộ Nội Vụ (Thiếu Tướng Lâm Văn Phát là con thầy Lâm Văn Phận); Trung Tướng Lâm Quang Thi, Tư Lệnh Phó Quân Đoàn I.

Có hai nhân vật, tuy sanh quán không phải ở Cần Thơ nhưng có vợ là người Cần Thơ. Đó là ông Phan Khắc Sửu và Chuẩn Tướng Nguyễn Văn Khương. Ông Phan Khắc Sửu, tốt nghiệp kỹ sư Canh Nông ở Pháp, kết hôn với người con thứ bảy của ông Lê Đình Thống. Dòng họ Lê Đình được coi là rất phong lưu tại vùng Cầu Tham Tướng. Ông Phan Khắc Sửu, quê quán ở Quận Cái Vồn, đã có thời làm Quốc Trưởng VNCH. Ông Nguyễn Văn Khương thì kết hôn với người con út của ông Phạm Thành Đài, một vị Hương Cả. Ông Hương Cả Đài có một tòa nhà lầu khá rộng nằm trên đường Ngô Quyền nổi dài thẳng đến Chùa Cây Bàng. Khu nhà chung quanh được mọi người biết đến dưới cái tên Xóm ông Cả Đài. Ông Khương, mang cấp bậc Đại Tá, được bổ nhiệm giữ chức vụ Tỉnh Trưởng tỉnh Phong Dinh (Cần Thơ) khoảng vài năm trước 1975. Đại Tá Nguyễn Văn Khương bị Việt Cộng phục kích chết khi đi dự lễ khánh thành một trường học trong tỉnh và được vinh thăng Chuẩn Tướng.

Sau biến cố 30 tháng Tư năm 1975, tuy không bị mất tên như Sài Gòn, nhưng Cần Thơ cũng đã mất đi một di sản văn hóa lớn không những cho người dân sở tại mà còn cho toàn thể mọi người trong các tỉnh ở Miền Tây. Đó là việc Trường

Trung Học Phan Thanh Giản bị xóa tên, và được thay bằng tên Trung Học Châu Văn Liêm. Tiến Sĩ Huỳnh Long Vân, một cựu học sinh trường Trung Học PTG, hiện đang định cư ở Úc, trong những năm gần đây, đã bỏ ra rất nhiều công sức vận động với các giới chức cộng sản Việt Nam thuộc ngành văn hóa giáo dục nhằm phục hồi danh xưng cũ cho Trường Trung Học PTG. Mới đây, đã có một vài dấu hiệu tiến triển trong nỗ lực này. Trong văn thư đề ngày 20 tháng 1 năm 2008, Viện Sử Học của cộng sản đã công nhận cụ Phan Thanh Giản là người yêu nước. Ngoài ra, trong buổi tọa đàm của giới lãnh đạo cộng sản tỉnh Cần Thơ ngày 21 tháng 5 năm 2009, việc hoàn trả danh xưng cũ Phan Thanh Giản cùng việc giữ nguyên kiến trúc hiện nay của ngôi trường đã được đưa ra thảo luận.

Những thắng cảnh đẹp ngày nào của Cần Thơ như Đền Tiên và Vườn Thầy Cầu, tuy không bị xóa tên như trường Trung Học PTG, nhưng giờ đây đã trở thành hoang vắng, điêu tàn; bởi lẽ vùng đất mặt tiền hai nơi trên đã bị lấn chiếm để xây cất mới và thiếu sự chăm sóc của các gia chủ sau cuộc đổi đời năm 1975.

Tất cả sự thay đổi do nhu cầu mở mang hay chỉnh trang ở tỉnh Cần Thơ sau năm 1975, ngay cả việc hoàn thành cây cầu bắc ngang qua sông Hậu Giang trong năm 2010 mới đây, không sao có thể bù đắp được sự mất mát những di sản văn hóa nêu trên. Những di sản này vốn đã in sâu trong ký ức của người Cần Thơ và không bao giờ nhạt phai trong lòng cư dân các tỉnh Miền Tây.

CÂU CHUYỆN LỊCH SỬ:

Chiếc ấn vàng ‘Hoàng Đế chi bảo’

Hình trên là chiếc ấn vàng của vua Minh Mạng bị đem đấu giá ở nhà đấu giá Millon bên Pháp dự định vào 12 giờ ngày 10-11-2022. Trước đó, chiếc bát vàng của vua Khải Định đã được bán đấu giá với giá 680 000 Euro. Có tin Hội đồng Nguyễn Phước Tộc đã gửi một bức thư lên Tổng thống Pháp Emmanuel Macron bày tỏ mong muốn được hồi hương báu vật Hoàng Đế chi bảo. Hiện nay nhà đấu giá Millon đã bằng lòng trả lại Việt Nam chiếc ấn vàng của vua Minh Mạng.

Bát vàng của vua Khải Định

Ấn tín Hoàng Hậu chi bảo bị mất cắp và nấu thành vàng

Tết 7& Tình

Á NGHI

*Nụ cười ngày Tết em khoe
Tìm anh đom đóm lập lòe bao năm
Mỹ Âu tỵ nạn xa xăm
Nụ duyên gần gũi, âm thầm vẫn theo.*

*Bây giờ da mặt nhăn nheo
Miệng mòm móm mém, chèo queo: vẫn cười!
Van em, xin hãy hoài tươi
Bởi anh cũng đã đười ươi rất... gần!*

*

*Thờ em, anh vẫn đơn thân
Lang thang độc mã, chồn chân muốn dừng
Chu du mỗi gỏi quá chừng
Em thương thì nhận rượu mừng hợp hôn?*

*Thần Tình át cả thần hôn
Em đừng từ chối, hên: tròn mấy xuân
Tránh xui xẻo, chỉ một lần
Đầu năm nắn nỉ, ngại ngần, nề chi?*

*Khí nì chê? Hui nhị tỳ!
Mai em mặt búng, da chì ai... khen?*

Á Nghi, 2022

PHIÊN CHỢ BUỔI CÀ LĂM

Mặc tóc râu già bụi
Anh trong veo như mưa
Những viên bi vừa vón
Tuổi xuân một chút thừa

Em không biết không biết
Trời nhập nắng vô vai
Con chim nào hót mãi
Người cà lăm một vài

Ví mình sắm lại được
Vỏ tuồng tươi tắn xưa
Em đào anh kếp chính
Yêu nhau như được mùa

Những tên hề lạ mặt
Từ lâu rất biếng cười
Đưa giỏ đây anh xách
Trữ nặng mấy quả vui

Ta đi phiên chợ mới
Phiên cà lăm tuổi già
Có gì mình lập lại
Bước đời mãi bước qua.

Hoàng Xuân Sơn

3 giờ 52 sáng 28.7.22

Thơ

HOÀNG XUÂN SƠN

Tranh:

ANH HUY TRẦN

TIẾN TRÌNH BẮC THUỘC LẦN THỨ 5 CỦA TRUNG CỘNG

MAI THANH TRUYẾT

Trong suốt chiều dài hơn 4.000 năm lịch sử dân tộc, Việt Nam đã trải qua 1026 năm dưới ách đô hộ của người Tàu. Cho đến năm 939, Ngô Quyền đánh đuổi quân xâm lược Nam Hán trên sông Bạch Đằng chấm dứt chuỗi dài dưới ách đô hộ của Bắc phương, mở ra một thời kỳ độc lập tự chủ cho Đại Nam. Và qua các thời Đinh, Lê, Lý, Trần, Nguyễn là những giai đoạn xây dựng và kiến thiết quốc gia, mở rộng bờ cõi về phía Nam. Tuy trong suốt thời gian trên, quân Bắc phương vẫn tiếp tục âm mưu thôn tính nước ta, nhưng vẫn bị đuổi về Tàu cho dù có “tạm chiếm vài ba năm”.

Nhưng kể từ khi Cộng sản Bắc Việt chiếm trọn miền Nam, thu hồi một giải non sông gấm vóc Việt, và cũng là lúc họ, bằng nhiều hình thức khác nhau, khi lộ liễu, khi âm mưu...từ từ dâng trọn sơn hà cho Hán Cộng. Tuy đề tựa bài viết là “Tiến trình Bắc thuộc lần thứ 5 của Trung Cộng”,

nhưng thực sự đó là “sự dâng hiến” lần lần quê cha đất tổ từ tận biên đảo cho đến rừng thiêng núi hiểm của CSBV, một loại thái thú biết nói tiếng Việt, khác hẳn 4 thời kỳ Bắc thuộc trước kia với thái thú là người Tàu!

1- Cuộc di dân Tàu vào Việt Nam

Trước năm 2008, người Trung Hoa khi vào Việt Nam được miễn nhiệm visa (hộ chiếu) và có thể di chuyển tự do trong phạm vi miền Bắc mà thôi. Cuối năm 2008, Thủ tướng cs Nguyễn Tấn Dũng lại miễn chiếu khán và mở rộng vùng di chuyển của người Tàu đến tận Cà Mau. Quyết định này chính là điểm mấu chốt và là điểm khởi đầu thực sự trong âm mưu Hán hóa Việt Nam của TC. Và quyết định này cho đến nay (2022) vẫn còn hiệu lực. Người Tàu tự do đi lại qua tất cả biên giới sáu tỉnh địa đầu miền Bắc, ngang nhiên mang hàng hóa nhập vào Việt Nam không cần qua quan

thuế Việt. Họ đã xây dựng các cao tốc (quốc lộ 2) và đường xe lửa với kích thước đường ray 1,2 mét nối liền Kunming (Côn Minh), thủ phủ của Vân Nam với Hà Nội và Hải Phòng. Từ Nanning (Nam Ninh) thủ phủ của Quảng Châu qua quốc lộ 1 về Hà Nội – Hải Phòng (quốc lộ 5) và Quảng Ninh.

Tập Cận Bình và Nguyễn Phú Trọng

Có thể nói hiện nay, sự hiện diện của người Tàu trên khắp hang cùng ngõ hẻm của đất nước. Trong hơn 65 Khu chế xuất, Khu công nghiệp tập trung, không đâu là không thấy công nhân, quản đốc và chủ nhân người Hoa, trong lúc người lao động Việt Nam khắp nơi phải chịu cảnh thất nghiệp! Trong các nhà máy sản xuất có tính cách quốc phòng như nhà máy phát điện nhà máy gang thép, sản xuất hóa chất công nghiệp...đâu đâu cũng có chủ nhân và công nhân người Tàu...

Ngoài 9 tỉnh địa đầu hầu như chịu ảnh hưởng của người Tàu, đường xá mang tên Tàu, hàng quán, chợ búa mang tên Tàu, thậm chí cung cách trang hoàng những ngày Tết cũng đậm nét Tàu như treo lồng đèn đỏ dọc theo các đường phố chính, chưng bày hàng hóa thực phẩm Tàu...

Trên 306.000 hecta đất cho Tàu thuê mướn trong 50 năm với giá rẻ mạt, chiếm toàn những vị trí chiến lược trọng yếu ở Bắc Việt, như căn cứ Tam Điệp là nơi Bộ Chính trị CSBV ẩn náu trong giai đoạn chiến tranh Trung – Việt tháng 2 năm 1979!

2- Đồng hóa tiệm tiến các dân tộc thiểu số miền Cao nguyên Trung phần

Hiện tại, TC đã phối hợp một cách gián tiếp với người Chăm và người thiểu số ở cao nguyên Boloven bên Lào, Cambodia và nhập nhằng tóm gọn các dân tộc Chăm và Thượng làm một, dưới

danhiã Fulro/Chăm để khích động nhu cầu dành lại chủ quyền của vương quốc Champa do một nhóm người Chăm bên Pháp dưới quyền lãnh đạo của một Tiến sĩ người Chăm tên Po Dharma cổ súy. Nhóm này cũng đã được hỗ trợ của thực dân Pháp vốn đã có nhiều quyền lợi tại vùng cao nguyên này hồi thời thuộc địa. Cũng cần nên biết thêm, người Thượng ở vùng cao nguyên hiện tại cũng đã được các hội thiện nguyện và tôn giáo Hoa Kỳ yểm trợ dưới danh nghĩa Dega.

Phạm Văn Đồng cùng Lê Duân "chia vui" ngày mất Hoàng Sa của VNCH 19/1/1974

Theo tin tức được loan tải trên mạng lưới toàn cầu, họ đã hình thành tổ chức The Cham National Federation of Cambodia (CNFC) và đã được Liên Hiệp Quốc công nhận qua Department of Economic and Social Affairs (DESA) dưới quy chế tham mưu (consultative status) kể từ năm 2009.

Một tổ chức thứ hai là The Overseas Cham Unity Organization (OCUO) cũng đang xúc tiến đưa hồ sơ lên LHQ và Thụy Điển để ghi danh xin thành lập Chính phủ lưu vong Chăm (The Cham National Government In Exile). Chính phủ này sẽ ở ngoài lãnh thổ truyền thống của Champa là miền Trung Việt Nam, mục đích nhằm duy trì sự hiện hữu của chính phủ hoàng gia Champa trước đây. Cũng theo dự định, chính phủ này sẽ phác thảo bản hiến pháp và triệu tập Đại hội để bầu ra Thủ tướng và các Bộ trưởng vào nội các.

Qua các tin tức trên, chúng ta thấy rõ ràng là phải có bàn tay lông lá của TC mới thực hiện được những dự tính thành lập chính phủ lưu vong của người Chăm. Theo một nguồn tin đáng tin cậy, chính phủ lưu vong ban đầu sẽ đặt trụ sở tại đảo Hải Nam (TC), nơi có một cộng đồng thiểu số người Chăm nay gọi là Utsat cư ngụ. Cộng đồng người Chăm này theo sử liệu đã sang tị nạn và

định cư tại đây vào thời Lưu Kỳ Tông, một ông vua tiềm ngôi không phải gốc Chăm đã có một thời áp dụng chính sách cai trị hà khắc với dân tộc Chăm năm 988.

Nhưng chỉ một thời gian ngắn sau đó, dự định trên đã được hủy bỏ vì muốn tránh sự phản kháng của các thành viên LHQ khác, văn phòng chính phủ lưu vong lấy Thụy Điển làm văn phòng tạm

là P.O. Box 122, SE-33523, Gnosjö, vì tại nơi này, cũng có một tiến sĩ người Chăm định cư (TS Thành Đài là người Chăm Phước Nhơn, Phan Rang được CSBV cho sang học ở Ukraine, không từng phục Dharma nên đã xảy ra vụ bê bối tố cáo Thánh Đài là Tiến sĩ giả. Phê Thành Đài chỉ có vợ là Đỗ Thanh Hương, ngoài ra không có cơ sở quân chúng, nhưng lập ra rất nhiều tổ chức đấu tranh từ Cambodia rồi đến Thụy Điển, nay mới chuyển về Thái Lan), nhằm tạo danh nghĩa để gây áp lực với cs Bắc Việt một khi cần thiết. Và một trụ sở khác của chính phủ lấy Cambodia làm căn cứ địa đặt tại Phnom Penh, P.O. Box 1635 Phnom Penh 12000. (tin tức lấy được năm 2016)

Sau cùng, khi "Ông Thầy đỡ đầu" người Pháp của vị tiến sĩ Chăm đơn cử ở phần đầu qua đời, vị tiến sĩ này đi tìm chỗ dựa mới là TC và chuyển trục hoạt động về Malaysia, phối hợp cùng một tổ chức chánh trị của một nhóm người Việt hải ngoại ở Hoa Kỳ, lấy danh nghĩa giúp đỡ người Chăm ở Cambodia để làm địa bàn hoạt động nhằm tiếp tay TC trong việc chia cắt cao nguyên Trung phần Việt Nam thành vùng tự trị!

Vậy, câu hỏi được đặt ra là:

Trung Cộng giúp người Chăm hải ngoại nhằm mục đích gì?

Câu trả lời giản dị sẽ là TC muốn hoàn toàn khống chế Việt Nam trong lãnh vực chính trị-kinh tế-quân sự qua việc kiểm soát vùng cao nguyên Trung phần Việt Nam. Năm được cao nguyên này, TC sẽ biến thành một vùng lệ thuộc như miền đất Tây Tạng năm 1959 và Tân Cương 1960. Đã nắm được yết hầu của Việt Nam rồi, mặc nhiên TC có toàn khả năng khống chế lãnh đạo hiện tại của cs Bắc Việt trong mọi tình huống. Như vậy, qua trường hợp Việt Nam, cuối cùng, âm mưu chiếm đóng tiệm tiến Việt Nam của TC qua việc cố gắng chia đôi Nam và Bắc Việt Nam bằng cách chiếm đóng cao nguyên Trung phần Việt Nam bằng nhân sự, bằng những được hôn nhân dị chủng. Để rồi, từ đó khi họ đạt được mục tiêu và dân số, TC có thể vin vào lý do "công dân bản địa", một Nghị quyết của LHQ ký vào năm 1986, để đòi "tự trị". Và Việt Nam sẽ bị tách làm đôi không có một tiếng súng nào cả và thế giới không có lý do can thiệp cho sự chiếm đóng này của Trung Cộng. Và TC đã thành công trong việc tách làm đôi Việt Nam.

Tại miền Bắc hiện nay, TC đã kiểm soát 6 tỉnh địa đầu với tên đường xá hoàn toàn bằng tiếng Hán. Hầu hết các khu công nghiệp ở các thành phố lớn ở miền Bắc hiện nay là những khu "tự trị" của họ, trong đó công an, quân đội CS không được quyền leo hánh tới, ngay cả những khi có án mạng hay xung đột giữa công nhân Việt và Hoa.

Từ cung cách suy luận trên, TC sẽ biến Việt Nam thành hai vùng tự trị kinh tế khác nhau, trong đó hình thức kinh tế tập trung chỉ huy và lệ thuộc ảnh hưởng chánh trị TC dành cho miền Bắc. Và miền Nam, TC còn dè chừng sức đề kháng của dân miền Nam, do đó chưa thể mạnh tay vì còn có sự "dòm ngó" của thế giới bên ngoài.

Chia được Việt Nam rồi, vấn đề tiến chiếm trọn miền Nam cũng chỉ là vấn đề thời gian mà thôi.

3- Ảnh hưởng về Văn hóa và Giáo dục

Trung Cộng cũng có âm mưu gây ảnh hưởng về văn hóa. Điều này đã bàn bạc thể hiện qua nhiều lễ hội có tính cách văn hóa xen lẫn y phục, lời ca, điệu múa Trung Hoa. Cung cách cấu trúc, bày trí các vở kịch cũng đầy màu sắc và kịch tính Tàu. Những ảnh hưởng trên thể hiện ra sau khi bình thường hóa quan hệ, cho phép các loại hình văn hóa của Trung Cộng được xuất bản rộng rãi tại Việt Nam. Rất nhiều các loại phim TC được dịch và trình chiếu tại các đài truyền hình Trung Ương và địa phương ở Việt Nam ảnh hưởng rất lớn nhằm mục đích ru ngủ... tuổi trẻ Việt.

Một khía cạnh quan trọng khác là cách đây hơn 5 năm, TC lại thành lập một Cục giáo dục tiếng Hoa cho người ngoại quốc. Họ đã đào tạo giáo viên sinh ngữ từ bậc tiểu học. Từ năm 2010, họ đã bắt đầu cung cấp giáo viên qua Việt Nam để giảng dạy tiếng quan thoại. Đây cũng là một âm mưu lâu dài nhằm đem tiếng Hoa vào trong hệ thống giáo dục Việt Nam, chuẩn bị cho công cuộc Bắc thuộc toàn diện. Một tin mới nhất là vào dịp khai giảng năm học mới 2016-2017, Bộ Giáo dục CS Bắc Việt lại cho xuất bản sách giáo khoa mẫu giáo hoàn toàn bằng tiếng Hán.

4- Xuất nhập cảng làm tê liệt các ngành sản xuất Việt Nam bằng cách tung hàng hóa với giá rẻ mạt.

Kể từ khi bình thường hóa với TC từ năm 1991 đến nay, giao thiệp kinh tế thương mại Trung – Việt được khôi phục và phát triển nhanh chóng. Kim ngạch thương mại giữa hai nước từ hơn 30 triệu USD năm 1991 lên đến 22,5 tỷ USD năm 2009, tăng gấp gần 700 lần. Và năm 2015, con số lên đến hơn 80 tỷ! Kim ngạch xuất nhập khẩu Việt – Trung vượt mốc 200 tỷ USD, Trung Quốc chính là đối tác thương mại lớn nhất của Việt Nam. Người láng giềng phía Bắc ‘không lồ’ này đồng thời cũng là thị trường xuất nhập khẩu lớn thứ 2 của Việt Nam. Lợi ích thương mại song phương mang lại cho hai nước là điều dễ dàng nhìn thấy. Nhưng cùng với mỗi thương mại song phương liên tục tăng trưởng, vấn đề mất cân bằng trong cán cân thương mại giữa hai nước đã ngày

càng bộc lộ. Việt Nam hết sức coi trọng vấn đề nhập cảng trong việc giao thương với TC.

Cũng cần nên nói thêm là TC còn xuất sang Việt Nam nhiều hàng hóa trong lĩnh vực thực phẩm, tiêu dùng với nhiều sản phẩm có tẩm, ướp, bảo quản, chế biến, sản xuất bằng các loại hóa chất độc hại, bằng công nghệ gây nguy hại lên sức khỏe người tiêu dùng mà thị trường TC đã tẩy chay khi phanh phui ra các vụ bê bối thực phẩm như các loại hoa quả, thực phẩm, xì muối, ô mai, nước tương, sữa, trứng gà..., ngoài ra còn có đồ chơi trẻ em có chứa chì, giấy dếp, đồ điện tử độc hại, bạo lực, kích dục, chứa chất nổ, dễ gây thương tích, ảnh hưởng đến nòi giống, sinh sản....

TC cũng xuất sang Việt Nam các giống cây trồng, vật nuôi có nguy cơ gây hại đến các giống loài bản địa, gây hại đến nông nghiệp của nước sở tại như ốc bươu vàng, đĩa trâu, sâu, nhộng, trùng cho chim cảnh, rùa tai đỏ và một số giống vật nuôi nguy hiểm khác.... điều đáng lưu ý là những sản phẩm này tràn lan trên thị trường Việt Nam, không thể kiểm soát được và người tiêu dùng Việt Nam đang dùng hàng ngày do giá rẻ và không phân biệt được thật giả, phẩm chất hay xuất xứ.

Về phần Việt Nam, hàng hóa xuất cảng sang TC của Việt Nam chánh yếu là dầu thô (năm 2009 xuất trên 8 triệu tấn dầu thô), than đá và một số nông sản và hầu hết các loại rau đậu, ngô khoai...Đổi lại Việt Nam nhập cảng từ TC các mặt hàng như: máy móc thiết bị, thép, sản phẩm hóa chất, thiết bị vận tải, bông vải, máy móc cho kỹ nghệ dệt, da giày, phân bón và sản phẩm, máy móc dùng trong nông nghiệp, và hàng tiêu dùng. Chỉ tính cho năm 2014, riêng hàng nhập khẩu từ TC chiếm tới 80% tổng lượng nhập khẩu của Việt Nam.

Điểm sau cùng cũng cần nêu ra đây là vấn đề trúng thầu của các doanh nghiệp TC trong các dự án có tầm vóc quốc gia của Việt Nam mà báo chí trong nước vẫn đưa lên gần đây. Đa số các dự án lớn đầu thầu công khai thì đều lọt vào tay nhà thầu TC do giá đầu thầu của họ rất rẻ. Vấn đề tham gia của TC trong các dự án nhạy cảm, như trồng rừng ở biên giới, dự án Bauxite trên cao nguyên Trung phần Việt Nam, các dự án gang thép ở Vũng Áng, Cà Ná, dự án cảng sâu ở Cửa Việt, các dự án Nhiệt điện ở khắp nơi từ Hải Phòng cho đến Cà Mau v.v... Nguồn vốn cho vay

của TC ngày càng tăng chiếm trên 90% tổng lượng vốn vay của Việt Nam, dự báo cho một sự lệ thuộc hoàn toàn của nền kinh tế Việt Nam vào TC.

Tóm lại, TC dùng đủ mọi thủ đoạn để xuất cảng hàng hóa, vật dụng, thực phẩm chứa hóa chất độc hại nhằm...ngoài việc làm tê liệt kinh tế Việt Nam bằng cách triệt tiêu các kỹ nghệ nội địa, xâm nhập những phương tiện đòi trụ như á phiện, thuốc lắc, phim ảnh khiêu dâm v.v... nhằm hủy diệt sức đề kháng chống ngoại xâm qua kinh nghiệm ngàn năm giữ nước của con dân Việt.

Câu hỏi được đặt ra là, nếu mô hình này là một tiến trình Hán hóa của Trung Cộng có nhiều xác suất có thể xảy ra.

Chúng ta phải làm gì trước những dự kiến đã xảy ra như trên?

Đây là câu hỏi và mỗi chúng ta có bốn phận để tìm một hướng thoát cho quê cha đất tổ!

Trước những viễn kiến có thể xảy ra cho Việt Nam, người Việt hải ngoại và quốc nội cần phải tập trung toàn lực để giải tỏa và định hướng đấu tranh cho thật rõ ràng.

Ngày hôm nay, không còn là thời điểm chúng ta cần phải đi tìm chỗ dựa từ ngoại bang nữa!

Đã đến lúc chúng ta phải đứng trên hai chân của mình.

Dưới đây là một vài giải pháp khơi mào cho mọi sự động não của toàn dân, hy vọng từ đó chúng ta sẽ cùng nhau tiếp tục truy tìm một sinh lộ mới cho Việt Nam.

Về phía Trung Cộng: Có những mặt chính trị, quân sự, kinh tế và xã hội đang xảy ra trong điều kiện không thuận lợi cho nước này, từ đó chúng ta có thể vận dụng để làm suy yếu hay triệt tiêu được sức mạnh "Hán hóa" của Trung Cộng. Đó là:

- Về Kinh tế: Tiếp tay vận động cuộc tẩy chay đi du lịch "ngắt cảnh" TC và tẩy chay hàng hóa do TC sản xuất dưới bất cứ hình thức nào, từ thực phẩm, thuốc men, vật dụng dùng trong nhà, quần áo, sản phẩm làm đẹp cho phụ nữ...Nhóm Chống Tàu Diệt Việt Cộng đã có nhiều cố gắng trong việc chuyển tải những thông tin cho bà con ở hải ngoại và quốc nội. Xin bà con hãy cùng tiếp tay đẩy mạnh chiến dịch này;

- Về chính trị: Hãy cùng phối hợp và hợp tác với chính phủ lưu vong Tây Tạng do một tiến sĩ trẻ,

giáo sư Đại học Harvard, không liên quan gì đến nạn quốc phá gia vong ở Tây Tạng vì năm 1959, khi mất Tây Tạng, ông chưa sinh ra. Đó là Thủ tướng Lobsang Sangay, sinh năm 1968;

- Về xã hội: Hiện tại có thể nói, xã hội trong nội địa nước Trung Hoa có nhiều biến chuyển không thuận lợi. Người dân Duy Ngô Nhĩ, Tân Cương đang đứng lên đòi độc lập tích cực hơn qua cuộc đổ máu làm hàng trăm người chết xảy ra ở nhiều tỉnh ở TC. Nhiều tỉnh và thành phố từ Vân Nam đến Quảng Châu, các cty điện, công đoàn taxi, cty vận tải v.v...đồng loạt biểu tình. Và quan trọng hơn cả là phong trào sinh viên, học sinh ở Hong Kong bãi khóa đòi bầu cử công bằng và tự do năm 2015. Và họ đã đạt được nhiều thành tích qua cuộc bầu cử ở Hong Kong vừa qua với ba thành viên sinh viên đã đắc cử vào quốc hội Hong Kong. Nhưng cuối cùng cũng bị TC dập tắt bằng bạo lực. Thêm một kinh nghiệm xương máu cho Việt Nam.

Và trường hợp Giáo sư Ilham Tohti ở Tân Cương bị kết án chung thân cũng là một «tiếng nói độc lập duy nhất dám bày tỏ quan điểm chống lại chính sách đồng hóa cưỡng bức – về dân cư, về ngôn ngữ, văn hóa và tôn giáo – của đảng Cộng sản Trung Hoa đối với 10 triệu cư dân Duy Ngô Nhĩ và nhiều "sắc tộc thiểu số" sống lâu đời tại vùng Tân Cương. Báo Libération lý giải vấn đề này như sau: «cách hành xử mang tính thực dân mới này là mảnh đất tốt cho các bạo lực giữa các sắc tộc ngày càng dữ dội» tại miền viễn tây TC. Để chống lại các cuộc tấn công mang tính khủng bố, Bắc Kinh đã trả đũa «bằng các cuộc đàn áp bằng quân đội, thường kết thúc bằng việc bắn vào đám đông, hay bắt bớ hàng loạt».

Về phía Việt Nam: Mô hình giải pháp Việt Nam qua việc tìm lại tính cách pháp nhân của Việt Nam Cộng Hòa cũng cần được lưu ý, vì qua thỏa hiệp quốc tế ngày 2 tháng năm 1973 được ký kết do 9 quốc gia trong đó có 5 nước thành viên thường trực của Hội đồng Bảo an là Mỹ, Anh, Pháp, Nga, và Trung cộng cùng 3 thành phần Việt Nam là Bắc Việt, Chính phủ lâm thời miền Nam Việt Nam, và Việt Nam Cộng hòa...trong đó cam kết 3 thành phần sau phải thi hành hiệp định Paris 27/1/1973. Và Bắc Việt đã vi phạm hoàn toàn dù hiện nay là kẻ đang làm "chủ" Việt Nam.

Chúng ta cần phải liên lạc, theo dõi diễn tiến của các phong trào đấu tranh dân chủ và nhân quyền của những người như Lưu Hiếu Ba (Nobel Hòa bình 2010), Hồ Giai, Ngải Vị Vị cùng Hiến Chương 08 qua Bản Tuyên Ngôn đầu tiên gồm 350 chữ ký của các nhà hoạt động nhân quyền nổi tiếng nhằm mục đích thúc đẩy cải cách chính trị và dân chủ cho Trung Hoa. Người Tây Tạng trực diện tranh đấu cho độc lập Tây Tạng tại tỉnh Tứ Xuyên (có 5% dân số Tây Tạng), cũng như người Hồi Hột tranh đấu cho Tân Cương ở tỉnh Vân Nam (có 10% dân số trên 46 triệu người dân trong tỉnh). Cũng không quên nhắc đến phong trào Pháp Luân Công ở cùng khắp mọi nơi trong nước Tàu tranh đấu cho tự do tôn giáo và bất công xã hội. Năm 2021, các Tổ chức Duy Ngô Nhĩ đã được giải Nobel Hòa bình Thế giới.

Các phong trào trên chính là những ngòi nổ cho việc biến Trung Cộng trở thành "Đông Châu Liệt Quốc". Và một khi TC bị xé tan thành nhiều mảnh, CS Bắc Việt, thái thú biết nói tiếng Việt của TC sẽ không còn "hậu phương" lớn làm điểm tựa, dĩ nhiên ngày tàn của chế độ sẽ không còn xa sau đó. Tất cả các phối hợp đấu tranh trên nhằm mục đích đẩy mạnh sự xáo trộn xã hội, kinh tế của TC; từ đó tiến trình mang lại tự do, dân chủ và nhân quyền của TC sẽ được rút ngắn, vì sẽ không còn một quốc gia Trung Quốc Vĩ đại nữa.

- Về Xã hội: Người Việt quốc nội và hải ngoại còn có khả năng kết hợp với các NGO trong lãnh vực môi sinh như Oxfam ở Hong Kong và Hà Nội, một cơ quan phi chính phủ quốc tế tranh đấu cho sự nghèo đói, bất công xã hội, và môi trường để cùng nói lên tiếng nói chung nhằm đánh động dư luận và lương tâm thế giới.

Liên minh Ấn Độ - Thái Bình Dương ...gồm Mỹ-Ấn-Úc-Nhật thành lập dưới thời TT thứ 45 của Hoa Kỳ cũng là một điểm tựa cho Việt Nam có thể làm giảm bớt áp lực của TC tiến lần đến bước tự chủ, tự cường...

Cuộc chiến Nga - Ukraina sẽ làm tê liệt Nga trong thời gian tới, ít nhất cũng 5,6 chục năm trước mắt. Đây cũng là một lợi điểm cho Việt Nam đứng lên bằng đôi chân của mình.

Và TC sẽ diễn ra Đại hội đảng vào cuối tháng 10 này, trong toàn cảnh vị thế đang bị lung lay của TC Bình vì đang tập trung vào việc xâu xé nội

bộ...Do đó, TC không còn lưu ý đến Việt Nam ít nhất trong giai đoạn này..

Chừng ấy sự kiện trên, thiết nghĩ, đã đến lúc Việt Nam có thể thoát vòng ảnh hưởng của Tàu và liên lập cùng các liên minh quốc tế bình đẳng với thế giới tây phương, ngõ hầu mang lại độc lập dân tộc.

Còn Tuổi trẻ Việt Nam thì sao?

Tuổi trẻ trong và ngoài nước với chiếm tỷ lệ 2/3 dân số:

Chẳng lẽ nào làm ngơ trước những chuyện xảy ra cho Đất Nước?

Chẳng lẽ nào chịu khuất phục trước cường quyền đáng trị hay sao?

Và có bao giờ Tuổi Trẻ Việt Nam hỏi câu hỏi tại sao chế độ vẫn còn tồn tại hơn 47 năm qua hay không?

Và đứng trước cơn dầu sôi lửa bỏng trên, hiện tại chúng ta chỉ thấy...rối rác vài tiếng nói vẫn còn trong não trạng "xin cho" của một số nhỏ "những nhà cách mạng lão thành" yêu cầu, xin Đảng...thế này thế nọ! Họ đem tấm bia cách mạng với 40, 50, 60 tuổi đảng để làm "chiếc khiên" cho các "lá thư, quyết nghị "xin Đảng" và không bị công an đàn áp.

Hơn lúc nào hết, đảng CS Bắc Việt chỉ coi trọng quyền lực và đã đi ngược lại quyền lợi tối thượng của dân tộc, mà hiện tại, Tuổi Trẻ Việt Nam như thanh niên, học sinh, sinh viên, dân oan, lao động, công nhân, đồng bào, vẫn đang tiếp tục trong...đơn lẻ...để đòi tự do, dân chủ, nhân quyền!

Vì vậy;

Các "lão thành cách mạng" cần mở mắt ra, đừng sợ số hưu bị cướp giật, cần đứng chung với Tuổi Trẻ Việt Nam đứng ra làm lịch sử;

Tuổi Trẻ Việt Nam với tinh thần Trần Quốc Toản, tinh thần Lê Lợi, tinh thần Quang Trung năm xưa hãy nắm lấy Gươm thiêng dân tộc đứng lên dẹp tan cơ chế chuyên chính vô sản của cộng sản Bắc Việt.

Giờ lịch sử đã điểm!

Lưỡi gươm thiêng sông núi đã rút ra!

Tuổi Trẻ Việt Nam hãy nắm lấy và thực hiện những Ước Mơ Lạc Hồng!

Viễn ảnh một bình minh rực rỡ cho Việt Nam trong những ngày sắp tới chắc chắn sẽ xảy ra trong một tương lai không xa!

Mai Thanh Truyết - Một người con Việt-10/2022

VÀI NÉT VỀ NGƯỜI MỸ Á

Trần Văn Khởi

Minh họa

LTS: Ông Trần Văn Khởi là cựu Cục Trưởng cục Dầu Hỏa VNCH, nói về người Á Châu tại Hoa Kỳ hiện nay, tạp chí Quốc Gia đăng bài nghiên cứu này để mọi người biết tình trạng người Việt Nam chúng ta.

* Gọi là Mỹ Á (Asian American) người Mỹ gốc Á châu, nhưng Á châu tính từ đâu tới đâu thì dễ tranh cãi, còn rắc rối. Hầu hết dữ kiện, nghiên cứu là dựa trên thống kê dân số của chính phủ. Các thống kê này coi Mỹ Á là gốc gác từ Đông Á, các đảo, Đông Nam Á, qua lục địa Ấn Độ.

* Gọi chung là Mỹ Á mà lại từ nhiều quốc gia khác nhau - khác nhau nhiều về diện mạo, ngôn ngữ, thực phẩm, văn hóa. Nhìn các sắc dân thì thấy Mỹ Mễ (Spanish / Hispanic American) nào cũng giống nhau, không biết là từ Colombia hay Honduras hay Mễ Tây Cơ; Mỹ đen thì phần lớn là đen đậm thuộc gốc châu Phi, nước nào cũng khó biết; và đen nhạt như Colin Powell từ gốc Carabbean. Còn Mỹ Á thì từ Đông Á dọc biển Đại Hàn Nhật, Tàu, Việt, Singapore người ngoài coi có nét giống nhau, khó phân biệt; qua Miên, Thái thấy có khác, rồi Ấn Độ, Pakistan, Bhutan

còn khác hơn nữa; mà ra các hải đảo thì ai cũng da sạm nắng biển mà không đen.

* Bây giờ thì có trên dưới 23 triệu người Mỹ Á, khoảng 7% tổng số dân Mỹ: Tàu đông nhất, khoảng 6 triệu; tới Ấn 5 triệu, Phi 4, Việt gần 2 rưỡi. Hàn 2, Nhật 1 rưỡi.

* Phần lớn 83% người Mỹ Á là Mỹ Á “chay,” còn 17% là Mỹ Á lai dân khác, mà thấy lai Mễ nhiều hơn cả, kể cũng lạ, không biết tại sao. Người gốc Nhật lai sắc dân khác nhiều nhất, có lẽ vì Nhật đến Mỹ lâu năm nhất, làm việc trồng trọt ở Hawaii.

* Đa phần Mỹ Á sống ở Cali, trên dưới 7 triệu, rồi tới New York, Texas, New Jersey, Washington; 5 tiểu bang này chiếm gần 60% số dân Mỹ Á.

* So với dân số ở mỗi tiểu bang thì Mỹ Á chiếm đa số ở Hawaii 57%, đại đa số là gốc Nhật; còn Cali thì 17%, Washington, New Jersey, Nevada,

đều khoảng 11%. Tại sao lại có nhiều ở Nevada? (TVK: Có thể là nghề chia bài đã phát triển mạnh ở đó ! ☺).

*Tiếng mẹ đẻ vẫn còn xài nhiều: ít nhất cũng có 3 triệu nói tiếng Tàu, hơn 1 triệu nói các tiếng Việt, Hàn và Tagalog của Phi.

* Mỹ Á ở đây phần lớn là dân nhập cư: gần 60% sinh ở ngoại quốc, có mấy bác và tôi trong số đó. Với đà này thì trong vòng 30 năm nữa Mỹ Á sẽ chiếm 36% dân nhập cư so với 34% là Mỹ Mẽ (chắc là không tính nhập cư lâu?)

* Nói chung thì người Mỹ Á nói tiếng Anh cũng khá, 72% xác nhận nói giỏi. Mà Mỹ Á sinh ở Mỹ thì 95% tự coi là nói ngon lành trong khi sinh ngoại quốc chỉ có 57% coi là thông thạo. Có tới 33% Mỹ Á chỉ nói tiếng Anh ở nhà; trong khi đó chỉ có 7% Mỹ Việt chỉ nói tiếng Việt ở nhà – coi bộ cũng đáng ngạc nhiên, nhưng có thể là vì trẻ con thay đổi và hội nhập rất nhanh.

* 27% Mỹ Á sống trong gia đình nhiều thế hệ, cũng giống như các sắc dân khác, trong khi cả nước Mỹ nói chung thì có 19%.

* Nói chung, Mỹ Á có kinh tế vững vàng hơn chung chung toàn cả dân Mỹ: lợi tức người Mỹ Á trong năm 2019 là 86K, so với 62K toàn quốc.

(Mở đầu ngoặc: Trong nhiều thống kê so sánh về lợi tức, thường dùng trung vị thay cho trung bình: Các Bác còn nhớ trung bình là cộng hết rồi chia ra, còn trung vị là số ngay chính giữa – nửa trên lớn hơn, nửa dưới nhỏ hơn.

Thí dụ: năm số **12345**, thì trung bình là 3, trung vị cũng là số 3. Mà năm số **1234 15**, thì trung bình là 5 mà trung vị cũng là 3. Khi so sánh lương bổng ở các công ty chẳng hạn, người ta lấy trung vị, thành thử lương với bonus khổng lồ của mấy CEO không ảnh hưởng gì đến số trung vị; trung vị có tính đại diện cho toàn nhân viên hơn là trung bình. Đóng dấu ngoặc)

* Tất nhiên trong đám Mỹ Á thì lợi tức cũng có nhiều dị biệt: chung chung thì là 88K, mà Ấn Độ cao nhất với 119K, còn thấp nhất là Miến Điện 44K; Phi cũng khá 90K – VN đầu khoảng trên dưới 66K.

* Như mình cũng biết thì dân Mỹ Á có tiếng học giỏi, mà đúng vậy: 54% người Mỹ Á trên 25 tuổi có bằng đại học, so với người lớn chung nước Mỹ chỉ có 32%. Mỹ Á mới nhập cư sau này lại càng học giỏi hơn nữa, tới 61% có đại học; lý do là vì

nhập cư theo việc làm kỹ thuật cần học vấn cao. Thành phần hậu đại học cũng vậy: có 20% người Mỹ Á có hậu đại học trong khi chung chung chỉ có 10% người Mỹ có hậu đại học.

* Chuyện học hành cũng thay đổi theo quốc gia trong vùng: Ấn thi học cao nhất, tới 75% có đại học, thấp nhất là Bhutan, chỉ có 15% (phần lớn Bhutan là dân tị nạn).

* Người Mỹ Á đặt nặng vào việc giáo dục để thăng tiến. Có tới 40% cha mẹ người Mỹ Á thúc ép con cố gắng học giỏi, trong khi chỉ có 9% cha mẹ Mỹ nói chung làm như vậy.

* Học cao cũng là nhờ cơ hội giáo dục ở Hoa Kỳ: tỉ lệ dân Nhật, Đại Hàn học cao ở đây thì gấp đôi so với tỉ lệ học cao ở bên Nhật, bên Đại Hàn.

* Mỹ Á nói chung tin vào làm việc siêng năng: có tới 93% dân Mỹ Á tự cho mình là siêng năng, trong khi toàn cả nước Mỹ chỉ có 57%.

* Càng ngày càng đông người nhập cư được thề xanh qua việc làm: Lúc này Ấn và Đại Hàn có tới 50% nhập cư qua công việc, Nhật 30%, Tàu 20%, Phi 10%; còn Việt Nam thì đại đa số còn theo diện gia đình, chỉ có 1% là qua việc làm.

* Các sắc dân nhìn người Mỹ Á như thế nào? Có sự khác biệt lớn: 69% người Mỹ trắng coi Mỹ Á là gần gũi da trắng hơn các sắc dân khác, có lẽ vì thân phục học vấn, thu nhập và giá trị gia đình của Mỹ Á. Một số nhỏ người Mỹ Á cũng tự cảm thấy như vậy. Ngược lại thì có 63% Mỹ đen, 56% Mỹ Mẽ và ngay cả 63% người Mỹ Á thì coi Mỹ Á gần gũi người da màu hơn.

* Người Mỹ Á cũng tự thấy hội nhập chậm: chỉ có 29% Mỹ Á là cảm thấy được chấp nhận trong xã hội Mỹ so với 37% Mỹ đen, 42% Mỹ Mẽ; điều lạ là cũng chỉ có 61% Mỹ trắng cảm thấy thoải mái trong xã hội Mỹ (TVK: chắc là vì xã hội nặng về cá nhân, dân chủ, nhiều dị đồng.)

* Dân Mỹ Á có thấy bị kỳ thị không? Trước đây thì nói chung cũng không tệ lắm – chỉ có 13% nói là quá tệ, 48% nói là có mà không tệ lắm, và 35% không thấy có gì phiền. Dù vậy qua mấy đợt covid với nhiều tin tức xấu về Tàu, mới đây có tới 30% người Mỹ Á than phiền có bị trải qua một vụ kỳ thị, và tới 72% số còn lại cứ lo sợ sẽ bị kỳ thị./.

(TVK-11/16/22)

NGÀY XUÂN VỀ THĂM ZUÊ NGOẠI

Ảnh

LÊ QUANG XUÂN

Thơ

THIÊN ANH NGUYỆT

Chợt một sáng hồn về quá khứ
Đón Tết xưa...ôi vui thú vô cùng
Bên mẹ hiền con cứ bước ung dung
Đường làng nhỏ đưa về vùng quê ngoại

Hàng dừa nước rì rào ca êm ái
Bến sông xưa xuôi mái những con thuyền
Nắng Xuân hồng vành nón mẹ che nghiêng
Cùng con trẻ vẹn niềm vui Xuân mới

NĂM QUA

Jean Leiba

Em nhớ năm em mới lên mười,
Tóc em buông xoã chấm ngang vai.
Ngây thơ nào biết em xinh đẹp,
Cùng trẻ bên đường đánh chất chơi.
Anh đi qua đó đứng nhìn em,
Em vút sành đi vội đứng lên,
Dắt tay cười nói thi nhau chạy,
Em vấp vào anh ngã xuống thềm.
Me em chạy lại bế em hôn,
Êm ái đe em sẽ đánh đòn.
Em phải nhịn đau không dám khóc,
Vì em trông thấy vẻ anh buồn...
Em nhớ năm em lên mười hai,
Một mình em lấy trộm gương soi,
Đường ngồi đương kẻ thì anh đến,
Anh đến bên em mỉm miệng cười.
Em then quăng gương chạy xuống nhà
Nín hơi anh gọi cũng không thưa.
Sau màn lấp ló em nhìn trộm,
Em đợi anh về mới dám ra...
Em nhớ năm em lên mười lăm,
Cũng ngày đông cuối sắp sang xuân.
Mừng xuân em thấy tim hồi hộp.
Nhìn cái xuân sang khác mỗi lần.
Ba mươi, em đứng ngắt hoa đào;
Nghỉ học anh về qua trước ao,
Ngáng mặt vừa khi anh ngó thấy,
Ném hoa em vội chạy ngay vào.
Mồng hai anh lễ Tết nhà em,
Em đứng nhìn anh, nấp bóng rèm,
Mười sáu xuân rồi anh đã lớn;
Tìm em rầu rĩ về anh nhìn.
Em thấy tim em đập rộn ràng,
Muốn ra lại ngại cháy tâm can.
Me em rót nước mời anh uống,
Anh tui, em rầu, ai khổ hơn?

Năm ấy xuân em có một mình,
Ai vui em những ngẩn ngơ tình.
Này quân tam cúc năm xưa đó,
Nào lúc vui đùa, em với anh?
Mồng một, vui xuân hai chúng ta,
Em mười ba tuổi, tính còn thơ,
Em anh còn cãi nhau như trẻ,
Em đối, anh nhìn, dạ ngẩn ngơ...
Xuân nay xuân trước cách bao rồi!
Nhớ buổi xuân nào, tiếc phút vui.
Em ước đôi ta cùng bé lại:
Vui xuân lại được đánh bài chơi!
Ngày nay nhớ lại buổi vô tình,
Anh lặng yêu em, em nhớ anh.
Rồi nửa xuân qua, xuân lại lại
Biết rằng sau có vẹn ba sinh?
Hôm qua em đến mái đồng lân,
Cô gái khâu thêu về ngại ngần.
Tơ lụa bọn bề quần áo cưới,
Vội vàng cho khách kịp ngày xuân.
Duyên mình hờ hững hộ duyên ai,
Cô gái đông lân đáng ngâm ngùi
Ngán nỗi năm năm đưa chi thăm,
Phòng không may áo cưới cho người!...
Anh ơi! Anh mãi đứng công danh,
Để phụ cho nhau một mối tình
Nhánh liễu vườn xuân, ai nẩy chũ?
Chờ ai biết có khỏi trao cành?
Má đỏ, xuân em chỉ có thì,
Xuân qua, phở lẽ đợi anh về,
Tương tư lệ nhỏ phai màu phấn,
Anh hồi! yêu nhau há đợi gì?
Danh lợi như mây nổi giữa trời;
Hồng nhan phải giống mãi trên đời?
Đợi anh áo gấm xuân sau lại,
Chỉ sợ nghiêng giành hốt quả mai!

Ảnh Hoa Ngày Xuân

Nhiếp ảnh gia Lê Quang Xuân

Chứng “Đi Tiểu Không Kiểm Soát” ở phái nữ: Chẩn đoán, Trị liệu, Phòng ngừa.

Bác Sĩ ĐẶNG PHÚ AN, M.D.

(Trưởng Khối Huấn Luyện Hậu Đại Học, Hội Y Sĩ Việt Nam tại Canada).

Bác-sĩ Đặng Phú An
Trưởng Khối Huấn Luyện Hậu-đại-học
Hội Y-Sĩ Việt-Nam tại Canada

I) Dẫn nhập:

- Sự quan trọng của triệu chứng “Đi tiểu không kiểm soát” (incontinence urinaire)
- Sơ lược về hệ thống niệu sinh dục của phái nữ

II) Phân loại các chứng “Đi tiểu không kiểm soát” ở phái nữ

- 1.Đi tiểu không tự kiểm soát do gắng sức (incontinence d’effort)
- 2.Đi tiểu cấp kỳ không kiểm chế được (incontinence d’urgence par impériosité)
- 3.Đi tiểu không kiểm chế được do bọng đái căng quá độ (Incontinence par regorgement)

III) Những nguyên nhân và những yếu tố nguy cơ

IV) Chẩn đoán

V) Trị liệu và những lời khuyên thực tiễn

VI) Tổng kết

I) DẪN NHẬP:

- “Đi tiểu không kiểm soát” Sự quan trọng qua một vài thống kê y học.

Hệ thống niệu-sinh dục của phái nữ là một bộ phận cần được săn sóc kỹ lưỡng. Các triệu chứng của hệ thống này thường được phụ nữ giữ kín, ít khi muốn biểu lộ hoặc nói ra, nhất là phụ nữ Việt Nam coi đó là một vấn đề ngượng ngập khi phải thổ lộ. Chính vì vậy, những chứng như đi tiểu vặt, đau buốt, nhất là rò rỉ nước tiểu không kiểm chế được, đôi khi nước tiểu làm ô uế thân thể. Đó là một điều mà phụ nữ, dù trẻ hay có tuổi hết sức tránh, để làm sao giữ được hương thơm, vẻ diễm kiều của thân thể ngọc ngà.

Chính vì vậy chỉ khi gây tác hại lên cơ thể, lúc đó mới chịu đi khám thầy thuốc..

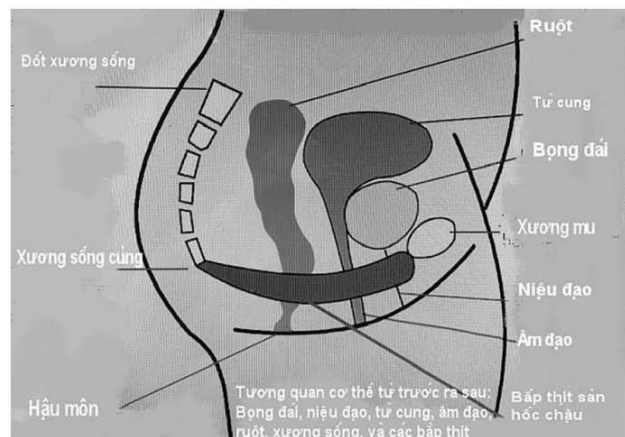
Theo một thống kê của Tổ Chức Y Tế Quốc Tế (OMS, WHO) trên bình diện toàn thế giới đã đặc biệt chú ý đến tình trạng này: có thể nói gần 3 người phụ nữ, có đến một người bị chứng “Đi tiểu không kiểm soát”

dưới mọi hình thức. Tại Canada theo một thống kê của Canadian Urinary Survey, có 3,3 triệu người (tức là 10% dân số) bị chứng “Đi tiểu không kiểm soát” dưới mọi hình thức, chi tiết hơn: 33% phái nữ trên 40 tuổi mắc chứng “Đi tiểu không kiểm soát”. Tuy nhiên chỉ có 26% bệnh nhân mạnh dạn than thở với thầy thuốc mà thôi.

- Nhắc lại sơ lược cơ thể học hệ thống niệu sinh dục phái nữ:

Bộ phận niệu sinh dục được cấu tạo bởi hai quả thận nằm ở sống lưng (ngang đốt xương sống lưng số 1). Hai quả thận lọc máu thành nước tiểu. Nước tiểu chảy xuống bàng đái qua 2 ống dẫn gọi là niệu quản (uretère). Bọng đái nằm trong hốc xương chậu (pelvis). Từ bọng đái, nước tiểu thoát ra ngoài bởi ống thoát tiểu gọi là niệu đạo (urèthre). Lỗ thoát tiểu của phái nữ nằm ngay ở trên và sát âm đạo (vagin). Âm đạo rất gần với hậu môn, cách nhau bằng một vùng gọi là hội âm (périnée) dài khoảng 2cm-3cm. Điều này giải thích tại sao phụ nữ hay bị nhiễm trùng đường tiểu do phân lây lan từ hậu môn qua.

h1

II) PHÂN LOẠI CÁC TRƯỜNG HỢP: “ĐI TIỂU KHÔNG KIỂM SOÁT” (INCONTINENCE D’URINE)

“Đi tiểu không kiểm soát” có nghĩa là nước tiểu rò rỉ mà bệnh nhân không biết, không chế ngự được. Có 4 loại.

1. “Đi tiểu không kiểm soát” do gắng sức (Incontinence d’effort): Đó là trường hợp nước tiểu tự động chảy ra, khi người phụ nữ làm những động tác cố gắng sức lực như tập thể dục, thể thao (hay có ở người trẻ), ho mạnh, ách xì mạnh, cười nói thật to hay do thay đổi vị trí đứng ngồi một cách quá mạnh bạo.
2. Phái đi tiểu cấp kỳ, không kiểm chế được (Incontinence d’urgence par impériosité), nước tiểu thoát ra sau một cảm giác muốn đi tiểu cấp kỳ, khẩn cấp không thể kiềm chế được.
3. Nước tiểu tự động chảy ra do bọng đái căng phình quá độ, tới một lúc cơ vòng cổ bọng đái tự động mở ra, và nước tiểu tự động thoát ra một cách không kiểm soát (Incontinence par regorgement).
4. Nước tiểu rò rỉ qua lỗ dò giữa bàng đái và thành âm đạo (Fistule vésico-vaginale) do biến chứng sau sanh đẻ hay do xạ trị (radiothérapie).

III. NHỮNG NGUYÊN NHÂN VÀ YẾU TỐ NGUY CƠ NÀO GÂY RA “ĐI TIỂU KHÔNG KIỂM SOÁT”

1. Vấn đề sanh đẻ, thai kỳ:

Phụ nữ sau khi sanh đẻ, một số vấn đề có thể xảy ra.

Sau một thời gian mang thai, sanh đẻ, do hiện tượng sa tử cung, góc hợp bởi niệu đạo và sàn bọng đái

đần ra, không còn là góc nhọn nữa, mà trở thành một góc tù (lớn hơn 90 độ), nên nước tiểu dễ bị bắn ra ngoài, khi gắng sức với áp lực của thành bụng trên bọng đái hợp với sự giãn của các bắp thịt ở sàn hốc xương chậu, chỉ cần ho mạnh, cử động mạnh, nước tiểu dễ thoát ra ngoài. Đó là nguyên nhân của các trường hợp nước tiểu rò rỉ không được kiểm soát do gắng sức (Incontinence d'effort).

2. Do tình trạng mãn kinh (ménopause): ở vào thời kỳ mãn kinh, các kích thích tố nữ: estrogen, progesterone giảm đi rất nhiều, do đó ảnh hưởng lên các niêm mạc bọng đái, niệu đạo và thành bọng đái bị mỏng đi, dễ bị nhiễm trùng và dễ bị kích thích đi tiểu.

3. Nhiễm trùng đường tiểu: Do ở vệ sinh vùng âm hộ (vulve), âm đạo (vagin) và vùng hội âm (périnée) với các tình trạng huyết trắng, dây dưa phân từ hậu môn rất gần với âm đạo và lỗ thoát tiểu. Từ đó, có vấn đề nhiễm trùng ngược chiều lên bọng đái qua niệu đạo (urèthre): bệnh nhân đái đau, đái buốt, và đái cấp kỳ không thể kiểm soát, ngoài vấn đề đái vọt (pollakiurie) và có thể tiểu ra máu.

4. Vấn đề dinh dưỡng, đời sống tập quán hàng ngày.

- Hút thuốc lá: Vấn đề đầu tiên cần nhấn mạnh đó là thuốc lá. Thuốc lá với nồng độ nicotine và các hoá chất phối hợp có thể làm kích thích thành bọng đái và đồng thời ảnh hưởng bộ phận tiết niệu ở trên nhất là cơ chế tiết nước tiểu tại thận bị ảnh hưởng nặng.

Ngoài ra, những người nghiện thuốc lá thường ho nhiều, ho thành từng chuỗi với gắng sức để khạc đàm hoặc cho dễ thở. Do đó rất ảnh hưởng tạo nên đi tiểu không kiểm soát do gắng sức. (Incontinence d'effort).

- Ngoài ra các thực phẩm như cà phê, chocolat, cà chua...có ảnh hưởng việc kích thích thành bọng đái.

5. Mập phì: Đàn bà không kiêng cử ăn uống, không tập thể dục, chơi thể thao, dễ bị mập phì, chính áp lực mạnh của bụng mập lên bọng đái và vùng hội âm (périnée) đã làm cho nước tiểu thoát ra một cách không kiểm soát, quần lót lúc nào cũng bị ướt.

6. Sau cùng là biến chứng của các căn bệnh của cơ thể như: Viêm bọng đái, ung thư bọng đái, bệnh Sclerose en plaques, bệnh Parkinson.

7. Một nguyên nhân sau cùng mà chúng tôi xin nhấn mạnh ở đây là tình trạng lỗ dò bọng đái-âm đạo (Fistule vésico-vaginale). Đây là trường hợp hay xảy ra ở Việt Nam hơn những nước tân tiến, mở mang. Đặc biệt những trường hợp do cô đỡ (nữ hộ sinh nông thôn) không được huấn luyện kỹ càng hoặc ở ngoại quốc này những cô đỡ coi việc hành nghề bất cần, khi theo dõi sản phụ sắp sanh, đã không thông tiểu kỹ càng, sản phụ sanh con, rặn đẻ đã làm căng thành ngăn cách âm đạo và bọng đái, dễ bị rách thành này và tạo nên lỗ thủng bọng đái âm đạo. Do đó nước tiểu cứ chảy không kiểm soát từ bọng đái vào âm đạo. Nếu tình trạng biết sớm, giải phẫu bịt lỗ dò bọng đái-âm đạo sớm, kết quả rất khả quan. Nếu để lâu qua nhiều tháng năm, giải phẫu tạo hình lỗ dò bọng đái-âm đạo sẽ khó khăn hơn.

IV. LÀM THẾ NÀO ĐỂ CHẨN ĐOÁN CÁC TRƯỜNG HỢP “ĐI TIỂU KHÔNG Kiểm soát”

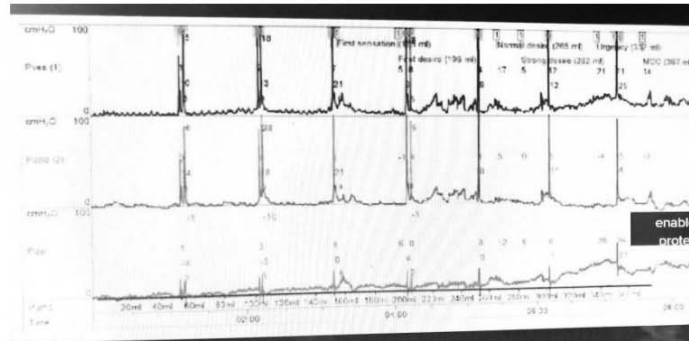
- Trước hết, thăm khám sơ khởi: Nếu bệnh nhân ho mạnh, hay làm một động tác mạnh như thử cố nâng lên một vật thật nặng để xem bệnh nhân có bị rò rỉ nước tiểu ra quần lót không? Nếu có thì đó là một loại đi tiểu không kiểm soát do gắng sức.

- Những xét nghiệm khác cần làm:

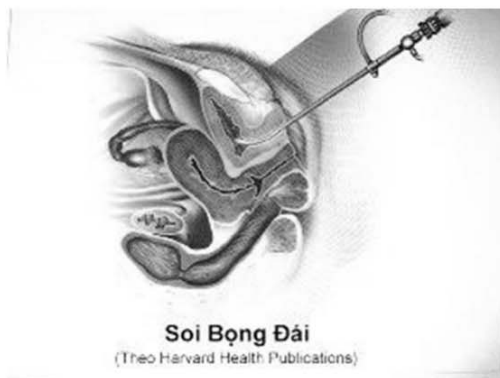
1) Xét nghiệm nước tiểu, hoặc bằng que thử nước tiểu (bandelette) trực tiếp: Xét nghiệm hiện vị về tế bào và cấy vi khuẩn (culture) để thăm định xem bệnh nhân có bị nhiễm trùng đường tiểu không? (h2)

- 2) Đo dung lượng nước tiểu đi mỗi lần và đặc biệt cần đo dung lượng nước tiểu còn đọng lại trong bóng đái sau khi đã dứt đi tiểu (Residu post-mictionnel) với ống thông tiểu.
- 3) Xét nghiệm niệu động đồ (Urogramme dynamique) (h3):

(h3)

- Dung lượng nước tiểu thoát ra mỗi lần đi tiểu và dung lượng tối đa.
 - Dung lượng nước tiểu còn đọng lại trong bóng đái sau mỗi lần đi tiểu đã chấm dứt.
 - Đương nhiên sẽ thăm định độ căng giãn của các bắp thịt của bóng đái và sàn hốc chậu.
 - Nhờ một ống thông đặt vào bóng đái, chuyên viên đo áp suất trong bóng đái khi bóng đái căng phình và lúc nước tiểu thoát ra hết. Kết quả của xét nghiệm này rất hữu ích trong việc theo dõi chữa trị.
- 4) Soi bóng đái (cystoscopie) (h.4): thăm sát bóng đái coi có bị các căn bệnh đặc biệt của bóng đái như: nhiễm trùng bóng đái, bệnh sỏi, bệnh bướu lành, độc hay không. (h4)

(h4)

(h2)

- 5) Siêu âm: bụng hốc chậu (Echographie abdomino-pelvienne) thăm sát thận và các đường dẫn tiểu.

V. CÁC PHƯƠNG CÁCH TRỊ LIỆU:

A. Tập luyện: Để gia tăng độ rắn chắc cơ bắp của các cơ tại sàn hốc xương chậu. **Phương pháp tập Kegel (Dr Arnold Kegel)**

Muốn thực hiện điều này:

- Khi đứng cũng như khi ngồi, khi nằm, hai đầu gối hơi đoãng ra (như trong hình 5). Trong khi đó, chúng ta cố tập những sự co bóp của các bắp thịt ở sàn hốc xương chậu bằng những động tác cố gắng để tăng cường việc nín đi tiểu hoặc nín đi cầu, y hệt như trường hợp đáng lý chúng ta phải đi cầu hay

phải đi tiểu, nhưng chúng ta cố nín lại để khỏi đi cầu hay đi tiểu, để kiểm soát sức nín đó, chúng ta có thể để một ngón tay (có đeo găng tay) vào âm đạo, hay hậu môn cố gắng cho âm đạo hay hậu môn xiết càng chặt bao nhiêu lên ngón tay thì càng tốt bấy nhiêu. Như vậy các bắp thịt ở sàn hốc chậu cũng sẽ gồng mạnh như vậy. Lập đi lập lại những động tác cố gắng đó cả chục lần mỗi khi chúng ta ngồi hay nằm nghỉ. Điều quan trọng là phải dồn tâm trí vào sự co bóp đó sẽ làm các bắp thịt ở sàn của hốc xương chậu dần chắc hơn, sẽ chặn lại sự thoát nước tiểu không kiểm soát một cách hiệu quả.

- Nếu không biết cách tập, bệnh nhân nên thăm khám một chuyên viên vật lý trị liệu (Physio thérapeute), họ sẽ chỉ dẫn tập cho quý vị ít lần, quý vị sẽ quen, đồng thời theo dõi kết quả của phương pháp Kegel này.

(h5)

nguồn Internet

B. Trị liệu bằng dược phẩm:

- Nếu vấn đề đi tiểu không kiểm soát sau những lần tập cho các bắp thịt của sàn hốc xương chậu không hiệu quả. Thầy thuốc có thể áp dụng phương pháp trị liệu bằng dược phẩm.

Thường các dược phẩm để chữa trị các tình trạng bàng đái quá hoạt năng (vessie hyperactive) có thể sử dụng để chữa trị các trường hợp đi tiểu không được kiểm soát do tình trạng mất tiêu cấp kỳ (Incontinence urinaire par imperiosité).

Có 7 loại dược phẩm:

- 1) Những thuốc kháng acétylcholine chống bàng đái co bóp: Oxybutyrin (tên thương mại: Ditropan) Toterodine (Detrol)
- 2) Neurotoxines: Thí dụ Botox thuốc làm dẫn các bắp thịt bàng đái, làm giảm tình trạng mất tiêu cực

kỳ không đúng lúc, và tạo nên thoát tiểu không kiểm soát.

3) Antidépresseur tricyclique: Imipramine (Tofranil). Làm dẫn bắp thịt bàng đái, nhưng đồng thời làm tăng sự co bóp cơ vòng ở cổ bàng đái, ngăn cản sự thoát tiểu không kiểm soát. Thuốc này được sử dụng trong những trường hợp đi tiểu không kiểm soát phối hợp (Incontinence urinaire mixte)

4) Kích thích tố nữ: Oestrogène: Tăng cường kích thích tố nữ vì đã bị giảm trong trường hợp mãn kinh, giúp niêm mạc bàng đái và niệu đạo dày lên, tránh nhiễm trùng đường tiểu và đi tiểu không kiểm soát. Thường Oestrogen được dùng dưới dạng kem thoa tại vùng âm đạo (Prémarin) hoặc viên (Vagi- fem) hoặc vòng (Estring) nhét vào âm đạo.

Hỗn hợp Oestrogen và progestin trong cùng một viên thuốc cũng có thể dùng như một chữa trị bằng các kích thích tố nữ thay thế. Tuy nhiên cũng có những phản ứng phụ trên nguy cơ của ung thư nhũ bộ, cho nên những trị liệu này cần phải được thăm sát và thẩm định bởi thầy thuốc chuyên khoa.

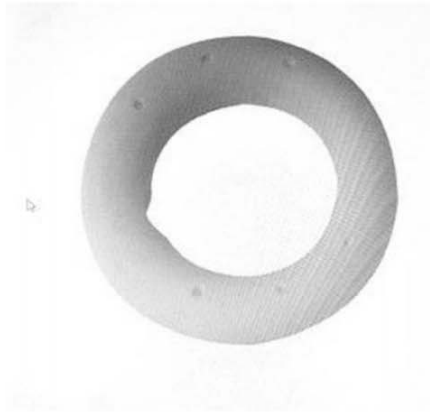
5) Kích thích tố kháng lợi niệu: (hormone Antidiurétique ADH). Kích thích tố ADH làm giảm việc tiết nước tiểu về ban đêm, cần có chỉ định bởi thầy thuốc chuyên khoa.

6) Thuốc chích thẳng vào vùng quanh niệu đạo. Thuốc này thuộc loại Collagène, acide hyaluronique được chích thẳng vào vùng quanh niệu đạo, làm tăng cường sự co bóp của cơ vòng cổ bóng đái. Mục đích để chữa trị các trường hợp đi tiểu không kiểm soát do gắng sức (incontinence d'effort). Tác dụng chỉ có thể duy trì được trong vài năm mà thôi.

7) Dùng kháng sinh để trị liệu nhiễm trùng niệu: như Fosfomycine (Monurol) hay các kháng sinh thuộc loại trị escheria coli hay gram âm:

C) Trị liệu bằng thủ thuật:

1) Đặt vòng băng cao su hay silicone (Pessaires) vào âm đạo để nâng cổ tử cung lên hầu tránh tử cung sa xuống qua âm đạo. (sử dụng cho các phụ nữ bị sa tử cung sau khi sinh nhiều lần) (h6, h7 nguồn Internet)

(h6)

(h7)

2) Dùng ống thông tiểu: Đặt ống thông tiểu hoặc để thường trực (dễ bị nhiễm trùng bóng đái) hoặc rút ra sau khi thoát nước tiểu cho bóng đái đỡ căng và tạo nên thoát tiểu không kiểm soát.

D) Trị liệu bằng giải phẫu:

Nếu tất cả những phương pháp trên không đem lại kết quả, bác sĩ chuyên khoa niệu khoa phải áp dụng các phẫu thuật:

- hoặc mổ để đặt một cái băng treo niệu đạo lên.
- hoặc mổ để nâng cổ bóng đái tới xương mu (pubis)
- hoặc mổ để gắn một bộ phận điện nhỏ gần thần kinh hóc chậu.

NHỮNG LỜI KHUYÊN THỰC TIỄN:

Nên tập luyện cho có một tập quán tốt:

- Đi tiểu trước khi đi ngủ. Không uống nước từ 2 giờ trước khi đi ngủ, khi đi tiểu nên để một chút thời gian đầy đủ để cho thoát hết nước tiểu trong bóng đái, vì nếu còn nước tiểu đọng lại (résidu) nhiều, sẽ gây nhiều biến chứng khác (đặc biệt nhiễm trùng đường tiểu)
- Đi tiểu sau mỗi lần giao hợp, để tránh nhiễm trùng ngược chiều.
- Nên uống những loại nước tốt cho bóng đái như nước lọc: Nước trái cây như táo, nho, cannerberge.

- Cần tránh hoặc điều độ về bia, rượu chất, nhất là cà phê, không hút thuốc lá.
- Tránh mập phì, cần theo dõi cân nặng.
- Tránh táo bón.
- Khi đi tiểu không kiểm soát luôn, nhất là về đêm, cần thông báo với thầy thuốc, để thầy thuốc dò xét từ phản ứng phụ của các thuốc đang uống, cần được điều chỉnh.
- Nếu bị đi tiểu không kiểm soát, cần phải chọn các quần lót dễ hấp thụ nước tiểu khi bị rò rỉ.
- Đặc biệt cần theo dõi các phương pháp tập luyện cho bàng đái để được điều khiển.
- **Tất cả các loại được phẩm chữa trị cần phải được thầy thuốc thăm định và quyết định tác dụng cũng như biến chứng lợi hại của được phẩm.**

- Tại Canada có một cơ quan giúp đỡ những người bị chứng bệnh đi tiểu tiện hay đại tiện không kiểm soát, quý độc giả có thể liên lạc với :

Fondation d'aide aux personnes incontinentes (canada)

P.O Box 417

Peterboroug. ON. K4J 6Z3

Phone : (705) 750-4600

Email : help@canadiancontinence.ca

VI. TỔNG KẾT.

Vấn đề rò rỉ nước tiểu không kiểm soát nơi phái nữ không những là một vấn đề ảnh hưởng tới tình trạng sức khoẻ thể chất, mà còn đặc biệt tới sức khoẻ tinh thần. Người phụ nữ vốn là bông hoa tươi đẹp, ở vào tình trạng một căn bệnh làm giảm nét mỹ miều đó, đã đem lại một số trường hợp trầm cảm (dé- pression), tính tình nóng nảy, hay xa lánh gia đình, bạn bè. Chúng ta phải đặt vấn đề bệnh lý cho đúng căn bệnh của nó và một lời khuyên chung là không nên tự kỷ ám thị, khép kín mà nên đi thăm khám thầy thuốc gia đình hay thầy thuốc chuyên khoa để được thăm định sớm nhất và đón nhận những lời khuyên hay các phương pháp tập tành và chữa trị theo một phác đồ hợp lý và được áp dụng cho đúng độ nặng nhẹ và nguyên nhân. Y khoa tiên bộ từng ngày, các phương thức trị liệu cũng được cập nhật hoá hầu đem lại sức khoẻ tốt nhất cho con người từ thể chất tới tinh thần.

Chúng tôi hy vọng phần nào đã đóng góp nhỏ vào việc bảo vệ và nâng cao hình ảnh tươi đẹp của quý bà, quý cô, để có một cuộc sống an vui, khoẻ mạnh và hạnh phúc.

Bác Sĩ ĐẶNG PHÚ AN, M.D.

● ● ●

Mùa Xuân sang có hoa Anh Đào

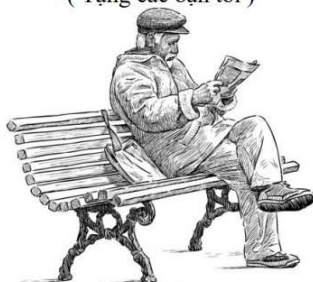

Mơ Hoa

Công viên Maisonneuve

(Tặng các bạn tôi)

Mình họa

Trần Mộng Lâm

**Quên hay cố tình tặng
Công Viên Maisonneuve-Montreal.**

Người tây phương, khi lập một thành phố như Montréal, có lẽ việc đầu tiên của họ là dành ra một diện tích khá lớn ngay trung tâm để làm công viên. Parc Maisonneuve có lẽ đã xuất hiện hàng thế kỷ trước, nó đối với dân Montréal có thể so sánh với khu vườn Lục Xâm Bảo của dân Paris, tuy không nổi tiếng bằng.

Từ khi dọn đến chỗ mới, một condo trên đường Assomption, mỗi ngày tôi đều ra parc sau bữa ăn chiều để đi dạo, và ngắm sinh hoạt tại đây, những người đi bộ, đi xe đạp, tập thể thao, dắt chó đi chơi, chạy bộ....đề còn tiếp xúc với xã hội, vì nếu không làm vậy thì không biết làm gì cho hết ngày. Tôi đã quá chán với những chuyến croisières, ngồi trên các con tàu đưa mình đến những nơi không hứng thú và không hợp với mình, đã quá chán với những thành phố xa lạ, ngay cả Paris hay Nữ ưc, San Francisco...là những chỗ mà riêng tôi không tìm được những cảm giác... chỉ thấy khi đọc sách !!!

Trở về với công viên Maisonneuve, có thể nói đây là một trong những lá phổi của thành phố. Trong công viên, có rất nhiều ghế ngồi, không bằng đá, nhưng bằng gỗ. Các ghế ngồi này, có khi ở ngay bên lề đường, nơi mọi người chạy qua, có khi nằm khuất dưới những vòm cây, ở nơi vắng vẻ, cho những người ưa sự yên tĩnh như tôi, để suy tư về thế sự....

Tôi hay ngồi trên những chiếc ghế đó, và vì thế, tôi rất ngạc nhiên khi khám phá ra một bí mật. Trong những lần đầu tiên, tôi ngạc nhiên khi thấy bỏ lán lóc trên ghế

hay trên bàn một vài cuốn sách rất giá trị. Có khi là một cuốn tiểu thuyết đương thời, có khi là những cuốn sách cổ xưa, xuất bản từ thế kỷ trước, giấy in sách đã trở thành nâu sậm, cũ kỹ với thời gian. Lúc đầu tôi nghĩ là trên những chiếc ghế này, ngồi trước tôi có lẽ là những người già, ông hay bà, đã quá già nên bỏ quên những cuốn sách hay mà mình đã đọc, đăng trí đến thế là cùng...và tôi đã nhặt được vì may mắn... Nhưng những sự kiện này (Sách bỏ quên) lặp đi lặp lại nhiều lần, khiến tôi hiểu ra một bí mật, không ai nói ra, mà cũng không ai than phiền, là những cuốn sách đó, họ cố tình bỏ quên.

Họ cố tình để lại những cuốn sách hay đã đọc để một người khác có thể đọc được những tác phẩm mà đối với họ, có giá trị. Chắc những người này đã khá già để giữ sách quý làm của riêng trong thư viện....Cũng phải., vì nếu không thì những cuốn sách đó cũng sẽ bị bỏ đi, như tôi đã bỏ đi hàng trăm cuốn sách quý mà mình nâng niu trong một khoảng thời gian rất dài, vì rằng cho mà không ai lấy khi tôi rời ngôi nhà cũ mấy chục năm để dọn vô đây !!!

Một trong các cuốn sách để lại trên các ghế ngồi tại công viên Maisonneuve là cuốn sách La Gloire Des Vaincus. Có lẽ là vì mới đây V. PUTIN gây ra cuộc can qua trên xứ UKRAINE.

Bìa của cuốn sách vẽ một xác người ngã xuống dưới những tia đạn và cạnh đó là một khuôn mặt phụ nữ, có lẽ là vợ của người chết. Số phận của những người góa phụ, đời nào cũng thế. Bên trên, phía góc trái của cuốn

sách, tôi đọc được hàng chữ "J'ai lu" trong một vòng tròn, cạnh tên tác giả HENRI TROYAT, de l'académie Française, có nghĩa là tác giả của nó là một người đã được bầu vào viện Hàn Lâm Pháp. Henri Troyat.

Henri Troyat

Lần đầu tiên tôi biết đến tên ông. Theo như tiểu sử viết trên trang bìa sau, thì ông này gốc người Nga, sanh ở Mạc Tư Khoa năm 1911, di cư sang Pháp năm 1917, nghĩa là sau khi Lénine lên nắm chính quyền, và chế độ các Nga Hoàng cáo chung. Ông HENRI TROYAT sau đó trở thành một văn sỹ với tác phẩm đầu tay "L'Aralgee" đã trúng giải PRIX GONCOURT. Sau cuốn này ông cho ra đời một loạt các tiểu thuyết trong đó phải kể đến những cuốn như "Les Eygletière" và cuốn "La lumière des justes" đã xuất hiện trong sưu tập "j'ai lu". Ông được bầu vào l'Accademie française năm 1959.

Cuốn sách mà tôi được đọc, một cách say mê, có tên LA GLOIRE DES VAINCUS-VINH QUANG CỦA NHỮNG NGƯỜI CHIẾN BẠI.

Chuyện kể về tháng 12 năm 1825 tại Saint-Petersburg. Nhân vật chính là Nicolas Ozareff, một sỹ quan Nga mưu đồ lật đổ chế độ quân chủ tại Nga. Ozareff có các đồng chí, là những sỹ quan quý tộc Nga, giàu có, có kẻ hầu và rất quý phái. Họ thấy rằng

nếu để vị hoàng đế tương lai của nước Nga là TSAR NICOLAS 1er lên ngôi, thì tương lai đen tối cho tổ quốc họ. Cho nên những sỹ quan tiên bộ lập thành một nhóm đảo chánh có tên là "Decembristes" chủ trương ám sát Nga Hoàng sắp lên ngôi ngày hôm sau. Chính quyền dự định sau khi hoàng đế lên ngôi thì các đơn vị của quân đội sẽ tuyên thệ trung thành với tân Hoàng Đế. Nhóm "decemberists" dự tính sẽ giết ông Tsar Nicolas 1er. Nhiệm vụ được giao cho KAKHOVSKY dùng dao găm đâm chết ông ta.

Nửa đêm về sáng, Ozareff bị kích thích nên mất ngủ. Ông đốt đèn và viết những hàng chữ cuối cho vợ ông: "Xin em hãy hiểu cho là lúc này, anh nghĩ tới em, tới chúng ta. Anh xin lỗi nhưng mong em hiểu cho là lòng yêu nước của anh lớn hơn tính mạng". Bức thư tuyệt mạng dài 4 trang. Viết xong, ông giao cho người đầy tớ với lời căn dặn: "Nếu ngày mai tôi có mệnh hệ nào, thì đem lá thư này về cho vợ tôi là bà Ozaleff".

Cuộc đảo chánh sau cùng thất bại vì vào giờ chót, người được giao nhiệm vụ đâm chết TSAR NICOLAS 1er sau cùng không làm nhiệm vụ của ông ta, không vì thiếu can đảm, mà chỉ vì ông ta không muốn tên tuổi của mình dính vào một vụ ám sát vua, lúc đó TSAR vẫn được dân Nga tôn sùng một cách thiêng liêng về tôn giáo.

TSAR đề bẹp nhóm Decembristes dưới hòng súng canon. Những người sống sót bị bắt cầm tù tại Saint-Pierre và Saint-Paul, sau đó hoặc bị treo cổ hoặc lưu đày ở Tây Bá Lợi Á.

Những trang sách làm tôi suy nghĩ miên man. Có thể nào bây giờ bên Nga cũng như vậy, người ta đang tổ chức ám sát nhà độc tài đã làm dân Nga khổ và chết lãng xẹt. Có thể nào có một nhóm tạm gọi là nhóm Octobristes đang hoạt động trong bóng tối?? Nước Nga đi về đâu, thế giới đi về đâu???. Những ngày sắp tới sẽ trả lời cho chúng ta.

Chúc phúc cho họ, lần này.

Tôi rất thích cuốn sách đã tìm được trong công viên Maisonneuve và đã có ý nghĩ giữ làm của riêng. Tôi vốn yêu thích sách vở. Nhưng suy đi tính lại, tôi thấy mình không thể làm thế. Cuốn sách vốn không do tôi bỏ tiền ra mua, không phải của tôi. Vậy tại sao tôi muốn giữ lại ?? Như vậy có phải quá ích kỷ hay không???

Suy nghĩ như thế, ngày hôm sau, tôi lẳng lặng trở lại công viên, tới ngồi tại chiếc ghế quen thuộc, và khi trở về nhà, tôi cũng làm như người ở đây, để cuốn sách lại, làm như bỏ quên nó.

Trần Mộng Lâm

○

**THINA
NGUYEN**
PHARMACIENNE
PROPRIÉTAIRE

BONNE NOUVELLE !

**VOTRE PHARMACIENNE
DISPOSE DE NOUVEAUX
OUTILS CLINIQUES POUR
VOUS AIDER AVEC LA
PRISE EN CHARGE DES
CONDITIONS DE
SANTÉ SUIVANTES :**

FIÈVRE + DOULEURS
BRÛLURES D'ESTOMAC
RHINITE ALLERGIQUE
TEST DE GROSSESSE
OTITE EXTERNE
HÉMORROÏDES
CONSTIPATION
APHTES BUCCAUX
INFECTION CUTANÉE MINEURE
CONJONCTIVITE ALLERGIQUE & BACTÉRIENNE
SUPPLÉMENTS DE CALCIUM + VITAMINE D
VAPORISATEUR DE NITROGLYCÉRINE
AUTO-INJECTEUR D'ÉPINÉPHRINE
INFECTION DE LA GORGE (STREPTOCOQUE)
DIARRHÉE DU VOYAGEUR
INTOLÉRANCE AU LACTOSE
INFECTION URINAIRE (FEMME)
CESSATION TABAGIQUE
DERMATITE (TYPE ECZÉMA)
HERPÈS LABIAL (FEU SAUVAGE)
VAGINITE

SUIVIS PERSONNALISÉS POUR :
LE DIABÈTE
L'HYPERTENSION
LE CHOLÉSTÉROL
L'ANTICOAGULOTHÉRAPIE
L'ASTHME

CLINIQUE
SANTÉ
VOYAGE

PRÉLÈVEMENT
SANGUIN

PRODUITS
EN VRAC
SERVICES POUR LES
RÉSIDENCES
CONSULTATIONS
PRIVÉES

AU SERVICE DE VOTRE SANTÉ

COMPTOIR POSTAL & COSMÉTIQUES
- OUVERT 7 JOURS SUR 7 -

Thina Nguyen

Pharmacienne propriétaire affiliée à **familiprix**

• 15 816, Notre-Dame Est, Pointe-aux-Trembles H1A 1X6

Téléphone (514) 498-7572 Urgence (514) 755-2237

Télécopieur (514) 498-8415 E-mail 1584proprio@familiprix.com

• 4800 Contrecoeur, Montréal H1K 0K9

Téléphone (514) 498-4005 Télécopieur (514) 498-4004

• 344, rue Notre-Dame, Repentigny J6A 2S5

Téléphone (450) 657-1551 Télécopieur (450) 657-1661

familiprix

sports experts® de vos activités hivernales

 ATOMIC

SALOMON

 VÄIKI

ROSSIGNOL

Photo à titre indicatif seulement. Les produits offerts en magasin et en ligne peuvent être différents.
Informez-vous auprès de votre magasin local pour la disponibilité des produits avant de vous déplacer.